

144336

DİVÂN-I LE'ÂLİ
(İnceleme-Metin)

Gülçiçek KORKUT

Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

144336

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Türk Dili ve Edebiyatı
Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı için öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır.

Ankara

Haziran, 2004

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan
Prof. Dr. Tulga OCAK

Üye
Prof. Dr. Osman HORATA

Üye
Doç. Dr. Ülkü ÇELİK ŞAVK

Üye
Doç. Dr. Filiz KILIÇ

Üye
Yard. Doç. Dr. Fatma S. KUTLAR (Danışman)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

18/8/2004

ÖZET

Yüksek lisans tezimizin konusunu, 15. yüzyıl şairlerinden Tokatlı Le'âlî'nin hayatı, eserleri, edebî kişiliği ve divanının transkripsiyonlu metni oluşturmaktadır.

Le'âlî, divan edebiyatının büyük bir gelişme gösterdiği, artık kuruluş dönemini tamamlayarak klasik bir duruma geldiği 15. yüzyılda, Fatih Sultan Mehmed döneminde yaşamış bir şairdir.

Le'âlî hakkında kaynaklarda verilen bilgiler son derece kısıtlıdır. Bu bilgilere göre, 15. yüzyılın ikinci yarısında yaşayan Le'âlî, döneminde Fars diline ve Acemlere gösterilen rağbet nedeniyle kendini Acem olarak tanıtmış, saray ve çevresine yaklaşmayı ve bu yolla çeşitli ihsanlar elde etmeyi başarmış, ancak "müte'accem" olduğu anlaşıldığında kendisinden yüz çevrilmiştir (Latîfi 1314; Sehî 1320; İsen 1994). Ne zaman, nerede ve nasıl öldüğüne ilişkin olarak kaynaklarda herhangi bir bilgi mevcut değildir.

Latîfi (1314:290), tezkiresinde Le'âlî'nin Türkçe ve Farsça iki divanı olduğundan söz eder. Türkçe divanının belirleyebildiğimiz tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'ndedir. Tezimizin konusunu oluşturan bu nüshada 244 gazel, 3 murabba, 1 muhammes ve 1 Farsça müfred yer almaktadır. Farsça divanının nerede olduğuna ilişkin elimizde bir bilgi mevcut değildir.

Divanda Ahmed Paşa, Kemal Paşa-zâde, Hâşimî-i Acem, Necâtî gibi 15. yüzyıl şairlerine nazireler yazdığı görülen Le'âlî, divan şiirinin kendi özgün kimliğini bulmaya başladığı bu dönemde burada saydığımız çağdaşları kadar ön plana çıkamamış bir şairdir. Bunda, divandaki şiirlerin şekil ve muhteva açısından, döneminin şiir anlayışından farklı, orijinal bir kimlik sergilemeyişlerinin rolü büyüktür.

SUMMARY

The subject of this master's thesis is the life, works and literary personality of the 15th century poet Le'ali of Tokat. The study also aims to create a transcribed text of his divan.

Le'ali was a poet who lived in the time of Fatih Sultan Mehmed in the 15th century, a time in which divan literature was making great advances, completing its formative years and attaining classic status.

There is very little about Le'ali in the sources. According to what information there is, Le'ali lived in the second half of the 15th century and because of the great interest shown in Persians and the Persian language presented himself as a Persian. Through this he managed to get close to palace circles and gain rich reward. However when the truth came out he found faces turned away from him (Latifi 1314; Sehi 1320; İsen 1994). There is no information in the sources as to when, where and how he died.

Latifi (1314:290), in his tezkire, speaks of two divans from Le'ali, one in Turkish and one Persian. The only copy we can identify of the Turkish divan is that in the Süleymaniye library. This copy the subject of this thesis, contains 244 gazel, 3 murabba, 1 muhammes and 1 Persian mufred. We have no information concerning the whereabouts of the Persian divan.

Le'ali's divan contains nazires to a number of 15th century poets including Ahmed Paşa, Kemal Paşa-zade, Haşimi-i Acem, Necati. Le'ali however, as a poet of the period in which the divan form achieved its own identity, is not a name of equal prominence to those contemporaries listed above. This is largely due to the fact that his poems did not display an original character different to the understanding of form and content of the period.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM: LE'ÂLÎ'NİN HAYATI ESERLERİ VE EDEBÎ ŞAHSİYETİ	
A. Hayatı.....	6
B. Eserleri.....	8
C. Edebî Şahsiyeti.....	8
SONUÇ.....	54
II. BÖLÜM: LE'ÂLÎ DÎVÂNÎ'NİN METNİ.....	56
Nüshanın Tanıtılması.....	57
Transkripsiyon Sistemi ve Metin Tespiti ile İlgili Açıklamalar.....	58
Dîvân-ı Le'âlî	
A. Gazeller.....	60
B. Musammatlar.....	237
C. Müfred.....	246
KAYNAKÇA.....	247
EKLER.....	250

KISALTMALAR

BMT	: Bursalı Mehmed Tahir
Dg.	: Diğer gazel
Ef.	: Efendi
ENMN	: Edirneli Nazmi Mecma'ün-Nezâ'ir
G.	: Gazel
H.	: Hicrî
Ktp.	: Kütüphanesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
M.	: Mîlâdî
Mur.	: Murabba
Muh.	: Muhammes
no	: Numarası
PB	: Pervane Beg
Ünv.	: Üniversitesi
Yay.	: Yayınları
Yz.	: Yazma

ÖN SÖZ

13. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar yaklaşık altı yüzyıl boyunca varlığını sürdüren divan edebiyatı, harf devriminden sonra ancak bu konuda eğitim almış kişilerin anlayabileceği metinler toplamı olarak bugün sadece kütüphanelerde kendilerini inceleyecek uzmanlar bekler hale gelmiştir.

İslamî Türk Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı, Klasik Türk Edebiyatı ya da Divan Edebiyatı da denilen bu edebi ekolün ne kadar eser yarattığı ve bunların bugün ne kadarını günümüze bıraktığı tam olarak tespit edilebilmiş değildir. Hatta bu ekolü keşfetmede birincil önem taşıyan mevcut divanların sayısı bile hâlâ meçhuldür. Tahminen 3182 divan şairi olduğuna göre (İsen, 1990:9)mevcut divan sayısının 2000 olduğu söylenebilir.

Biz de bu divanlardan birinin sahibi olan Le'âlî mahlaslı şairin divanını tez çalışması olarak aldık. Amacımız, Le'âlî'nin 15. yüzyıl Türk edebiyatındaki yerini belirlemek ve divanının metnini ortaya koymaktır.

Bu çalışmaya mevcut tezkirelerde zikredilen Le'âlî mahlaslı şairler hakkında verilen bilgileri incelemekle başladık ve sonuçta Le'âlî mahlaslı iki şairin bulunduğunu belirledik. Elimizdeki baş tarafı eksik tek nüsha divanın Le'âlî mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğunu belirlememize tezkireler yardımcı olmadı. Çünkü verilen şiir örneklerinin kafiyeleri "r" den önceki harflere aitti. Elimizdeki nüsha ise "r" kafiyeli gazellerle başlamaktadır. Pervâne Beg'e ait nazire mecmuasında "Müte'acem Le'âlî" başlığı altında yazılan gazellerin bir kısmının elimizdeki divanda bulunması nedeniyle tezkirelerde kendini Müte'acem olarak tanıttan Le'âlî'yi araştırdık ve şairin Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmut Efendi bölümünde 3298 numarayla kayıtlı Türkçe divanı üzerinde bir çalışma yaptık.Bu çalışma iki bölümden oluştu:

Birinci bölümde şairin hayatı, eserleri ve edebî şahsiyeti ele alındı. İkinci bölümde, yazıçevriminde kullanılan sistem ve metin tespitiyle ilgili açıklamalardan sonra Le'âlî Divânı'nın çeviriyazılı metni verildi.

Divanın çeviriyazısında büyük ölçüde metne sadık kalmaya çalıştık. Nazire mecmualarından Le'âlî'ye ait olan ve divanda da bulunan şiirlerde ise farklılık varsa karşılaştığımızda ve farklı sözcüklere rastladığımızda anlam ve vezin bakımından en uygun bulduğumuz kelimeyi tercih ettik. Eserin tek nüsha olması ve şiirlerin derkenarda bulunması dolayısıyla okunamayan, okunan ama anlam verilemeyen ya da vezne uymayan kelimeler yerine, anlam ve vezne uygun kelimeler yazılarak metindeki şekli dipnotta gösterildi. Silik olan ya da okunamayan kelimeleri (...) veya (?) ile gösterdik.

Eser, Eski Anadolu Türkçesi dil özelliklerine uygun olarak okundu. H.1001/ M. 1593'te istinsah edilmiş olan nüshada Eski Anadolu Türkçesi imlasına uymayan yerleri dipnotta vermek yoluna gittik.

244 gazel, 3 murabba 1 muhammes ve Farsça bir müfreden oluşan divandaki şiirleri nüshadaki sırasına göre değil nazım şekillerine göre sınıflandırdık. Gazeller, musammatlar ve müfred olmak üzere üç bölümde ele aldık. Baş kısmı eksik olan ve "r" kafiyeli gazellerle başlayan divandaki şiirlerin düzeninde alfabetik sıraya uyulduğu görülmektedir. Divanda bulunan Farsça bir müfred Arap alfabesi ile yazılmıştır ve Türkçe anlamı verilmiştir.

Yapmış olduğumuz bu çalışma ile divan edebiyatı araştırmalarına bir katkıda bulunabilirsek kendimizi mutlu sayacağız. Bu vesileyle bana bu fırsatı sağlayan bütün hocalarıma, metinleri okuyup incelemede benden yardımlarını esirgemeyen danışmanım, sayın hocam Yard. Doç. Dr. Fatma Sabiha Kutlar'a en içten teşekkürlerimi borç bilirim.

Gülçiçek KORKUT

2004/ Ankara

GİRİŞ

Le'âlf'nin hayatını, eserlerini ve edebî şahsiyetini incelemeden önce onun yetiştiği ve eser verdiği dönemin tarihî, siyasî ve edebî şartlarına genel anlamıyla temas etmek gerekir.

13 ve 14. yüzyıllar Türk kültür tarihinin dönüm noktalarıdır. Anadolu'ya yerleşen Türkler ilk Türkçe eserlerini de 13. yüzyılda vermişler ve bu yolla halkı aydınlatma yoluna gitmişlerdir. 14. yüzyılda da yeni bir kimlik, yeni bir şekil, yeni bir heyecan ve ruhla meydana getirilen eserlerin çoğunluğunun Anadolu insanını adeta yeniden yoğurup şekillendirdiği bu dönem edebî faaliyetleri 15. yüzyılda Osmanlı devletinde gelişecek olan edebiyatı beslemiş; biçimini, mahiyetini ve özünü belirlemiş; böylece bu edebiyat Osmanlı edebiyatının öncüsü olmuştur (Köprülü 1981; Timurtaş 1976; Tekin 2003). 15. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasî bakımdan olduğu kadar kültür ve medeniyet sahasında da ilerleme devridir:

15. asrın ilk senelerinde Timur'un Ankara Zaferi, Osmanlı Devleti'nin kurduğu Anadolu siyasî birliğini yeniden bozdu. Anadolu siyasî bakımdan yine küçük parçalara bölündü. Fakat Osmanlı hakimiyeti, Rumeli'de kuvvetli bir surette yerleşmiş olduğu gibi, Avrupa'nın siyasî vaziyeti de yeni bir haçlılar seferi teşkiline müsait değildi. Bundan dolayı Emîr Süleyman'ın ilkin Bizanslılara bıraktığı bazı topraklar istisna edilirse, şehzadelerin taht kavgaları bile Rumeli hudutlarını değiştiremedi (Köprülü 1988:539-540).

Çelebi Mehmed'in tahta geçmesiyle birlikte tekrar bütünleşme konusunda gayretler ön plana çıkmış ve Anadolu tek bir siyasî gücün etrafında toparlanmaya başlamıştır. Bu yüzyıl, siyaset yanında, Osmanlı Devleti'nin kültür ve medeniyet bakımından da ilerleme devridir. 15. yüzyılda Türkçe sadece halkın konuştuğu dil olmaktan çıkmış, edebî sahada bir yazı diline dönüşmüş, bunun yanında devlet dili olarak da kısa bir süre sonra dünyanın en büyük dilleriyle diplomatik yazışmalar yapacak seviyeye ulaşmanın ilk örneklerini vermeye başlamıştır (İsen, Macit, Horata, Aksoyak 2002:70).

Çelebi Mehmed devrinde “Türk dili sadece halkın konuştuğu dil olarak değil aynı zamanda edebî sahada ve devlet dili olarak da varlığını tesirli şekilde ortaya koymaya başlamıştı.” (İz, Kut 1985:105).

Bu asırda Türk dili ve edebiyatının gelişmesine en çok hizmet eden, bilhassa II. Murad oldu. Büyük bir devlet adamı olduğu kadar samimi bir sulhsever, ihtiraslardan uzak, kâmil bir insan olan ve bazen şiir de yazan bu hükümdar, ilme, şiire, musikiye meftundu. Zamanının tanınmış alimlerini, musikişinaslarını sarayında topluyor, onları mükâfatlandırıyor, Arapça ve Farsçadan eserler tercüme ettiriyor, muhtelif ilim dallarına ait eserler yazılmasını teşvik ediyordu (Köprülü 1988:541).

Şuurlu bir Türkçeciliğe sahip olan II. Murad devrinde devlet resmen dile müdahalede bulunmuş, Türkçeye Arapça ve Farsça bazı tercüme yapıtırmış; mütercimlere eserlerinde sade ve açık bir dil kullanmalarını tavsiye etmiştir (İsen, Macit, Horata, Aksoyak 2002:71).

Bu devrin en önemli şairi Şeyhî'dir. Köprülü'ye göre (1988) Şeyhî, çağdaşlarına nazaran zarif bir dile, zengin bir hayal gücüne, canlı bir tasvir kabiliyetine sahiptir. Rûmî, Hüsâmî, Şemsî, Hassân, Sâfi, Ezherî, Nücûmî, Nedîmî, Ulvî, Zaifî gibi isimleri de bu devrin şairleri arasında gösterebiliriz (Tekin 2003).

1451'de tahta geçen Fatih Sultan Mehmed, babası II. Murad gibi ilme ve sanata çok önem veren serbest düşünceli açık fikirli bir padişahdır. İslâm dünyasının her tarafından İstanbul'a gelen şair ve sanatkarlara büyük ilgi göstermiş ve ihsanlarda bulunmuştur:

Osmanlı sarayının şa'şaaası, memleketin her tarafındaki şairleri, alimleri cezbediyordu. Fatih ve sadrazamı Mahmud Paşa alimlere, şairlere mühim maaşlar tahsis etmek, onları daima meclislerde bulundurmak, eserler yazdırmak ve tercüme ettirmek suretiyle edebî ve ilmî faaliyeti ehemmiyetle teşvik etmekte idiler (Köprülü 1981:366).

Bilindiği gibi beylikler devrinde ve Osmanlı beyliğinin ilk kuruluşunda Türkçe önem kazanmış ve Türkçe eserler yazılmaya başlanmıştır. Fakat yine de bilim dili başlangıçtan itibaren Arapça olmuş ve her devirde İslâmî eserler Arapça yazılmıştır. Ancak Fatih Sultan Mehmed dönemine kadar bu faaliyet ön plana geçmemiştir:

Fatih devrinde bu faaliyet başka türlü bir gelişme göstermiş, yalnız geniş çapta Arapça eserlerin istinsah edilmesiyle yetinilmemiş, Fatih'in maiyetindeki alimler bizzat Arapça eserler yazmışlar ve eserlerini Fatih'e sunmuşlardır. Bu faaliyet Fatih'in cihan-şumul bir imparatorluk kurma idealiyle yakından ilgili olmalıdır (Tekin 1995:177).

Arapçanın yanı sıra bu devirde Farsça da eskisinden daha büyük rağbet görmüştür. Özellikle edebiyat alanında bu dilin etkisi kendisini gösterir. Tekin'e göre (1995), şiirlerde artık sadece Farsça ve Arapça kelimeler, deyimler, atasözleri Türkçeye çevrilmekle yetinilmemiş, Farsça şiirsel imajlar, çağrışımlar da Türk şiirine girmeye başlamıştır. Şairlerin çoğu iki dilli olup hem Türkçe hem Farsça şiir yazmışlar, çoğu İran'a gidip Acem kültürü ve edebiyatını öğrenerek geri gelmişlerdir.

İstanbul'un fethiyle kurulan saray edebiyatı çevresindeki şairlerin Fars dili ve edebiyatına karşı ilgi ve hayranlıklarının arttığı, dile Farsça kelime ve tamlamaların çokça girdiği görülür. Necati başta olmak üzere bu yüzyılın şairlerinde atasözlerini, Türkçe tabirleri şiirde kullanarak Türkçe kelimelerden redifler ve kafiyeler yaparak şiir dilini Türkçeleştirmeye çalışmaları, Şehzade Korkut'un şiirlerinde Farsça terkipleri pek az kullanması, Aydınlı Visali'nin Türkçe kelimelerle şiir yazması Farsça unsurların dile girmesini önleyememiştir (Mazıoğlu 1983:99).

Bu yüzyılda nesirde olsun, nazımda olsun İran edebiyatı etkisi devamlı surette artmış, Osmanlı şair ve münşileri Acem modellerini taklide çalışmışlardır. Köprülü'ye göre (1981:374) bu modanın etkisi ile şairlerimizin, Farsça eserler, Acem şairlerine nazireler yazdıkları ve bazı Arapça eserlerin Anadolu'da Farsçaya

çevrildiği, Fatih'in Osmanlı Şehnamesi'ni Anadolu şair Şehdî'ye yazdırdığı, II. Bayezid'in Osmanlı Tarihi'ni Türkçe şiirleri de bulunan İdris-i Bitlisî'ye Farsça olarak tertip ettirdiği görülmektedir. Bu devirde Irak, Azerbaycan, İran, Horasan'dan birçok alim ve şairin Osmanlı sarayına gelerek büyük hürmet ve itibar görmeleri de bu modanın neticesidir:

Nesirde ve nazımda Acem tesirinin devamlı surette artması bilhassa aruz veznine Türk kelimelerinden daha çok uyan Arap ve Acem kelime ve terkiplerinin çoğalması bu devri sonlarında buna karşı bir aksülamel vücuda gelmesine sebep oldu. Aruz vezniyle, fakat içinde yabancı kelime ve terkipler bulunmayarak saf halk diliyle, halk dilindeki mecazları, cinasları, darbimeselleri, tabirleri kullanarak şiir yazmak cereyanının ilk temsilcisi olarak Aydınî Visâlî'yi gösterebiliriz. Şairlerin Türkî-i Basit dedikleri bu cereyanın, 16. yüzyılda daha mühim temsilciler yetiştirmiş fakat muhtelif amiller tesiri ile bu cereyanın bir türlü kuvvetlenememiştir (Köprülü 1981:376).

Fatih devrinin en büyük şairi Bursalı Ahmed Paşa'dır. Niyazî, Şeyhî, Atâî ve üstadı Melîhî gibi eski üstadların etkisi altında kalmakla beraber, gazel ve kasidede çağdaşlarından üstün olmuş, zarif üslubu temiz lisanı, zengin hayal gücü sayesinde Şeyhî'den sonra Türk şiirinin en büyük siması sayılmıştır (Köprülü 1988).

15. yüzyılda Ahmed Paşa'dan sonra yetişen en büyük şair Necatî, kasidelerinden ziyade, mersiyeleri ve gazelleriyle şöhret kazanan bu şairde Ahmed Paşa etkisi hissedilir (Tekin 2003).

Necatî derecesinde büyük şöhret kazanamamış olmakla beraber unutulmaması gereken değerli bir şair de Mesihî'dir. Dîvân'ı ve Şehrengiz'i ile çağdaşları arasında önemli bir mevki işgal eden Mesihî, canlı ve samimi aşk ve şarap şiirleri yazmış, eserlerinde mahallî hayatı az çok aksettirmiştir (Köprülü 1981).

Bütün bu bilgiler ışığında diyebiliriz ki; 15. yüzyılda Anadolu'da ve Rumeli'de edebiyat büyük bir gelişme göstermiş, divan edebiyatı artık kuruluş

dönemini tamamlamış ve klasik bir edebiyat görünümü kazanmaya başlamıştır. Bunda devrin padişahlarının dile, edebiyata ve şiire verdikleri önemin etkisi büyüktür.

I. BÖLÜM

LE'ÂLÎ'NİN HAYATI, ESERLERİ VE EDEBÎ ŞAHSİYETİ

A. HAYATI

Tezkirelerde ve bazı kaynaklarda Le'âlî mahlaslı iki farklı şair mevcuttur. Bunlardan biri, Sehî ve Latîfî tezkireleri ile Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Künhü'l-Ahbâr adlı eserinin tezkire kısmında 15. yüzyılda Fatih Sultan Mehmed döneminde yaşadığından bahsedilen Tokatlı Le'âlî (Sehî 1320; Latîfî 1314; İsen 1994), diğeri ise Kınalı-zâde tezkiresi (Kutluk 1989:827) ve Osmanlı Müellifleri'nde (BMT 1342), 16. yüzyılda yaşadığı söylenen Saruhanlı Le'âlî'dir. Bu tezkirelerde şairin doğum ve ölüm tarihleri hakkında bilgi verilmemiştir.

Le'âlî mahlaslı bu iki şairden elimizdeki divanda yer alan şiirlerden bir kısmının Pervâne Beg mecmuasında da bulunduğu görülmektedir. Mecmuada "Le'âlî-i Müt'e'acem" başlığı altında (PB 968:8a) kayıtlı şiirlerden hareketle şairin, Sehî, Latîfî ve Âlî'nin sözünü ettiği Tokatlı Le'âlî olduğunu söylemek mümkündür.

Divanında nereli olduğunu belirtmemektedir. Sadece bazı şiirlerinde Edirne şehrinin adı geçmektedir:

Le 'âlî cennet olurdu saña bu Edrine şehri
Ger irsen Muşafâ ile vişâline Ebû Bekrûn
G.45/6

Ey gönül itme nazar bu şehre sen ikrâh ile
Pür durur her güşesi bunun çün ehlu 'llâh ile
Şeh duğul itdi buña hem merdüm-i dil-ğâh ile
Cennet oldı Edrine şehri vişâl-i yâr ile
Mur.3/1

Bu şiirlerden hareketle şairin en azından bir süre Edirne’de yaşamış olduğunu söylemek mümkündür.

Tezkirelere göre, Acem vilayetlerinde seyahat ettikten sonra Anadolu’ya kalender şeklinde gelen Le’âlî, o devirde Acemlere çok rağbet olduğundan, kendini Acem olarak tanıtır, Türkçe şiirlerinin yanı sıra Farsça şiirler de söyleyerek epeyce saygı ve değer bulur. Güzel yazı ve şiir ilmiyle de ilgisi bulunan Le’âlî, Sultan Mehmed’in bile özel sohbetlerine nail olur, kendisine İstanbul Yedikule civarındaki Kılıç Baba Tekkesi adıyla meşhur olan kilise verilir (Sehî 1320:73; Latîfî 1314:289). Böylece sultanın nimet ve ihsanı ile iltifat ve rağbet bularak zengin olan şairimiz, sonradan sahte Acem olduğu anlaşılınca, bu iltifattan uzaklaştırılır (Köprülü 1981:375).

Gelibolulu Mustafa Âlî, Künhü’l-Ahbâr adlı eserinin tezkire kısmında şairimizden şöyle söz etmektedir:

Tokatlı iken vilâyet-i ‘Aceme varup merd-i müte‘accem olduğu hâlde Rûm’a geldi. Hattâ Rûm erenlerine Molla Câmînüñ ve sâ’ir ‘Acem ulularının selâmuñ getürdi. El-ıhağ eş’âr-ı dürer-bârı muntazam u mergüb ve le‘âlî-i nazm-ı âb-dârı beyne’l- bûlegâ maqbûl ü maflûbdur. Hüşüşâ çokluk yâd-dâştı var imiş. Rûma geldükde ‘Acem nâmiyla Ebu’l-feth meclisine dâhil olmuşlar. Ya‘nî ki o târihde A‘câm haqqında mebzûl olan luţf u kerem anuñ haqqında dañı mebzûl olmuş. Ammâ soñra müte‘accem idügi bilinmiş. Meclis-i şehriyâriden tarh u reddine ikdâm olunmuş. Mezbûr dañı hasb-ı hâlini bu vech ile nazma koyup riķâb-ı hümâyûnlarına şunmuş (İsen 1994: 42).

Latîfî, Acem olduğu anlaşılan Le’âlî’nin, kendisine gösterilen iltifattan uzaklaştırılması üzerine söylediği birkaç beyitten örnek olarak da şunları göstermiştir:

Olmak istersen itibâre maħal

Yâ ‘Arabdan yaħûd ‘Acemden gel

Rūmda kellelenmesin mi ‘Acem
Oldı bu ‘izzet ile çün ekrem

‘Acemüñ her biri ki Rūm’a gelür
Yâ vezâret yâ sancak uma gelür (Latîfî 1314:290)

Tekkesi ve serveti sultan tarafından geri alınarak fakir düşen Le’âlfî, kendini İstanbul’da Allah emrine adar. Mezarı Şeyh İlahî tekkesindedir (Sehî 1320:73).

B. ESERLERİ

Latîfî Tezkiresi’ne göre (1314:289) şairin Farsça ve Türkçe birer divanı vardır .

Türkçe Divanı :Divan, Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmut Efendi bölümünde 3298 numarayla kayıtlı mecmuanın içindedir. “r” harfiyle kafiyeli gazellerle başlamaktadır. Baş kısmı eksiktir. Divan, 244 gazel, 3 murabba, 1 muhammes ve 1 Farsça müfreden müteşekkildir.

Farsça Divanı: Latîfî (1314:290), Le’âli’nin Farsça divanının da olduğu belirtse de bu eser elimizde bulunmamaktadır.

C. EDEBÎ ŞAHSİYETİ

Le’âlfî, Anadolu’da ve Rumeli’de Türk edebiyatının büyük bir gelişme gösterdiği, divan edebiyatının artık kuruluş dönemini tamamlamış ve klasik bir edebiyat görünümü kazanmaya başladığı, manzum ve mensur pek çok eserin verildiği, nazire mecmuaları ve tezkirelerde eserlerinden örnekler verilen pek çok sanatçının adının geçtiği (Mengi 2000:105) 15. yüzyıl şairlerinden biridir. Döneminin Ahmed Paşa, Necâtî, Mesîhî gibi ünlü şairleri yanında tezkirelerde verilen bilgilerin azlığına bakılarak çok da şöhretli bir şair olamadığı anlaşılmaktadır.

İyi derecede Farsça bildiğinden, hat ilmiyle ilgilendiğinden de bahsedilen (Sehî 1320:73) Le'âlf için Latîfî (1314:289) “emîrû'l-keîâm ve şîrîn-beyân” değerlendirmesini yapar. Gelibolulu Mustafa Âlf ise Kûnhü'l-Ahbâr'da onun şiirinin tazeliğinin ve üslubunun inceliğinin belagat sahipleri tarafından beğenildiğini şu sözlerle anlatır: “Eş'âr-ı dürer-bârı muntazam u mergub ve le'âlî-i nazm-ı âb-dârı beyne'l- büleğâ maqbûl ü maîlûbdur.” (İsen 1994:142).

Divanda 244 gazel 3 murabba, 1 muhammes,1 Farsça müfred olmak üzere toplam 249 şiir bulunmaktadır.

Gazellerin 1'i 4, 99'u 5, 30'u 6, 89'u 7, 14'ü 8, 6'sı 9, 1'i 10 vel'i de 15 beyittir . Murabbaların 1'i 5, 1'i 9, 1'i 16 muhammes ise 7 bendden müteşekkildir.

Le'âlf şiirlerinde 12 farklı vezin kullanmıştır. Bunlar bahirlere göre şu şekilde sıralanabilir:

Bahr-i Hezec

1. mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

39 gazel

2. mefâ' ilün mefâ' ilün fa' ülün

12 gazel

3. mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fa' ülün

10 gazel

Bahr-i Recez

4. müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

3 gazel

5. müfte' ilün mefâ' ilün müfte' ilün mefâ' ilün

1 gazel

Bahr-i Remel

6. fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

112 gazel, 2 murabba, 1 muhammes

7. fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

2 gazel

8. fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

30 gazel, 1 murabba

Bahr-i Muzâri'

9. mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

23 gazel

10. mef' ülü fâ' ilâtün mef' ülü fâ' ilâtün

2 gazel

Bahr-i Müctes

11. mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

2 gazel

Bahr-i Cedîd

12. fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

5 gazel

Divanda vezin kusuru oldukça fazladır. Elimizdeki divanın tek nüsha olması bu durumun şairin kendisinden çok divanı istinsah edenin ihmalinden kaynaklanma ihtimalini akla getirmektedir. Aşağıdaki beyitlerin italikle gösterilmiş kısımları dizeleri bu kusurlara örnek teşkil eder:

Nîl ırmağı cûş idüben taşmasa Le 'âlî

Bir dem gözümüñ olmaya yaşına ber-â-ber

G.9/6

Budur nemedde mu' tekif ü ' uzlet itdügi

Andan şafâyile çıkar ekşer âyine

G.192/8

Hergiz cihânda hüsñ ile görmeyicek nazîr

Nice nezâre idersin sen başa seni

G.235/3

Ĥalka-i zülf ile yüzün şanuram

Göricek gird-i mehde hâleleri

G.236/4

Zaman zaman da bazı kelimelerde vezin zorlamasıyla zihaf yapma yoluna gidilmiştir:

Revân oldu çün ol serv-i ser-efrâz

Payınca cân u dil oldu revâne

G.182/ 4

Ey dil cihânda şādî viren cāmdı Ceme

Cāmı deminde ĥā/i koyup düşmegil gama

G.205/1

Yine vezin gereği Türkçe kelimelerde med yapıldığı da zaman zaman görülür:

'İyda qurbân it diyü biñ cân virüp kıldum niyâz

Didi tığum *kan* dökdüğine degmez iñen az

G24/1

Döne döne kondı murğ-ı dil çü dilber kûyına

Bu ‘acebdür *dîr*ler konmaz kebûter Ka‘ beye

G.196/6

Divan şiirinde ahengi sağlayan diğer unsurlar ise, kafiye ve rediftir. Le’âli’nin şiirlerinin geneline bakıldığında iki ses benzerliğine dayanan tam kafiyenin ahenk vasıtası olarak kullanıldığı görülmektedir. Gazellerde 158 tam, 77 yarım, 17 zengin, 2 cinaslı; murabbalarda 24 tam, 7 yarım; muhammeste 5 tam 2 yarım; müfredde ise 1 tam kafiye kullanılmıştır.

Şiirlerinde kafiyeyle önem verdiği görülen şair, cinaslı kafiyeyle başarılı olduğunu da göstermektedir:

Eger cān almağ için ura yāre

Revān vir ey göñül tek yāre yāre

Şanasın āb-ı Hızır ile virür cān

Çü dilber yara ura yara yara

G.216/1-2

Divan şiiri geleneğinde dize ortalarında iç kafiyeli olan gazeller de vardır. Böyle gazellere “musammat gazel” denir (Dilçin 1997:120). Le’âli’nin divanında G.150, G.151 ve G.153 olmak üzere üç musammat gazel karşımıza çıkar.

Kimi gazellerde kafiye kusurlarından sayılan “îtâ-yı celî” görülmektedir. Arapça, Farsça ve Türkçe kelimelerin sonuna gelen aynı anlamda ve görevdeki ekler îtâ-yı celî sayılır (Dilçin 1997:64): “geçer, kamer, eger, sezer, eker, irer” (G.8); “peyker, dilber, zer, yakar, dutar” (G.27). G.32, G.86, G.139, G.144, G.149, G.170’de de aynı durum söz konusudur.

Bir kelimenin birden fazla beyite kafiye olması Le’âli’nin gazellerinde oldukça sık rastladığımız bir durumdur:

1 Zülf-i şeb-reng[i] ne yüzden rüy-ı dilber yaşdanur
Bu ne Hindîdür ki gülşende gül-i ter yaşdanur

3 Furşat el virüp şuna kim düst destin yaşdana
Hür ile cennette şan gül-deste-i ter yaşdanur

G.6

1 Fikr-i zülfünle nazar her kim iderse tenüme
O da bir tār şanur za' f ile pirāhenüme

4 Cismüme gelse revān olubanı tiri anuñ
Ten revān ola hele cān vire pirāhenüme

G.169

G.8, G.9,G.13, G.15, G.16, G.18 , G.19, G.23, G.24, G.30, G.31, G.35, G.36, G.39, G.40, G.41, G.42, G.43, G.45,G.47, G.49, G.53, G.58, G.62, G.63, G.67, G.70, G.75, G.76, G.81, G.82, G.86, G.87, G.90, G.91, G.101, G.108, G.109, G.110, G.111, G.112, G.119, G.110, G.111, G.112, G.113, G.119, G.121, G.125, G.128, G.129, G.131, G.132, G.137, G.139, G.140, G.142, G.145, G.155, G.158, G.160,G.163, G.164, G.168, G.170, G.174, G.175, G.176, G.184, G.187, G.198, G.201, G.203, G.206, G.210, G.217, G.220, G.221, G.226, G.233, G.235, G.236, G.237, G.241 ve Mur. 3'de de aynı durum söz konusudur.

Şair, kafiye kadar redifi de çokça kullanmıştır. Divanda gazellerin 189'u, redifli, 55'i redifsizdir. Murabbalarda 8, muhammeste ise 1 tane redif kullanılmıştır.

Kelime halinde, ek halinde ve her ikisinin de bulunduğu şiirlerdeki redifleri şöyle tasnif edebiliriz:

Kelime halindeki redifler;

Gazellerde 82, murabbalarda 14, muhammeste 5, tanedir.

Ek halindeki redifler;

Gazellerde 58, murabbalarda 7, muhammeste 2 tanedir.

Hem kelime hem de ek halindeki redifin kullanıldığı şiirler;
Gazellerde 49, murabbalarda 1 tanedir.

Bazı şiirlerde kafiyeden sonra birden fazla kelimenin redif olarak kullanıldığı da görülür:

Ger gele ben ulına ol eh-i huban bu gice
Oluram bende iken hem-dem-i sulan bu gice
G.181/1

Raıbe luf ile badu seni Allha aldum ben
Beni kl ılmaa yadu seni Allha aldum ben
G.150/1

Divanda redifleri tekrarlı olan bir tek iir vardır. O da, airin Necatı'ye yazdığı "done done" redifli gazelidir:

Geri kim yutdı adeh hun-ı ciger done done
La' lune can virben azdu oper done done
G.170/1

air, Turke kelime ve eklerle redifler yapmaya ezen gstermitir. Bu durum, donemin airlerinin Turke iir yazma konusunda gsterdikleri hassasiyete Le'al'nin de sahip olduunu gsterir. Turke kelimelerin redif olarak kullanılması Le'al'nin iirlerini aır ve anlaılmaz olmaktan uzaklatırmı, canlılık ve akıcılık kazandırmıtır. Redif olarak kullanılan Turke soylu kelime ve eklerden bazıları oyleidir: "olur, var imi, eyler, yasadnur, gler, olmazuz, yenemez, gne, bas, yok, senn, licecek, eyledn, olsan, kl, -dur benm, -dan ayrıldum, alarum, -ı buldum, isteyen, yakın, neden, ay u gn, gresin, stine, done done, okıya, gice, gele, zre, koynına, -ler iinde, var ise, olmasun kimse, ola, ol yri, eler beni, idelm" vs.

Divanda bir gazelde biri makta' biri hsn-i makta' olmak zere iki mahlas beyti vardır (G.201). Bir gazelde de mahlas hsn-i makta' dadır (G.219).

Le'âli'nin şiirlerinde kullandığı dil oldukça sadedir. Hatta bu sadelik konuşma diliyle aynı sayılacak seviyededir. Büyük şairlerde görülen üçlü-dörtlü zincirleme Arapça, Farsça terkiplere Le'âli'de pek rastlanmaz. Bu sadelik halkın kullandığı deyimlerin kullanılmasıyla da kendini gösterir. Divanda şiirlerine canlılık kazandıran deyimlerden tespit edebildiklerimiz şunlardır: “ad çıkar-, amân vir-, and iç-, aradan çık-, ayağı toprağı hakkı, bağırını del-, bağırı yan-, bahtı açıl-, baş çek-, baş eğ-, baş-i nidir-, baş koş-, baş/ser ko-, baş üzre ko-, başa çık-, başdan ayağa düş-, başına gün doğ-, başımı alıp git-, belâ çek-, cân bul-, (bir şey)den kesil, bûs al-, bûse vir-, câna düş-, cân/dil al- cân at-, cân bul-, cân çık-, cânna kast it-, cânndan usan-, cânı ağzına gel-, cânı çık-, cân kulağını tut-, cân teslim it-, cân/dil vir, cihanı dut-, dağ ur-, dil bağla-, dile ateş düş-, dile düş-, dinden çık-, elden çık-, elden ko-, el çek-, ele al-, ele getir-, el sun-, el tola-, el ur- fitne düşür-, fitne düz-, fitne kopar-, fitne sal-, gam yi-, garib düş-, gönül al-, gönül gözü, gönül yık-, gözden çıkar-, gözden sakın-, göz dik-, göz göz açıl-, gözü gezden at-, gûşına ir-, hâk ol-, hevâya düş-, hevâya git-, hoş gör-, îmâna gel-, iş gör- kadem bas-, kana gir-, kan dök-, kan iç-, karar bul-, karşı dur-, kemâle ir-, kıyamet kop-, nazar kıl-, oda yan-, pîrehen/yaka çâk it-, safâ vir-, selâma gel- , serden geç-, sevdaya düş-, sırrına ir-, sîne çâk it-, sîneye çek-, söze gel-, sûret vir-, tenden çık-, üstüne düş-, vird idin-, vücuda gel-, yâda gel-, yil götür-, yirden yire geç-, yüreği yüz pâre ol-, yüz bul-, yüz çevir-, yüz döndür-, yüz suyu, yüz sür-, yüz vir-, yüzünü kara kıl-, zahm ur-”

Le'âli'nin bazı şiirlerinde dönemin beşerî hayatına ilişkin ipuçları elde edebiliriz. Şair dönemine ait çeşitli âdet ve alışkanlıkları bazı beyitlerinde dile getirmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir: “Kulun padişaktan nimet istemesi (G.52/6), delinin boynuna zincir bağlanması (G.55/6), ramazan hilâlinin bayramın geldiğine delil gösterilmesi (G.84/2), kulların bayramda padişahın elini öpmeleri(G.124/2), gençlerin kulaklarına halka küpe takması (G.137/6), sarıgın üstüne gül ya da sünbül konması (G.158/2, G.187/2) vs.”

Le'âli'nin divanında kendi şiiri hakkında görüşlerinin bulunduğu beyitlerin sayısı çok azdır. Bir beytinde kendi nazmındaki bütün beyitleri mücevher, inci dizisinin yerine koyar:

Şi'rinün her beyti beşer çün cevâhir nazmına

Yaraşur dinse Le'âlî nazmuña silk-i le'âl

G.84/7

Sevgilinin vasıflarını anlatmanın, şiirine güzellik kattığını belirtirken aslında gönül ehilleri nezdinde hoşça giden sözler söylediğini de belirtir:

Ehl-i diller dillerinde vird idinse taş mıdır

Ey Le'âlî yâr vaşfidur çü güftârum benüm

G.94/5

Yine bir başka beyte göre şairin şiiri, sevgilinin dudakları ve dişlerinin nizama sokulmuş halidir. Böyle inci gibi dizilmiş bir nazmın da mücevher değerinde söz dizen birileri tarafından okunması yakışık alır:

Vaşf-ı la' l ü dişüne virdi Le'âlî çü nizâm

Yaraşur her kim aña nâzım-ı gevher okıya

G.176/7

Latîfi Tezkiresi'nde Le'âlî'nin Acem olmadığını öğrenilmesi ve mazhar olduğu iltifattan mahrum edilmesi üzerine söylediği kimi beyitlerden örnekler verilmiştir. Bu beyitlerden birinde Le'âlî, şiirini maden ocağında kıymeti olmayan cevhere, denizde değerini bulmayan inciye benzetmektedir:

Gevhere kıymet olmaya kânda

Dür bahâsın bula mı ummânda (Latîfi 1314:290)

Le'âlî'nin şiir üslubunu şekillendiren önemli unsurlardan biri de etkilendiği şairler olmalıdır. Divandaki bir beyitte Türkçe şiir yolunda Şeyhî'nin takipçisi olduğunu söyler.

Olupdur pey-rev-i Şeyhî tarîk-i şi' r-i Türkîde

Ki hergiz luţf ile irmez Le'âlî nazmına lü'lü

G. 155/8

Le'âfinin sadece Şeyhî'yi beğenmekle kalmaz, başka şairlerin de gazellerine nazireler yazar. Ahmed Paşa, Ahmed Çelebi (Kemâl Paşa-zâde), Hâşimî-i Acem, Necâtî gibi şairlerinin bazı gazellerine Le'âfî'nin yazdığı nazirelerin (Köksal 2001) matlaları şöyledir:

Ahmed Paşa:

Bu gönlüm şehrine düştü gözümden nâ-gehân âteş
Yaşum saķası irmezse tolar mülk-i cihân âteş (Köksal 2001:1329)

Le'âfî:

Düşelden süz-ı mihründen dile ey dil-sitân
Tolar âhum şerârından ser-â-ser âsmân âteş
G.26/1

Kemâl Paşa-zâde:

Zâhir oldı gün yüzün âyine-i eflâkden
Gitdi eşküm şeb-nemi bu dîde-i nemnâkden (Köksal 2001:2065)

Le'âfî:

Tîr-i âhumla düşen encüm durur eflâkden
Lâleler kim ğarķ-ı hûn olup çıkarlar hâkden
G.114/1

Hâşimî-i Acem:

Bezm-i mey eylemişem dün gice sultânlar ile
Nice sultânlar ile bî-ser ü sâmânlar ile (Köksal 2001:2459)

Le'âlî:

Terk-i 'âr idüp olan bî-ser ü sāmānlar ile
Hem-nişîn olmağa 'âr eyleye sulţānlar ile
G.209/1

Necâtî Bey:

Bu şafādan ki kadeh ağzuñ öper döne döne
Nār-ı gayretde kebāb oldı ciger döne döne (Horata 1998:59)

Le'âlî:

Gerçi kim yutdı kadeh hūn-ı ciger döne döne
La'lüñe cān virüben ağzuñ öper döne döne
G.170/1

Le'âlî Dîvânı'nda din, tasavvuf ya da Allah ile ilgili müstakil bir manzumeye rastlanmaz. Divanda "Hudâ" kelimesi 9, "Hakk" kelimesi 6, "Bârî" kelimesi ise 1 kere kullanılmıştır. Genellikle, ulaşılmaz sevgiliyi hem böyle güzel hem de vefasız yaratan olması sebebiyle anılan Tanrı'ya, "Yâ Rab" nidalarıyla da sık sık sevgiliden dert yanılır:

Şāh itdüğünde şehir-i cemāle şehā seni
Kılmış güzide cümle güzelden Hūdā seni
G.233/1

Bu vech ile ki kıldı güzel Hāk şehā seni
Yâ Rab ne yüzden itmiş ola bî-vefā seni
G.234/1

Nice ol nā-müselmāna kişi mü'min disün yâ Rab
Ki zülfün ipin uzatmış dolaşır her müselmāna
G.173/4

Melekler divanda sadece teşbih unsuru olarak ele alınırlar. Yalnızca bir kere “Kerrûbiyân” melekleri kendi adlarıyla geçerler. Kerrûbiyân Allah’a en yakın meleklerdir. Yeryüzündekiler bayramın gelişini gökyüzündeki ayın hilal şeklini gözleyerek beklerlerken, gökyüzünde Kerrûbiyân aynı amaçla sevgilinin hilal kaşını gözler:

Gerçi gökde yeni ay gözler kamu ehl-i zemîn
 ‘İyd çün gözler felekde kaşunı kerrûbiyân
 G.124/6

Şair, gökyüzünden yağın yağmurun sebebini hüsn-i ta’lil yoluyla meleklerin sevgilinin kıskançlıkla ter dökmeleri olarak göstermiştir:

Çü bâl ü hüsn ile olaldan sen perî-peyker
 Felekden reşk ile dökdi melekler yir yüzine ter
 G.12/1

Divanda dinî kitaplardan sadece bir kere Kuran’ın adı geçer. Ancak “mushaf” kelimesi bir teşbih unsuru olarak sevgilinin yüzü ve güzelliğini tarifte sıkça kullanılır:

Cemâlün muşhafi içre çü harf-i dâldür zülfün
 Esîrün olmağa diller delil ü dâldür zülfün
 G.59/1

Divanda sadece bir kere Kevser suresinin adı geçmektedir. Onun dışında herhangi bir ayet iktibas olunmamıştır:

Žımn-ı haţţunđa zâmîr-i dehenün zâhir ider
 Her ki tefsîr ile sûre-i Kevşer okıya
 G.176/2

Peygamberlerin bazılarının adları divanda yer almaktadır. Kendine has mucizeleri ve ihtişamı sebebiyle Hz. Süleymân'ın da adı divanda çokça zikr edilir. Süleymân peygamber, üzerinde mührü olan yüzüğü ile bulutlara, rüzgara, kuşlara ins ü cine hükmedebilen bir hükümdardır. Şair sevgiliye kavuşma halinde, Süleymân'ın tahtını rüzgarların götürmesi gibi gönlünün de havaya karışıp ferahlayacağını vurgular:

Dil hevādār oluban ger ire vaşluña şehā
Tahtını yil götüre bil ki Süleymānlar ile
G.209/2

Bazı beyitlerde Süleymân ve Süleymân'la ilgili kavramlar kullanılarak sevgilini gücü ve büyüleyici güzelliği anlatılmaya çalışılmıştır:

Esirge kişver-i hüsni lebün mühriyle hıfz eyle
Süleymānsın musahhārdür cihān teşhīr-i hātemden
G.121/3

Hz. Yakûb peygamberin adı, âşığın durumunu anlatmak için kullanılan benzetmeliklerden biri olmuştur. Hz.Yakûb'un, oğlu Yûsuf peygamberi yıllarca özlemle beklediği gibi âşığın gönlü de sevgiliyi beklemektedir:

Görmege müştākdur dil yüzüñi Ya' kûbveş
Bulalı Yûsuf gibi cümle güzelden imtiyāz
G.24/6

Divanda adı en çok geçen peygamberlerden biri de Hz. Yûsuf'tur. Şair sevgiliden Yûsuf, Yûsuf-cemal, Mısr-ı hüsn gibi ad ve benzetmeleriyle bahseder. Yûsuf peygamberin bu kadar çok anılışının sebebi onun dillere destan güzelliğidir. O, güzelliğin sembolüdür. Sevgili de Yûsuf gibi, bütün güzellerin kendisine hakkını teslim ettikleri bir güzeldir:

Güzeller ol şeh-i hüsne selâma gelse tañ mudur
 Ki Yûsuf gibi hüsni içre misâli yok müsellemdür
 G.18/2

Mısr-ı hüsni içinde ey Yûsuf-cemâl olduñ ‘azîz
 Hübolar cümle sipâh u sen emîr ü mîrsin
 G.141/3

Sevgili güzellikte Yûsuf’a öyle benzemektedir ki, ölümden sonra bir başka bedende tekrar diriliş, yani “tenasüh” batıl bir inanç olmasa, Yûsuf, Kenan şehrine geri döndü, denirdi:

Tenäsüh bâtıl olmasa saña derdüm şehâ Yûsuf
 Ki şehri-i hüsne şah olup yine ‘avd itdi Ken‘âna
 G.172/2

Hiz. İsa, nefesi ile hastaları iyileştirip ölümleri diriltmesi, tecerrüd ile göğe yükselmesi , güneş göğü olan dördüncü felek (çerh-i çârüm)te kalması gibi hususları dolayısıyla sevgili ve özellikle dudak için benzetmelik olur:

Gâh la‘l-i âteşin izhâr ider geh naqd-i zer
 Gösterür her dem dem-i ‘îsâ gibi i‘câz gül
 G.73/3

[Çün] lebünj âb-ı hayâta cân virür ey ‘îsî-dem
 Hızrveş zinde kalur ölmez anı hergiz emen
 G.116/3

Hiz. Hızır, âb-ı hayât (âb-ı Hızır, âb-ı hayvân) münasebetiyle ele alınmış, sevgili ve dudağı için benzetilen olmuştur. Sevgilinin dudağı, âb-ı hayâtın Hızır’a ölümsüzlük verdiği gibi âşığa da can vermektedir:

Zulmet-i zülfünde âb-1 Hızr-1 la' lün bulmağa
Şem' -i mihrüne delil itmiş dilin yaçar güneş

G.27/4

Sevgilinin ağzı can bahsetme bakımından âb-1 hayâttan da üstün tutulmuştur:

Leblerün nüşına ey cân ben nice teşbîh idem
Bir kurı sözdür görünmez âb-1 hayvân u zülâl

G.84/6

Bir beyitte de sevgilinin âşığa gösterdiği lütuf, âb-1 hayâta benzetilir:

Çün zülâl-i luḫfuḫ ile sır olupdur teşne-dil
Âb-1 Hızr-1 vaşluḫa irmişdi cân buldı beden

G.127/7

Divanda islâmın dört halifesinden sadece Ali'nin ismi geçmektedir. Âşık rakibini kafir olarak nitelendirir ve Ali ile sadık kölesi Kanber'in kafirleri öldürdüğü gibi rakibi öldürmek için sevgiliden yardım ister:

Gel kim rakîbi öldürelüm ey 'Alî-şıfat
Ḥayder çü kâfir öldürdi Kanber ile

G.197/7

Sahabelerden sadece Bilâl-i Habeşî'nin ismi zikredilir. Kâ'be'de ilk ezan okuyan müslüman olması ve sevgilinin yüzünün Kâ'be'ye benzemesi sebebiyle anılmıştır:

Muşhaf-ı ḫaddiyile ḫâl ü ḫaḫı Ka' bede şan
Süre-i Nür okur gördi Bilâl-i Habeşî

G.222/4

Din ile ilgili diğer mefhumlar da aşkı, âşıḫı, sevgiliyi konu alan beyitlerde sık sık karşımıza çıkmaktadır. Cennet, cinân, firdevs-i a'lâ, huld-ı berîn, bihişt,

uamak adlarıyla birçok beyitte yer alan bir kavramdır. Cennet, ahirette mü'minlerin sonsuza kadar yaşayacakları özlenen yer olarak zikredildiği gibi sevgiliyle ilgili çeşitli terkip ve teşbihlerde de kullanılmıştır. Sevgiliye kavuşan âşık cennetle vuslat bulmuş gibidir:

Vişāl-i yār ola gülşen cinānı n'eyleyelüm
 Bihişt olursa güzelsüz cihānı n'eyleyelüm
 G.97/1

Cennet, gerçek anlamından ziyade, sevgilinin bulunduğu yer veya onun güzelliği için bir teşbih mahiyetinde de kullanılır. Hurilerle dolu bir cennet bile sevgilinin bulunduğu yere tercih sebebi değildir:

Gülistān-ı cināndan çün yüzüñdür bir maḥal ey cān
 Meger ṭāvūs-ı cennetdür kim anda ḥāldür zülfüñ
 G.59/6

Cehennem günü âşığın, sevgiliyi görmediği gündür:

Ey Le'ālī 'ıyd olıcağ yār yüzün görmese
 'Āşıka olur cehennem 'ıyd ile dār-ı cinān
 G.145/7

Kâbe, müslümanların kıblegâhıdır. Sevgilinin bulunduğu yer de âşıklar için bir Kâbe'dir. Le'âlî Kâbe'yi bu anlayışa uygun olarak kullanır. Aynı zamanda sevgilinin güzel yüzü âşığın Kâbe'sidir:

Gösterüp cānā Le'ālīye cemālüñ Ka'besin
 'ıyd-ı ḳurbān olup aña 'ıyda ḳurbān eyledüñ
 G.65/8

Sevgilinin bulunduğu ortam âşıklar için kutsal bir dergâh gibidir. O dergâhın eşiği bile âşık için kıbledir. Mekke'deki Kâbe'yi tavaf etmesine gerek yoktur:

Dergehünden gel beni şalma tãvãf-ı Ka' beye
İşigündür Ka' be ey kıblem bañā her bābdan

G.113/4

Birçok beyitte şair sevgilinin olduğu yeri Kâbe olarak niteler ve sık sık Kâbe-i kûy tamlamasıyla yer alır:

Ki yārũñ Kã' be-i kũyından özge yirde bir laħza
Yirũm cennet olursa ger benũm bir dem qarãrum yoħ

G.40/6

Bir diğer dinî mefhum mihrab, kaş ile birlikte kullanılır. Divan edebiyatındaki eğilime uygun olarak Le'âlî de kaşı âşıklar için bir mihrab sayar. Mihrab çoğu zaman kaş yerine istiareli olarak ya da kaşla beraber verilmiştir. Hilal, sevgilinin kaşına özendiği için değil, onun üstünlüğü karşısında başını indirdiği için eğilmiş görünür:

Mãh-ı nev ħam olduğu ebrũña öykünmek degũl
Çaşlaruñ mihrãbına baş indürür ya' nĩ hilãl

G.84/3

Sevgilinin kaşının olduğu yerde mihraba gerek yoktur. Namaz kılmak veya ibadet etmek için kaşları mihrab, gözleri imam, yüzü de Ka'be kabul etmek yeterlidir. Böylece sevgilinin kudsiyyeti te'yid edilmiş olur:

Gel namãz-ı 'ıyd için göster yüzũñ ' aşıklara
Çũn kaçuñ mihrãb olupdur merdũm-i çeşmũñ imãm

G.89/3

Sevgili görüldüğünde âşığa, dua etmek düşer. Çünkü âşık dua etmekten başka kudreti olmayan bir varlıktır:

Ol ŧüh-1 ŧıve-engız görse seni Le 'ālī
Düşnāma başlar ol dem sen hāzır ol du'āya

G.190/5

Vaqt-i vuŧlatda Le 'ālī ne ola pīŧ-keŧün
Dil ü cāndur nem ola dağı du'ādan ğayrı

G.232/7

Kur'an-ı Kerim'in inmeye başladığı gece olarak bilinen Kadir Gecesi ŧaire göre sevgilinin āŧığa konuk olduğu gecedir:

ŧeb-i kādre iriŧür hāŧıl ola cümle murād
Ger ola ol ŧeh-i hūbān bize mihmān bu gice

G.181/3

Küfür ve kâfir mefhumu siyah renk, örtme, gizleme manalarıyla birlikte sevgilinin saçı, hattı, kendisi ve rakip için benzetilen olarak kullanılmıştır Bu mefhumlar din ve iman ile tezat halinde kullanılmaktadır:

Nice baş koŧdı gör zülfi uyup ol nā-müselmāna
Ser-ā-ser ğarķ-ı küfr olmuş baş egmez ehl-i imāna

G.172/1

Yār iŧiginde raķıbi ben nice öldürmeyem
Görmiŧdür bir müselmān gire kâfir Ka' beye

G.196/7

Büt, genellikle Çin ile birlikte sevgiliye benzetmelik olmaktadır:

Ol büt-i Çinün irürse ser-i zülfine elüm
Gelür ol dem elüme deste-i tül-ı emelüm

G.108/1

Sevgili, kusursuz güzelliğiyle olduğu kadar, duygusuzluğu, âşığa karşı ilgisizliği, merhametsizliği bakımından da puta benzetildiği için şair ondan sanem, diye bahseder:

Ne şafâdur şanemâ el uruban gâbgabuña
Ala dil bûselerin cânını virüp lebûne
G.195/1

Le'âlf'nin dinî, tasavvufî mazmun ya da terimlerden yararlandığı görülse o bunları sevgiliyi, âşığı ve aşkın hallerini anlatmada birer araç olarak kullanmıştır. Le'âlf'nin aşkı dünyevi aşktır.

Âşık, nam sahibi olma düşüncesine yüz çevirmeli, aşk şarabıyla sarhoş olmalıdır:

Neng ü nâmı terk idüp içdüm şarâb-ı' ışkıını
Ey Le 'âlî terk-i neng ü nâm olupdur baña nâm
G.109/5

Bu şarabın sarhoşluğu ise onu divane edecek kadar kudretlidir:

Ey Le 'âlî beri gel pîr-i muğândan kaçalum
Yüzümüz Hâkka tutup cām-ı maḥabbet içelüm
Varumuz cām-ı İlâhî yolına hep şaçalum
Mest-i lâ-ya' kıl olalum yaqalar çāk idelüm
Mur.1/IX

Âşık, bu divanelikten de utanmayacak kadar kâmindir. Âşıklık vasfını taşımak toplumda ayıp karşılanan bir olgu, utanılması gereken bir durum olarak algılanır. Âşık, aşk yolunda önüne çıkacak utanma engelini aşmış olan kişidir. Asıl bunun için utanmak, utanç vesilesidir:

‘ Işık yolında Le ’ālī bağa ‘ arz eyleme ‘ ār
 ‘ Ārdan ‘ ār iderüm neme gerek ‘ ār benüm

G.107/6

Aşk denizine düşen, sevgilinin belini kucaklama düşüncesinde değildir. Bu denizin içinde olmak onun için yeterlidir:

Düşmişem deryā-yı ‘ ışka itmezem fikr-i kenār
 Baħr-i ‘ ışka düşenüñ fikri kenār olmağ neden

G.125/4

Hakikat, Allah’ın gizlediği ve açıkladığı her şeyi görmek, onu müşahade etmek demektir. Sevgiliden ayrı iken ona kavuşan kişi hakikat bayramını bulmuştur:

Ey Le ’ālī ol kişi ider haķīkat ‘ ıydını
 Nā-gehān hicrān içinde yār ile bula vişāl

G.82/7

Terk, Allah’tan başka her şeyi bırakmak demektir. Benliğini, dünyevî işleri, şanı şöhreti, aşk yoluna terk eden âşık gerçek Hak âşığı olmuş sayılır:

Neng ü nāmı terk idüp içdüm şarāb-ı ‘ ışkı ben
 ‘ Āşıka çün neng ü nām olupdur neng ü nām

G.89/6

Nām u nişānı kılmasun ‘ uşşāk içinde olmasun
 Her kim ki ‘ ışkı terk ider ‘ ālemde nām u neng için

G.119/6

Gerçek âşık dünya lezzetinden el çektiği için hakiki zevke erişir. Vuslat uğruna dünyadan geçmeye hazırdır:

Dünyāyı virürdüm ser ile cānumı serbāz
 Ger vuşlat-ı yār olsa Le ’ālī bu bahāya

G.193/5

‘Älem-i cānda bilişdük cisme geldük bilmedük
N’eylerüm cismi anuñla saña çün bî-gāneyin

G.147/3

Harabat ehli olarak anılan rind, meyhaneden çıkmayan, sürekli sarhoş olan bir gönül adamıdır. Âşık kendini rind gibi takdim eder. Rind genel anlamda tasavvuf ehlidir. İki dünyayı terk ederek Allah’a yönelmiştir. Yarın endişesinden uzaktır. Kuru ve şeklî ibadetle meşgul olan zahid ve sofi ise onu sevgiliden ve şaraptan men etmek ister:

Bizden el çek al lebinden çek diyü çok söyleme
Rind-i şāfi çekmez el şūfi şarāb-ı nābdan

G.111/4

Rind, zahid ve sofi ile zıt karakterlerdir. Rind şaraptan asla vazgeçmeyeceği halde kendisine baskı yapan zahidi yeminleriyle aldatır:

Rind olan ‘ahd ile peymāneyi terk eyleyemez
Hemān aldar yürür ol zāhidi peymānlar ile

G.210/6

Zahid kuru ve şekli ibadetle meşguldür. İbadetiyle gösteriş yapar. Oysa onun ibadeti bir bakışla bozulacak kadar zayıf ve geçersizdir:

Zāhid[ā] mağrūr olup geçinme dünyadan şağın
Bir nazar bozılır [ey] zāhid çü perhizün senün

G.46/3

Le’âlî Divanı’nda tarihî ve efsanevî şahısların, sanatkarların, masal kahramanlarının da adı çokça anılmıştır. Divandaki bir gazelin ilk üç beyti , Fatih Sultan Mehmed’in ölümü üzerine yazılmıştır. Sultan Mehmed’in üzerine okunan cüzün tesiri ile kafirlerin bile Müslüman olacağını belirten şair, sevgilinin, sultanın türbesine iken oradan yayılan nuru, kavuşma ve gelmesiyle can verip gitmesiyle can alışını anlatır:

Cüz okurken görseler Sultān Meḥemmed üstine
Küll-i küfr ehli dönerdi dīn-i Aḥmed üstine

Şan Meḥemmed türbesinde berḳ urur nūr-ı nebī
Ol ruḥ-ı pür-nūr ile geldükçe meşhed üstine

Biḡ ölür biḡ cān bulur her gün vişāl ü hecr ile
Ol gelüp gitdükçe ḥāk-i Ḥān Meḥemmed üstine

G.201/1-2-3

Abdülmelik b. Mervan zamanında Emevî ordusunun başına getirilen ve “Zalim” lakabıyla anılan Haccâc, Kur’ân’ın harekelenmesine ilk delâlet eden kişidir. Irak valiliği de yapmıştır. Rivayete göre 120 bin kişiyi öldürtmüş kendisi öldüğü zaman da hapisanelerde 50 bin kişi bulunmaktaymış. Mekke’ye girdiğinde orayı yakıp yıkmış, hatta bu yangından Kâ’be de zarar görmüştür (Pala 2003:192). Le’âlî de sevgilinin Kâ’be’ye benzeyen yüzünü Haccâc’ın zulmünden koruyacak olanın, yine sevgilinin oka benzeyen kirpikleri ve yaya benzeyen kaşları olduğunu belirtmiştir:

Mihrâb-ı ḳaşında gözü n’içün tutar tîr ü kemân
Gelmez Le’âlî Ka’beye Ḥaccâc çün kim ceng içün

G.119/7,

Cemşid İran’ın büyük hükümdarlarındanıdır. Asıl adı “Büyük padişah” anlamına gelen Cem’dir. “Işık” demek olan “şid” sonradan eklenmiştir. Rivayete göre Cem ganimetlerle döndüğü bir savaşın sonunda Azerbaycan’ın en yüksek yerinde kendine mücevherlerle süslü bir taht kurdurmuş, kendi de başına mücevher bir taç giymiş. Güneş doğunca tacı ve tahtında meydana gelen parlaklıktan dolayı halk ona “Cemşid” adını vermiş. Cem’in şarabı icad ettiğine inanılır. Ayrıca Cem, dünyanın yedi hikmetini gösterdiğine inanılan işlemeli bir kadehin sahibidir (Onay 2000:136; Pala 2003:96). Bu münasebetle Le’âlî Dîvânı’nda kadeh (cam), şarap ve bezm ile birlikte anılır:

Cihānda Cem olam dirseñ müdām elden kıoma cāmı
Ki dirler cām ile kıaldı şehā nām u nişān Cemden

G.121/2

Ele Cem gibi cām alsañ müdām elden kıoma sākı
Ki devri çarh-ı gerdānuñ döner çün hālden hāle

G.164/3

Divanda bir beyitte İnan'ı baştan başa zapteden Makedonyalı İskender'in Aristo'ya yaptırdığı ve düşmanı çok uzaktan görebilmeye yarayan ayna (Ayine-i İskender), saflık bakımından sevgilinin güzelliğiyle karşılaştırılır ve elbet sevgili galip gelir:

Görse cemālün āyinesin bu safāyile
Hayrān kıalurdı itmezdi İskender āyine

G.192/5

İlahlık davasında bulunarak Hz. İbrahim'i mancınıkla ateşe atan Babil hükümdarı Nemrud da divanda adı anılan tarihî şahsiyetlerdendir. "Halil" redifli gazelde ayrılık ateşine teşbih edilmiştir:

Bu Le 'ālī bendeye Nemrüdla āteş durur
Sūzla hicrān benüm ey tāze bustānum Hālil

G.69/6

Divanda sadece bir tek şairin adı geçmektedir. Le'ālî, 15. yüzyılın ilk yarısında yaşayan ve Anadolu sahası Türk edebiyatının önemli şahsiyetlerinden olan Şeyhî'nin takipçisi olduğunu belirtir:

Olupdur peyrev-i Şeyhî tarîk-i şî'r-i Türkide
Ki hergiz luţf ile irmez Le 'ālî nazmına lü'lü'

G.155/8

Şair, Çinli meşhur bir ressam olan Mânî'yi ve eserlerinden biri olan Nigâristân'ı , divandaki muhammesin bir bendinde bahar mevsiminin getirdiği güzellikleri anlatmak için bir araya getirmiştir:

İ'tidāl ile bahār ey dil cihānuñ cānıdur
 Mürdeler zinde kıılır güyā Mesîh-i şānidür
 Gülşen-i zeyn eyledi Mānī anuñ hayrānıdur
 'Ayn-ı Çin oldı cihān gülşen Nigāristānıdur
 Sākiyā mey şun bahār eyyām-ı gül devrānıdur

Muh.1/I

Bir başka beyitte sevgilinin güzelliğinin Mânî'ye ilham vereceği şöyle dile getirilmiştir:

Çorçaram Mānī göre mescidde taşvîrûñ senüñ
 Nağş ide büt-ñānede diye budur yirüñ senüñ

G.57/1

Daha önce de belirttiğimiz gibi divanda masal kahramanlarının adı da çokça zikredilmektedir. Şair, bir beytinde Leylâ ve Mecnûn'un aşkının kendi aşkı karşısında eskimiş olduğunu düşünmüş, bu eskimiş aşk hikayesinin yerine kendisinininkini koymuştur:

Çün oldı kışşa-i Leylî vü Mecnûn guşşa-i köhne
 Le'ālî derdmendüñ ben yeñi destānını buldum

G.106/5

Mecnûn, Leylâ'nın aşkıyla deliye dönmüş, insanlardan kaçarak çöllerde vahşi hayvanlarla (özellikle ahu) dostluk kurmuştur. Âşık da Mecnûn gibidir:

Beni Mecnûn şanur 'ışk ile dīvāne görüp
 Geldi bir bir yanuma āhū-yı kuhsār benüm

G.107/3

Ferhâd ile Şîrîn hikayesi, Hüsrev ile tenasüp halinde zikr edilmiştir. Ferhâd âşığı, Şîrîn sevgilinin timsalidir. İran'ın meşhur hükümdarlarından olan Husrev'in, Ferhâd ile rekabeti ve sonunda Şîrîn'e kavuşmasına telmihte bulunulmuştur:

İrdi Şîrînün leb-i şîrinine Hüsrev velî
Yâdgâr oldı cihânda ' ışk işi Ferhâddan
G.115/2

Bazı beyitlerle “şîrîn” kelimesinin sözlük anlamıyla oyun yapılır:

Her kişi meyl itdüğü bu la' lüğe Ferhâdvâr
Hüsrev olur her [k'ola] ol leb-i Şîrîne esîr
G.2/6

Sevgiliyi ve özelliklerini anlatan şiirlerde kavimlerin, ülkelerin ve şehirlerin de adı geçmesi divan şiirinin teamüllerindedir.

Hintli anlamına gelen Hindî, siyah rengi sebebiyle ben için benzetilen olarak ele alınır. Osmanlı ülkesi demek olan Rum, yüz münasebetiyle onunla tenasüb içinde zikredilir:

Rûm-ı hadinde hâli ne tâli' l[i] Hindîdür
Zülf-i siyehden olmuş anuñ sâyebanı müşk
G.42/8

Şair bir beyitte de sevgiliden “Türk-i çeşm-i mest” diye bahsedilmiştir:

Takmış kemend-i zülfüñi diller esîrine
Ol Türk-i çeşm-i mest getürmiş çanak çanak
G.35/3

Le'âlî Dîvânı'nda en çok adı geçen ülkelerden biri Çin'dir. Çin, resim ve heykel münasebetiyle ele alınır. Bunda meşhur ressam Mânî'nin hayatı da rol oynar. Rivayete göre, resimlerle süslü duvarın karşısına boyda boya ayna koydurarak

güzelliğe bir güzellik daha katmıştır. Bu münasebetle divanda “sûret-i Çin, büt-i Çin” gibi ifadelere yer verilir:

Şûret-i bî-cân-ı Çine ben nice teşbîh idem
Seni ki ser-tâ-ğadem çün cân ile taşvîrsin
G.142/4

Çin miskin de vatanıdır. Bu güzel kokulu madde Çin Türkistanı’nda yetişen misk keçisinin göbeğinden elde edilmektedir. Sevgilinin zülfü, beni, hattı renk ve koku yönünden misk, anber gibi hususlar içinde hayal edilir. Çin miski de bu yüzden sıklıkla anılan kavramlardandır:

Senün her halka-i zülfün Hıta vü Çin [ü] Mâçündür
Hıtadur zülfünî teşbîh idersem müşkine Çinün
G.43/2

Huten (Hıta, Hata) daima misk münasebetiyle ve Çin ile tenasüb halinde zikredilir. Bir beyitte sevgilinin kokusu Hutten miskinden üstün tutulmuştur:

Hıta-i Çin ü Hıtadan şerm idüp gelmez dağı
Ger şabâdan büy-ı hıttun işide misk-i Hutten
G.120/3

Rum kelimesi, genellikle Anadolu ve daha geniş anlamda Osmanlı ülkesi için kullanılmaktadır. Bununla beraber Rum kelimesiyle beyazlık mefhumu anlaşılakta ve sevgilinin yüzü için benzetilen olmaktadır. Aşağıdaki örnekte Rum kelimesi ülke anlamını taşıdığı halde sevgilinin “aydınlık” yüzü ile münasebet halinde verilmiştir. Aynı durum Şam ülkesinin “karanlık, siyahlık” ilgisiyle saç arasında vardır:

Zülf ü ruhsârın şorarsağ bendeden ol dilberün
Mişlini görmüş degüldür kimse Rüm u Şamda
G.198/6

Bedeşşan la'li sevgilinin dudağıyla; Aden incisi sevgilinin dişleriyle; Yemen, akik taşından dolayı aşğın kanlı gözleriyle ilişkilendirilir.

Çün Le 'ālī vaşf-ı dendān u lebūn nazm eyle[di]

Kan olup la'1-i Bedeşşān āb ola dürr-i ' Aden

G.120/5

Şevk-i la' lünle Le 'ālī çeşmi oldı hūn-feşān

Geh Bedeşşān gösterür kendüyi [geh] mülk-i Yemen

G.127/8

Mısır, Yûsuf kıssası ve güzellik, bende-sultan münasebetiyle ele alınır. Mısır-ı cemâl, Mısır-ı hüsn gibi ifadeler içinde çeşitli benzetmelere konu olur ve ülke anlamında da kullanılır:

Dil bende iken Mısır-ı cemālünde şeh oldı

' Adetdür olur Mışra şehā bende çü sulţān

G.134/2

Le'ālī Divānı'nda sevgili sürekli çeşitli nitelik ve vasıflarla anılmıştır. Sevgiliye isim ve sıfat olarak kullanılan kelimelerden bazıları şunlardır: Yâr, meh-reviş, meh-i nev, sayyâd,şîr, dilber, âftâb, habib, mahbub, sahib-cemal, serv, serv-i naz, serv-kad, güzeller serveri, şuh, şivekâr, şive-engiz, şah, gonçe, gül, şirin-leb, Yûsuf-cemâl vb.

Sevgilinin en belirgin özelliği duygusuz ve ilgisiz oluşudur. Âşğın halinden asla anlamaz. Ona karşı kayıtsızlığın yanı sıra "ağyar"la olan münasebetiyle âşğın acısını artırır. Ona merhamet etmez. Onun aşk elinden ölümü halinde yas bile tutmaz:

Yâr gelmez bilürem mâtemüme ben öliceğ

Mâtem oldur ki vara yasına düşmen öliceğ

G.61/1

Cem' idüp aġyārı luşf eylersin ey dilber benüm
Mār-ı zülfün gibi gönlüm tār-mār olmak neden

G.125/5

Sevgili gönül avlayan bir avcı gibidir ve âşığın gönlünün ondan kurtulma ihtimali yoktur. Bu yüzden ağlayıp sızlanması bile boşunadır. Gümüş göğsünün içinde mermerden bir kalp taşıyan zalimdir o:

Çün ħalāşuñ yoġdur ey murġ-ı dil ol şayyāddan
Derd-i ser virme aña gel fāriġ ol feryāddan

G.115/1

Şaġın bārān-ı eşk ile Le'ālī nerm idem şanma
Ten-i sīmīn içinde ħatıdur gönli mermerden

G.132/7

Taşlar bile belli bir derecenin üzerindeki sıcaklıkta erir ama âşığın ahının eritici ateşi sevgilinin gönlünü etkilemez:

Āteş-i āhum eşer itmez anuñ gönline āh
Nerm ider gerçi ki nār irişe çün taşlara

G.167/2

Sevgili, bencil ve kendini beğenmiştir. Âşık, aynadaki aksini gören sevgilinin kendisini daha çok beğenmesinden ,daha beter bencilleşmesinden korkmaktadır:

Ķorġum budur ki daġı beter ħod-bīn olasın
Göstermek ile āyine nāgeh saña seni

G.234/2

Sevgili divan şiiri geleneğindeki gibi güzellik itibariyle idealize edilir. Güzelliğin sembolü olan Yûsuf ile karşılaştırılır ve çoġu zaman ondan üstün tutulur:

Anuñla hñsn-i Yñsuf vezn olınsa

Le 'ālī mihr ü mäh olur terāzū

G.156/7

Mışr-ı hñsn içinde ey Yñsuf-cemāl olduñ 'azīz

Hñblar cümle sipāh u sen emīr ü mīrsin

G.141/3

Evrendeki birçok varlık sevgilinin kaşını, gözünü, boyunu, kokusunu kıskanır yahut ona imrenir. Aşağıdaki beyitte kaşa ve yüze benzetmelik olarak kullanılan ayın gökyüzünde hilal şeklideki duruşunun sebebi hñsn-i ta'lil yoluyla sevgiliyi kıskanmasına bağlanarak verilmiştir:

Geh kaşuñı vu yüzüñe öyküñdi [eridi]

Gördüm felekde haste yatur nīm-ten kamer

G.8/3

Sevgili bir güzellik pehlivanıdır; üstün gücüyle güneşi bile güreş çemberinden, yani yörüngesinden çıkararak alaşağı eder:

Küştiğir olmış bugün hñsn ile bir şāhib-cemāl

Dest-i çenberden ider ol āftābı pāy-māl

G.77/1

Sevgiliyi kıskandıkları gibi ona hayranlıkla bakan varlıklar da divanda sıklıkla söz konusu edilmiştir. Meselâ güneş ile ay sevgiliyi görmek için sırayla sevgilinin mahallesinde dolaşırlarken, sevgilinin boyu ve yanağı, serviye ve yasemin çiçeğini hayran bırakır:

Gündüzin gün devr ider kıyımı her gün gice mäh

Şöyle benzer mihr ü meh sini severler müşterek

G.50/2

Ḳadd ü ḥaddüh luṭfinı gülşende görmişler meger
Ḳaldılar ḥayrân olup ḥayretde serv ü yâsemem

G.116/4

Divanda sevgilinin bütün bu saydığımız özelliklerinin divan estetiğinin dışına çıkacak özgün tasvirleri, benzetmeleri yok denecek kadar azdır. Sevgilide güzellik unsurlarını incelediğimizde de divan şiirinin kalıplarından uzaklaşmadığını görürüz.

Sevgilinin saçı, renk, koku ve şekil bakımından çeşitli hayal, benzetme ve tasavvurlar içinde ele alınır. Onun uzun, kıvrımlı, siyah, dağınık, güzel kokulu saçı yer yer sünbüle, çevgâna, menekşeye, zencire, dama, dâl harfine, peri kanadına, kemende, reyhana, yılana, ejdere benzetilmiş ve kokusu dolayısıyla müşk, anber, nafe; rengi dolayısıyla şam, siyah, şeb kelimeleriyle birlikte anılmıştır.

Sevgilinin saçı, gözü ve kaşları gibi karadır. Zülf-i şeb-reng, şâm-ı zülf, zulmet-i zülf, kara zülf sözleri bu renk unsurunu aksettirir. Beyazlığı ve imanı temsil eden yüzü örtmesiyle kafir olarak tasavvur edilir. Aşağıdaki beyitte hem rengi hem de perişan şekli dolayısıyla zülûf, iman sahiplerine baş eğmeyen kafire benzetilmiştir:

Nice baş koşdı gör zülfi uyup ol nâ-müselmâna
Ser-â-ser ğarḳ-ı küfr olmuş baş egmez ehl-i imâna

G.173/1

Yukarıda da belirttiğimiz gibi saç koku yönünden misk, anber, nafe ile birlikte ele alınır. Zülf-i anber-efşân, zülf-i miskîn, zülf-i mu'anber sözleri bu hususun yanında rengi ile de ilgili unsurları aksettirir: Şaire göre sevgilinin saçını anbere benzetmek haksızlık olur. Onun saçının her kıvrımı Çin miski ile dolmuştur

Ben 'abîr ü 'anbere zülfin nice teşbîh idem
Müşk-i Çin ile pür olmuşdur çün anda her şiken

G.146/4

Sevgilinin uzun, perişan, dağınık ve kıvrımlı saçı zülf-i pür-çîn, çîn-i zülf, âşüfte gibi sözlerle ifade edilmiş ve mâr, zencir, zindan, dam, kemend, benefşe, sünbül gibi kelimeler saç benzetmelik olarak kullanılmıştır. Âşığın gönlü her zaman sevgilinin saçlarına dolanarak perişan olur.

Sevgilinin kaşları üzerine düşen kâkülleri sudan iki balık tutmuş kemende benzetilir. Bu ilginç benzetmenin kullanıldığı beyit şöyledir:

Kâkülün ebrüsü üstüne şalındurmuş nigâr
Şan çekildi bir kemend ile şudan iki semek

G.52/5

Sevgilinin beyaz yüzünün üzerine düşen kıvrımlı saçı ayın etrafındaki hâlelere benzetilmiştir:

Halka-i zülf ile yüzün şanuram
Göricek gird-i mehde hâleleri

G.236/4

Sevgilinin yüzü dolunay, alnı Zühre yıldızı gibi parlaktır. Âşık her köşeden sevgilinin kaşını gizlice gözetlemektedir:

Sen yüzün bedrin hilâle dutduñ ey Zühre-cebîn
Gözlerüm her güşeden ebr[ü]ñ[ı] ben senden nihân

G.124/3

Le'âlî Dîvânı'nda kaş, güzellik unsuru olarak önemli bir yer tutar. Özellikle şekil ve renk yönünden benzetmelere konu olur. Mihrab, keman, hilâl, hilâl-i ıyd, mah-ı nev, kamer, yay, tuğra, râ, semek kaşın benzetmeliklerindedir. Sevgilinin kaşı tek başına veya gamze, kirpik, ben, hat, yüz ve zülüfle mütenasip olarak ele alınır:

Dâne-i hâliyle zülfi dām olup dil şayd ider
Fitne vü âşüb için uymış güzide kaşına

G.215/6

Ramazan hilalini görmek isteyen şahidlerin sevgilinin kaşına bakmaları yeterlidir. Sevgilinin kaşını aynı zamanda âşıklar için mihrabdır. Mihrabın resmini sevgilinin kaşına benzeteabilen ressamı ehl-i kible olanlar bile hürmet gösterip secde ederler:

Resm-i mihrâbı eger beñzede ol kaşlara

Ehl-i kıble kamu baş indire naqqâşlara

G.160/1

Sevgilinin kaşları âşıkların gönlünü delip geçmek isteyen ucu servi okları fırlatan birer yaydır:

Kaşların yayın kurupdur çeşm-i hün-rizün senün

Cân ü dilden geçmek için tîr-i ser-tîzün senün

G.46/1

Göz genellikle kaş ile birlikte ele alınır. Çeşm-i sayyad, ahu-çeşm, imam, çeşm-i bimar, çeşm-i mest, çeşm-i humar, cazu, ayn-ı hancer kelime ve terkipleri göz için kullanılan istiare ve teşbihlerdir. Sevgilinin gözü kara, iri, baygın bakışlı, delici ve sihirlidir. Ahu gibi güzel görünüşünün yanında âşığın canına kastetmiş bir aslan gibi can alıcıdır aslında:

Çeşmüne âhüdur diyen âh anı bilmemişdür ol

Şîr dur[ur] ki gayr-ı cân dahı anuñ şikâr[ı] yok

G.39/4

Yüzün Ka'be, kaşın mihrab olduğu bir yerde sevgilinin gözbebeği de imam olarak görev yapmaktadır. Âşıklar ibadet için sevgilinin yüzünden başka bir yere yönelemezler:

Gel namâz-ı 'ıyd için göster yüzün 'âşıklara

Çün kaşuñ mihrâb olupdur merdüm-i çeşmün imâm

G.89/3

Bazen göz, âşığın gönlünü delip geçen kirpiklerle birlikte anılır. Oka benzeyen kirpiklerin arkasındaki bakış göze aittir ve öldürücü etkisi vardır:

Tîr-i müjgânın çeküp çün kaşd-ı cân ide gözi

Vir revân cânı dilâ kan eyleme peykânını

G.220/6

Gamze, âşığın gönlünü delip geçen, yaralayan, öldüren bakıştır. Bu yönleriyle kılıca, oka, cellada benzetilir. Sevgili gamzesiyle ortalığı karıştırır dünyaya fitne salar. Aslında âşık, gamze okunu ister. Hasta gönlünün dermanı belki de ondadır. Sevgilinin, âşıkların içine işleyen, onları acıyla kıvrandıran bakışları aslında onlar için ihsan, lütuf mahiyetindedir:

Ġamzeler tîriyile sînemi taldurdı nigâr

‘Ömri çoğ ola bizi toyladı ihsânlar ile

G. 212/2

Bazen de âşık, sevgilinin bakışıyla yaraladığı yaraları iyileştirecek bir merhem bulamadığından şikayet eder:

Tîğ-ı ğamzeye dile biñ zaħm urur dildâr çoğ

Raħm ider bir būs ile merhem ider bir yâr yoğ

G. 38/3

Fitneler düşdi cihâna her taraf ğavgâ ile

Gözler[i] uyandı beñzer ğamzelerle ħ’âbdan

G.111/2

Kaş, göz ve gamze ile ele alınan kirpik de öldürücü ve yaralayıcı özelliğiyle ele alınır. Bu sebeple kirpik için ok, kılıç, şemşir, hançer gibi benzetmelikler kullanılır. Kaşın yaya benzerliğinin yanı sıra kirpiklerin de oka benzerliği sebebiyle sevgilinin gözünün, âşığın gönlünü avlamak isteyen bir avcı olması da kaçınılmazdır:

Oldı kemān qaşuḡa tīr-i müjen gözün
Cān şayd idi[n]ce tīr ile tırmaz çeker kemān

G. 149/6

Sevgilinin âşıḡa hışımla bakması, onun sinesine yay kaşları ile kirpik oklarını atması demektir. Âşıḡın gönlünün bu eziyete dayanması müşküldür:

Nazar kılduḡça hışım ile muḡibbe ol kemān-ebrū
Taş olsa ‘âşıkun ḡalbi tayanmaz tīr-i müjgāna

G. 171/5

Yüz ve yanak genellikle birlikte ele alınır. Sevgilinin yüzü beyazlığı ve parlaklığı yönünden söz konusu edilir. Meh-rû, hurşid-rû gibi benzetmeler ve ruh-ı rahşân gibi söyleyişler bunun göstergesidir. Bununla beraber rengi dolayısıyla güle, gül bahçesine ve laleye benzetilen yüz ve yanak, daima âşıḡta bahar hissini uyandırır:

Ger yüzün ‘arz ide yüz tāze bahār ola baḡa
O benüm lāle-ḡad ü gül-ruḡ u ḡonçe-dehenüm

G.96/5

Sevgilinin yüzü vaizin övdüḡü cennetin gül bahçelerine tercih edilir. O goncaya benzeyen dudakları ve gül yanaklarıyla zaten bir gül bahçesi gibidir:

Medḡ ider vā‘iz Le ‘ālī gerçi cennet ḡülşenin
Bunda ol ḡonçe-dehān u gül-‘izār egler beni

G.242/5

Parlaklığı ve yuvarlaklığı nedeniyle yüz ile ayna arasında benzerlik kurulur. Hatta sevgilinin yüzü aynadan da güzeldir. Sevgilinin yüzü ile aynayı karşı karşıya getirmemek gerekir. Ayna onun aksini yansıtabilecek kudrette değildir. Aşağıdaki beyitte “yüz bulmak” deyimini de kinayeli olarak kullanılmıştır:

İtme mir 'atı muķābil meh-i ruķsār-ı güle
 Yüz bulup karşılasa vaķt ola dīdār-ı güle
 G.165/1

Yüzde bir güzellik unsuru olan ben; şekli, rengi ve kokusuyla çeşitli benzetmelere konu olur. Genellikle yanak, dudak, ayva tüyleri ve saçla birlikte anılır. Şekil ve renk yönünden ben, bazen âşığın gönül kuşunu avlamak isteyen avcının koyduğu bir daneye, bazen göz bebeğine, bazen yaraya, bazen de Hindli bir padişaha benzetilir. Kokusu yönüyle müşkîn ve anber-bârdır. Bir beytinde şair; sevgilinin gül bahçesine benzeyen yüzünde, ahu gözünün altındaki beni, gülşende düşürdüğü miske benzetir:

Ne hoş düşmiş gözün altında hālün
 Düşürdi gülşene şan müşkîn ahū
 G.156/2

Bir başka beyitte yanak ile Rum ülkesi, ben ile Hind padişahı, dudak ile şarap arasında benzerlik ilişkisi kurularak leff ü neşr sanatına güzel bir örnek oluşturulmuştur:

Ĥadūnde hāl-i müşkînün lebüñ girdine düşmişdür
 Ki Rūma geldi 'ayş eyler mey ile şan şeh-i Hindū
 G.155/3

Sevgilinin beninden sürekli bahseden şair, sanki dilinde misk tanesi dolaştırmaktadır. Bu yüzden onun da nefesi anberden daha hoş kokulu olur:

Le 'ālī zıkr-i hāli çün dilūnde hābb-ı müşk oldı
 Ki senden bir nefes gelse olur hoş-büy 'anberden
 G. 130/7

Sevgilinin yanağında yer alan ayva tüyleri genellikle koyu rengi ve kokusu sebebiyle ele alınır. Misk, anber, reyhan, menekşe, karınca, duman, çimen, sebze, toz,

yazı, Bilâl-i Habeşî, Hızır gibi benzetmelikler, kara baht, şeb-reng, yüz karası gibi sözler bu hususa uygun olarak zikredilir.

Âşığa göre sevgilinin hoş kokulu ayvatüleri güzellik levhasına misk ile yazılmıştır. Bu yüzden hat, hem güzel kokulu hem de koyu renklidir. Aşağıdaki beyitte geçen hat-ı reyhân aynı zamanda bir yazı türüdür. Yanaktaki ayvatüleri hatt-ı reyhanla yazılmış bir yazı şeklinde hayal edilir:

Ey haţ-ı reyhân u hoş-bû kim had-i dilberdesin
 Ğalibâ levh-i cemâle müşk ile taħrîrsin
 G.143/7

Şair, menekşenin beli bükülmüş, eline baston almış bir ihtiyara benzemesini sevgilinin, kendisinden daha güzel görünen ve kokan ayva tüyelerine aşırı özenmesi gibi güzel bir sebebe bağlayarak hüsn-i ta'lil yapmıştır:

Ķaddi bükildi düşdi 'aşâya haţuñ görüp
 Ğayretten öldi gitdi mecâli benefşenüñ
 G.48/2

Klasik şiirimizde ayvatüleri yeşil veya siyah renkte kabul edilir. Hatt-ı sebzi ifadesinde bu husus görülmektedir. Gül-yanak, sünbül-saç benzerliğinde tenasüp içinde ayva tüyleri de tazeliği ve rengi ile güzellik bağının simgeleri olmuşlardır:

Haţ-ı sebz ü gül-i ruhsâr u sünbül zülfini gördüm
 İrem bāğında dildârıñ eren bustânımı buldum
 G.106/4

Sevgilinin nur yüzünü görmek âşık için mutluluk ve şans kaynağıdır. Lakin onun parlak yanakları üzerindeki kara renkli ayvatüleri, âşık için mutluluk engelleyici kara baht gibidir:

Gitse haddünden haţun ger kara bahtum açılır
 Haddün üzre haţ şehā baht-ı siyāhumdur benüm
 G.91/4

Ağız ve dudak genellikle birlikte zikredilmiştir. Ağız şekil olarak dar, yok denecek kadar küçük ve gizlidir. Kırmızı rengi ve kapalı haliyle açılmaya hazır bir goncaya, mim harfine, inci mücevher barındıran bir madene, âşığa can verişiyile âb-ı hayâta benzetilir.

Sevgilinin ağzı öyle küçüktür ki o konuşmadan kimse onun ağzının olduğuna inanamaz:

Münkir idüm ben dehānı varluğına dilberün
 Çün tekellüm itdi geldüm zerrece ikrāra ben
 G.128/7

Büse-i ‘ıydı taleb kıldum dehānından didi
 Gözüne nesne görünmez itme yok yirden su’āl
 G.85/2

Sevgilinin ağzı, açıldığında dudakları ve inci dişleri âşığın iflas etmiş gönlü için bir servet kaynağı olan mücevher madeni gibidir:

Dehānı gencin açicağ leb ü dendānını görmiş
 Sürinüpdür dil-i müflis ki gevher kânını buldum
 G.103/2

Bir gonca, ancak sevgilinin dişlerine benzeyen çiy taneleriyle dolu olduğunda sevgilinin o küçüçük ağzına biraz benzeyebilir:

Dehān-ı teng ile gonçe şehā bir zerre beşzerdi
 Pür olsa ger dehānında dūr-i dendān gibi jāle
 G.162/5

Dudak renk olarak kırmızıdır. Bu sebepten la'l, şarap, karanfil ve gonca ile münasebet kurulur. Tatlı olduğu için şeker, helva, süt gibi unsurlara benzer.

Âşığın gönlü sevgilinin şarap renkli dudağı ile öyle sarhoş olmuştur ki artık ne şarabın, ne de meyhanenin adını anabilir:

Şöyle mest itdi dili mey-gün lebi ol [dilberün]
Bādeyi yād eylemez anmaz adın mey-ḥānenün
G.53/7

Sevgilinin boyu uzun, endamı incedir. Bu münasebetle serviye, şimşire, fidana, ardıça, karaağaç, çınara, elif harfine ve oka benzetilmiştir. Hatta bazen bütün bu benzetmelikler sevgilinin endamını anlatmada yetersiz ve zayıf kalırlar:

Ḳaddine servi Le 'ālī ben nice teşbīh idem
Bir ḳurı ḳaddür hemīn güftār yoḳ reftār yoḳ
G.38/4

Sevgilinin boyu kıyamet olarak ifade edilmiştir. Onun ayağa kalkmış halini gören âşık, kıyamette canına kavuşan bedenler gibi canana kavuşmuştur:

Ḳıyāmet ḳaddini gördüm iriḫdüm vaḫl-ı cānāna
Ḳıyāmetde irür zīrā bedenler cümlesi cāna
G.194/1

Bel, inceliği sebebiyle söz konusu edilmiştir. Bu sebeple, kıl ve hayal kelimeleri ile kurulan söyleyişler çokçadır. Ağız da onun gibi çok küçük, hatta “yok” kabul edildiğinden ikisi birlikte ele alınmıştır. Ortada sevgilinin beli varsa da daracık ağzı gibi var mı yok mu, kesin belli değildir:

Çün miyānı sırrına bir ḳılca yol bulmadı dil
Bir ḳıl ucınca dehānı nice idrāk eyleyüm
G.105/4

Sevgilinin hayal gibi olan belinin hayaliyle, âşık hayale dönmüştür. Sadece aşk acısı sebebiyle çektiği ahı onun varlığının delilidir:

Hayâl oldum miyânun fikri ile
Vücûda âhum olmuşdur güvâhum

G. 95/6

Sevgilinin ağzındaki tükürük bile öyle tatlı ve bereketlidir ki nereye tükürse orda şeker kamışı biter. Bu ilginç mübalağayı örnekleyen beyit şöyledir:

Yâr yar-ı dehenün her ne yire şaldıysa
Şöyle gür bitdi kimesne ney-i kandin yenemez

G.23/4

Divan boyunca âşığın ve aşkın hallerine dair pek çok beyite rastlamak mümkündür. Âşık kendini ve tüm hayatını sevgiliye adanmış kişidir. O, aşk şarabını ezelden içmiş ve bununla mest olmuş kişidir:

Ben şarâb-ı 'ışk-ı yâr ile ezelden mest idüm
Şanmağıl ey muhtesib sen şimdi mest-i bâdeyem

G.104/4

Sevgilinin güzel yüzünü gösterdiği gün, âşık için bayramdır:

Başa 'ıyd ol gün olur kim cemâlin 'arz ide dilber
Ki 'ıydı cân taleb kılsa diyem cânân ile dilber

G.3/1

Âşığın ahının dumanını koklayan felek de aşk ateşi ile tutuşur ve döne döne sema eder. Bu beyitle gökyüzünün kendi etrafında dönüşü güzel sebebe bağlanmış, hüsn-i ta'lil yapılmıştır:

Felek âh-ı ciger-süzüm seher çün istimâ' eyler
Dutuşup nâr-ı 'ışk ile yana yana semâ' eyler

G.5/1

Bir başka beyitte de âşığın ahından çıkan kıvılcımların güneşe ve bu ah ateşinin dumanını da geceye galip gelecek kadar yoğun olduğunu görürüz:

Şerār-ı āhuma mihr oldı mağlūb
Ki gālībdür ūbe dūd-ı siyāhum

G.95/5

Aşığın gözyaşları ancak Nil ırmağının çoşup taşmış haliyle kıyaslanacak kadar çoktur. Bu mübalağayı şu beyitte görmek mümkündür:

Nil ırmağı cūş idūben taşmasa Le 'ālī
Bir dem gözümün olmaya yaşına ber-ā-ber

G.9/6

Âşık bütün bu acılara katlanmayı, vazife kabul eder. Hastalığının ilacı sevgiliye kavuşmaktır. Onunla vuslata erememek âşığı öldüren zehir gibidir. Sevgili onu öldürmek için elinden geleni yapmaktadır. Kaderine boyun eğen âşık, onu Allah'a havale eder:

Le 'ālī hasteye merhem vişāle irmedür bir dem
Virürsin em yirine sem seni Allāha şaldum ben

G.150/5

Ayrılık günü baharda gerçekleşse âşık için kış olmuştur. Kavuşma kışın gerçekleşse o mevsim âşık için yaz gibidir:

Rūz-ı hicrān ger bahār ola Le 'ālī kışdur ol
'Āşıka vūşlat günü kışda olursa yaz olur

G.14/5

Âşık sevgili için canını kendi eliyle verir. Âşığın o elindeki kan onun için bayram kınası gibidir:

Cān vire yār el ile ‘āşık olan ölmege ger

‘İyd hınnāsı gibi eline kanın yaqalar

G.17/3

Âşığm tek işi aşktı. Ondan başka bir iş beklemek abestir:

‘Āşıkā ey Le’ālī sen bir işi dağı gör dime

‘İşk durur anuñ işi bir dağı kār-bārı yoğ

G.39/7

Âşık sevgilinin yolunda can vermeye hazırdır. Eğer sevgili delici bir oka benzeyen kirpikleriyle âşığm canına kastediyorsa âşık onun attığı okları canı ile karşılar:

Cānum istikbāl ider biñ şevk ile tenden çığup

Tođru gelse cān gibi ger sīneme tīrūñ senūñ

G.55/2

Âşık aşk yolunda çeşitli belâlara da uğrar. Eşek rakip, sevgilinin müşk kokulu saçına dokunurken âşık, belâ tuzağına yakalanmış, ağlamaktadır:

Zūlf-i müşkīn-i nigāra el urup ađyār-ı ĥar

Ben belā dāmında peyveste giriftār ağlarum

G.100/4

Âşığm canının hiçbir kıymeti yoktur. Can, sevgilinin gönül içindeki varlığını bildiği için bedenden bir türlü ayrılamaz. Yani âşığı yaşatan bir bakıma sevgiliye olan aşkıdır:

Tende bir lağza karar itmezdi cānum dilberā

Levh-i dilde olmasa ger nađş-ı taşvīrūñ senūñ

G. 55/4

Sevgilinin, kendisini öldürmesinden çok, bu eylemin geciktirilmesinden endişe duyar âşık. Çünkü o bu yolda canını vermeye hazırdır:

Qatı 'ahd eyledüñ ey şāhum veli kırqum budur
Öldüre evvel beni qatlümde te'hürüñ senüñ
G. 56/3

Sevgilinin eşiğinde kul köle olmak, Mısır'a sultan olmak kadar yüce bir rütbe sahibi olmak ya da padişah olmakla eş değerdir:

İşigümde bendem ol diyü şehā kılduñ haqā
Bir söz ile bendeñi sen Mısrā sultān eyledüñ
G.65/9

Pādşehlük isteyen olsun saña bende şehā
Kim saña bende olursa pādşehdür qul degül
G.70/3

Bir başka beyitte de yarasını iyileştirmesi için sevgiliden medet uman âşığın yakınmasını görürüz:

Didüm ey dilber dil-i mecrūha gel bir çāre kıı
Şanasın didüm cigerde tāze tāze yara kıı
G.71/1

Âşığın secdegâhı sevgilinin eşiğinden başka bir yer değildir:

Ey Le 'ālī işiginden ben nice baş kıalduram
Kendi kıblem āstānı secdegāhumdur benüm
G.91/5

Güneş dedikleri şey aslında sevgilinin güneş yüzünün şevkiyle her sabah âşığın ciğerinden çıkan ah ateşidir:

Āftāb-ı ‘ārızuñ şevkiyle mihr ey meh-liķā
Her seher sūz-ı cigerden nār-ı āhumdur benüm

G.92/2

Âşığın, sevgilinin kulu olması, âşık için övünç, sevgili için utanç kaynağıdır:

Gerçi kim ben bendeden ‘ār eyler ol bendem dimez
Ben de fahr idüp dirüm ol pādişāhumdur benüm

G.93/4

Güle yakınlaşmanın dikenlerine de yakınlaşmayı gerektirdiği gibi gül yüzlü sevgiliye yakın olmak isteyen âşık da rakiplerine yakın olmayı göze almalıdır:

N’ola ağıyāra yakın olsam o gül yüzi için
Bülbül-i haste-dil olur gül için hāra yakın

G.118/4

Âşığın gönlü kurban bayramında sevgiliye kurban edilmek için sinede saklanır:

‘Iyd-ı kurbān oldı kurbān ol dilā cānāna sen
Seni sīnemde anuñ çün şaqlarum cān ile ben

G.144/1

Bütün âşıklar sevgiliyle kavuşmak için can verme yiğitliğini gösterebilirler ama bunların içinde en mert olanı şairdir:

Merdümān merdān geçerler vaşlına cān virmege
Cümlesinden cān ile bu yolda ben merdāneyin

G.147/5

Le’âlf’ nin aşkı kendisini öldürmeye yetecek kadar tesirli ve ölümcüldür:

Le'ālî bendeyi öldürmek için
Seni sevmek yiter cānā bahāne

G.182/7

Âşık sevgilinin onu katletmek istediğini bilir ve bundan mutluluk duyar. Çünkü bu istek bile sevgilinin âşıkla ilgilendiğinin açık delilidir. Âşığın tek korkusu sevgilinin bu isteği gerçekleştirmede gecikmesidir:

Ḳatlı 'ahd eyledün ey şāhum velî ḳorḳum budur
Öldüre evvel beni ḳatlümde te'hîrün senün

G.56/3

Şair, bir beytinde kendisinin boyuna, sevgilinin boyuna ve saçına benzetmelik olarak kullandığı “dāl (ﺩ), elif (ﻝ) ve lâm (ﻝ)” harfleriyle oyun oynamış, onları birleştirerek sevgilisine bağımlı olduğuna “dāl” (ﺩﻝ) göstermiştir:

Lām ḳaddümle elif ḳaddünle dāl-i zülfünî
Bu Le'ālî mübtelāḡ olduğına dāl eyledün

G.58/6

Sevgili ve âşık ile ele alınan üçüncü tip de rakiptir. Rakip âşığın baş düşmanıdır. Sevgiliyle arasında engeldir. Bu sebeple onun için köpek, eşek, diken, rû-siyah gibi benzetmelikler kullanılmıştır. Rakip öyle yüzü kara, öyle değersiz, dinsiz, imansız bir mahluktur ki cehennemdekiler bile ona yer vermek istemezler:

Ey raḳîb ehl-i cehennem daḡı virmez saḡa cāy
Uş yüzün ḳarasını anda varasın göresin

G.140/4

Sevgilinin eşigindeki rakip Kabe'ye girmeye çalışan bir kafir gibidir. Âşık da bir müslüman olarak bu kafiri öldürmekle yükümlüdür:

Yār eşiginde raḳîbi ben nice öldürmeyem
Görmüşdür bir müselmān gire kāfir Ka' beye

G.196/7

Âşığın rakibi kıskandığı gibi rakip de âşığı kıskanmaktadır. Sevgilinin kapısına gelen âşık, o kapının köpeği olan rakip tarafından kovulur. Bu da zaten dertli olan âşığın derdini artırmaktadır:

Şehā ben derdmendūñūñ apuna derdin arturdı
Raıb-i seg talar ister sūre ben bendeyi derden

G.133/5

Sevgili âşığa karşı acımasızdır. Aynı acımasızlığı rakibe karşı göstermez. Âşığı acısından öldürdüğünde güler. Ama aynı durum rakip için söz konusu olmaz:

‘Âşıkı öldüricek şād oluban ande ılar
Ey raıb aqlaya mı bir it iın sen öliceke

G.61/2

Sevgili devamlı rakiple beraberdir. Hep ona yüzünü gösterir, ona yüz verir. Âşığa da sevgilinin bir kez yanılıp onun yanına gelmesini beklemek kalır:

Yüz kez raıbe aşd ile yüz göstere varup
Bir kez arada sehv ile bizden yaa gele

G.186/2

Âşık sevgiliyi başka âşıklarla görmek istemese de gülün dikensiz olamayacağını bilir:

Dilemez göñlüm gözüm göre seni ayārla
Gülşen ire geri kimse görmedi bī-ār gül

G.72/3

Âşık nadir olarak sevgilinin lutfuna mazhar olur. Bu durum âşığı memnun, rakibi ise mahzun eder:

ün baa dilber vefā ‘ahd itdi ben şād oluban
Ey Le ‘ālī seg raıbi gör ne mazūn eyledüm

G.101/7

Âşığın sevgiliden ricası, iman yerine koyduğu yüzünü kafir saydığı rakibe göstermemesidir. Böylelikle sevgilinin diğer âşığı da acısından imansız olarak ölecektir:

Yüzün gösterme ço ölsün rakibi

Ki imansuz gide ol kâfiri ço

G.157/3

SONUÇ

15. yüzyılda Anadolu'da ve Rumeli'de edebiyat büyük bir gelişme göstermiş, divan edebiyatı artık kuruluş dönemini tamamlamış ve klasik bir edebiyat görünümünü kazanmaya başlamıştır. Manzum ve mensur her türde ve her konuda pek çok eser bu yüzyılda verilmiştir. Bu yüzyılda nesirde olsun, nazımda olsun İran edebiyatı etkisi devamlı surette artmış, özellikle yüzyılın ikinci yarısında, İstanbul'un fethiyle kurulan saray edebiyatı çevresindeki şair ve münşilerin Fars dili ve edebiyatına duydukları hayranlık dolayısıyla, bazı şairlerin Türkçeleştirme çabaları bile dile Farsça kelime ve tamlamaların girmesini önleyememiştir.

Bu çalışmaya, mevcut tezkirelerde zikredilen Le'âlî mahlaslı şairler hakkında verilen bilgileri incelemekle başladık ve sonuçta Saruhanlı Le'âlî ve Tokatlı Le'âlî mahlaslı iki şairin bulunduğunu belirledik. Elimizdeki baş tarafı eksik tek nüsha divanın Le'âlî mahlaslı şairlerden hangisine ait olduğunu belirlememize tezkireler yardımcı olmadı. Çünkü verilen şiir örneklerinin kafiyeleri "r" den önceki harflere aitti. Oysa elimizdeki nüsha "r" kafiyeli gazellerle başlamaktadır. Pervâne Beg'e ait nazire mecmuasında "Müte'acem Le'âlî" başlığı altında yazılan gazellerin bir kısmının elimizdeki divanda bulunması nedeniyle tezkirelerde kendini Müte'acem olarak tanıtilen Tokatlı Le'âlî'yi araştırdık ve Türkçe divanı üzerinde bir çalışma yaptık. Bu çalışma iki bölümden oluştu. İlk bölümde Le'âlî'nin hayatı, eserleri ve edebî şahsiyetini ele aldık. Kaynaklarda hayatı hakkında çok az bilgi bulunan Le'âlî'nin asıl adı, nereleri olduğu hakkında divanındaki şiirlerinde de bir ipucu yoktur. Bir süre Acem vilayetlerinde seyahat ettikten sonra kalender şeklinde Anadolu'ya gelen şair, kendini Acem tanıtarak saray ve edebiyat çevresinde saygı ve iltifat görmüştür. Sahte Acem olmasının anlaşılması üzerine de bu iltifattan mahrum edilerek serveti elinden alınmıştır. Mezarı Şeyh İlâhî Tekkesi'ndedir.

Latîfî Tezkiresi'nde Le'âlî'nin Türkçe ve Farsça iki divana sahip olduğu belirtilse de Farsça divanı hakkında elimizde bir bilgi mevcut değildir. Tezkirelerde onun hakkında verilen bilgilerin azlığına bakılarak döneminde çok da şöhret kazanamayan şairlerden biri olduğu söylenebilir.

Le'âlfî divanında gazellerin yoğunluk kazandığı görülür. Gazelin yanı sıra, murabba, muhammes ve müfred dışında bir nazım şekli kullanmamıştır. Vezne genellikle hakimdir. Bazı mısralarda veznin tutmadığı veya bozuk olduğu görülmüştür. Şair, aruz hatalarından sayılan zihaf ve imaleleri çokça kullanmış, kafiye tekrarları, îtâ-yı celî gibi hatalara sık sık düşmüştür.

Şairlerin Fars dili ve edebiyatının etkisinde oldukları, Acem şairleri taklit ettikleri Fatih devri şairi olmakla birlikte, Le'âlfî'nin dili halkın konuşma diline, söyleyişine yakın bir sadelik gösterir. Divanında Arapça, Farsça kelime ve tamlamalarının azlığı, deyimlerin kullanılma sıklığı da bunun göstergesidir.

Kendi şiirini beğenmekle beraber çağdaşı olan bir çok şaire de nazire yazan Le'âlfî'nin dilinin ve üslubunun, gerek Latîfî'nin gerekse Gelibolulu Âlfî'nin tezkirelerinde övüldüğünü görmek mümkündür.

Le'âlfî divanında din ve tasavvuf, müstakil bir konu olmamakla beraber, şiirlerin, divan şairlerinin genel eğilimi olan dinî- tasavvufî kavram ve terimlerden yararlanarak yazıldığına tanık oluruz.

Cemiyet, şahıs kadrosu olarak yoğunluk kazanmıştır. Şahıslar, devlet adamları, şairler ve sanatkarlar, efsane kahramanları şeklinde karşımıza çıkar. Bunlar kendileri ile ilgili hikaye veya efsane dolayısıyla çeşitli şekillerde ortaya çıkar.

İnsan, sevgili-âşık- rakip üçlüsü etrafında yoğunluk kazanmıştır. Aşkın ve âşığın çeşitli hallerinin anlatıldığı şiirlerde, divan şiirinin aşk ve acı çeken âşık anlayışına bağlı kalınmıştır. Sevgili, genellikle âşığa iltifat etmez, zulmeder, acı çektirir, rakip ile gezerek onu üzer. Sevgilinin karakter özelliklerinin yanı sıra güzellik unsurlarının da (saç, kaş, göz, kirpik, gamze, ben, hat, ağız vb.) üzerinde ayrıntılı şekilde durulmuştur. Rakip ise menfî bir tiptir. Düşman şeklinde görülür.

İncelememizden yola çıkarak, şairin divan estetiğinin dışına çıkacak özgün şiirleri çok azdır, demek mümkündür. Şiirler şekil ve nuhteva açısından incelendiğinde, Le'âlfî'nin 15.yüzyıl şiir anlayışı dışında orijinal bir anlayışa sahip olmadığı ortaya çıkmaktadır.

II. BÖLÜM**LE'ÂLÎ DÎVÂNI'NİN METNİ**

A. NÜSHANIN TANITILMASI

Le'âlî Divânı'nın belirleyebildiğimiz tek nüshası vardır. Bu nüsha, Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmut Efendi bölümünde 3298 numarayla kayıtlı mecmuanın içindedir. Mecmuanın 41-103 yaprakları arasındadır ve derkenardır. "r" sesiyle kafiyeli gazellerle başlamaktadır. Baş kısmı eksiktir. Divan, 244 gazel, 3 murabba, 1 muhammes ve 1 Farsça müfreden müteşekkildir.

İlk Beyit:

‘Aynıdur her biri mihrüñ lîk mihri az [o]lur

...

Son Beyit:

Benüm ħurşid-i nūr-efşân rüşen eylemez göñlüm

Ki rüzum şeb olupdur çün ruĥ-ı cānāndan ayrıldum

İstinsah Tarihi: Şevval /1001 M.1593

İstinsah Kaydı: تمت لعون الله فى اوائل شوال

سنة احدى والى من الهجرة النبويه

(Temmet li-‘avni’l-lāh fi evā’il-i şevvāl sene ihdā ve elf min e’l-hicreti’n-nebeviyye: Allah’ın yardımıyla Hicret-i Nebvî’nin 1001(Hicrî) yılı Şevvâl ayının başlarında tamamlandı.)

Nüshanın yazısı taliktir. Âbâdî kağıt, arkası meşin, üstü kırmızı bez kaplı, 185 yapraktan ibaret olan bu mecmuanın baş tarafında kitaplık mührü basılıdır.

B.TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ VE METİN TESPİTİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Metnin tespitinde ilmî eserlerde uygulanagelen transkripsiyon sistemi esas alınmıştır.
2. āsmān/āsumān”, “pādšāh/pādišāh”, “āftāb/āfitāb”, “mihrbān/mihribān” gibi iki şekilde okunabilecek kelimelerin “āsmān”, “pādšāh”, “āftāb”, “mihrbān” şeklinde okunması tercih edilmiştir.
3. Metinde kimi zaman “it-”, kimi zaman da “et-” şeklinde yazılmış olan fiilin “it-” şekli tercih edilmiştir.
4. Sona gelen yapım ekleri kelimeye bitişik yazılmış, önekler ve tamlamalar ise kısa çizgi ile ayrılmıştır. “Lāleveş”, “bī-çāre”, “ser-rişte” vb.
5. “ki” bağlacıyla ve “ne” soru zamiriyle vezin gereği oluşan birleşmeler kesme işaretiyle gösterilmiştir. “k’anuḡ”, n’idelüm” gibi.
6. Atıf vavları ünlü uyumuna göre “u”, “ü” şeklinde, ünlüyle biten bir kelimedden sonra gelmişse “vu”, “vü” şeklinde gösterilmiştir: “zār u nizār”, “içine vü taşına”.
7. Farsçadaki “vav-ı madüle” ile yazılan kelimeler “ḡāb”, “ḡān” şeklinde yazılmıştır.
8. Metinde kimi zaman kelimeyle bitştirilmiş kimi zaman da ayrı yazılmış “ile” edatından, “ile” şeklinde okuduklarımız, kelimedden ayrı, “-le, -la” şeklinde okuduklarımız ve 3. tekil şahıs iyelik ekiyle birleştirilenler

kelimeye bitişik gösterilmiştir: “hecr ile”, “vechiyle.” “alnuḡla”
“mühriyle”, “nārıla”

9. Metin Eski Anadolu Türkçesine göre okunmuştur. Bu nedenle “özün”,
“görünen”, “olusar” gibi kelimelerde Eski Anadolu Türkçesindeki
şekillere uyulmuştur.

10. Vezin ve anlam uygunluğu için metne eklenen kelime veya ekler [ ]
içinde verilmiştir.

11. Metinde okunamayan yerlere (...), anlamlandırılmayan yerlere ise (?)
işareti konmuştur.

DÎVÂN-I LE'ÂLÎ

GAZELLER

1

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 'Aynıdur her biri mihrüy lik mihri az [o]lur
(...)
- 2 Süz-ı dilden sînesin delmiş neyi gördük diseñ
Nâlelerle nâyı buldum nâleme dem-sâz olur
- 3 Resen-i zülfünde ey cân şevk-i la' lünle senün
Şad-hezârân dil mu' allağ atılup cân-bâz olur
- 4 Gel raķibi sür řatunđan aç bahâr-ı hüsünüñi
Bunı kim gördi cihânda kış tırurken yaz olur
- 5 Dürlü dürlü şîvelerle oynadurmuş 'âşıkı
Ehl-i hüsünüñ şühına dirler ki 'âşık-bâz olur
- 6 Ey Le'âlî şalib ol şayd-ı hümâ-yı 'ışķa kim
Şâyesi kem peşşeye düşse anuñ şeh-bâz olur

1. 41b

1a. Matlaim ikinci mısraı muhtemelen unutulmuş.

3a. cân: cânâ (metin)

6a. şalib ol: ol (metin)

6b. peşşeye: püşteye (metin)

2

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Hâne-i tārîk-i tende cânüm oldı çün esîr
Mihrüñi anda çerāğ idindi ey meh ol faķîr
- 2 Ay āyîne yüzüñ ayına ger virse mişāl
Sāde dildür 'aksüñi olur şanur saña nazîr
- 3 Sen kemānı sîneye çekdüğüñe reşk idüben
Çıķdı elden evvel ol mû başm aldı gitdi tîr
- 4 Mûr-ı haķ meylin görüp ol la' l-i şîrîne şehā
Reşk ile şöyle za' if oldum çeker mûr-ı haķîr
- 5 Sîneden geçdi çü tîr-i gamzesi ol dilberüñ
Dilden āh idüp didüm cāndan daķı geçer bu tîr
- 6 Her kişi meyl itdügi bu la' lüñe Ferhādvār
Husrev olur her [k'ola] ol leb-i Şîrîne esîr

3

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Baña 'ıyd ol gün olur kim cemālin 'arz ide dilber
Ki 'ıydı cān taleb kılsa diyem cānān ile dilber
- 2 Dehānı varluğın dil lebinden bildi dildāruñ
Kişinüñ rāz-ı pinhānı mey ile fāş olur ekşer

---

2. 41b

3b. mû: مواد (metin)

3. 42a

- 3   Çatı gülegeçer şimdi lebün katında utanmaz
Ezel n 'eydügini bilse ezilüp āb ola şekker
- 4   Göge hergiz naçar kılmaz hilāl-i 'ıyd çün şol kim
Nazar kılduqça peyveste qaşuñ yüzün ola manzar
- 5   Muqābil olmağa çıkdı ber-ā-ber hācib-i yāre
Meh-i nev kendüyi giderdi hezārān mertebe kemter
- 6   Sen ol hūbān-ı sulṭānsın eyā şāh-ı kamer-çihre
Yaraşur nūr u fer ile başuñda mihr ola efser
- 7   Mübārek olmağa 'ıyduñ mezīd olmağičü[n] 'ömrün
Müdām olmaqluğa 'ayşuñ du'ālar eylerüm ezber
- 8   Le'ālīden budur her dem saña vird ü du'ā sūbḥan
Murāduñ 'ıydına dā'im ola 'avn eyleyüp rehber

4

mef'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1   İrdi vişāl-i 'ıyd güzeller bezendiler
'Uşşāq bende oldılar anlar efendiler
- 2   Çün rüz-ı 'ıyd zīnet ile görüp anları
Diller sevindi şevk ile cānlar gövündiler
- 3   Bir buse ile eylemediler tesellī hīç
'Uşşāq cān u dil virüben çoğ üzündiler

5b. Bu mısradā vezin bozuktur.

- 4   Çand-i le bini Şöyle Őaķmurlar anlar āh
           Őanmaŕ kimesne anda ķonup ķanda ķandılar
- 5   Hĕān-ı Hĕdā iken göre helvā-yı leblerin
           Görmez kimesne Şanasın anlar ķazandılar(?)
- 6   (...)nı güzeller almadılar bŕseye bedel
           ‘UŐŐāķ ķadri yok diyŕ cāndan uŐandılar
- 7   Döymez Le ’āli bunlar[a] diller naķar ķıla
           Bunca güzelŕŕ üstine daĕı bezendiler

5

mefā’ ilŕn mefā’ ilŕn mefā’ ilŕn mefā’ ilŕn

- 1   Felek āh-ı ciger-sŕzum Őeher ķŕn istimā’ eyler
           Dutuşup nār-ı ‘ıŐķ ile yana yana semā’ eyler
- 2   Görilmez gitdŕĕi cānuŕ meĕer ‘āŐıķ görŕr Şol dem
           Sefer ‘azmin ķılup dilber firāķıyla vedā eyler
- 3   Őımayup ‘āŐıķı yāri eĕer bir cān ŕaleb ķılsa
           Ėatı cānsuzdur ol āŐıķ ki biŕ cāna nizā’ eyler
- 4   Kesil benden diyŕ dilber ķŕ ķaŐd-ı cān ide ‘āŐıķ
           Kesilmez yārdan biŕ cān olursa inķıĕā’ eyler
- 5   Ėad-i bālā ile ol Şeh serāyından ķıķa seyre
           Le ’ālĕ Şanki maĕlā’ dan ŕoĕup mihr irtifā’ eyler

4b. kimesne: kimseler (metin); ķandılar: ķızdılar (metin)
 5. 42b

6

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Zülf-i şeb-reng[i] ne yüzden rüy-ı dilber yaşdanur
Bu ne Hindîdür ki gülşende gül-i ter yaşdanur
- 2 Dilbere ol yaşdayup şev ile ol kim cān virür
Cānı ara auban hūrşid-i enver yaşdanur
- 3 Fursat el virüp una kim dūst destin yaşdana
Hūr ile cennetde an gül-deste-i ter yaşdanur
- 4 Yaşduın sūnbūl anur dōşendūgin gül ehl-i ' i
İigi hākinde yārūn şeb ū mermer yaşdanur
- 5 Āstānı hākine yaşdanmaa omaz beni
Dir ki kimse görmedi far ehlini zer yaşdanur
- 6 İigūne ser oyıcı öyle o oldu ehā
Hālī yir almadı imdi her kii ser yaşdanur
- 7 Saa kim dirler Le 'ālī iiginde ol ehūn
Ba oyuban āstānın nice server yaşdanur

7

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

- 1 Āh itdūgūmce gül gibi ol one-leb güler
Bād ile ūnkim aıluban one hep güler

---

6. 42b
3b; 5b; 6b; yaşdanur: yaşdana (metin)

- 2 Virür dehân-ı cāna hemān bŭse lezzetin
Ol leb-şeker ki bŭse idicek taleb güler
- 3 Tenden revānum olmuş iken cān virür yine
Ol gonçe-leb ki gül gibi vaqt-i ğāzab güler
- 4 ‘Ömri cihānda ağlayı geçen raķībŭñ āh
Ben yāre hālŭm ağlasam ol bī-edeb güler
- 5 Şevķ-i cemāl-i yār iledür güldüğü gülŭñ
Şanma Le ’ālī bāğda gül bī-sebeb güler

8

mef’ ūlŭ fā’ ilātŭ mefā’ ilŭ fā’ ilŭñ

- 1 Ğamzeñ ħadengi ħaste dilŭñ merhemi geçer
Ol geçdüğince cānda bedenden belā geçer
- 2 Tīr-i ħadengi merhemidür derdŭmŭñ velī
Merhem irince ħastelerŭñ cānına geçer
- 3 Geh қаşуға vu yüzüñe öykündi eridi
Gördüm felekde ħaste yatur nīm-ten қamer
- 4 Serve kimesne tođru nażar itmez idi hīç
Tođruluđ ile қaddüñe öykünmese eger
- 5 Bir zerrece görünmedi yārŭñ dehānı līk

---

7. 43a

4a. āh: āh tu (metin)

8. 43a

3a. vu: vu geh (metin); eridi: irmedi (metin)

Gönlüm dehānı var diyü sözden anı sezer

- 6 Hāşıldur 'ömrüme benüm ol mezra' -1 cemāl
Vuşlat deminde hāşıla kıomaz beni eker
- 7 Geldükçe haste gönlüme şıhhat virür okı
Okı Le 'ālī anuñ ile çün şifā irer

9

mef'ülü mefā' ilü mefā' ilü fa 'ülün

- 1 Çarğ itdi [ayı] gerçi ki başına ber-ā-ber
Kem çıkdı hilāl olmadı kıaşına ber-ā-ber
- 2 Bu cürm ile oldı harem içre hācer esved
Kim tutmuş özin işigi taşına ber-ā-ber
- 3 Biñ tır-i hadengi gözi bir kezden aturken
Rüstem ola mı ceng ü şavaşına ber-ā-ber
- 4 Bükdi belümi hāset ile āh hilālün
Her ay başına çıkdığı kıaşına ber-ā-ber
- 5 Öyküندی diyü gerçi (...)masa yaşum
Gel varalum ey cüy şu başına ber-ā-ber
- 6 Nil ırmağı cüş idüben taşmasa Le 'ālī
Bir dem gözümün olmaya yaşına ber-ā-ber

---

9. 43a

6a. Bu mısırada vezin bozuktur.

10

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Tîr-i cānān geldügince cānuma dermān olur
Cisme kuvvet virmege sīnem içinde an olur
- 2 Sīne tennūrında dil bir yanmadan biryān olur
Dōne dōne ol nigāru nārıla bir yan olur
- 3 Rūz-ı hicrānda Őeb olsa baa gūndūz ta degūl
Dūd-ı āhumdan felekde gūn yūzi pinhān olur
- 4 Cān revān olsa nigāru tīri ardınca ne am
ūn hayāl-i la' l-i cān-baŐı bedende cān olur
- 5 Bu azel ūn ol gūzel vaŐfında bulmıŐdur niām
Ey Le' ālī her zebānda zīkr olup destān olur

11

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Virse bir būse lebinden cān içinde cān olur
Bir daı isān iderse cem' olup cānān olur
- 2 Faşl olup āgyār eger ardınca vaşl-ı yār ola
Őua benzer kŐŐ gidūp ardınca tābistān olur
- 3 Őan 'ufudan gūn ıkar ara girūp seyr itmege
Bare girmege o meh ūn cāmeden 'ūryān olur

- 4 Bilmezem yüzün gözün anı ne yüzden seyr ider
Kendüden evvel nazarda gidüben hayrân olur
- 5 Rûy-ı zerdüm üzre her dem kanlu yaşum şahlayup
Levh-i zerrîne şanasın sürh ile efşân olur
- 6 Fikr-i zülfinden gele çün şevk-i la' liyle hadi
Şan şeb-i târ içre cāna mihr ü meh tâbân olur
- 7 Ey Le 'ālî bir dağı gelmezse tîr[i] dilberün
Cân ü dil cenge düşüp bir gün arada kan olur

12

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

- 1 Çü bâl [ü] zülf ü hüsn ile olaldan sen perî-peyker
Felekden reşk ile dökdi melekler yir yüzine ter
- 2 Kâalup vâdî-i fûrkatde vişâle bulmaz idüm yol
Hicâz-ı kûyuña cānâ eger ' ışk olmasa rehber
- 3 Ferîd-i hüsn iken gökden düşer mağribde mihr şebden
Şehâ üftâdeñ olmışdur göge irgürmiş iken ser
- 4 Didüm ey şâh-ı meh-rüyân-ı devrân evc-i hüsn içre
Yüzün gibi tolu bir meh olur mıydı didi kemter
- 5 Dehâmî büse yok dirse şahâsuzdur dime ey dil
Ki yoklukdan olur hisset gurûnî kişiyekşer

---

12. 44a

2b. Hicâz-ı: حجار (metin)

- 6 Yaraşur hüsñ ile olsa şeh-i leşker-keş-i hübāñ
Aña baş indürüp olur güzeller cümlesi leşker
- 7 Zebāna olup oğur ise ol la‘l-i leb-i dür-pāş
İde ger ol dür-i yektā Le‘ālī nazmını ezber

13

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Dilberī ki ol sebeble ‘āşıkā hem-rāz olur
Şan Mesīhā derdmendin cāñ virüp dem-sāz olur
- 2 Her güzelde mihr olur mı didüm ol meh- didi
‘Aynıdur her biri mihrünj līk mihiri az olur
- 3 Sūz-ı dilden sīnesin delmiş ney[i] gördük diseñ
Nāleler nāyımı buldum nāleme dem-sāz olur
- 4 Gel raķībi sür tapuñdan aç baħar-ı hüsñüñi
Bunu kim gördi cihānda kış dururken yaz olur
- 5 Ey Le‘ālī tālīb ol şayd-ı hümā-yı ‘ışka kim
Sāyesi kem peşseye düşse anuñ şeh-bāz olur

14

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Her kime açup dehānın remz ile hem-rāz olur
Sırr ile dür-i cevāhir genci aña bāz olur

6a. şeh-i: şehi (metin); keş-i :keşi(metin)

7b. dür-i: dürer-i (metin)

14. 45a

- 2 Nūr-ı vechiyle saña gün ger olursa müşterek
Sayar eczâ-yı cemâlün faşl idüp mümtâz olur
- 3 Mişlünü dâr-ı cihândan selb ider küllî gönül
Bunu dimez kim güzel vardur velîkin az olur
- 4 Zülfünü çevgân görür dil kâkülün çün rîsmân
Başını geh güy ider gâhî döner cân-bâz olur
- 5 Rûz-ı hicrân ger bahâr ola Le 'âlî kışdur ol
'Âşıkâ vuşlat günü kış da olursa yaz olur

15

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Şivesi dilberlerün ehl-i niyâza nâz olur
Nâz iderken nâzûk olan 'âşıkâ hem-râz olur
- 2 Dürlü dürlü şîvelerle oynadurmuş 'âşıkı
Ehl-i hüsnün şūhına dirler ki 'âşık-bâz olur
- 3 Mâh-rûlardan dilâ mihr ü vefâ çoç umma kim
Ger bularda mihr ola ekşer budur kim az olur
- 4 Lezzet-i mihr [ü] vefâsın nâz ile eyler elez
Nâzenîni kim vefâdan evvel anda nâz olur
- 5 Nâr-ı zülfünde şehâ mey-gün lebünden mest olur
Döne döne dil mu'allak atı lup cân-bâz olur

2b. cemâlün: cemâlünçe (metin)

- 6 Dilberün pâyında ‘âşık tañ degül baş oynasa
Resm-i ‘âşıkdur ezelden ‘ışk ile ser-bâz olur
- 7 Ey Le‘âlî n’eylesün ol nâzenîn nâz itmeyüp
Cân virür ehl-i niyâz andan gehî kem-nâz olur

16

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

- 1 Gelmesi tîr-i nigârün şanmañuz âhestedür
Çün ħalâş ola elinden sîneme peyvestedür
- 2 Ruĥlaruñ kim ħalka-i zülfünden olmışdur ‘ayân
Sünbül ile beste şankim lâle yâ gül-destedür
- 3 Meyli cüy-ı çeşminüñ ħadd-i bülend-i yâredür
Gerçi şu olsa revân peyveste meyli bestedür
- 4 Ħadd-i yârüñ fûrĥatinden çarĥa irdi nâlesi
Çeşm-i bîmârından erçi dil za‘îf ü ħastedür
- 5 Germ olur ĥüsnüñ günine âsmândan âftâb
Atlar idi pâyuña lîkin felekde bestedür
- 6 İrdi râh-ı dilbere dil göz açup turur velî
Tozılır bād-ı şabâdan düşdi yâĥud ħastedür
- 7 Oldı ħattından ħadinde ey Le‘âlî dil feraĥ
Dil-güşâdur gülşen içre sebze kim nev-restedür

17

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Resmidür hūblaruñ nār ile yāri yaqalar
Geh girībān tutuban [‘ āşıķı] nāra yaqalar
- 2 Şöyle Ferhāda enīs olmış idi dāmen-i kūh
Etegin tutar idi gitme diyüben yaqalar
- 3 Cān vire yār el ile ‘ āşıķ olan ölmege ger
‘ İyd hınnāsı gibi eline qanın yaqalar
- 4 Leblerüñ şerbetini virme raķib-i hāra çün
Kimse görmedi hāri çeşme-i Hızra yaqalar
- 5 Yār kūyına Le’ ālī yaqasın yırtı varur
Çünki ‘ ışķ eli ile çāk olur anda yaqalar

18

mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün

- 1 Şu bir hırşid-i meh-rüyān ki anuñ adı maħremdür
Melek mişl olamaz aña egerçi nesl-i Ādemdür
- 2 Güzeller ol şeh-i hüsne selāma gelse tañ mıdur
Ki Yūsuf gibi hüsni içre misāl[i] yoķ müsellemdür
- 3 Cemālī ol şeh-i hüsnuñ feraħ-baħş u müferriħdür
Aña kim hem-dem olursa dem-ā-dem şād u hurremdür

- 4 Şanasın hür-ı cennetle olur peyveste ol maḥrem
Anuḡla dār-ı dünyāda šu kim her laḡza hem-demdür
- 5 Kaşuḡ mihrābına cānā ider peyveste çün bī-ḡad
O yüzden nev-cevān iken meh-i nev ḡāmeti ḡāmdur
- 6 Özin bī-gāne gösterse Le' ālī ḡam yime zīrā
ḡayālī sīnem içinde dil ü cān ile maḡremdür

19

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ey felek diller alur bir cān-ı cānānuḡ mı var
Mihri cānlar šayd ider yā māh-ı tābānuḡ mı var
- 2 Bir yüce šimşād ile 'ālī dirilme bāḡbān
Kim güneş andan ḡoḡar serv-i ḡırāmānuḡ mı var
- 3 Bir güneşle germ olup çarḡa girersin ey felek
Nice gün yüzlü ḡul olmuş šāh-ı ḡūbānuḡ mı var
- 4 İderüm bir büseḡe biḡ cān revān didüm aḡa
Didi kim ey derdmend evvel senüḡ cānuḡ mı var
- 5 Görđi bir 'āşıḡ Le' ālī yār arar her cāyda
Didi kim senüḡ daḡı her-cāyī cānānuḡ mı var

20

mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

- 1 Şu kim yārini kucar pīrehensüz
Ki cānı cāna vaşl olur bedensüz
- 2 Didüm öldürme beni fūrkatünđe
Didi sen zerre misin dağı bensüz
- 3 Raķībünđ dilberā cānsa dögündür
Didüm didi olur mı gül dikensüz
- 4 Didüm sebze belürmiş gülşenünđe
Didi gülşen olur mı yā çemensüz
- 5 Le 'ālī derdmendünđi şorarsağ
Ki cānsuz cisme dönmişdür o sensüz

21

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Süz-1 dilden fiğānsuz olmazuz
Yanar oduz duđānsuz olmazuz
- 2 Kim bilür hālümüzi cānānsuz
Biz ki bir lağza cānsuz olmazuz
- 3 Būseye cān aturken ölse raķīb
Dime cānā ziyānsuz olmazuz

---

20. 46b

21. 46b

3a. aturken: alurken(metin)

4 Alladur cemāli çünkü anuñ
Anuñ için biz ansuz olmazuz

5 Çünkü girdük Le 'ālī kūyma biz
Çıkmayalum cinānsuz olmazuz

22

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1 Şanmañuz şayd-ı dile zülf kemendin yeñemez
Delü göñlüm göricek bendini kendin yeñemez

2 Ne kadar kelle geçerse bu cihān içre şeker
Baħs-i lezzetde anuñ lebleri şandin yeñemez

3 Dilleri dilber esirgedi velī şalka şalup
Her birin bende çeker zülf kemendin yeñemez

4 Pāy-māl itdügi 'uřşāķını ĩřımıyla degül
Nev-cevāndur şehümüz nāz semendin yeñemez

5 (...)Le 'ālīye ser-i zülfi ki anuñ
Bü ' Alī olur ise ĩle vü bendin yeñemez

23

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1 Seni kim sevse řehā and ile kendin yeñemez
Günde biñ and içe ger biñde bir andın yeñemez

- 2 Bir urı add ile alib didiler vechi mi var
Serv eger gge ire serv-i blendin yeemez
- 3 Serv eger ser ekben glen-i ara irie
sn bında anu serv-i blendin yeemez
- 4 Yr yar-ı dehen her ne yire aldırsa
yle gr bitdi kimesne ney-i andın yeemez
- 5 Merdm-i dde cier an ile besledi vel
Ba eker her arafa ek levendin yeemez
- 6 Geri kim cevre Le al yine and idi niar
Nidelm idi ise bide bir andın yeemez

24

f iltn f iltn f iltn f iln

- 1 'Iyda urbn it diy bi cn virp ıldum niyz
Didi tum an dkdgine degmez ien az
- 2 te-i rusrn kim grdi ise rz-ı 'ıyd
Cnna kr itdi ddi cismine sz [u] gdz
- 3 Cn iinde bir elife serve cy itmez gnl
Bes ne yzle add-i yre aru ola ser-firz
- 4 Ry-ı yr ile o itmi bas-i sni nki gl
Kim bu eksklkden oldu glen ire 'mri az

2a. didiler: dirler (metin)

24. 47b

1b. an: ana

- 5 Gülsitān-ı ḥüsn içinde bir nihāl-i tāzesin
Şīve berg olmuş saña ey şüh dilber mīve nāz
- 6 Görmege müştāḳdur dil yüzüñi Ya' ḳübveş
Bulalı Yūsuf gibi cümle güzelden imtiyāz
- 7 Bu Le' ālī bendeñüñ 'ıydı yüzün görmek durur
Yüzüñi göster şehā diyü müdām eyler niyāz

25

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Bilmedüm ol dem ki ben yār ile olmuşdum ḳarīn
Hele burc-ı şerefde aḳrānum var imiş
- 2 N'eylerüm cān u cihānı vu cihānuñ cāhını
Çün benüm dilber gibi cān u cihānum var imiş
- 3 Didüm ey dilber dehānuñ var mı yā vu mīm midür
Didi fehm oldı sözüñden kim dehānum var imiş
- 4 Zülfinüñ bir ḳılını biñ cāna bāzār eyledi
Döndi bu sevdāda dir kim çok ziyānum var imiş
- 5 Ey Le 'ālī varduğumca ḳarşu gelür kelb-i yār
Düst kūyında benüm bir mihrbānum var imiş

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Düşelden sūz-ı mihründen dile ey dil-sitān āteş
Tolar āhum şerārından ser-ā-ser āsmān āteş
- 2 Hādūñ ger zūlfūñ altından haṭuñ göster[me]se ṭaṅ mı
Bu rüşendür ki göstermez şeb olıcağ duḥān āteş
- 3 Gözüm közler bıraḫmışdur dile gülnār-ı hādūñden
Dutuşdı gösterür her dem dehānumdan zebān āteş
- 4 Hayāl-i hādidi geldükçe dile sīnemde sūz artar
Getürmez kişiye gerçi kimesne armağan āteş
- 5 Haṭum geldi diyü şem' -i cemālūñ eyleme pinhān
Ki dūd-ı şem' ile olmaz 'ayān olsa nihān āteş
- 6 Hādūñde haṭṭ-ı müşkīnūñ hemīşe tāze vü terdür
Çü sebze ābdār olsa aña itmez ziyān āteş
- 7 Hayāl-i la' li geldükçe bilesince gelür sūzı
Götürmez göçdügi yirden egerçi kār vān āteş
- 8 Le' āli verd-i aḫmer görinen güleşende aḫgerdür
K'anuñ nār-ı' izārından dutupdur gülsitān āteş

27

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Nürdan periyle gökde gerçi kim uçar güneş
Hüsni ile saña irişmez ey perî-peyker güneş
- 2 Gice yir altında vu gündüz varur gök üstine
Yirde gökde yir bulmaz kaçır ey dilber güneş
- 3 Şâm-ı zülfi mâni' olur ol mehi görmege çün
Öñine her gün diker gör şem' dâni-ı zer güneş
- 4 Zülmet-i zülfünde âb-ı Hıẓr-ı la' lün bulmağa
Şem' -i mihrüne delil itmiş dilin yaçar güneş
- 5 Ey Le' âli gör nice mihr eylemişdür ol mehe
Nice gitse yüzini andan yaña dutar güneş

28

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Sınemi yarup nigârâ hancerün çok câna baş
Gam degül kıandan kayırma ayagun merdâne baş
- 2 Kâfir oldu diyü başun kesseler şer'î durur
Kim didi ey (...) saña başdan çıkup Kıur'âna baş
- 3 Şol kıadar dökdün cihânda kıanı kıansuz yir kıanı
Şimdiden girü kıadem her kıanda başşan kıana baş

- 4   anlu yaşdan nerm olupdur ar-ı mjgn am yime
eşmme demdr ademdr gel adem mjgna baş
- 5   K be-i kyuda urbn oldu diller urb iun
T ki urbet bulalar var pyuı urbna baş
- 6   Rmdan diller uurlar inde şaqlar kkln
Buluban aırlıın aşmaa var bir şne baş
- 7   Dermendndr Le 'l asteye luf eyleyp
Nice bir pr-derd idersin gel adem dermna baş

29

mef iln mef iln fa 'ln

- 1   Gel ey dil cndan eyle yre ils
İder mulis olan dildre ils
- 2   İşidr zhidn peyveste inkr
Ki ' iş ehlindedr bir pre ils
- 3   Dil  cn yzi gl-nrna mulis
İder blblleyin glzre ils
- 4   aı dnden ıkar dil bilmez anı
İder m min diy kffre ils
- 5   Le 'l seg raibe şadık oldu
İder ol yr iun ayre ils

30

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Didi ol dilber nedür di la' l-i cānāndan ğaraż
Didüm ey cān-1 cihān şol kim olur cāndan ğaraż
- 2 Didüm ey şāh-1 cihān luţf eyle cevr itme bize
'Adl ü dād itmek durur dervīşe sulţāndan ğaraż
- 3 Būy-1 müyuŋdan nigārā cānı maħrūm eyleme
Cān mu' aţtar eylemekdür çünki reyhāndan ğaraż
- 4 Gülşen-i ħüsnüŋ temāşā eylesem men' eyleme
Çün temāşā eylemekdür her gülistāndan ğaraż
- 5 Cān-fezādur bu Le 'ālī bī-dile la' lüŋ şehā
Cāna cān virmek durur çün la' l-i cānāndan ğaraż

31

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Her kim ider şerĥ-i ħüsnüŋ istimā'
Vecd olup eyler şafādan ol semā'
- 2 Ayaĝuŋ tozına özin ħāk iden
Bulısar ħurşid gibi irtifā'
- 3 Zülf ü rüyüŋ her ki bir yirde göre
Gice gündüz itdiler dir ictimā'

- 4 Cān-ı şîrinden cüdā düşmek durur
Yārdan fūrkat bulup iden vedā'
- 5 Cān bulur la'l-i nigārından ki kim
İtse bir harfin Le'ālî istimā'

32

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Tā cemālün pertevinden aldı nūr ü fer çerāğ
Oldı her meclis içinde rüşen ü enver çerāğ
- 2 Meclisünde budur ey dilber dilin depretdügi
Süre-i nūr [senün] yüzünden ezberler çerāğ
- 3 Āteş-i mihrün düşelden cānına ey meh-liķā
Bezmün içre dil delil itmiş [ne] hoş yanar çerāğ
- 4 Nūr ile şem'-i cemālüne irişmezler şehā
Kubbe-i çarh içre yakdı gerçi mäh u hur çerāğ
- 5 Ey Le'ālî devlet-i şāha du' ālar kılduğun
Hidmetinde yana yana cümle şerh eyler çerāğ

33

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ey ki ismün gibi saña oldı çün hem-dem luţuf
Zāt-ı pākünden olur ihsān ile her dem luţuf

32. 49a

2b. yüzünden: yüzüne (metin)

33. 49b

- 2 Bî-kes ü bî-çäre kalmış haste vü dermānde
Hulkuñuñ dārü 'ş-şifāsından umar merhem luţuf
- 3 Dehr elinden zehr içüp mecrūh-dil olanlara
Ehl-i luţf olandan olur dā'imā emsem luţuf
- 4 Saña çün luţf-ı ilāhî ism olupdur lâ-cerem
İrişe her kişiye olmaz tapuñdan kem luţuf
- 5 Çün muhallā luţf olupdur bu Le'ālî bendeye
Za'f-ı hālin görüben eyle şehā muhkem luţuf

34

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ger dil almağda ola dilber zarīf
Dil nedür cān virür aña her zarīf
- 2 Ger ola dilber zarīf ü dil-pezir
Cān u dilden pāyine qor ser zarīf
- 3 Çün zarāfetden durur zıkr-i ḥabīb
Pāy-ı vaşfını ider ezber zarīf
- 4 N'ola dilber nāzük olsa ehl-i nāz
Çünkü yārūñ nāzükün ister zarīf
- 5 Ey Le'ālî biñ zerāfet gösterür
Hüsn ile maḥbūb ola ger zarīf

- 2 Yazmağa hüsni nüshasını al varaqlara
Gül[i] çemende açaçomışlar tabağ tabağ
- 3 Gördi kitāb-1 hüsünü çün defter-i güli
Şaçdı yabana bād-1 şabā hep varağ varağ
- 4 Hün-1 cigerden itmiş idi cān şarāb-1 ‘ayş
Şevk-i lebünle dökdi gözümnden kabağ kabağ
- 5 Dilber müsāfir oldı bizi almadı ele
Ol gitdügince ben de giderdüm konağ konağ
- 6 Virdün dilā çü gönlüni her-cāyī dilbere
Ol gezer otağ otağ ara sen yatağ yatağ
- 7 Şevk-i lebünle bu durur iren Le ‘āliye
İçer ciger kanını dem-ā-dem çanağ çanağ

37

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Yüzünü görmeyeli yaqdı beni nār-1 firāğ
Çaddümi ham kıldı hicrān yük ile bār-1 firāğ
- 2 Zār ü giryān oluban fūrkat odıyla yanaram
Zulm ile benden ayırdı çünki dildāri firāğ
- 3 Gülşen-i hüsünü temāşā itmeyüp ey lāle-ruğ
Bağrumı yüz yirde delmişdür benüm hār-1 firāğ

5a. ele: ala (metin)

6a. gönlüni :gönlini (metin)

- 4 Bundan evlā müşkil ola mı kişiye dünyede
İrişüp vuşlat bulıncıcağ ire yâri firâğ
- 5 Bu dağı müşkil durur kim vaşla ikrâr eyleyüp
Yâr yüz döndürüp ide yine izhâr-ı firâğ
- 6 Tatlu sözler söyleşürken ol lebi şîrîn ile
Söyleme luţf eyle cānā baña güftâr-ı firâğ
- 7 Nicesi ağla[ya]yum hicrân elinden zâr zâr
Müşkil işdür ey Le 'âlî kişiye kâr-ı firâğ

38

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Lâle-ruhsın lîkin anda turre-i tarrâr yoğ
Gönçe-femsın anda hem şîrîn-leb ü güftâr yoğ
- 2 Yüzüne teşbîh olınsa reng ile gül-vech var
Lîkin anda zülf-i miskîn hâl-i 'anber-bâr yoğ
- 3 Tîğ-ı ğamzeyle dile biğ zağm urur dildâr çoğ
Rağm ider bir bûs ile merhem ider bir yâr yoğ
- 4 Kaddine servi Le 'âlî ben nice teşbîh idem
Bir kuru kaddür hemîn güftâr yoğ reftâr yoğ
- 5 Zülfinüñ bir kılma biğ cān u dil 'arz eyledüm
Dir ki bu sevdâyı ço var fâriğ ol bâzâr yoğ

39*

müfte' ilün mefā' ilün müfte' ilün mefā' ilün

- 1 Gördi çü kara zülfüñi cān u dilün qarār[1] yoķ
Gerçi kim anda cān u dil toptoludur qarār[1] yoķ
- 2 Hāl-i ruḥuñla ey şanem kim ola şem' ü lāleveş
Şinede dāğ u dilde ğam dīde-i eşk-bār[1] yoķ
- 3 Şüret-i ḥūba sensüz [o] dīde neẓāre eylemez
Cān bile olmasa belī şüretün i' tibār[1] yoķ
- 4 Çeşmüñe āhūdur diyen āh anı bilmemişdür ol
Şir dur[ur] ki ğayr-ı cān daḥı anuñ şikār[1] yoķ
- 5 Düşdi miyānı fikrine dil çü kenār idem diyü
Vardı bir ince fikre kim hīç anuñ kenārı yoķ
- 6 Sa'y ile ceħd idüp dilā cān vir ü yār ele getür
Yoķ durur ol kişi k'anuñ dār-ı cihānda yāri yoķ
- 7 'Āşıķa ey Le'ālī sen bir işi daḥı gör dime
'İşķ durur anuñ işi bir daḥı kār [ü] bārı yoķ

39. 50b

* Bu gazelin 1,2,3,4. beyitlerin rediflerindeki ünlü yazılmamıştır. Fakat 5,6, ve 7.beyitlerde yazılmıştır. Bu nedenle diğerlerine de ilave edilmiştir.

5b. Vardı :Var idi (metin)

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

- 1 Dil ayru rüy-ı dilberden cüdâ bâğ u bahârum yoğ
Yüzini görmese cân dir ki çoğ dem uş çarârum yoğ
- 2 Cemâl-i yârdan özge benüm bâğ u bahârum yoğ
Temâşâ itmesem cân dir ki çoğ dem uş çarârum yoğ
- 3 Benüm gülşen içinde hem figân u zârum eksilmez
Hâzândur gözüme gülşen çün anda gül-' izârum yoğ
- 4 Nice giryân u zâr olmayayın âşüfte vü ' aşık
Ğarîb üftâdeyem bunda benüm yâver ü yârüm yoğ
- 5 O mâhuñ âteş-i mihri tenüm hâkister itmişdür
Şabâ ger küyına ilte tozum dilde ğubârum yoğ
- 6 Ki yârüñ Kâ' be-i küyından özge yirde bir lahza
Yirüm cennet olursa ger benüm bir dem çarârum yoğ
- 7 Ne yüzden olısar hâlî gönül ğamdan gözüm nemden
Ki dil şâd itmege bir dem nazarda ğam-ğüsârum yoğ
- 8 Baña dirsın ki küyına baş açup varma âşufte
Ki ben şürîde-i ' işkam Le ' âlî ihtiyârum yoğ

40. 51a

1a. ayru: ayrudur (metin)

3b. Hâzândur: Hâzândur ki (metin)

4b. yâver : یار

41

müstef ilün müstef ilün müstef ilün müstef ilün

- 1 Hancer çeküp hünî gözi kaçd itdi cāna Yūsufuñ
Çeşm-i humārı teşnedür tā kana kana Yūsufuñ
- 2 Mihr-i cemāle hūsn ile sulţān olupdur lā-cerem
Oldı dil ü cān mülkine hükmi revāna Yūsufuñ
- 3 Diller perişān oluban başdan ayağa düşdiler
Zülfine el urmuş bugün güstāh şāne Yūsufuñ
- 4 Vaşlına cān ü dil virüp qurbān olan ‘āşıkıların
Kanın dökerken elleri garq oldı kana Yūsufuñ
- 5 Ruhsārı muşhafdur haçı yazısı hāli noktası
Hūsn[i] kitābı luţf ile oldı çü h’āna Yūsufuñ
- 6 Bilmez Le’ālî kıymetin cān-ı ‘azizi n’eyler o
Her kim ki şatın almaya vaşlını cāna Yūsufuñ

42

mef’ülü fā’ilātü mefā’ilü fā’ilün

- 1 Haţtuñ vücūda geldi vü dutdı cihānı müşk
Gitdi Hıţāya yüz karasıyla nihānı müşk
- 2 Miskīnlügiyle büyi haţuñdan alur meger
Andan mu’atţar eyledi cümle cihānı müşk

- 3 Mülk-i cemāle düşdi beñün dilberā ğarīb
Çinden gelür çü Rūmda olmaz mekānı müşk
- 4 Peyveste halka halka bu zülf-i mu' anberi
Şerh eylesem cihāna tolar dāstānı müşk
- 5 Zülfün ğamında hāl-i siyeh mesken eylemiş
Çin şahıdur kim olmuş anuñ hānmānı müşk
- 6 İrdi çü çin-i zülfün ucından seher şabā
Hoş-büy ola kim oldu bize armağanı müşk
- 7 Zülfün özendi indi nigārā ' izāruña
Rūma irişdi çin kıatar-ı kārbanı müşk
- 8 Rūm-ı ğadinde hāl-i ne tālī' li Hindīdür
Zülf-i siyehden olmuş anuñ sāyebānı müşk
- 9 Yüzinden özge nār Le 'ālī ne yirde var
Nūr ola pertevi [ki] anuñ hem duğānı müşk

43

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Yazıldı verd-i ter üzre ğubār-ı ğaṭṭ-ı miskīnün
Yitürdi kıadrini gir[di] bu yüzde[n] nāfe miskīnün
- 2 Senün her halka-i zülfün Ħıṭā vu Çin [ü] Māçīndür
Ħaṭādur zülfün-i teşbih idersem müşkine Çinün

8a. tālī' li: طالع (metin); Hindīdür: Hindī durur (metin)

- 3 Senün mihrünle sīnemde eger sine varam ey meh
Diye ‘uşşāk kabrümde senün pür-nür ola sinün
- 4 Raķībi gündüzün görüp baņa yüzini göstermez
Göreyin görmesin gözi ben ol şeytān-ı ĥod-bīnün
- 5 Niçün mihr [ü] vefā yolın tarīķ idinmedün ey meh
Neden cevr [ü] cefā oldu hemīşe resm ü āyīnün
- 6 Revān cān vireyin cānā ne dem kim yüzünı görem
Bu yüzden oldu beņz[er] çün kemīne bendeye kīnün
- 7 Dil ü cān aldı ol dilber ne ġam ger kaçdın itse
Le ’ālī dilber oldu çün senün cān u dīnün

44

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Şīve ile göñlüm aldı ey sitemger gözlerün
Şimdi cāna kıldı kaçdı yine dilber gözlerün
- 2 Ben ġarībün yolların bend itmegiçün siħr ile
Zülfünün mārını itdi iki ejder gözlerün
- 3 Virmişem cān u göñülden cānumı bir ġamzeņe
Ser-be-ser rāzī degül üste ser ister gözlerün
- 4 Şanki bir şebāzdur diller şikār itmeklige
Tīr-i müjġānı idindi bāl ü şeh-per gözlerün

6a. kiñ: ki kim(metin)

7b. Bu mısradā vezin bozuktur.

44. 52a

3b. üste: üstine (metin)

- 5 Gözleyüp ğamzeñ oqın gözler Le 'ālī qalbūmi
Nice bī-dīndür(?) eyā deler bu kāfir gözlerün

45

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Meger şol cān ire 'ıyd-ı vişāline Ebū Bekrūñ
Yana pervāneveş şem' -i cemāline Ebū Bekrūñ
- 2 İrem diyü vişāline hayāl eylersin ey göñlüm
Belā budur ki gelmezsın hayāline Ebū Bekrūñ
- 3 Ger āl ide kemāliyle revān cānuñı aldı bil
Sen ey dil çünki aldanadıñ ālına Ebū Bekrūñ
- 4 Sikender āb-ı hayvān çün qırı sevdāya düşmezdi
Ger irse çeşme-i la' li zülāline Ebū Bekrūñ
- 5 Eger bir büse la' linden meh aldıysa bil āl eyler
Sen ey dil gerçi aldandıñ me'āline Ebū Bekrūñ
- 6 Le 'ālī cennet olurdı saña bu Edrine şehri
Ger irsen Muştafā ile vişāline Ebū Bekrūñ

46

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Kaşlaruñ yaym qurupdur çeşm-i hūn-rizūñ senūñ
Cān ü dilden geçmek içün tır-i ser-tizūñ senūñ

- 2 Çüst ü şîrîn-cân olur tatlu diliyle dilberâ
Hey ne şîrîn-kârdur la' l-i şeker-rîzûñ senüñ
- 3 Zâhid[â] mağrûr olup geçinme dünyadan şaşın
Bir nazar bozılır [ey] zâhid çü perhîzûñ senüñ
- 4 Her birin bir bend ile meftûn idüpdür dilleri
Hey ne müşkil fitnedür zülf-i dil-âvîzûñ senüñ
- 5 Ey Le 'âlî o mehûñ şubh-ı cemâlî mihr ile
Göklerûñ bağrın deler âh-ı seher-ğîzûñ senüñ

47

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

- 1 Zevk-i şafâda geçdi çü hâli benefşenüñ
Ağarmadı ölince saçalı benefşenüñ
- 2 Zülfünle başa çıkmadı irdi hatuñ dağı
Oldı müşevveş arada hâli benefşenüñ
- 3 Bitti hatuñ hadünde eyâ gülşen-i cemâl
Oldı gül ile şanki vişâli benefşenüñ
- 4 Çekmez idi zamâne kafâdan zebânını
Zülfüñ kıhıyla olmasa kanı benefşenüñ
- 5 Müşkîn hatuñla oldı mu' aţtar dimâğı çün
Adın[1] niçün aña Le 'âlî benefşenüñ

48

mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

- 1 Müşkîn haţuñ kim oldı mişâli benefşenün
Geçdi zamānı bitdi şaçalı benefşenün
- 2 Kaddi bükildi düşdi ' aşāya haţuñ görüp
Gayretten öldi gitdi mecāli benefşenün
- 3 Āhum hayāl-i haţuñ ile müşk-bū çıkar
Müşkîn ider nesīmi şimāli benefşenün
- 4 Her lāle-çehre ' izzet idüp başı üzre qor
Büy-ı haţuñla nisbet olalı benefşenün
- 5 Benzer haţuñ gibi o da dīnden çıqup durur
Şabka giyer libāsı boyalı benefşenün
- 6 Gördi beqāsı yoq bu cihānuñ zamānesi
Ġam toñı ile geçdi Le'ālī benefşenün

49

fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilün

- 1 Hjal-i la' lünden durur cānında dāğı lālenün
Nār-ı haddünden olur rüşen çerāğı lālenün
- 2 (...) ki sürh ile oldı çünki ezhāruñ şehi
Sebze-zār içinde tütildi otağı lālenün

- 3 La'l-reng olduğı budur 'ayş u nüş ile müdām
Düşmez elinden çemende çün ayağı lālenün
- 4 Sāgarı elden kıomaz kıandan gövünmişdir kıanı
Lā-cerem pür oldu sevdādan dimāđı lālenün
- 5 Āteş-i sevdā ile bulmaz idi hergiz kıarār
Ey Le 'ālī beste olmasa ayağı lālenün

50

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Hüşn ile saña irişmez ey perī-peyker melek
Şāh-ı hüşn olup aña ger taht ola fark-ı felek
- 2 Gündüzün gün devr ider küyünı her gün gice māh
Şöyle beñzer mihr ü meh sini severler müşterek
- 3 Cevrin arturduqça cānda mihrı muhkem oldu çün
Didi görmedüm cihānda sencileyin cānı pek
- 4 Zülf [ü] hāli nüş-ı la 'linden iderlerdi çü 'ayş
Zülfı yüz döndürdi hāli bekledi haqq-ı nemek
- 5 Seyl-i eşke ten kıayanmazdı Le 'ālī olmasa
Her yanadan tīrinün kimi kıayağ kimi direk

4a. kıandan: mey kıandan (metin)

50. 53b

1b. felek: melek (metin)

51

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Dil dehânuñ varluğında yoğ olunca itdi şek
İşiden didi bu miskîn yoğ yire çekmiş emek
- 2 Hâl ü haddin gördüğümce rüşen olur gözlerüm
Yüzi gözüm nürıdur gözümde hâli merdümek
- 3 Hâne-i cismüm harâb olurdı seyl-i eşk ile
Tîr-i gamzeñden aña ger olmasa yir yir direk
- 4 Gözlerin görse gözümde kaşı naqşı gözlemez
Görse şayyâdı nihân olur çü bañr içre semek
- 5 Bî-ciger olma Le'âlî 'ışkı yolında şağın
Gerçi tîrinden anuñ yüz pâre olmuşdur yürek

52

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Mihrün ile giceler giryân olur mâh ey melek
Encüm-i eşk ile pürdür ser-be-ser şağn-ı felek
- 2 Dil cigerden şağınur cân dağı dilden tîrünj
Cân aradan çıkdı ağır qaldı anlar müşterek
- 3 La'l-i dilberde nedendür bu melâhat bilmedüm
Çünkü helvâya cihânda kimse qoymadı nemek

- 4 Beni sevdünse didün cān vir bu sırrı söyleme
Cān revān oldu saña cānsuz olur mı söylemek
- 5 Kākülin ebrūsı üstine şalındurmuş nigār
Şan çekildi bir kemend ile şudan iki semek
- 6 İstesem in‘ām-ı būse bendeni ‘ayb eyleme
Bende ‘ādetdür olur şehden çü in‘ām istemek
- 7 Şol kadar cān muntazır oldu vu tīrin dil yidi
Kimine yimek naşīb olur kimisine emek

53

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Şöyle mey-ğor eyledi şevk-i leb[i] cānānenün
Sā’ili olam gibi bu ben gedā mey-ğānenün
- 2 La‘ lünün keyfiyyetin dilli dilince zıkr ider
Çapusın itmiş nihānī her ħumı ħum-ğānenün
- 3 Şöyle şīrīn eylemişdür sākiyā şekker lebün
Devr içinde her kişi la‘ lin öper peymānenün
- 4 Birisin biñ cāna virmez būsēnün bir cān ile
Ben ne cānum var ki būs idem lebin cānānenün
- 5 Sünbül-i zülfin tutup çün [ruhlarından] būs ider
Reşk ile çaddüm ħam oldu āh elinden şānenün

- 6 Zülfini çengine almış ruḥlarından būs alur
 Ḳaddümi çeng eylemişdür āh elinden şānenün
- 7 Şöyle mest itdi dili mey-gün lebi ol [dilberün]
 Bādeyi yād eylemez aḡmaz adın mey-ḥānenün
- 8 Ey Le 'ālī dūr olur baḥr-i leb-i cān-baḥş-ı yār
 Baḥr-i dürdür gūyiyā kānı durur dūr-dānenün

54

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Vuşlatuḡ virdün raḳıbe bize ḥ'ān-ı fūrḳatün
 Bunı daḡı aḡa virgil dutdı bizi ni' metün
- 2 Çün cemālün māhı irmişdür kemāle dilberā
 Süregör devrān-ı ḥüsnı şimdidür çün ḥaşmetün
- 3 Āşinādur diyü 'izzet itmez oldı itleri
 Ḥor düşdüḡi ne müşkil olur ehl-i 'izzetün
- 4 Yār olup aḡyāra yāri itme aḡyār ey nigār
 İşi 'aks itmek degüldür kārı şāhib-ḫikmetün
- 5 Fursaḡ az olur Le 'ālī yāre çünki vuşlata
 Fūrḳatin ḥoş gör nigāruḡ olmasa ger vuşlatuḡ

6a. būs: büse (metin)

8a. baḥr-i: baḡrı (metin)

8b. dürdür: dūredür (metin)

54. 54b

55

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Rūşen oldu gün gibi hüsni cihāngirün senün
Şāh-ı hüsni oldu melāhat taht[1]dur yirün senün
- 2 Cānum istikbāl ider biñ şevk ile tenden çıkup
Toğru gelse cān gibi ger sīneme tīrün senün
- 3 Dest-i kudret yazmasaydı ey haţ-ı hadd-i nigār
Āftāb üstinde kim eylerdi taħrīrün senün
- 4 Tende bir lahza karar itmezdi cānum dilberā
Levh-i dilde olmasa ger naķş-ı taşvīrün senün
- 5 Tiğ-i müjgānuña karşı kim durur ey çeşm-i yār
Bī-nazīr üstād işidür çünkü şemşīrün senün
- 6 'Ömrün oldukça şakın uşlanma ey dīvāne dil
Zūlf-i dilber olsa ger boynunda zencīrün senün
- 7 Ey Le 'ālī saña taķdir olmasa ger vaşl-ı yār
Mümkin olmaz biñ yıl itseñ vaşla tedbīrün senün

56

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Āb-ı Hızırün 'aynıdur benzer ki şemşīrün senün
Cān virür cān almağiken fikr ü tedbīrün senün

- 2 SİNEME geldükçe biñ cān virürem geçme diyü
Sākin olmaz tende biñ cāndan geçer tırün senün
- 3 KATL ‘ahd eyledün ey şāhum velī korqum budur
Öldüre evvel beni katlümde te’hürün senün
- 4 Bir girihde biñ dili bend eyler ol yüzden düşer
Bār-ı dilden pāyuña zülf-i girih-gürün senün
- 5 Şüretün her kim görürse levh-i dilde naqş ider
Dilleri kıldı muşavver naqş-ı taşvürün senün
- 6 Hoş yaraşmışdur be-gāyet ey haṭ-ı sebz-i ḥabīb
Levh-i la’l üzre yed-i kudretle taḥrürün senün
- 7 Vaşl-ı dilberden Le’ālī kısmet olmadı saña
Böyle tedbīr eylemişdür çünki taḫdīrün senün

57

fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün

- 1 Korqaram Mānī göre mescidde taşvürün senün
Naqş ide büt-ḥānede diye budur yirün senün
- 2 Kible-i ‘uşşāḫdur dilber ḥadi ey haṭṭ-ı yār
Zāhir oldı Ka’bede bir kez bu tezvürün senün
- 3 Şan cehennemde yanarken āb-ı kevşer irişür
Teşne-i hicrāna irse āb-ı şemşürün senün

- 4   Korqaram togru gelürken qarşudan āh itmege
Kim şerār-ı āhum ile ham tuta tırün senün
- 5   La' l-i şirın şevk ile Ferhād idüpdür dilleri
Ey Le 'ālī husrev-i hüsn oldı çün seyrün senün

58

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1   La' l-i yāre irmege ey meh nice āl eyledün
Yā ne yüzden gül yüzinden yüzünj al eyledün
- 2   Büse alma didügün şandum ki ben alma didün
Aldayuban bendeğe ki gör nice āl eyledün
- 3   Piste-i la' lünde hālün şan megesdür ey perī
Engübün üstine anı beste-i bāl eyledün
- 4   Murğ-ı cān-ı 'āşığı şayd itmege bir bej durur
Dām-ı zülfünde ne yüzden adını hāl eyledün
- 5   'Āşıkun cānında bir dāğ oldı la' lün dağı bej
Hāl-i la' lümdür diyü gerçi ki çok kāl eyledün
- 6   Lām qaddümle elif qaddünle dāl-i zülfünj
Bu Le' ālī mübtelān olduğına dāl eyledün

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

- 1 Cemâlün muşhaf[1] içre çü harf-i dâldür zülfün
Esirün olmağa diller delil ü dâldür zülfün
- 2 Çü her müyında anuñ bir dil-i dīvāne bend olmuş
Çeker her biri bir yaña perişān-ħâldür zülfün
- 3 Ne tañ ger ġāyet-i luţfunđan insān görmese seni
Perisin sen bu ġüsn ile peride bâldür zülfün
- 4 Siyâsetġāh-ı meydān-ı cemâlünde dil ü cāna
Kemer olur uzanup zencirek-i çengâldür zülfün
- 5 Miyānuñ fikridür dilde dilümde zikr-i müyuñ hem
Bilükdür çeşme(?) dilde kıl dilümde ġâldür zülfün
- 6 Gülistān-ı cināndan çün yüzüñdür bir maħal ey cān
Meger tāvüs-ı cennetdür kim anda ġâldür zülfün
- 7 Cemâlün muşhafından fāl açıcağ harf-i cīm oldı
Le'ālī tālī' inde çün mübārek fâldür zülfün

fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilün

- 1 Çekmedük diller ġomaz cānā çü bende perçemün
Tañ mı bir bend ile kılsa beni bende perçemün

- 2 Geh dişünde geh yüzünde geh bünāgūşuñdadur
Bāğ-ı hūsnūñ seyriçün oldı gezende(?) perçemūñ
- 3 Uzanup indi başuñdan yüzüñe gerçi la' lūñ
Yüz çevürdi saña beñzer kandı kanda perçemūñ
- 4 Şanki řāvūs-ı cināñdur per açupdur uçmağa
Likin uçmağı koyup olmaz perende perçemūñ
- 5 Bu Le 'ālī bendeyi sürme kapuñdan ey şanem
Çünkü bend ile anı çekdi kemende perçemūñ

61

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Yār gelmez bilürem mātemüme ben ölicek
Mātem oldur ki vara yasına düşmen ölicek
- 2 'Āşıkı öldüricek şād oluban ģande kılar
Ey raķīb ağlaya mı bir it içün sen ölicek
- 3 Her ne dem sen gidesin ben ten-i bī-cāñ ģalurum
Dağı dirlik mi ģalur cāñ gidüben ten ölicek
- 4 Ruģları mihrini sīnemde nihāñ eyledi kim
Sīnemi güller ile ide müzeyyen ölicek
- 5 Şübhe yoģdur ki Le 'ālī yiri cennetdür anuñ
Yār kūymda ola 'āşıkā mesken ölicek

2b. gezende:

3a. gerçi: gerçi şehā: (metin)

61. 56a

62

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Yār Yāsīn oqımaz meyyitüme ben öliceğ
Korqum oldur ki vara yasına düşmen öliceğ
- 2 Tāze cān bulur idüm luğf ile ol şüh gelüp
Şivelerle ide ger üstüme şiven öliceğ
- 3 Ey raqīb ölmege ceħd eyle ki geç qalmayasın
'Aşıkun' ömri uzar çünki sen irken öliceğ
- 4 Seg raqīb ölügen öldüğüne şadluğum
Şad olur kişi Le 'ālī ulu düşmen öliceğ

63

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Gelse ol cān-ı cihān meyyitüme ben öliceğ
Yine cān geldi diyü qalqa revān ten öliceğ
- 2 Çeşmidür hışm'idüben qan döküben cānum alan
Zülfine el tolamañ qanlı diyüben öliceğ
- 3 Ey raqīb ölüme gelmez benüm ol sen diriken
Yār görsem var[a] mı meyyitüğe sen öliceğ
- 4 Kimün cānını ol şüh çü şiveyle ala
Niçün eyle[me]yeler üstine şiven öliceğ

---

62. 56a

4a. Bu mısradaki vezin bozuktur.

63. 56b

1b. revāñ: revān revān (metin)

- 5 Biñ senüñ gibi atıl eyleyüben ğam yimen
Ĝam yiye Şanma Le' al yalañuz sen ölicecek

64

mef' l f' ilt mef' il f' iln

- 1 Misknlk ile dŐdĝiĝn paya perĝemn
ıĝdı baŐunđa saye Şalar aya perĝemn
- 2 Yz virmek ile başa ıĝardunđ bir afeti
Serdr olur bu vech ile ĝavĝaya perĝemn
- 3 Bzr-ı ' ıŐı ĝinde baña sud ider ĝamı
Sevd yolında olduĝı ser-maye perĝemn
- 4 Tĝra aŐunun stine başdan Őalınduĝı
(...) midd ile tĝraya perĝemn
- 5 (...) ıĝup birini ciger-dr Őanar daĝı
Dil mi odı vara idi yaĝmya perĝemn
- 6 Zlfn belsı başta iken ĝaste dillere
Başdan ıĝup dŐer idi yunmaya(?) perĝemn
- 7 rdi Le 'al ĝsnne başdan ıĝar gibi
Kim dir aña ki baş odı araya perĝemn

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ey şabā ol dilberün zülfin perīşān eyledün
Her kıl ucından zemīne biñ dil efşān eyledün
- 2 Bir güzel kim hūsn ile tenhā geçerdı gün gibi
Her yirün encüm-şıfat nūr ile pinhān eyledün
- 3 La' lünge irmiş kadeh virdün baña sen sākiyā
Mürde cismüme anuñ her kätresin cān eyledün
- 4 Cām-1 la' lünj ile mey[i] āb-1 Hızr kılduñ meger
Anı bī-cān dillere hem cān u hem kıan eyledün
- 5 Hāk olam dirdüm yolında dilberün irgürmedün
Kül kılup ey nār-1 fūrkat beni tālān eyledün
- 6 Āsmāndan geçdi nālem tır-i ğamzeyle şehā
SİNEMI YIR YIR DELÜP NEY GİBİ NĀLĀN EYLEDÜN
- 7 Seg raķībün dergehünde derdi bī-dermān idi
Ol iti derdin şorup derdüme dermān eyledün
- 8 Gösterüp cānā Le 'ālīye cemālün Ka' besin
' İyd-1 kurbān olup aña 'ıyda kurbān eyledün
- 9 İşigümde bendem ol diyü şehā kılduñ haṭā
Bir söz ile bendeñi sen Mışra sulṭān eyledün

---

65. 57a

5b. nār-1: Tatar-1 (metin); tālān: yalan (metin)

66

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Dilā tütup bu cihānı vu şeh-r-yār olsañ
Ki yeg dur[ur] dü cihānda ğulām-ı yār olsañ
- 2 Dem-i vişāl-ı nigāra muķābil ola mı hīç
Ki ħaşr olunca bu dār-ı cihānda var olsañ
- 3 Ķarār ķalmadı dilde vefāña 'ahd ideli
Olaydı 'ahd [ü] vefāñ üzre ber- ķarār olsañ
- 4 Nihān ola (...) ħübān sitāre-i nev çün meh
Açup niķābuñı ğün gibi āşikār olsañ
- 5 Le 'ālī bendeñe ey şeh vefā vu luţf idüben
Ki ħulķ-ı ħüsn ü cemāl ile nāmdār olsañ

67

mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

- 1 Yolında terk iden cānı Cemālün
Olur cān ile ķurbānı Cemālün
- 2 Cemāl ehli olupdur cümle işde
Cemāl oldu çü sulţānı Cemālün
- 3 Dil ü cān virmek āsān idi aña
Ger olsa büse iĥsānı Cemālün

- 4 Gözi h̄ün-rîz olup oldığı cânuñ
Düşer boynına anı hep Cemālūñ
- 5 Kemān ebrūlaruñ görmiş durur çün
Aña tîr oldu müjgānı Cemālūñ
- 6 Gelincek tîriyile cān virürdüm
Geçüp gitmese peykānı Cemālūñ
- 7 Le'ālî vaşlı 'ıydına erenler
'Aceb mi olsa urbānı Cemālūñ

68

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Āteşin sīnem kül itdi şev-i gülnār-ı H̄alīl
a mı mu'cizle ger olsa tāze gül nār-ı H̄alīl
- 2 Gel vişālūñ h̄'ānına mihmān idin ben bendeñi
H̄'ān-ı mihmān ile oldu çünki izhār-ı H̄alīl
- 3 Yārelü göñlüme ger merhem ola yār oluban
Dā'imā yārī ılup Bārī ola yār-ı H̄alīl
- 4 Çün harīdār oldu anuñ 'ışına sevdā-yı dil
Bu metā'-ı h̄üsn ile germ oldu bāzār-ı H̄alīl
- 5 Anuñ içün vird idindüm şubh u şām adın anuñ
Cānuma virür şafālar eger tekrār-ı H̄alīl

---

68. 57b

5b. Bu mısradā vezin bozuktur.

6 Açıban gönçe dehânın çün tekellüm eylese
Gitmeye hergiz dilümden zevk-i güftâr-ı Halil

7 Ey Le 'âlî çün tolaşdı bend-i zülfine gönül
Lâ-cerem oldu bu bend ile giriftâr-ı Halil

69

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1 Ey benüm mülk-i melâhat içre sulţânüm Halil
Bendeñ olmağ baña sulţânluğ yiter hânüm Halil

2 Nür şaldı sîneme mihrün eyâ hürşid-rû
Küfri yoğ ger saña disem dînüm imânüm Halil

3 Ben saña şarf olmağıçün şağlarum cānı ' aziz
Yoğsa ol benüm neme yarar eyā cānum Halil

4 Rüşen itmişdür şeb-i fūrkatde gönüm hānesin
Nür-ı mihrün ey benüm şem' -i şebistānum Halil

5 Bülbüli-vār karşıña zār olduğum budur müdām
Tāze güldür baña çün yüzün gülistānum Halil

6 Bu Le 'âlî bendeye Nemrüdla āteş durur
Süzla hicrān benüm ey tāze bustānum Halil

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Cānları mest eyleyen dilber lebidür mül degül
Meclisi hoş-büy iden zülfün durur sünbül degül
- 2 Ruğlarından reng-i mey peydā olupdur lāleveş
Yüzini her kim görürse dir açılmış gül degül
- 3 Pādşehlük isteyen olsun saña bende şehā
Kim saña bende olursa pādşehdür kul degül
- 4 'Ārızın 'arz eylemez 'aşıklara ol lāle-ğad
Gönçe-i bāğ-ı cemāl içre açılmış gül degül
- 5 Dām-ı zülfinde görinen hāller fülful-şıfat
Dānelerdür murğ-ı dil şayd itmege fülful degül
- 6 Gül yüzün her kim görürse zār olur bülbül gibi
Kim gülün aşüftesi tenhā hemîn bülbül degül
- 7 Āteş-i hicrān ile oldı Le'ālī küllī kül
Ağdı āh ile hevāya şanma cānā kül degül

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Didüm ey dilber dil-i mecrūha gel bir çāre kıl
Şanasın didüm cigerde tāze tāze yara kıl

---

70. 58a

1b. zülfün durur: zülfindür (metin)

71. 58b

- 2 Muşhaf-ı hüsnüni taşdik itmeyen kâfir durur
Tîr-i kaħr ile anı dîn ' ışkına sî-pâre kıl
- 3 Ğāfil olma kıl diyü ey dil varından kıl hāzer
Mār-ı müşkîn derdüme ol turra-i țarrāre kıl
- 4 Görmek isterse miyānuñ müyını men' eyleme
Ķo naşib olsun yiridür dîde-i aġyāre kıl
- 5 Ķomadı bir gün beni ol māh ile hem-dem olup
Yā Rab aġyāruñ yüzün dün gibi her gün Ķara kıl
- 6 Mihr idüp her gün raķibe bu Le 'ālî bendeye
Kim didi ey meh saña göñlüñi seng-i hāre kıl

72

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Reng ü bûy ile çün itdi kendüyi izħar gül
Bir ' arūs-ı tazedür ki gösterür dîdār gül
- 2 Her seher hüsnüñ gülistānında ey lāle-' izār
Görinür bir gonçe likin açılır tekrār gül
- 3 Dilemez göñlüm gözüm göre seni aġyārla
Gülşen içre gerçi kimse görmedi bî-hār gül
- 4 Sırrı Ķudretten Ķaber virmek diler çün āşikār
Güşe-i gülşende açdı defter-i esrār gül
- 5 Gülşen içre seyr iderken yire basma diyüben
Ayaġın altına eyler özini işār gül

73

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Gülşen içre tāze itdi açılup āğāz gül
Bülbül-i dil-ḥasteye eyler dem-ā-dem nāz gül
- 2 Bülbülün ḳanın döküp ḳaşd itdi gülşenden ḳaçā
Eyledi ḥünin per ile bāl açup pervāz gül
- 3 Gāh la' l-i āteşin izhār ider geh naḳd-i zer
Gösterür her dem dem-i ' İ'sā gibi i' cāz gül
- 4 Ḥüsnine mağrūr olup gāfil fenādan gör güli
Bülbüle her demde nāzın daḫı itmez az gül
- 5 Arturur bülbül fiğānın bilmezem ḥikmet nedür
Özine biñ nāz ile olmuş iken dem-sāz gül
- 6 Yār ile olsa Le 'ālī hem-nefes gülzārda
Bülbüle olmuş durur şān hem-dem ü hem-rāz gül

74

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Şöyle beñzer bulmamışdur vaşl-ı yāre çāre gül
Heçr eliyle eylemişdür pīrehen şād-pāre gül
- 2 Bī-raḳīb olmaz cihānda yār olsaydı eger
Hem-dem olmazdı dem-ā-dem gülşen içre ḥāra gül

- 3 Verd-i haddinde nigāruñ zülfini gören didi
Kim görüpdür mesken ola gülşen içre māra gül
- 4 ‘Ayn-ı vuşlatda budur her bülbülün zār olduğı
Gözine karşı yüzini ‘arz ider ağıyāra gül
- 5 Gül yüzün görüp gülistān içre gönülüm anlarım
Kim leṭāfet vech ile beñzer gibi dildāra gül
- 6 Pertev-i āteş durur zāhir olan gül üstine
Dilberā cāndan tutuşdı mihrün ile nāra gül
- 7 Ğonçedür dilber Le’ālī söze gelse gül olur
Dilberi k’ol Ğonçedür olur güle güftāra gül

75

mefā‘ilün mefā‘ilün fa‘ülün

- 1 Gelüp gül büyına gülzāra bülbül
Bulup şād oldu bu bī-çāre bülbül
- 2 Dimāğın ter kılup büy ile girdi
Hezārān şevk ile güftār[a] bülbül
- 3 Gülün üstine düşdi kan kanatdı
Özin urdı çü tīg-i hāra bülbül
- 4 Yıl oldu şimdi gördi gül yüzini
Nice cān virmesün bī-çāre bülbül
- 5 Çü gül gide Le’ālī gülsitāndan
Olur hicrān ile āvāre bülbül

76

mef' ülü fā' ilātün mef' ülü fā' ilātün

- 1 Kıldum çü levh-i sîne naqş-ı nigāra menzil
Ger görmese nigārı naqşıyla eglene dil
- 2 Zülfinden almağa bû cān virdüm olmadı bu
O yolda geçdi 'ömrüm bu oldu başa hāşıl
- 3 Bir zerre-i vücūdın görmez dehān-ı yārün
Likin delil kılmış sözün vücūdına dil
- 4 Hüsni cemālini gör noqşānuñı bil ey māh
Devrān içinde aduñ isterseñ ola kāmil
- 5 Mūy-ı miyāna irdi çün dilberünj Le'ālī
Müşkil durur bilinmek mūy-ı miyān ile kııl

77

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Küştigir olmuş bugün hüsni ile bir şāhib-cemāl
Dest-i çenberden ider ol āftābı pāy-māl
- 2 Çün saña virdi celil ey cān kemāl ile cemāl
Lā-cerem ism-i cemālünj oldu ol yüzden cemāl
- 3 Çün çıkasın cāmeden keştī gibi ey meh-reviş
Şan bulutdan gün çıkar devrāna' arz eyler cemāl

- 4 Tığ ile her bendümi şankim cüdā eyler Һased
Küştigiri kim aņa bir bend ile bulur vişal
- 5 Çün libāsından çıkup meydān-ı küştiye gire
Āsmāndan gün düşüp pāyine olur pāy-māl
- 6 Çün Le 'ālī'ye cemālün muşhafuñ keşf idesin
Ṭālī' i su' ūd olup olur mübārek aņa fāl

78

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Hüsñ ile olduñ cemāl ü ism ile sensin cemāl
Cān bulur āb-ı hayāt-ı la' lüñe bulan vişal
- 2 Gün yüzüñe öykünür çün kaşlarıyla mäh-ı nev
Birisi noqşān bulur her ay biri her gün zevāl
- 3 İsterem küşti yirinde ĥāk olam tā kim bula
Ayaguñ altı yüzüm üstiyle ey cān ittişal
- 4 Çün elif Һaddüñe lām gibi tolaşurlar şehā
Olur ol demde Һasedden Һadd-i bende ' ayn-ı dāl
- 5 Fikr-i dil budur miyānın avlaya bir bend ile
Zāhir anılmaz vücūda ey Le 'ālī ol hayāl

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Acıma ger la' lüñe nisbet iderse bāl-i dil
Bilmemişdür lezzet-i cānı çü hāzma(?) bāl(?) dil
- 2 Bilünjı nisbet iderdi gerçi kıla kāl ile
Bulmadı ol kāl ma 'nı kodı kıl ü kāl-i dil
- 3 Hāl-i la' lüñ cānuma bir dāğ urdı dilberā
Hālī olmaz ol çemende sūr-ı gamdan hāl-i dil
- 4 Zülfünüñ zencirini gördi vü gönlin bağladı
Ki perişāndur nigārā ol sebebden hāl-i dil
- 5 Ol nigāruñ kūyı uçmağdur Le 'ālī uçmağa
Murğ-ı cān bāl açup uçdı açdı şimdi bāl-i dil

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Gün yüzi üzre nigāruñ oldı ebrūsı hilāl
Kim bu yüzdendür anuñ olduğı rüz 'ıydına dāl
- 2 Bu şeh-i 'ıydı taleb kıldum dehānından didi
Gözüme nesne görünmez itme yoğ yirden su 'āl
- 3 Sīm-i eşk ü rüy-ı zerdüm yāre 'arz itsem gerek
Bu meşeldür halk içinde söyledür issini māl

79. 60a

3b. çemende: çemenden (metin]

80. 60b

3a. Sīm-i :Sīm ü (metin)

- 4 Leblerüñ ‘aksi şehâ düşmiş ruḥuñ mir’atine
Mül gül ile cem‘ ola dilden ider def‘-i melâl
- 5 Leblerine öykünürmiş reng ile la‘li görüñ
Gör yine öykündürür oldu anı bu reng-i dâl
- 6 Şubḥ-dem mihr-i cemâlüñ her kime pertev şala
Kim hüceste ‘ıyd olup olur mübârek aña ḥâl

81

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- 1 Yüzüñe yüz sürmege ey şâh-ı ḥübân dest-mâl
Anca dürlü naḳşa girdi buldı dermân dest-mâl
- 2 Yüz şuyın ḥâşıl idüpdür yüzüñe yüz sürüyen
Yüze göze sürdügi budur her insân dest-mâl
- 3 Beñzedürdüm dilbere serv-ḳadd olsa gül-‘izâr
Câme giyüp hem taḳınsa mâh-ı tâbân dest-mâl
- 4 Şan perîdür per açup pervâz ider biñ nâz ile
Raḳs idüp alsa ele ol şâh-ı ḥübân dest-mâl
- 5 Şevḳ-i la‘lünle Le’âlî ğarḳ-ı ḥün itdi gözin
Sürdügince yüzine oldu kızıl kân dest-mâl

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 'Iyd dālı gibi oldu çün vişāl-i 'ıyda dāl
Şām-ı 'ıyd ol yüzden oldu merdüme manzar hilāl
- 2 'Iyd-ı vaşl için meh-i nev kıldı bir yıllık sefer
Kimse bilmez za' f ile bu mäh-ı nev mi yā hayāl
- 3 Bulmaduñ qadd-i bülendi üzre qaşı rif' atın
Başuñ irmişdür felek evcine gerçi ey hilāl
- 4 Görüben ebrü-yı yāri ehl-i 'irfān eyidür
Mäh-ı nev görmekte nā-dān eylesün ço kıl ü kāl
- 5 Çerh-i çārüm mesken olup hem-dem-i 'īsī iken
'Iyd-ı haddüñ görüp oldu mihr ile gün pāy-māl
- 6 Çün vişāl-i 'ıyd ola faşl-ı bahār ü vaşl-ı yār
Her kime olsa müyesser görmez ol hergiz melāl
- 7 Ey Le'ālī ol kişi ider haqīkat 'ıydını
Nā-gehān hicrān içinde yār ile bula vişāl

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Āteş-i hecr ile cānā yandı cānum tizce gel
Ey benüm cān u cihān u mihrībānum tizce gel

- 2 Nāme yazmaqdan ʔapuᅇa zer gibi ᅇall olmişam
Uş ęalem gibi dökildi üstüᅇānum tizce gel
- 3 Gül yüzüᅇ hecrinde ben bülbül gibi zāram şehā
Ey benüm bāę u bahār u gülsitānum tizce gel
- 4 Şubᅇ u řām aduᅇ baᅇa tesbīᅇ olupdur ey şanem
Senden özge yoğ durur vird-i zebānum tizce gel
- 5 Gice gündüz ᅇasret odına yanup āᅇ eylerüm
Āsmāna ęıķdı feryād u fięānum tizce gel
- 6 Sen gidelden bir dem āzād olmadum ğamdan şehā
Gel bu ğamlu göᅇlümi řād eyle ᅇānum tizce gel
- 7 ᅇaste olmişdur Le 'ālī ᅇasretüᅇden cān virür
Ey benüm cān u cihān u nev-cevānum tizce gel

84

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Bildüm ey meh-rü felek levᅇindeki nağı-1 hilāl
Rā ęařuᅇdan māᅇ alur her ay başında bir miřāl
- 2 Māᅇ-1 nev barmağ ᅇisābıyla olur 'ıyda delil
Ol tamām ayuᅇ başından ęaşı oldı 'ıyda dāl
- 3 Māᅇ-1 nev ᅇam olduğı ebrüᅇa öykünmek degül
Āřalaruᅇ mihrābına baş indürür ya' nī hilāl
- 4 Ey hilāl artuğ görünme ęařına ęarřu ęıķup
İtme bu eksüklüği ger bulmağ istersenę kemāl

- 5 Reşk-i ebrûsıyla oldu mâh-ı nev şöyle za'îf
Kimse fark itmez meh-i nev midür ol yâhud hayâl
- 6 Leblerün nûşına ey cân ben nice teşbih idem
Bir kuru sözdür görünmez âb-ı hayvân u zülâl
- 7 Şî'rinün her beyti beşzer çün cevâhir nazmına
Yaraşur dinse Le'âlî nazmuğa silk-i le'âl
- 8 Tâ meger bu reng ile helvâcı helvâsını şata
La'lüğe teşbih idüp yir yir komışdur reng-i al

85

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Gün yüzi üzre nigârün oldu ebrûsı hilâl
Kim bu yüzdendür anuñ olduğı rüz-ı 'ıyda dâl
- 2 Bûse-i 'ıydı taleb kıldum dehânından didi
Gözüğe nesne görünmez itme yok yirden su'âl
- 3 Sîm-i eşk ü rüy-ı zerdüm yâre 'arz itsem gerek
Bu meşeldür halk içinde söyledür issini mâl
- 4 Leblerün 'aksi şehâ düşmiş ruhuñ mir'atna
Mül gül ile cem' ola def' ider dilden melâl
- 5 Leblerine öykünürmiş reng ile la'li görüñ
Gör yine öykündürür oldu anı bu reng-i dâl
- 6 Şubh-dem mihr-i cemâlün her kime pertev şala
Kim hüceste [rüz-ı] 'ıyd olur mübârek aña fâl

- 7 Bu Le 'ālī bendeye göster cemālün 'ıydını
Görmesün ey şeh dağı ol şevk ile hergiz melāl

86

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Kād-i yār ile baş koşmuş ber-ā-ber seyr ider kākül
Gehī pāyın öper gāhī yüzine yüz sürer kākül
- 2 Nice hoş-büy kılmışdur nigāruñ gird-i gerdānın
Tolaşmış mār-ı müşkīnveş saçar çün müşk-i ter kākül
- 3 Gör ol çok başlu 'ayyārı başından avlamış yāri
Gülistān-ı cemālünden girüp güller direr kākül
- 4 Bu deñlü hābse girmişdür dimez başdan çıkam bir gün
Çıkup yārün serinden gör yüzün her dem öper kākül
- 5 Mu'attar kılduğı budur ten-i cān-bağş-ı dil-dārı
Başından pāyına deñlü 'abīr-i ter saçar kākül
- 6 Ne deñlü kād-bülend ise nazar kaşr itmeñüz zīrā
Kuşulsa kadd-i yār ile çıkışur ser-be-ser kākül
- 7 Le 'ālī el uzatma sen şaşın zülfeynine anuñ
Yuğardan uğrıdur diyü kemend atup tutar kākül

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Hıoş delil olmış ruḫı 'ıydına ebrü-yı hilāl
Görmedüm bir mäh-1 nev peyveste ola 'ıyda dāl
- 2 Mäh-1 nev rüy-1 felekden toğmış iken 'ıyd için
O 'acebdür gün yüzinden gösterür dilber melāl
- 3 Yüzni her kim görür ise muṭṭaşıl 'ıyd eyler ol
Mäh-1 nev 'ıyd ile çün bulmuş yüzünle ittişāl
- 4 Ehl-i 'ışkuṅ 'ıydı şol gündür ki nāgeh dilberi
Rüz-1 hicrānda çıķup gün gibi 'arz ide cemāl
- 5 Dilberün 'ıyd-1 cemāli çün müferrihdür anı
Bir nażar her kim görürse görmez ol hergiz melāl
- 6 Yazamaz bir toğrı ḫarfin yıllar olmuşdur şehā
Rā ḫaşuṅdan mäh ider peyveste çarḫ üzre mişāl
- 7 Ey Le'ālī 'ıyd şu kişı ider biṅ şevķ ile
Nār-1 fürķatde yanarken yār ile bula vişāl

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Bir cemāl ehlinün oldı çünki sulṭān[1] Cemāl
Leşker-i ḫübānuṅ olsa taṅ mıdur ḫānı Cemāl

- 2 Çün cemâl olmuş cemâliyle cihânda ol şanem
Kim Hüdâ bu yüzden itmiş ism ile anı Cemâl
- 3 Gün gibi tenhâ olursa taş mı ol bedr-i münîr
Hüsn ile yokdur cihânda çünkü akrân-ı Cemâl
- 4 Bî-mişâl [hüsn ü] cemâl ile anı çünkim celîl
‘İyd-ı vaşında olur ‘ışk ehl-i kurbân-ı Cemâl
- 5 Dutuşup şem‘-i cemâline yanar pervâneveş
Şevk ile şol kim ola bir gice mihmân-ı Cemâl
- 6 Her cemâl ehlini görse cân u dil olur esîr
Lâ-cerem kimde olursa bu durur şân-ı Cemâl
- 7 Görmedük gerçi Le’âlî biz cemâlini anuñ
Vaş ile kılduğ cihânda anı sultân-ı Cemâl

89

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

- 1 Çün hilâl-i ‘ıyd kaçuñdur yüzüñ mâh-ı tamâm
‘İyda şübhe eylemez yüzüñ gören ehl-i şıyâm
- 2 Sâkıyâ devr eylesün devründe câm-ı hoş-güvâr
Ne ki ‘ıyd oldu iderler ehl-i dil ‘ayş-ı müdâm
- 3 Gel namâz-ı ‘ıyd için göster yüzüñ ‘âşıklara
Çün kaçuñ mihrâb olupdur merdüm-i çeşmüñ imâm
- 4 Çün nihâl-i kıddüñi eylerdi eşküm cüst ü cü
Pâyuna oldu revân ey serv-i nâz u hoş-ıhrâm

- 5 Dā'imā mey-gün lebünden pürdür ağzuḡda şarāb
Meşrebünḡde ey şanem yoḡsa degül mi mey ḡarām
- 6 Neng ü nāmı terk idüp içdüm şarāb-1 'ıškı ben
'Āşıkā çün neng ü nām olupdur neng ü nām
- 7 Ey Le'ālī ḡāş olur çün 'ıyd içün ḡelvā-yı ḡand
Leblerinden ḡıl taleb var isteme ḡelvā-yı 'ām

90

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Her seḡer bir şu' ledür ḡurşid-i āhumdan benüm
Hem kifāyetdür gice dūd-1 siyāhumdan benüm
- 2 Mihr[i] ol māḡuḡ beni ḡam leşkerine şāḡ idüp
Sāyebānlar dutdı baḡa dūd-1 āhumdan benüm
- 3 Her gün āhumdan melek gibi nihān eyler özin
'Āciz oldı neylesin ol her gün āhumdan benüm
- 4 Günde yüz cevr eylese yüzden yüzüm döndürmezem
Her ki yüz döndürse dönsün yüzi māhumdan benüm
- 5 Çün hevā-yı zülf ü ḡaḡıyla olup ḡāk ol mehün
Müşk ü 'anber bulalar gerd ü giyāhumdan benüm
- 6 Şām-1 zülfeynin götürse ruḡlarından ol ḡamer
Başuma günler toḡar baḡt-1 siyāhumdan benüm

6b. Bu mısradā veszin bozuktur.

- 7 Mihri ol māhuṅ Le 'ālī eksük olmasun kim ol
Başuma devlet külāhıdur İlähumdan benüm

91

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Dem-be-dem āh arturan çün mihr [ü] māhumdur benüm
Çerḫi ser-gerdān iden hem bād-1 āhumdur benüm
- 2 Mihrüṅ ey meh bendeye şol deṅlü rif' at [v]irdi kim
Şāh-1 'ışkam ḫurş-1 ḫūr zerrīn-külāhumdur benüm
- 3 Dūd-1 āhum nüh felekden ger geçerse taṅ mıdur
Gökleri yir yir delen çün tır-i āhumdur benüm
- 4 Gitse ḫaddüṅden ḫaṭuṅ ger ḫara baḫtum açılır
Ḫaddüṅ üzre ḫaṭ şehā baḫt-1 siyāhumdur benüm
- 5 Ey Le 'ālī işiginden ben nice baş ḫalduram
Kendi ḫıblem āstānı secdegāhumdur benüm

92

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Şehr-i ḫüsne şāh olan gün yüzlü māhumdur benüm
Ben kemīne bendeem ol pādşāhumdur benüm
- 2 Āftāb-1 'arızuṅ şevḫiyle mihr ey meh-liḫā
Her seḫer süz-1 cigerden nār-1 āhumdur benüm

- 3 Leşker-i şādī baña ne vech ile yüz göstere
Şādluğ def' itmege her gam sipāhumdur benüm
- 4 'Işkuñı cānā cihānda ben nice pinhān idem
Eşk-i çeşmümle aña āhum güvāhumdur benüm
- 5 Ben nice vuşlat umaym ey Le'ālī yārdan
Fürkatinde bir nefes dirlik günāhumdur benüm

93

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Mihr-i tābān her sehergeh tāb-1 āhumdur benüm
Mihri nā-peydā iden dūd-1 siyāhumdur benüm
- 2 Hācibi naqşımı cān dil levhine resm itdügi
Dir ki qarşumda gerek ol secdegāhumdur benüm
- 3 La' l-i cān-bağş-1 nigāruñ āb-1 Hızır olduğına
Lebleri üzre hağ-1 sebzi güvāhumdur benüm
- 4 Gerçi kim ben bendeden 'ār eyler ol bendem dimez
Ben de fahr idüp dirüm ol pādşāhumdur benüm
- 5 Ey Le'ālī gice gündüz rüşen eyler göñlümi
Kendüzin gönder baña ol gice māhumdur benüm

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Bili fikrinde kıla döndi dil-i zārum benüm
Āh kim tır-i müjeyle kıl yarar yārüm benüm
- 2 Çeşm-i şayyādına dil kim şayd ider zābı itmege
Zülfine bend it diyü pend itdi dildārum benüm
- 3 Yıllar olmuşdur ki dil zülfinde qalmışdur esir
Dimedi bir gün nicesin ey giriftārum benüm
- 4 Baña ne faşl-ı bahār irüp açılsa gül yüzi
Rüy-ı dilberdür bahār u bāğ u gülzārum benüm
- 5 Ehl-i diller dillerinde vird idinse tañ mıdur
Ey Le 'ālī yār vaşfidur çü güftārum benüm

mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

- 1 Felekde māha dāğ urmuşdur āhum
İşitmez yir yüzinde āh māhum
- 2 Hıtañ hoş-bü didüm çin itdi qaşın
Ol āhü-çeşme bu oldı günāhum
- 3 Kemānuñ çünki püştin döndi
Gelüp sīneme dir sensin penāhum

- 4 Cihāndan ol mehūn mihriyle gitdüm
Maḥabbet otı oldu her giyāhum
- 5 Şerār-ı āhuma mihr oldu maḡlūb
Ki ḡālibdür şebe dūd-ı siyāhum
- 6 Ḥayāl oldum miyānuḡ fikri ile
Vücūda āhum olmışdur güvāhum
- 7 Le 'ālī bendeyi bī-gāne görme
Ki bendeḡ bendesidür pādşāhum

96

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Döndi bir kāha şehā āh ki hecr ile tenüm
Korḡarum uya hevāya gide bir gün bedenüm
- 2 Cübbe-i cānumı eyleyüben ya' nī teni
Cānı yokdur ki çeke zūr idüben pīrehenüm
- 3 Beni ey lāle-^ç izār öldüricek yuma ḡanum
Bile her kim ki göre gülden olupdur kefenüm
- 4 Çün hevā-yı ḡaḡ u zülfünḡle girem ḡabre şehā
Būy-ı reyḡān u benefşe vire cān[ā] çemenüm
- 5 Ger yüzün ^ç arz ide yüz tāze bahār ola baḡa
O benüm lāle-ḡad ü gül-ruḡ u ḡonçe-dehenüm

96. 65b

4b. cānā: cāna (metin)

5b. ruḡ u ḡonçe: ü ruḡ ḡonçe (metin)

- 6 Bunca diller ki didüm şayduñ olur qanda tır
Didi zindān ile bend oldı bu zülf ü zekānum
- 7 Didiler geldi Le 'ālī uyuban otlaruña
Didi gitsün sürüñüz nemdür ol اونيد benüm

97

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Vişāl-i yār ola gülşen cinānı n'eyleyelüm
Bihışt olursa güzelsüz cihānı n'eyleyelüm
- 2 Dutam ki gāmzeñ oqına ola bu sīne siper
Müjeñ ucından irişen sinānı n'eyleyelüm
- 3 Şehā çü kılca miyānuñ kenār iderse hayāl
Bu vehme zerrece gelmez dehānı n'eyleyelüm
- 4 Kelāma la' l lebüñsüz dehān açup n'idelüm
Lebüñden açmasa sözi zebānı n'eyleyelüm
- 5 Yalan söz ile Le 'ālī vişāle va' de virür
Hıuşüle gelmese 'ahdi yalanı n'eyleyelüm

98

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Şeb-i hicrānda qaldum tā meh-i tābāndan ayrıldum
Ki rüz[um] şeb olupdur çün ruñ-ı rañşāndan ayrıldum

- 2 Ben ol şîrîn-lebüñ hecrin şu deñlü acı gördüm ki
Revân oluncağ ol ben şanki tatlu cāndan ayrıldum
- 3 Dil-i mecrūhuma tîri nigāruñ ‘ayn-ı dermāndur
Çün ol dilden geçüp gitdi vü ben dermāndan ayrıldum
- 4 Müsāfir olıcağ dilber gönülde kalmadı şādî
Düşümde görmezem h̄‘ābı şems-i hūbāndan ayrıldum
- 5 Nigārā şol zamāndan kim çevirdüñ yüzüñi benden
Ki şanma zārluğ gitdi vü men efgāndan ayrıldum
- 6 O gitdi şan zemistā[n] irdi gülşenden açıldı gül
Ki bülbül gibi zār oldum gül-i hāndāndan ayrıldum
- 7 Le’ālî rüz-ı hecrinde ne yüzden olmayam giryān
Ki mülk-i hūsne hūkm eyler güzel sulţāndan ayrıldum

99

mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

- 1 Yüzüñ döndürme idicek kuluñ secde şaşa kıblem
Ki her yüzden çü vācibdür şaşa secde başa kıblem
- 2 Seherden gice olunca gözin gözüñden ırmaz gün
Ne taş hayrān olup kalsa giceden meh toña kıblem
- 3 Tarıq-i Ka‘be-i küyuñ şularken āb-ı eşk ile
İki çeşmüm arasında olupdur mā-cerā kıblem

4b. Bu mısradaki vezin bozuktur.

- 4 Şafâlar buldı dil cānā cemālün olalı Ka‘bem
Nice şâf olmasın kalbüm virür her dem şafâ kıblem
- 5 Bir özge şüreti dağı nice ma‘būd idinür dil
Dil ü cāndan saña dirken eyā Ka‘bem veyā kıblem
- 6 Gözümde yüzüñi luḫ it ayırma dağı döndürme
Çaşuñ mihrāb yüzüñdür baña Ka‘be çü kıblem
- 7 Le’ālī Ka‘be yüzüñden gözin bir yana döndürmez
Revāmı kıblesin anuñ çevirmek her yaña kıblem

100

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Fürkatinde dilberün feryād idüp zār ağlarum
Şubḫ-dem gün yüzini ‘arz itmez ol yār ağlarum
- 2 Gül gibi ḫandān olup bir gün yüzüme gülmedi
Lā-cerem ḡamḡin olup dil-ḫaste nā-çār ağlarum
- 3 Varup ol aḡyārla her gün güler oynar o māḫ
Yanuban ḫasret odında her gice zār ağlarum
- 4 Zülf-i müşkīn-i nigāra el urup aḡyār-ı ḫar
Ben belā dāmında peyveste giriftār ağlarum
- 5 Ey Le’ālī ol kemān-ebrū atup ḡamze oḡın
Cānuma irdi vü geçdi eyledi kār ağlarum

6b. Bu mısradaki vezin ve kafiye bozuktur.

100. 66b

2b. nā-çār: nār çār (metin)

3a. güler: gelür (metin)

101

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 İrmeyüp cām-ı leb-i yāre ciger hūn eyledüm
Eşke hılt itdüm ciger qanını mey-gün eyledüm
- 2 Dāmenine toz qonar diyübeni reşk eyleyüp
Yollarına seyl-i eşki cüy-ı Ceyhūn eyledüm
- 3 Qaddümi çeng eyleyüp cevri ile dilber eşki nār
Lāf idüp dir kim bunı hūbāna qānūn eyledüm
- 4 Hadd ü qaddi ḥasretinden ol cefā-cū dilberün
Nāleyi bülbül gibi her demde efzūn eyledüm
- 5 Bend-i zūlfünde dil-i Mecnūnı şor didüm didi
Kim şorar her bir kılında bunca Mecnūn eyledüm
- 6 Cān u dil virdüm aḡa ol şeh çü şād oldı baḡa
Dilde cem' olan ḡamı fi'l-cümle bīrūn eyledüm
- 7 Çün baḡa dilber vefā ' ahd itdi ben şād oluban
Ey Le 'ālī seg raḡībi gör ne maḡzūn eyledüm

102

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Tūl-ı fikriyle dili zūlfinde Mecnūn eyledüm
Kūh āhūları ile anı maḡrūn eyledüm

- 2 Rüy-ı zerdüm üzre anlı ekümü (...)
Cevr ile bilmezlenür ben ekümü h n eyledüm
- 3 sm n-ı arh-ı gerd n oyle döndi üstüme
anmauz kend  el mle kend mi un eyledüm
- 4 Gülşen-i hüsninde y r n serv addi y dına
F ratinde n leyi b l dan efz n eyledüm
- 5 Ey Le ' l  seg ra bi h ' n-ı hüsninde an 
H sret-i la' linden ancak ben h n eyledüm

103

mef ' ilün mef ' ilün mef ' ilün mef ' ilün

- 1 Nig r kim s nem iinde yatan peyk nını buldum
Be- yet addur gönlüm ki c nu c nını buldum
- 2 Deh nı gencin aıca leb   dend nını g rmi
S rin pd r dil-i müflis ki gevher k nını buldum
- 3 Nig ra n me yazmaa yarar ser-n me ir rken
Güzeller serveri geldi didüm '  nv nını buldum
- 4 Kimesne c nı is n itmedi hergiz vel  dilber
Lebinden b se is n itdi c n is nını buldum
- 5 Dem-i atl mde tiiyle lebin gösterdi ol dilber
Le ' l  c n vir rken g r ecel derm nını buldum

2b. ek mi: kim (metin)

5b. Bu mısradaki vezin bozuktur.

103. 67a

2b.dil-i : dili (metin)

3b. server i: servi (metin)

104

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Cān u dilden 'ışkuña yıllar durur üftādeyem
Pādşāhum her ne emrūñ var ise istādeyem
- 2 Döne döne buse alur cām la'l-i yārdan
Yoğsa ben cām-ı mey ile dem-be-dem gāvğadayam
- 3 Ol nihāl-i tāzeve ey serv çün sen bendesin
Nāz ile saçın hamında dime kim āzādeyem
- 4 Ben şarāb-ı 'ışk-ı yār ile ezelden mest idüm
Şanmağıl ey muhtesib sen şimdi mest-i bādeyem
- 5 Tā cemālūñ naqşıla oldı muşavver cān u dil
Ġayrı şūretten nigārā şimdi sāf [u] sādeyem
- 6 Tā kaçuñ mihrābıla gördüm cemālūñ mescidin
Şanma kim Ġayrı maħalde sācide seccādeyem
- 7 Gül yüziyle çün dehānı gonçesin vaşf eyledüm
Gülşen-i hūsnin Le 'ālī dilberūñ begşādeyem(?)
- 8 Çün yetim-i eşkümi sürdüm nazardan dir baña
Di niçün sürdūñ nazardan ben ki her dem zādeyem

---

104. 67a

2a. cām: meclisde (metin)

5b. Ġayrı: Ġayr (metin)

105

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Derd-i dilden isterem tā sīnemi çāk eyleyem
Habs-i tenden kırtarup cānı feraḥnāk eyleyem
- 2 Nāle-i hicrān ile şöyle za' if oldı beden
Āh ile mümkin durur kim seyr-i eflāk eyleyem
- 3 Gerd-i ḥāküm kūyına ilet diyü fikrüm budur
Yolına bād-ı şabānuḡ cismümü ḥāk eyleyem
- 4 Çün miyānı sırrına bir kılcā yol bulmadı dil
Bir kılcā ucınca dehānı nice idrāk eyleyem
- 5 Ey Le'ālī tāze dilber mihri naḡş oldı dile
Sīneden ḡayrı ḡayālın isterem pāk eyleyem

106

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Gülince gül gibi dilber leb-i ḡandānını buldum
Revān cān virdüm ol demde [ki] cānuḡ cānını buldum
- 2 Tōnatup şehri ḡüsnini temāşā itdürür dilber
Mezid itsün Ḥudā ḡüsnin ki ḡüsn iḡsānını buldum
- 3 Dil-i bīmār cān virdi ḡadengine devā diyü
Gelüp cān yirine derdi dilüḡ dermānını buldum

- 4 Hâṭ-ı sebz ü gül-i ruḥsâr u sünbül zülfini gördüm
İrem bâğında dildârıñ eren bustânını [buldum]
- 5 Çün oldı kışsa-i Leylî vü Mecnûn ğuşsa-i köhne
Le'âlî derdmendüñ ben yeñi destânını buldum

107

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Gönlümi evvel alup mihr ile yâr benüm
Cevr ile dökdi gözün cânuma dildâr benüm
- 2 Āteş-i mihr dile düşdi dutuşdı o mehün
Cismümi nür ider sinedeki nâr benüm
- 3 Beni Mecnûn şanur ' ışk ile dīvâne görüp
Geldi bir bir yanuma āhū-yı kuhsâr benüm
- 4 Cānumuñ çıkşa biri ten kıala biriyle durup
Eyledi şevk-i lebün cânımı tekrâr benüm
- 5 La' l-i şîrîñüñ için görse benüm acıduğum
Ağlaya hâlüme Ferhād-ı dil-efgâr benüm
- 6 'Işk yolında Le'âlî baña ' arz eyleme 'âr
'Ārdan 'âr iderüm neme gerek 'âr benüm
- 7 Zevk ile dilde anuñ lezzetini zıkr ideli
Cānuma oldı ğidâ la' l-i şekerbâr benüm

4a.Hâṭ-ı: Hâṭ u (metin)

107. 68a

2b. ider: iderse (metin)

108

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Ol büt-i Çinüñ irürse ser-i zülfine elüm
Gelür ol dem elüme deste-i tül-ı emelüm
- 2 Dil-i mecrūhuma em sem leb-i cān-baḥşuñ imiş
Ço şehā em sem içün şerbet-i la' lüñ emelüm
- 3 Mehe teşbīh idicek ol şeh-i ḥübān-ı cihān
Didi devr içre benüm gün daḥı olmaz bedelüm
- 4 Naẓaruñ gayrılara olalıdan ḥasret ile
Beni gözden çıkarup ağladı ḳoduñ güzelüm
- 5 Ölmege cān virüben karşı varur idüm ecel
Dest-i dilberden olaydı benüm āḫir ecelüm
- 6 Şeb-i fūrkatde bizim āḫir olupdur günümüz
Rüz-ı evvelde bize bu idi kısmet ni 'delüm
- 7 Yār ile çünki Le 'ālī bize vuşlat yoğ imiş
Yüri āvāre olup başumuz alup gidelüm

109

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Mescide çün geldüñ ey kıblem namāz oldu tamām
Arḳasın mihrāba yüzün saña döndürdi imām

- 2 Dā'īmā mey-gün lebüñden pürdür ağzuñda şarāb
Meşrebüñde ey şanem yoḥsa degül mi mey ḥarām
- 3 Da' vet itmek mescide 'āşıkları çün dilberüñ
'Āşığı mihrāb olupdur merdüm-i çeşmi imām
- 4 Çün müdām-ı lebleri la' lîn kadehde pür durur
Ehl-i 'ayş olan niçün itmeye 'ayş-ı müdām
- 5 Neng ü nāmı terk idüp içdüm şarāb-ı'ışkıñı
Ey Le'ālî terk-i neng ü nām olupdur baña nām

110

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ey nihāl-i kıadd-i dilberden şeker-bār isteyen
Cānımı virdi revān la' l-i şeker-bār isteyen
- 2 'Āşıkun mir'atidür āyine-i rüy-ı ḥabīb
Kendü 'aybuñdan şakın ey 'aybsuz yār isteyen
- 3 Gül yüziyle çün dehānı gonçesin keşf itdi yār
Gülşen-i küyına gülşen bezm-i gülzār isteyen
- 4 Pür-dikendür zaḥmı anuñ 'āşıkun cānındadır
Kes raķibi yārdan ey verd-i bî-ḥār isteyen
- 5 Küyüñü görüp iraqdan gönlin anlar cān şehā
Cennete kıā'il degüldür gerçi dīdār isteyen

3b. 'Āşığı: 'Āşıkları (metin)

5a. içdüm: açdum (metin)

110. 68b

3a. yār: nāz (metin)

- 6 Cānını şem' -i cemāle yandırur pervāneveş
Ey Le 'ālī cāna qalmaz vaşl-ı dildār isteyen

111

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Bir nefes el çek didi şūfī şarāb-ı nābdan
Cur' alar saçdum gözümde yüzine hūn-ābdan
- 2 Fitneler düşdi cihāna her taraf gavgā ile
Gözler[i] uyandı beşzer gamzelerle h'ābdan
- 3 Māh-tāb-ı rüyuna zūlfün perişān eyleme
Ebr gelse yüzine ey şeh qalır meh tābdan
- 4 Bizden el çek al lebinden çek diyü çok söyleme
Rind-i şāfī çekmez el şūfī şarāb-ı nābdan
- 5 Gel raqīb-i qalb ile luḫf getürme qalbüne
Gevherün pāk olmağ istersen şehā qallābdan
- 6 Şerbet-i kand u nebātı aḫmazam çün kim baḫa
Yād-ı la' lūḫ husrevā şirīn gelür cüllābdan
- 7 Cān u dil aldun Le 'āliden daḫı qılma ḫama'
Saḫa lāyık göremez gam qaldı çün esbābdan

112

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Görseler kaçuñ yüzüñ döndürmegil aḥbābdan
Saña lāyık görmezem men' itmegil mihrābdan
- 2 Kaşuñı ger gizleseñ her yüzden eyler cān sücüd
Ka'benüñ her cānibi müstağnīdür mihrābdan
- 3 'Arızuñ ābında düşdi dil zenāḥdānuña āh
Müşkil olur cān ḥalās itmek kişi gird-ābdan
- 4 Kañlu yaş gördi gözümnden(...) açd[1] h'āb
Ġalibā kañ görmemişdi bildi ol ḥün-ābdan
- 5 İki başdan gözlerüm saçdı çü fāş ola kaçuñ
İki başdan gözlenür çıkısa kemān ḥullābdan
- 6 Şöyle mest oldı Le'ālī şevk-i la'lüñle şehā
Bulmaz ol keyfiyyet[i] kimse şarāb-ı nābdan

113

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ġarḳ-ı ḥün oldı gözüm ol la'l-i āteş-tābdan
Şişe-i meydür pür oldı şan şarab-ı nābdan
- 2 Gözüme dilber yüzün toynca göstermez diyü
Kaḫu yapar merdüm-i çeşmüm yüzine ḥ'ābdan

---

112. 69a
3b. gird-ābdan: gerdāndan (metin)
113. 69b

- 3   Kaşların ger gizlesen her yüzden eyler cān sücüd
Ka' benün her cānibi müstāgnīdür mihrābdan
- 4   Dergehünden gel beni şalma tāvāf-ı Ka' beye
İşigündür Ka' be ey kıblem baḡā her bābdan
- 5   Gül yüzün görmüş meger gülşende ey gonçe-dehen
Şerm ile dūrler dökildi her gül-i sīr-ābdan
- 6   Ey Le 'ālī gird-i ḡaddinde ḡaḡı ol dilberün
Sebze-i terdür zuhūr itdi kenār-ı ābdan

114

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1   Tīr-i āhumla düşen encüm durur eflākden
Lāleler kim ḡarḡ-ı ḡün olup çıkarlar ḡākden
- 2   Kalmamışdur şaḡ yiri cisminde çarḡun tīr-i āh
Pehlevāndur oḡ geçürdi şīşe-i eflākden
- 3   Yüzüme bir dem ḡadem basmaz gör ol nūr-ı başar
Yüzümi yüz vech ile eksik görür çün ḡākden
- 4   Şevḡ-i la' liyle müjem ucında ḡanlı ḡatreler
Ḡonçelerdür bitti şankim ḡārla ḡāşākden
- 5   Sīneden geçdi çü tīri bir daḡı yād eylemez
Līk şām eksük olmaz bu dil-i ḡamnākden

114. 69b

2a. tīr-i: tīre (metin)

5b. Bu mısradā vezin bozuktur.

- 6 Yüzün ayına eger âyîneveş kılsam nazâr
Yüz çevirme yok zarar cânâ çü çeşm-i pâkden
- 7 Gönlümün mi' râcîdur şayd idicek ol şîr-i dil
Hergiz indürmese dil naḥcîrini fitrâkden
- 8 Mâr-ı zülfi zehrîne dermân Le 'âlî la' lidür
Her kimi mâr urşa dermân bulur ol tiryâkden

115

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Çün ḥalâşuñ yoḫdur ey murğ-ı dil ol şayyâddan
Derd-i ser virme aña gel fâriğ ol feryâddan
- 2 İrdi Şîrînüñ leb-i şîrînine Ḥusrev velî
Yâdgâr oldu cihânda 'ışk işi Ferhâddan
- 3 Dilberüñ yolında cân teslimin öğrendüm hemân
Bu tarîḫ-i 'ışkı ta' lîm eyleyen üstâddan
- 4 Dil gözinden ḳorḳusuz geçdi lebinden zülfine
Her kim ol cândan geçe vehm eylemez cellâddan
- 5 Luḫ ile bâlâ durur ḳaddüñ senüñ ey serv-i nâz
Gülsitân-ı [ḫüsn] içinde serv ile şimşâddan
- 6 Bu Le 'âlî bendeñi bâd itmedüñ yâd eyledüñ
Gerçi kim bir dem seni yâd itmedi ol yâddan

116

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 İki gül bir yirde cem' olup ne hoş olmuş hasen
Birisi gülşen gülidür birisi vech-i Hasan
- 2 Gülsitân-ı hüsn içinde bitmedi kıaddün gibi
Bir nihâl-i serv kim gül-ruḡ ola gonçe-dehen
- 3 [Çün] lebünj âb-ı hayâta cân virür ey 'îsî-dem
Hızrveş zinde kalur ölmez anı hergiz emen
- 4 Kıadd ü kıaddün lutfını gülşende görmişler meger
Kaldılar hayrân olup hayretde serv ü yâsemen
- 5 Ter ğazel didi Le'âlî görüben bir dilberi
Kim anuḡ ismi Hasan hulķı hasen hüsni hasen

117

mefâ' ilün mefâ' ilün fa' ülün

- 1 Bize mihr eyle ey meh geç cefâdan
Ziyân gelmez begüm mihr ü vefâdan
- 2 Hayâliyle lebünden büse aldum
Revân ağzuma geldi cân şafâdan
- 3 Dil-i bîmâra la' lünden şifâ kııl
Devâ olmaz aḡa dârü 'ş-şifâdan

- 4 Şehā gül yüzünün keşf it niķābın
Şafālar bula bülbüller nevādan
- 5 Le 'ālī gördi çün sen nev-cevānı
Yine başladı ' ışķa ibtidādan

118

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Her gönül kim olur ol turra-i tarrāra yakın
Benzer ol şeb-reve kim eylediler dāra yakın
- 2 Dil dehānından anuñ def' idemez vehm-i gümān
Zerrece bul[ma]dı çün kimse bu esrāra yakın
- 3 Göricek gül yüzünü nāle vü efġān iderüm
Bir edā ile ki bülbül ide gülzāra yakın
- 4 N'ola aġyāra yakın olsam o gül yüzi için
Bülbül-i ĥaste-dil olur gül için ĥāra yakın
- 5 Zülf-i pür-çini ile la' l-i şeker-bānı anuñ
Zehr-i mār ola olursa eger aġyāra yakın
- 6 Kanlu yaşıyla gözüm pür idiser yollarımı
Her ne dem görür isem ġayrıları yāra yakın
- 7 Ger vefā diyü Le 'ālī saña cevr itse nigār
Şādık ol olma şaķın cevr ile inkāra yakın

119

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

- 1 Dil läleveş hândân iken ol 'arız-ı gül-reng için
Pür-hün olur gönçe-şifat her dem dehân-ı teng için
- 2 Ol [la'l-i] şeker-bâr ile her dilde zıkr olsañ n'ola
Mülk-i Bedeşşân anılır her bî-halâvet seng için
- 3 Her güşede 'uşşâkı gör maqtûl-i ğark-ı hün-ı tîr
Küyuñda her dem kıan olur ol şüh-ı çeşm-i şeng için
- 4 Feryâd [u] zârum işidüp düzdi çü sâzum sözüme
Çengine aldı çengini Zühre başa âheng için
- 5 Ol sünbül-i şeb-reng için gelmiş Hıfâdan müşk çün
Miskîn ciger kıan eylemiş ğurbetde hem-reng için
- 6 Nâm u nişâñı kıalmasun 'uşşâk içinde olmasun
Her kim ki 'ışkı terk ider 'âlemde nâm u neng için
- 7 Mihrâb-ı kıaşında gözü n' için tutar tîr ü kemân
Gelmez Le'âlî Ka' beye Haccâc çün kim ceng için

120

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Verd-i aħmer mi yüzün yâ lâle-i şahñ-ı çemen
Serv-i bustân mı kıadün yâ 'ar 'ar ü yâ nârven

- 2 Lâlenüñ bağrı yanup gül pîrehen çâk eyledi
Perde yüzinden götürdi çünkü ol gönçe-dehen
- 3 Hıttâ-i Çîn ü Hıttâdan şerm idüp gelmez dağı
Ger şabâdan büy-ı hattuñ işide misk-i Hıuten
- 4 Ol dehânuñ sırrına kimse irişmez zerrece
Hem miyânında haber-dâr olmadı ol pîrehen
- 5 Çün Le 'âlî vaşf-ı dendân u lebün nazm eyle[di]
Kân olup la' l-i Bedeşşân âb ola dürr-i ' Aden

121

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

- 1 Beni devrân ayırdı ol lebi cân derdine emden
Ki eşküm la' l-reng oldı lebin yâd itdügüm demden
- 2 Cihânda Cem olam dirseñ müdâm elden çoma cāmı
Ki dirler cām ile qaldı şehâ nâm u nişân Cemden
- 3 Esir[ge] kişver-i hüsni lebün mühriyle hıfz eyle
Süleymânsın musahhârdür cihân teşhîr-i hâtemden
- 4 Gıdâsı tîr-i dildârıñ dem-â-dem hün-ı dildendür
Kızardı rüy-ı peykânı ki dem nüş itdüğü demden
- 5 Nigârıñ verd-i haddinden kızup meyden 'araç çıkdı
Le 'âlî dür saçıldı şan gül evrâkına şeb-nemden

122

mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün

- 1 Hün oldı ciger tırılmaz aqar qanı gözümden
Ben el yuyalı hecrün ile qanı gözümden
- 2 Her dem çıkarur şevq-i lebün la' l-i muşaffā
Gösterdi 'ayan 'ayn-ı Bedeşşānı gözümden
- 3 Ol serv-i revān oldı çü baş gibi nazardan
Yaşumla revān itdi qodı cānı gözümden
- 4 Göstermedi handān oluban dür şadefinden
Şol deqlü revān eyledi nīsānı gözümden
- 5 Ol şüh qadem başsa yüzüm üzre Le 'ālī
Pāyına şaçardum dür ü mercānı gözümden

123

mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

- 1 Şeb-i hecründe ey cān āb-ı hayvān
Lebüne irmeyüben qaldı bī-cān
- 2 Görüp sünbüllerüni deste deste
Qaçup destine girdi bāğda reyhān
- 3 Boyuq luţfin görüp bustān içinde
Dikildi qaldı serv[i] şöyle hayrān

4 Senüñ ol la' l-i cān-efzā lebüñle
Ne yüzden nisbet olur la' l ü mercān

5 Diler kim 'ıyd-ı vaşluñda Le'ālī
Kemān ebrūlaruña ola ıurbān

124

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1 Rüzeyi ıtutup yetişmek 'ıyda ey cān-ı cihān
Vaşluña irmek durur hecrüñ güninden nā-gehān

2 Yüzüñi görüp elüñ öpsem şehā 'ayb itme kim
'ıyd ola çün dest-būs-ı şāh iderler çākerān

3 Sen yüzüñ bedrin hilāle dutduñ ey Zühre-cebīn
Gözlerüm her güşeden ebr[ü]ñ[ı] ben senden nihān

4 Bildi noqşānın muqābil olıcaq çün ıaşuña
Andan oldı māh-ı nev zerd ü za' if ü nā-tevān

5 Görmege üftān ü hayrān yilişür üftādeler
Bād pāyine binüp sürmege döndürse ' inān

6 Gerçi gökde yeñi ay gözler ıamu ehl-i zemīn
'ıyd çün gözler felekde ıaşuñı Kerrūbiyān

7 Ey Le'ālī ins ü cinne 'ıyddur çün 'adl ile
Mülk içinde dā'im olsun ol Süleymān-ı zamān

125

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ol raķīb-i kelbe mesken ŧehr-yār olmaķ neden
ŧehr-i yār içinde bir seg ŧehr-yār olmaķ neden
- 2 Sebze-i hün-ı melāhatdur ğıdā-yı rüh için
Levh-i dilde haţı-dilberden ğubār olmaķ neden
- 3 Koyuban dilde ğamı 'ıŧkuŋ varup cāna didi
Bu harābe yirde iki ŧehr-yār olmaķ neden
- 4 Düşmişem deryā-yı 'ıŧka itmezem fikr-i kenār
Baħr-i 'ıŧka düşenüŋ fikri kenār olmaķ neden
- 5 Cem' idüp ağyārı luţ eylesin ey dilber benüm
Mār-ı zülfüŋ gibi gönlüm tār-mār olmaķ neden
- 6 Dilberī ki olduğı dilden haberdār olmaya
Ol dil arduca varup cān hem nişār olmaķ neden
- 7 Ey Le'ālī geċ hevāda uçmadan gel fāriĝ ol
Zülf-i dilber gibi dā'im bī-ķarār olmaķ neden

126

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Kişi cānından ayrıлмаķ nedür fırķat nigārından
Ölümdür ölüm üstine vü ger ğitse diyārından

- 2 Kişi cān-1 ‘azizinden cüdā olup gerü bulmaq
Budur kim nāme-i vuşlat gele sevgili yārinden
- 3 Dehānın āb-1 hayvāna anuñ teşbih iden bī-cān
Haberdār olmamışdur hiç cihānuñ yoğ u varından
- 4 Demī ki mest-i ‘ışk olup gide ma‘şūkına ‘āşık
Gören dir şirdür güyā alupdur bū şikārından
- 5 Revān oldı gözüm yaşı qadi yādına ol servün
Şanasın cüy-1 Ceyhūndan aqar çeşm bınarından
- 6 Kiřiye mest olup olur hemişe resm-i maḥmūrı
‘Aceb budur ki mest oldum anuñ çeşm-i ḥumārından
- 7 Tarīk-i ‘ışk içinde ol mürīd-i mürted olmışdur
Ki ‘ışkı var iken yārün aña būs u kenārından
- 8 Le’ālīye budur dā’im me’āl-i fikr ü endişe
Ki yāre ire cān vire ölüpdür intizārından

127

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Fürqatünde dilberā şol ḥaddedür za‘ f-1 beden
(...) bir mi baña biñ kere olur pīrehen
- 2 Qadd-i mevzūnın görüp gülşende sen gül yüzlünün
Medḥine her şubḥ-dem her bülbül açmışdur dehen

6b.mest: mestem (metin)

8a. me’āl-i: me’āl ü (metin)

127. 72b

- 3 Şarmaşup zencîr-i zülfe çıksa dil mümkün durur
Likin ol miskîne mesken oldu bu çâh-ı zekân
- 4 Bu şikeste dil nice gamdan perîşân olmasun
Bend-i muhkemdür aña peyveste zülf-i pür-şiken
- 5 Luţf-ı kaddiyle çemende oldu gerçi ser-firâz
Hem-ser olmaz serverâ bālâñ ile serv-i çemen
- 6 Zülf-i müşkinüñ görüp bendinde mesken eyledi
Bu dil-i miskîne bend olmuş durur ħubbü 'l-vaţan
- 7 Çün zülâl-i luţfuñ ile sır olupdur teşne-dil
Āb-ı Hızr-ı vaşluña irmişdi cân buldı beden
- 8 Şevk-i la' lünle Le 'âlî çeşmi oldu ħün-feşân
Geh Bedeĥşân gösterür kendüyi geh mülk-i Yemen

128

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 'Iyd-ı ħurbân oldu ħurbân olmaz isem yâre ben
Reşk ile cân virmeden ġayrı ne bulam çâre ben
- 2 'Iyd-ı ħurbân olıcağ bu idi tedbîrüm benüm
Cânımı ħurbân yolından vaşl idem dildâra ben
- 3 Şubĥ-dem 'ıyd-ı cemâlün görmez isem dilberün
Nice yoldan fikr idüben bunı buldum çâre ben

3b. çâh-ı: çâh u (metin)

8b. geh : gâh (metin)

- 4 Her ʔarīḫ ile yüzün görmege yārūḡ göḡlümi
Her birin buḡda ḫodum eyleyüp yüz pāre ben
- 5 ‘Ārızūḡ verdin baḡa ‘arż eyle ey lāle-‘izār
Tā gelem bülbül-şıfat yüz vech ile güftāra ben
- 6 Göḡlüme didüm ʔolaşma zülfine dīvāneveş
Didi ol sevdāda ḫoşdur aşılırsam dāra ben
- 7 Münkir idüm ben dehānı varluḡına dilberūḡ
Çün tekellüm itdi geldüm zerrece ikrāra ben
- 8 Daḡı nesnem yoḡ çü benüm ‘ıyd içün dilbere
Ey Le ’ālī dürr-i vaşfın iltürem işāra ben

129

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Cān virüp bir māha göḡlin ḡayrdan pāk eyleyen
Ol durur māhiyyet-i dildārın idrāk eyleyen
- 2 Şevḡ-i la‘ lünle çıkan cāndur Mesīḫādan geçüp
İrişüp ‘arşa ser-ā-ser seyr-i eflāk eyleyen
- 3 Kūyına tozın iriştürmek hevāsıdur seḫer
Bencileyin bāda cān virüp tenin ḫāk eyleyen
- 4 Tır-i āhum çıkmaḡa biḡ yirde delmişdür dili
Cān virürdüm ḫaçer-i yār olsa dil çāk eyleyen

4b. Bu mısradā vezin bozuktur.

8a. Bu mısradā vezin bozuktur.

- 5 Ol dehenden bŭse umsam yoğ dise mŭmsik dimek
Ekseri yoğluğ durur ey dil çŭ imsak eyleyen
- 6 Dilberŭj mŭy-ı miyānıyla dehānın fikr ider
Mŭ-şikāf olup cihānda nŭkte idrāk eyleyen
- 7 Ey Le 'ālī zŭlfine dil bağlama pŭr-đamdur o
La' l-i cān-bağşı durur cānı ferahnāk eyleyen

130

mefā' ilŭn mefā' ilŭn mefā' ilŭn mefā' ilŭn

- 1 Cŭdā olmağ dilerse ger bağsum ŧemŧir-i dilberden
Ki bār-ı cāndur ol tenden kesilsŭn geđdŭm ol serden
- 2 Çŭ dil hağr ola dilberle kıyāmet qoparur qaddi
Bağa artuğ gelŭr ol gŭn kıyām-ı rŭz-ı mađŧerden
- 3 Öper dŭne dŭne meclisde utanmaz leb-i yāri
ŧurāhī gibi pŭr-đŭndur derŭnum reŧk-i sāđardan
- 4 Bağa ta' zīm ider itŭm diyŭ çŭn ol melek-simā
Rağibi ādem aldan(?) diyŭ ister kim sŭre derden
- 5 Bedende zağm-ı dilber çŭn olup durur cāna
Dem-ā-dem āb-ı Hıẓr içre anuğla ' ayn-ı haņçerden
- 6 Leb-i dilberle lezzetden ider bağş ol halāvetsŭz
Ki ŧardı kellesin bulsa acımıŧ dil çŭ ŧekkerden

- 7 Le'ālī zıkr-i hāli çün dilünde ḥabb-ı müşk oldı
Ki senden bir nefes gelse olur ḥoş-büy 'anberden

131

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Tîğ-i hecr ile nigārā yüregüm ger yarasın
Merhem-i vaşl ile sen it yine anuñ çāresin
- 2 Yüregüm yüz pāre oldı yüzini görmeyeli
Yine vaşl olurdu görsem bir kez o cān pāresin
- 3 Yār içün müşkil degüldür kişiyē āvārelük
'Āşıkā müşkil budur yār anmaya āvāresin
- 4 Yār kūyına icāzetsüz şaķın varma göñül
Ol icāzet virmeyince olmaya ki varasın
- 5 Derd-i 'ışk ile Le'ālī ḥaste vü bī-çāredür
Yine ol bī-çārenüñ sen eyle ey cān çāresin

132

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Ğıdā-yı cān ile budur şafā-yı rūḥ u zevķ-i ten
Müyesser ola buse her kadeḥde la' l-i dilberden
- 2 Çerāğın çerb(?) ide gün toğdı diyü ehl-i meclis
Ger ol ḥurşid-rū nāgeh cemālin 'arz ide dilden

---

131. 74a

132. 74a

2a. Bu mısradā vezin bozuktur.

- 3 İşitmiş la' l-i dilberden mükerrer buse aldugın
İçerdi şanını bulsa acımış dil çü sağardan
- 4 Melek ger ey perî-peyker ola maķbül-i dergāhuņ
Serāyuņda ola ferrāř-ı cārub ide şehperden
- 5 Göņül çün kākül[i] bendinden ey cān la' lüņe düşdi
Mu' allak şankim atladı çıkup cān-bāz-ı çenberden
- 6 şanasın yir yüzide bedr olup görindi gice
Düşelden ĥalkalar gün yüzine zülf-i mu' anberden
- 7 řaķın bārān-ı eşk ile Le 'ālī nerm idem şanma
Ten-i sīmīn içinde ķatıdur göņli mermerden

133

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Ne ĥoř devlet bulupdur gör miyānında kemer-zerden
Ki bunca sīm-i ĥālis ĥāřıl itdi cism-i dilberden
- 2 Didüm dil baĥr-i mihrünĢe viřālünĢ gevherin ister
Didi şal baĥr-i mihre ger řafāņ var ise gevherden
- 3 Yüze yüz olıcaķ gördüm hezārān mertebe artuķ
Kemāl-i ĥüsninünĢ vaşfin işidürdüm ben ezberden
- 4 Nihāl-i ķaddine yārünĢ ne yüzle ideyin nisbet
Ki yok reftār u güftārı ne ĥāřıl ķadd-i ' ar' ardan

- 5 Şehā ben derdmendünjün apunda derdin arturdu
Raıb-i seg alar ister sre ben bendeyi derden
- 6 Didn kim rāh-ı ıkumda idersin terk-i ser āır
Ayagun opraı haı ben evvel gemiem serden
- 7 Le 'ālī sīm-i ekiyle ne hāıl ry-ı zerdnden
Ki baa āre olmadı viāle sīm ile zerden

134

mef' l mefā' il mefā' il fa' ln

- 1 Bir bsee bi cān disem incinme gel ey cān
Dir ler ki eker bitdgi yirde olur erzān
- 2 Dil bende iken Mır-ı cemālnde eh oldu
'Ādetdr olur Mıra ehā bende  sultān
- 3 n da' vā-yı hsn ide gele aruna hrıd
Meydāna ıarken olur a' zāları lertzān
- 4 ol dem ki hevā ile hevāya aa āhum
Murgī ki uarken dege anı ola bryān
- 5 Cān murını urtardı ehā ten afesinden
ehbāz-ı hadengn per aup gedi  perrān
- 6 Bir āh-ı ser-efrāzun irer gına gyā
Her drr-i sirikm ki ola pāyuna gāltān

134. 74b

1b. dirler: diler (metin)

3a. da' vā-yı: da' vāyı

- 7 Mîhrünle Le'âlî olalı cevherî ey mâh
Her dem pür ider dâmenini çeşm-i dür-efşân

135

mef'ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fa'ülün

- 1 Hürşid-i ruhuñ dür idesin çün nazarımdan
Bir zerre eşer kılmaya nür-ı başarımdan
- 2 Mîhrünle senün gün gibi çarha gire ey mâh
Bir zerre kılırsa bu cihânda eşerümden
- 3 Cân almağ ise tîr ile tenden ğaražuñ al
Peykânunuñ cân gibi tek alma cigerümden
- 4 Bir büseñ için ser kıduğı pâyuna bu dil
Dir ya' nî ki artuğ severüm cânı serümden
- 5 Zülfün şebi içre çü ğörem mâh-ı cemâlün
Rüşen ğörinür ğözüme ğicem seherümden
- 6 Her lahza Le'âlî gibi deryâ-yı ğamuñda
Ğavvâş oluban dür şaçarum çeşm-i terümden

136

mef'ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fa'ülün

- 1 Dimiş ki utanmaz mı ğeçer hâk-i derümden
Ēül kıldum anuñ hâk-i derin âb-ı derümden

- 2 Bîñ mertebe şîrîn gele kām-ı dile cāndan
Ger büseye ‘ahd itmişdüm ol leb-şekerümden
- 3 Şanma şaķınam cān u seri senden eyā şāh
Yüzün göricek geçmiş idüm cān u serümden
- 4 Çün gevher-i yek-dānesi[ni] dürc-i cihānuñ
Dergāhuña döker şaçarum dīdelerümden
- 5 Sīnem siper-i cāna kıomaz ğamzeñ oķını
Cānum acımışdur kıatı men‘ -i siperümden
- 6 Kıapunda çü ħāk oldı Le ‘ālī gidebilmez
Gitsün dime ger dergehüñe ħāk-i derümden
- 7 Ğamzeñ oķınuñ lengeri yoķ cānuma geçdi
Bir laħza kıarār itmedi gitdi cigerümden

137

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Başı açık abdālun oldı devr iderler ay u ğün
Yüzüne āyine kıutup nūr ider cerr ay u ğün
- 2 Bu durur vechi felekde kııtılurlar geh gehī
Zülfi düşer yüzine olmaz münevver ay u ğün
- 3 Gerķi kim ħod-bīn olur yüzün görüp kıarşına
Mişlini görsün diyü āyine dutar ay u ğün

2b. Bu mısradā vezin bozuktur.

4b.döker: dolar (metin)

5a. siper-i: siperi (metin)

137. 75b

- 4 Gördüm ol hürşid çün seyrānda bir meh-rū ile
Didüm inmiş yir yüzinde seyr iderler ay u gün
- 5 Rūy-ı pür-nūrında ger çeşm olsa şūh u şivekār
Dir idüm ‘aynuñ durur ey şūh dilber ay u gün
- 6 Şevk-i mihrünle senün olmuş cevān çün pīr çarḥ
Ḥalkādur gūşında şankim sīm ile zer ay u gün
- 7 Ol büt-i Çinün serāyında Le ’ālī şanasın
Sīm ü zerdīn iki şüretdür muşavver ay u gün

138

fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün

- 1 Rūz u şeb şeydāñ olup ey şūh dilber ay u gün
Nūrdan dā ’irelerle devr iderler ay u gün
- 2 Mazḥar-ı nūr oldı yüzi alnıdur manzar anuñ
Gāh manzardur çü nūra gāh mahzar ay u gün
- 3 Aldı alnuñla yüzünñden ‘aks-i mir ’āt-i felek
Gice gündüz eyledi ey cān münevver ay u gün
- 4 Āteş-i mihrünle ey hürşid-rū çarḥ اوزت
İki ‘aşıkdur gice gündüzde yanar ay u gün
- 5 Ey Le ’ālī ‘āriye nūr aluban ol yārdan
Ḳıldılar devrānı nūrānı ser-ā-ser ay u gün

139

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Nürü alnuñla yüzünñden aldı beñzer ay u gün
Nür-ı vechiyle o yüzden saña benzer ay u gün
- 2 Gice gündüz anuñ ile yüzüñe göz dildüğüm
Budur olur rüz [u] şeb her çeşme manzar ay u gün
- 3 Biri kalkan tutuban birisi hancerler çeküp
Ol raķib-i rü-siyâhı tırmaz arar ay u gün
- 4 Gice gündüz her yiri saña mülâzım olduğı
Rüz u şeb senden olur çün münevver ay u gün
- 5 Ey Le'âlî nür ile evc-i felekde şâh iken
Oldı hürşid-i cemâl-i yâre çâker ay u gün

140

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Dil-i şad-pâremünñ ey cân çü yarasın göresin
Yine her yirini hancerle yarasın göresin
- 2 Ser-i peykānuña peyveste ola her birisi
Şanma peykāndan anuñ ayru varasın göresin
- 3 Āteş-i hecr ile yandı vu kararđı kanum āh
Dökicek kanımı ol demde karasın göresin

- 4 Ey raķīb ehl-i cehennem daķı virmez saņa cāy
Uş yüzün ķarasını anda varasın göresin
- 5 Kāra zūlfinde Le 'ālī çü ķarār eyledi cān
Şanma kim tende anuñ daķı ķarasın göresin

141

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ey ḥaṭ-ı müşkīn ki ḥadd-i yār da taḥrīrsin
[Zīkr] it ḥūsni beyānında ne ḥoş tefsīrsin
- 2 Yay gibi sīneye çekmez atar oķ [t]ek dili
Dilberün yanında ey dil tođruluķda tīrsin
- 3 Mışr-ı ḥūsn içinde ey Yūsuf-cemāl olduñ 'azīz
Ḥūblar cümle sipāh u sen emīr ü mīrsin
- 4 Mīhr ü meh gibi güzeller gice gündüz sīnede
Ey felek ķaddün n 'içün ḥam derdi ne yüzden pīrsin
- 5 Ey Le 'ālī ger vişāl-i yār taķdīr olmasa
Olmaz ol gerçi bu yolda şāḥib-i tedbīrsin

142

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Kilk-i şun' ile yazılmış nūrdan taşvīrsin
Deyr-i devr içinde gün tek bī-nazīr ü pīrsin

- 2 Olmağa diller müsahhar haṭṭ ile ey la' l-i yār
Ol Süleymān-ı zamāna ḥātem-i teshīrsin
- 3 Ol kemān-ebrū seni çün tīr ile pūr eyledi
Dilberüñ yanında ey dil şan ḳubūr-ı tīrsin
- 4 Şüret-i bī-cān-ı Çine ben nice teşbīh idem
Seni ki ser-tā-ḳadem çün cān ile taşvīrsin
- 5 Dest-i ḳudretten vücūda geldüñ ey müjgān-ı yār
Bī-naẓīr üstād eşisin cān deger şemşīrsin
- 6 Gerçi kim āhū-naẓarsın ey büt-i Çin ü Hıfā
Līk cān ḳaşdına ḥamle eylemekde şīrsin
- 7 Ey ḥaṭ-ı reyḥān u ḥoş-bū kim ḥad-i dilberdesin
Ġālibā levḥ-i cemāle müşk ile taḥrīrsin
- 8 Mihr [ü] meh-rūlar seni ma' nāda ḳılmışdur cevān
Şüretā gerçi Le 'ālī yüz yaşında pīrsin

143

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Raḳībe mihr idüp ey meh baña cevı ile ṭap begsın
Yüzüm döndürmezem olsa raḳīb-i seg gibi segsın
- 2 Ḳıyāmet ḳaddüñi gördi tütıldı pāyı her servüñ
Ḳıyāmet ḳoparam her dem ḥıramān oluban seksın
- 3 Vişālüñ anmazam ben de eyā sultān-ı meh-rüyān
Cemālüñ mähını gāhī baña ' arz eyle gül teksın

- 4   Ṭarīḳ-i vaşlını anuñ eger bilmek dilersenñ var
Yolında gird olup ey dil etegine başın tegsin
- 5   Çü gördüñ dāne-i ḥālın tıtılduñ dām-ı zülfinde
Ḥalāşuñ yoğ belāsından ne gele başuña çeksin
- 6   Didüñ kim ey melek-manzar raḳıbi süreyin derden
‘Aceb budur ki olmaduñ o segden yine münfeksin
- 7   Dilā sen bir güzel sevdüñ gezer gün gibi her-cāyī
Ki her-cāyī belāñuz var çü sevdüñ dirmedük deksin
- 8   Le’ālī bendeñe ey şeh vefālar gösterem didüñ
Anı aldamağıl luṭf it hem ḳavlüñde gerçeksin

144

fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün

- 1   ‘İyd-ı ḳurbān oldı ḳurbān ol dilā cānāna sen
Seni sīnemde anuñ çün şaḳlarum cān ile ben
- 2   ‘Ömrüm olduḳça baña ‘ıyd ola gül yüzün açuñ
Merḥabā ide benümle bir kez ol ğonçe-dehen
- 3   ‘İyd içinde ‘ıyd ider yüz vech ile ey meh-liḳā
Dest-būs itmege varup şubḥ-dem yüzüñ gören
- 4   Sīneler çāk ideler bir daḥı göricek yüzün
Ḳalmadı evvel naẓar çāk olmaduḳ bir pīrehen
- 5   Gülşen içre bir naẓar görmiş meger refṫarını
Ḳaldı pā-beste olup başın şalar serv-i çemen

- 6 Cismine cennet maḳām olur bulur hem cānı cān
Ka' be-i kūyında varup cān virüp ḳurbān olan
- 7 Ey Le'ālī 'ıydı ol kiři ider mi nūř idüp
Sīnesinde ola bir gül-ḳehre-i sīmīn-beden

145

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 'ıyd-ı nev-rūz irüben cennet-miřāl oldu cihān
řan cihāna 'ıyd-ı nev-rūza uyup geldi cinān
- 2 'ıyd için zeyn oluban ḥūr-ı bihiřte döndiler
şanasın geldi cinān ile bile her nev-cevān
- 3 'Āřıḳa mātem gelür 'ıyd-ı müferriḥ hecr ile
Ger yüzün göstermese mihr ile yār-i mihrībān
- 4 Nār-ı 'ıřḳ-ı dilberün şöyle düşüpdür cānuma
Pertevi ḳarḫa ḳıḳup yir yir dutışdı āsmān
- 5 Tīr-i āhum zaḫmıdur encüm degüldür görinen
'Āteř-i dil şu'lesidür āsmānda kehkeřān
- 6 Gül yüzün 'arz eyledi çün bülbul-i āřüfteye
Yüzine ḳarřu oḳur her dem hezārān dāřtān
- 7 Ey Le'ālī 'ıyd olıcaḳ yār yüzün görmese
'Āřıḳa olur cehennem 'ıyd ile dār-ı cinān

6a. cānı cān: cānı cānı cān (metin)

145. 77b

1b. 'ıyd-ı: 'ıyd u (metin)

6a. yüzün: gözün (metin]

146

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Cismini ' arz eyledi hamâmda bir sîm ten
Kim ki gördi cân didi gelmez bu luğf ile beden
- 2 Cāmesin gāyet kabā gördüm vişāl irmedi
Andan evvel buldı vuşlat cân vir (...) en
- 3 Dilberüñ her kim femin gördi te' accüble didi
İki pāre la' lden mevcüd olupdur bu dehen
- 4 Ben ' abîr ü ' anbere zülfin nice teşbîh idem
Müşk-i Çîn ile pür olmuşdur çün anda her şiken
- 5 Lebleri āb-ı hayātuñ çeşmesidür cân virür
Hızrveş zinde kalur ölmez anı hergiz emen
- 6 Zülfine nisbet olınsa müşk-i Çîn ' ayn-ı Hıfā
Vech yok haddüñ katında zıkr ola berg-i semen
- 7 Ey Le'ālî kıldı hammāmı münevver gün yüzi
Şandı gün hammāmdan toğdı anı ol gün gören

147

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Bir perîveş dilberüñ mihri odında yanayın
Cân u dilden çün cemāli şem' ine pervāneyin

- 2 Vaşlına ‘ahd eylemişdi and ile ol nāzenān
 Kavline şādık mıdur nāzūklūgiyle dāneyin
- 3 ‘Ālem-i cānda bilişdük cisme geldük bilmedük
 N’eylerüm cismi anuḡla saḡa çün bī-gāneyin
- 4 Ol perīveş gördi nā-geh zūlfine el şunduḡum
 Didi kim mecnūn mısın didüm şehā dīvāneyin
- 5 Merdümān merdān geçerler vaşlına cān virmeye
 Cümlesinden cān ile bu yolda ben merdāneyin
- 6 Didüm ey cān-ı cihān cānlar neden aḡar saḡa
 Didi ol dilber Le’ālī cānlara cānāneyin

148

fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilün

- 1 Gül-i ter gün yüzine öykünür ise ḡurusun
 Saḡa bu ḡüsn ile gül nisbet iden dil çürüsün
- 2 Serv ḡaddūḡ göricek reşk ile cān virmedise
 Görelüm bergi virem ḡaddūḡ öñince yürüsün
- 3 Nazarum pāk durur yüzüñe yoḡdur zararı
 Seni gözden şaḡıman ḡayrı nazardan ḡorusun
- 4 Seni bu dünyede bir kerre gören meyl ide mi
 Aḡa ‘ arz eyleseler cennet ü ḡūruḡ sürüsün

- 5 Ey Le 'ālī o mehe ḥüsn ile gün beḗzeyemez
Perde-i şāmī ile her gice yüzün bürüsün

149

mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Kirpüklerini tīr kılop қаşlar kemān
Peyveste kıldı tīr ile ol sīm-ber kemān
- 2 Tīr-i müjenle ' izzete irdi kemān қаşuḗ
Zirā cihānda tīr iledür mu' teber kemān
- 3 Oldı kemān қаşuḗ için tīr қāmetüḗ
Tīr-i қādüḗi toḗrı görüp baş eger kemān
- 4 Қaddüm kemān u eşkümi zih āhı tīr idüp
Kendi vücūdum itdi baḗa tīr eger kemān
- 5 Қaddüm kemānı elsüz atar āh tīrini
Elsüz cihānda görmedi göz tīr atar kemān
- 6 Oldı kemān қаşuḗa tīr-i müjen gözüḗ
Cān şayd idi[n]ce tīr ile тұrmaz çeker kemān
- 7 Tīr ü kemān çevirmege bir pehlevān gibi
Müjgānı tīr kıldı o şeh қаşlar kemān
- 8 Toldı Le 'ālī tīr [ü] kemān ile bu ḡazel
Müjgānı tīr olalı ol қаşlar kemān

150

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Beni 'ışkuḡda zār itdün seni Allāha şaldum ben
 ulumdur diyü 'ār itdün seni Allāha şaldum ben
- 2 Benüm āteş durur āhum ıkar arhı yaar māhum
 Baa ram itmedün şāhum seni Allāha şaldum ben
- 3 Yüzüḡdür dilberā ün gül hemişe gül gibi sen gül
 İürmedün lebüḡden mül seni Allāha şaldum ben
- 4 Begüm benden evirdün rü baa hi olmadun dil-cü
 İki eşmüm olupdur cü seni Allāha şaldum ben
- 5 Le 'ālī haşteye merhem vişāle irmedür bir dem
 Virürsin em yirine sem seni Allāha şaldum ben

151

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Raıbe luf ile baduḡ seni Allāha şaldum ben
 Beni kül ılmaa yaduḡ seni Allāha şaldum ben
- 2 Yig iken ātlu cānumdan gidersin cānā yanumdan
 Cihān oldı fiānumdan seni Allāha şaldum ben
- 3 Boyuḡ serv-i hırāmāndur lebüḡ her mürdeye cāndur
 Ki hecrüḡden ciger andur seni Allāha şaldum ben

- 4 Çün olduĝ hüsn ile sulţān hep olduĝ emrüne fermān
Velī her dem dōkersin an seni Allāha Şaldum ben
- 5 Le ’ālī zūlfüne meftūn olup ōlmiŐ durur Mecnūn
Ki ĥālīn Őormaduĝ bir gūn seni Allāha Őaldum ben

152

mefā’ ilūn mefā’ ilūn mefā’ ilūn mefā’ ilūn

- 1 Virūr her ĥaste-i ’ıŐa Őafālarla Őifā ānūn
Alup engine Őev ile ala bir dil-rūbā ānūn
- 2 Yanalar sūz u sāzından eriyūp cūmle ehl-i Őev
Ser-āĝāz eyleyūp cāndan ala ol meh-liā ānūn
- 3 Dizi ūstine almıŐdur nevāziŐler ider her dem
Bu yūzden mihr ile oldu o māha mūbtelā ānūn
- 4 Ŧutarlar cān ulaĝını Őadāsına dil-i ’uŐŐā
Ailup gūl gibi dilber Őafālarla alar ānūn
- 5 Le ’ālī zeyn ola meclis mey-i maĥbūb ile her dem
Hezārān vech ile virūr dil ū cāna Őafā ānūn

153

mūstef’ ilūn mūstef’ ilūn mūstef’ ilūn mūstef’ ilūn

- 1 Ol ruı gūl ĝone-dehān varsun yūrūsūn bir zamān
Ol āmet-i serv-i revān varsun yūrūsūn bir zamān

---

152. 79a

4a. Őadāsına: Őadāsını (metin)

153. 79a

- 2 ‘İşk ehlinüñ sulţānıdır cümle güzeller hānıdır
Her cānuñ ol çün cānıdır varsun yürüsün bir zamān
- 3 Bilmez vefā ol nev-cevān cevı oldı işi her zamān
Cān almağa virme amān varsun yürüsün bir zamān
- 4 Hüsñ ile daħı tāzedür meyli dem-ā-dem nāzadır
İllerde hep āvāzedür varsun yürüsün bir zamān
- 5 ‘İşk ehlinüñ sulţānıdır gül yüzlülerüñ hānıdır
Her haste-dil dermānıdır varsun yürüsün bir zamān
- 6 Ol gülşen-i hüsñüñ güli ‘aşıklar oldı bülbüli
Şayd-ı dil idüp sünbüli varsun yürüsün bir zamān
- 7 Müjgānı tır kaçısı kemān her tırine cāndur nişān
Ol āftāb-ı mehveşān varsun yürüsün bir zamān
- 8 Āşüftedür sünbülleri çekdi çü bende dilleri
Cān şayd idüp kākülleri varsun yürüsün bir zamān
- 9 Ol daħı ‘aşık olmadı ‘ışk ehli hālin bilmedi
Hem baħr-i ‘ışka talmadı varsun yürüsün bir zamān
- 10 ‘Ālemde çün kim mişli yok tañ mı sevenler olsa çok
Andan bize çün nesne yok varsun yürüsün bir zamān
- 11 Hüsñ ile çün oldı perī yüzinde zülfidür peri
Oldı güzeller serveri varsun yürüsün bir zamān

2b. yürüsün: şalmsun (metin)

7a. Müjgānı tır: Müjgānı çü tır ü (metin)

- 12 Hüsni çü düşdi dillere yayıldı adı illere
Sultân olup güzellere varsun yürüsün bir zamân
- 13 Vaşlına yoǵdur çün meded olmuş raķibi yolda sed
Ol yüzi gülşen serv-ķad varsun yürüsün bir zamân
- 14 Ben zâr u giryân olmuşam ‘ ışķı odına yanmışam
Vaşlına yol bulmamışam varsun yürüsün bir zamân
- 15 Ölmez Le’âlî bir kişi tâ kim ola anuĵ eşi
Hüsni ile yoǵdur beņdeři varsun yürüsün bir zamân

154

mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün

- 1 Hâdünĵden reng alupdur gül ĵaţunĵdan müşk-i çin çün bû
Ol oldu ĵülsitân şâhı cihânda buldı ‘ izzet bû
- 2 Hârâretĵden tutuşmuşdur (...) pür-nür olup her ĵün
Senüĵ mihrüĵ odı mihre düşüpdür çünki ey meh-rû
- 3 Letâfetde meĵer özin yüzüĵ ayına beņzetmiş
O yüzden şermsâr olup yüzün yerden ĵötürmez şu
- 4 Hezârân merdümün ĵanın döker her ĵüşede çeşmün
Özin bîmâra (...)mişdür ĵörüĵ ol merdüm-i cādû
- 5 Hezârân şem‘ -i encümden münîr bezminde çün mâhuĵ
ĵiyâda ĵün yüzüne ĵörine muĵtâc olupdur o
- 6 Cemâlün ĵülsitânında ‘ izâruĵ âbın(?) açmışdur
Anuĵçün sebzedür ĵaţ-ı reyĵânüĵ ey ĵül-rû

- 7 Le 'ālī çeşmünden revān kııl her taraf cūyı
Sen ol serv-i hırāmānı idersin çünkü cüst ü cū

155

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Nigārā luṭf ile irmez dūr-i dendānuḡa lū 'lū'
Durur bu āb-ı ḡayvāndan yiridūr anuḡ ābī šu
- 2 ḡaṡādur zūlf-i pūr-çinūḡ ḡıṡā miskine beḡzetmek
Düşer ol āhū nāfindan ḡül-i terden biter çün bū
- 3 ḡadūḡde ḡāl-i müškīnūḡ lebūḡ girdine düşmişdür
Ki Rūma geldi ' ayš eyler mey ile šan šeh-i Hindū
- 4 Ne ḡoš ṡālī' li Hindīdür beḡūḡ evc-i melāḡatde
Yüzūḡ bedri aḡa mesken olupdur ey hilāl-ebrū
- 5 Dil ü cān cūy-ı çeşmünden ḡamuḡ ile ḡan aḡladı
Ki bir dem itmedük cānā dil-i mecrūḡı cüst ü cū
- 6 Ne yüzden yüzūḡı tešbīh ider bedr aya bir bed-rāy
Ne çeşm ü ne dehānı var ne zūlf ü ne kemān-ebrū
- 7 Le 'ālī baḡr-i çeşmünden revān kııl her taraf cūyı
Sen ol serv-i hırāmānı idersin çünkü cüst ü cū
- 8 Olupdur pey-rev-i šeyḡī ṡarīḡ-i ši' r-i Tūrķide
Ki herḡiz luṭf ile irmez Le 'ālī nazmına lū 'lū'

6b. Bu mısradā vezin bozuktur.

7a. Bu mısradā vezin bozuktur.

155. 80a

1a. dūr-i: durur (metin)

5a. aḡladı: aḡdı (metin)

156

mefā' ilün mefā' ilün fā' ülün

- 1 Ne sihr itdi 'aceb o çeşm-i cādū
Ki ejder görünür zülfünde her mū
- 2 Ne hoş düşmiş gözün altında hālün
Düşürdi gülşene şan müşkin āhū
- 3 Didüm haţtuñ mı hoş-būdur ya hālün
Tutup zülfeynini didi ki bu bū
- 4 Haţādur nisbet-i zülfün Hıţāya
Hezārān çin durur çün anda her mū
- 5 Revān cān virdüğümce 'arz ider tiğ
Ölürken tamzurursın ağızuma şu
- 6 Firāk-ı yār ile cān virdi diyū
Revān geldi vū gözüm yumdı uyhu
- 7 Anuñla hūsn-i Yūsuf vezn olınsa
Le'ālī mihr ü māh olur terāzū

157

mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

- 1 Baş egmezdi gözüne gerçi ebrū
Hoş egdi sihr ile anı bu cāzū

- 2 Gelür cevrünle her kirpikden eşküm
Açar şan lülelerden çeşmede şu
- 3 Yüzün gösterme ço ölsün raķibi
Ki imānsuz gide ol kāfiri ço
- 4 Raķibün elin aldum yār çün yār
Didi var ite degdün elünjü yu
- 5 Raķibā dilber iti ululardur
Üri var anlar ile sen de ulu
- 6 Yüzine beñzedügi şekker(?) için
Le 'ālī yüz virüp yürür yire şu

158

mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Bu şî'r-i ter ki tāze didüm yārüm üstine
Ser-defter eyledüm şamu eş' arum üstine
- 2 Gül tāzelükde benzediğiün ' izāruña
Çodum hezār ' izz ile destārum üstine
- 3 Aldum çü būs-ı la' lini ben naķd-i dil virüp
Geldi raķib cān çodı bāzārum üstine
- 4 Şîrîn ü ter didüm çü lebi vaşfin ol mehün
Zühre terāne bağladı güftārum üstine

- 5 Virdi şifâ-yı şevk lebi şıhhat-ı şahîh
İrdi hayâli çün dil-i bîmârum üstine
- 6 İrmez miyânı sırrına ne fikrüm egerçi kim
Kimse hayâl kıomadı efkârum üstine
- 7 Didi Le 'âlî ayağuma dür nişâr kıl
Didüm şehâ bu çeşm-i güher-bârum üstine

159

mefâ' ilün mefâ' ilün fa' ülün

- 1 Şeker irmek dilerse la' l-i yâre
İderler kellesini pâre pâre
- 2 Hayâl-i vehmidür her kimse kim dir
Lebin öpdüm bilin çekdüm kenâre
- 3 Hezârân cânım olsa vireyidüm
Vişâle cân ile ger olsa çâre
- 4 Toğar her dem gözümden encüm-i eşk
Ki mihrünle benüm şahib-sitâre
- 5 Olur meh gün yüzünden nür ile pür
Dimek noğşândur aña mâh-pâre
- 6 Tulû' it gün gibi çün vaşf-ı hüsnün
Şehâ şâyi' olupdur her diyâre

- 7 ' Aceb düşdi Le 'ālī baħr-i ' işķa
Meger kim mevc ata anı kenāre

160

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Resm-i mihrābı eger beyzede ol ķaşlara
Ehl-i kıble ķamu baş indire naķķāşlara
- 2 Kadd-i dil-cūņa irişdi ķademün beklemedi
Yire dögse başın āb-ı revān taşlara
- 3 Zülfini bŷy idüben bŷyına ey dil nazar it
Bu durur ' işret ile irmek özin yaşlara
- 4 Zāhid-i ebleh ider ħalvet ile ' uzlet-i ' ayş
Mey nice ħalvet ider tā ire ' ayyāşlara
- 5 Kāşına ķarşu Le 'ālī nazar itdürmez o māħ
Naķşını yazdırayın ķarşuma naķķāşlara

161

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Kālem-i şun' çü şüret vire ol ķaşlara
Şanma kim ' ayn[1] anuñ resm ola naķķāşlara
- 2 Cām-ı pür-mey lebüñe irdüğine reşķ idüben
Şāğarın ħālī bulup lāle döker taşlara

160. 81b

2b. Bu mısradā vezin bozuktur.

4a. Zāhid-i: Zāhidi (metin)

161. 81b

- 3 Darb-ı şemşir-i müjen ile qodılar pāyuqa ser
Pehlevānlar ki girüpdür nice savaqlara
- 4 Saqa halvetde dilā ref -i hicāb olmadı çün
Perdeyi keşf idüben uy uy ‘ ayyāqlara
- 5 Her maqāmı ki sen o başlaruñ irmedi başa
Yüri baş qoş Le ’ālī ser-i evbaqlara

162

mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün

- 1 İştise ger yüzüñ vaşfın yüze gülmeye gül qala
Ya gonçe ağızuñ ağılsa gelür mi zerrece qāle
- 2 Hayāt ābıyla çün olmuş mükerrem Hindīdür didi
Su ’āl olıncağız cāndan leb-i dilberdeki hāle
- 3 Meh on dördinde tolmışken neye eksilmeye andan
Meger ‘ arz-ı cemāl itdi nigār-ı [çār]-deh-sāle
- 4 Nigārā seyr-i gamzenle benüm yüz pāredür gönüm
Gözümdeñ kanlu yaş ile düşer pergāle pergāle
- 5 Dehān-ı teng ile gonçe şehā bir zerre benzerdi
Pür olsa ger dehānında dür-i dendān gibi jāle
- 6 Dil-i pür-āteş-i ‘ ışquñ lebünge hālünje görmüş
Harāret bendedür anda ne yüzden ola tebħāle

3b. nice : anca (metin)

162. 81b

2a. ābıyla: ābla (metin)

- 7 O māhuñ gūşına irmez Le 'ālī āh-ı sīnemde
Pey-ā-pey irişür çarha dem-be-dem nāle

163

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Çemende ' ayş için almış ele la' lın kadeh lāle
Güle dir zevk ile harc it zerün dil bağlama māle
- 2 Nigāruñ devr-i haddinde su 'āl olıncağuz hañdan
Didi beñzer ki görmedün mehün girdinde sen hāle
- 3 Lebün şehdine cehd idüp dutıldı bend-i zülfünden
Belā dāmında bend olmuş dil ü cān meyl idüp māle
- 4 Gehī efkār-ı zülf ü haññ gehī meyl-i had ile kad
Dilā cem' iyyet idemez düşen bu deñlü eşgāle
- 5 Le 'ālī ol şeh-i hüsnün çü vardur meyli dervişe
O yüzden gūşe-gır olup kabāyı virmişem şāle

164

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Tıonanmış al libāsıyla yine zeyn oluban lāle
Şanasın nev-' arūs olmuş giyer pīrāhenin dala
- 2 Miyān-ı müy[ı] dildāruñ dilā kılca kenār olmaz
Hayāle gelmez ol evvel meger dilde gele kāle

7b. Bu mısradā veżin bozuktur.

163. 82a

164. 82a

- 3 Ele Cem gibi cām alsañ müdām elden oma sākī
Ki devri ar-ı gerdānu dōner ūn hālden hāle
- 4 ala gōr sāzı sūz ile ki meclis germ ola murib
Ki mey dū-sāle vū sākī olupdur ār-deh sāle
- 5 Libās-ı sur ile yāre Le 'ālī Şanma kim beñzer
Ne zūlfi var ne hāl ü ha ne yüzle beñzeye lāle

165

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

- 1 İtme mir 'atı muābil meh-i ruhsār güle
Yüz bulup arşılasa vat ola dīdār güle
- 2 Pertev-i mihr-i cemālūn dili yaup kül ide
Gōlgelenmese eger sāye-i dīvār güle
- 3 ođrı getürdüđiūn tīrini cān virdüm o dem
Her biri kim bir olup geleler olar güle
- 4 İŐidür sōzūnı gūŐ u gōremez ađzuñı gōz
Zāhir olmadı femūn zerrece güftār güle
- 5 iğ-i hecr ile dilā yāre nice bir [d]iyesin
Bārī yārī ıluban vaşl ola sen yār güle
- 6 GülŐen-i hūsn-i nigāruñ olamaz ūn bedeli
Ey bahār iken aılma gül ü gülzār güle
- 7 Őalnup gelir iseñ hāl-i Le 'ālī ne ola
Kendiden gitdi gōrūp Őīve-i reftār güle

166

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Mihr ü mäh oldı yüzün alnuñ ü ruḥsāruñ ile
Ġarḳ-ı nūr oldı gözüm pertev-i dīdāruñ ile
- 2 Tapuya gelmiş idi gördi қаpuñda beni gün
Қomadı rāḫat olam sāye-i dīvāruñ ile
- 3 Gördi bu vech ile çün şalınışuñ serv-i çemen
Dikilüp kaldı şehā şīve-i reftāruñ ile
- 4 Tır-i ğamzeyle gözün öldüre ger ğam yimezem
Cān bulur yine gönül la' l-i şeker-bāruñ ile
- 5 Rūşen olmazdı gönül gün yüzünñ fikri ile
Қalmasa zūlf-i siyeh giceler efkāruñ ile
- 6 Yār kūyına bedel kılmazam ey ḫuld-ı berīn
Ḫūrlar pūr ola ger ravza-i gülzāruñ ile
- 7 Biñ bilün olsa Le 'ālī bedel olmaya aña
Bir dem ārām idesin sevgili dildāruñ ile

167

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Naḳşımı yazar iken cān virüp ol қаşlara
Naḳş-ı bī-cān gibi cān қалmadı naḳḳāşlara

---

166. 82b

5b. Қалmasa: Қалmasa ey (metin)

167. 83a

- 2 Āteş-i āhum eşer itmez anuñ gönline āh
Nerm ider gerçi ki nār irişe çün taşlara
- 3 Tır-i ğamzeñ gelicek sehm ile cān virdi revān
Gerçi dil girmiş idi 'ışk ile savaşlara
- 4 Virdi bir şüret-i zibā saña üstād-ı ezel
Mümkin olmadı kim ol resm ola naqqāşlara
- 5 Hüsni-ı hatt ile Le 'ālī yazuban vird okısın
Nazmunı şol yüzi gül lebleri dūr-pāşlara

168

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Ben ki bend eylemişem zülfin anuñ gerdenüme
Ya' nī peyvend iderüm rişte-i cānı tenüme
- 2 Her ne dem hasret ile ol şehi görmege varam
Yapışur haqq-ı nażar diyü segi dāmenüme
- 3 Dāne-yi hāl hayāli toludur gönüm evi
Mezrā' -ı dilde budur hāşıl olan hırmenüme
- 4 Her gice silsile-i zülfini fikr eyledüğüm
Buña pür bend ile bend idem anı gerdenüme
- 5 Dilber aldı dilümi cān da revān oldu bile
Çosun anları Le 'ālī yeter ol cān tenüme

169

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Fıkr-i zülfünle nazar her kim iderse tenüme
O da bir tār şanur za' f ile pīrahenu me
- 2 Çeşm-i pūr-ḥün görüben hecriyile zārluğum
Dürr ü mercān pūr ider vaşl içün dāmenüme
- 3 Gün gibi rüşen ider mihri dil-i suḥtemi
Gül yüzi gülşen ider gelse o meh meskenüme
- 4 Cismüme gelse revān olubanı tīri anuğ
Ten revān ola hele cān vire pīrahenu me
- 5 Gördi ḥālünjı Le 'ālī ḥadüj üstinde didi
Hindī-yi zerdı görüj girdi benüm gülşenu me

170

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Gerçi kim yutdı ḳadeḥ ḥün-ı ciger döne döne
La' lüje cān virüben ağızuğ öper döne döne
- 2 Tolaşur dā 'ireñi sende miyān var diyüben
Gerçi bu ortada bön düşdi kemer döne döne
- 3 Ḥācibün gibi yüzün şemsine tāk olmağıçün
Özini ḳıldı kemer ḳurs-ı ḳamer döne döne

169. 83b

3a. dil-i: dili (metin)

5b. Hindī-yi: Hindiyi

170. 83b

- 4 7oymadı yzne ey tze cevn pr felek
Cmle cismin gzedp 7ıldı na7ar dne dne
- 5 Yine yola dzben(?) yri ba'd itdi felek
Kim bilr da7ı bize neyleyiser dne dne
- 6 Cna cn virdgine ger7i 7add oldu nebt
Re7k-i la' lnden irr 7ehd  7eker dne dne
- 7 7oldurup gzlerini 7ze-i dolab gibi
Ser-i kyu7a Le 'l 7u 7a7ar dne dne

171

mef' ln mef' ln mef' ln mef' ln

- 1 Yine yz dndrp 7aldu7 bizi derd ile hicrna
Kerem 7ıl irgr ey devrn bu mrde cismi ol cna
- 2 Hem7e b-nev gn7lm vi7lin ister ol 7hu7
Velikin emr-i m7kildr ged va7l ola sultna
- 3 7eh mihrn7le 7ar7 urup gne7 devrna girmi7dr
Budur 7or7um ki mihrn7le ser--ser cirm-i gn yana
- 4 Glistn-ı ceml i7re gren ehl-i na7ar anu7
Yzin glzra be7zetmi7 boyun serv-i hrmna
- 5 Na7ar 7ıldı77a h7m ile mu7ibbe ol kemn-ebr
7a7 olsa '7ıku7 7albi 7ayanmaz tr-i mjgna

- 6 Didüm kim nârı ‘ışık ile niye yanduy delü gönlüm
Didi göz yaşı olmasa yanardum ser-be-ser yana
- 7 Cemâl-i yâre karşı gün Le’âlî tıramaz bir dem
Münevver oluban gerçi çıkar baḡ ile meydâna

172

mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün

- 1 Delü gönlüm büt idindi tıpar bir nâ-müselmâna
Çelîpâ ‘arz idüp zülfi dolaşup ehl-i îmâna
- 2 Tenâsüh bâtil olmasa saḡa derdüm şehâ Yûsuf
Ki şeh-r-i ḡüsne şâh olup yine ‘avd itdi Ken‘âna
- 3 Dil ü cândan dutışmışdur nazarda nâr-ı ‘ışık ile
Hemîn şanma ki bâl ü per yaḡar mihrünle pervâne
- 4 Benüm ḡayrânluḡum görse senün ‘ışıkla ‘âķiller
Gidüp ‘aķlı vu Mecnünveş ola dillerde efsâne
- 5 Leb-i cân baḡsuḡa irüp revân taḡşil-i cân itdi
Ḳadeḡden çarḡa girmişdür döner meclisde peymâne
- 6 Ḥırâmân mest-i nâz olmuş gelür mestâne mestâne
Revân cân virdüm ol demde ben [ol] serv-i ḡırâmâna
- 7 Le’âlî bende düşdi dil ḡadinde ḡâl ü zülf ile
‘Acebdür mülk-i Rüm içre tıtulmaḡ kâfiristâna

173

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Nice baş koşdı gör zülfi uyup ol nā-müselmāna
Ser-ā-ser ğarķ-ı küfr olmuş baş egmez ehl-i imāna
- 2 Saña ger yār ola dilber bugün cān vir aña ey dil
Bedel kıılma şaķın yāri yarınķı hūr u ğılmāna
- 3 Murāduñ cān ise tenden revān cān virüben cānā
Ki tığüñ hūna degmesün yigit girmesün kıana
- 4 Nice ol nā-müselmāna kışı mü 'min disün yā Rab
Ki zülfün ipin uzatmış dolaşır her müselmāna
- 5 Pür oldı ser-be-ser sīnem şanasın fıre terkeşdür
Nişān idindi çün çeşmüñ nigārā tır müjġāna
- 6 Senüñ hūsn-i cemāl ile cihānda çün nazırüñ yok
Ki hāzır olsa iderdüñ muķābil şāh-ı Ken' āna
- 7 Nigāruñ nār-ı mihriyle yanagör ey Le 'ālī sen
Ki şol vech ile pervāne yanar şem' -i şebistāna

174

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Aç yüzüñ ğülşenini ' ayş idelüm ğüller ile
Būs idüp leblerüñi mest olalum müller ile

---

173. 84b

3b. Bu mısradā vezin bozuktur

174. 84b

- 2 Gül[veş] oldu ruḡ-ı sākī mey-i gül-gün çeküben
Meclise virdi şafā zīnet-i gül güller ile
- 3 Sākīyā ‘aksi ruḡ u leblerüñüñ cāma düşüp
Şanasın gül ḡodılar şuya ḡaranfüller ile
- 4 Sürme ben bendeñi dergehden eyā şāh-ı cemāl
Pādşāhuñ şerefi artuḡ olur ḡullar ile
- 5 Ey Le’ālī ter olup verd-i ruḡı şolmaduḡı
Üstine sāye şalar kāküli sünbüller ile

175

fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilün

- 1 Gülşen-i ḡüsni müzeyyen olalı güller ile
Güllere sāye şalur kāküli sünbüller ile
- 2 Ruḡ-ı al üstine çün çıktı şehā Hızır-ı ḡaḡuñ
Dilleri ḡıldı feraḡ sebze-i ter güller ile
- 3 Gülşen-i ḡüsni temāşāsına ḡomazsa beni
Āsmāndan geğerüm nāle-i bülbüller ile
- 4 Kimse dillerle bunuñ ḡaḡtını vaşf eyleyemez
Yāre vaşl olubanı şarılıcaḡ ḡollar ile
- 5 Aḡ gül üstinde benefşe görüben ḡaḡtın anuñ
Reşk idüp ḡaldı Le’ālī bu ḡara çullar ile

176

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Her ki o haṭṭ-ı lebün hıfz idüp ezber oқыya
Қanı ma' nı diyene қанд-ı мükerrer oқыya
- 2 Żımn-ı haṭṭuṅda zamır-i dehenüṅ zāhir ider
Her ki tefsır ile sūre-i Kevşer oқыya
- 3 Sınemi çāk ideyin uçurayın cān kuşını
Çünkü şeh-bāz-şıfat gelmez o dilber oқыya
- 4 Ol haṭ-ı sebz-i teri şafha-i al üzre görüp
Yine dil tıflı diler tāze şebaқlar oқыya
- 5 Dil ü cān tenden öñürdi irüşürler қаpuya
Таpuya çün beni ol lebleri şekker oқыya
- 6 Haṭṭ-ı la' line anuṅ vaқt ki mevḥüm dirüm
Dir ki mevḥümdur odı haṭın ezber oқыya
- 7 Vaşf-ı la' l ü dişüṅe virdi Le 'ālī çü niżām
Yaraşur her kim aṅa nāzım-ı gevher oқыya

177

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Geldi evbāş-ı haṭuṅ zülf-i semen-sālar ile
Şaldılar fitne cihāna қurı sevdālar ile

---

176. 85a

177. 85a

1a. evbāş.1: baş (metin)

- 2 Hıaıun üstinde hadün bitdi benefşe şanuram
Bāg-ı hüsnünde bezendi gül-i zībālar ile
- 3 Dāne-i hālını beş zülfini dām eyleveli
Oldı murğ-ı dili zār ayvālar ile
- 4 Nice dilbercik olur zülfini āşufte kıilup
Eyledi her kılnı pür dil-i şeydālar ile
- 5 ‘Arz ider gülşen içinde zerini h̄āce gül
Şaıa vaşl olmağıçün kīse-i vālālar ile
- 6 Gösterüp verd-i ‘izā[r]ını Le’ālī yine yār
Hem-nefes itdi bizi murğ-ı hoş-āvālar ile

178

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Sīnemi tıldurdu ol şeh gānze-i dil-düz ile
Kırkaram yana hadengi sīnem içre süz ile
- 2 Hoş melāhat virdi haddün ol leb-i şīrīnūje
Gerçi kimse görmedi helvāyı hergiz duz ile
- 3 Yār ışiginde meger it gibi dūrtem öldürem
Çün raķīb-i har sürilmez birlikçesiz söz ile
- 4 Ey raķīb-i har bizi dilden kıomadun yār ile
Nice bir اوروب olursın at mı şatduı uz ile

3b. Bu mısradā vezin bozuktur.

178. 85b

3b. Bu mısradā vezin bozuktur.

- 5 Hāk-i pāyini Le 'ālī gözüme kuhl itmege
Şimdi getürdi şabā dağı ayağı toz ile

179

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Hatt-ı müşkīnün gören la' l-i dūr-efşān üstine
Mihr-i kudretdür didi gencīne-i cān üstine
- 2 Eşkūmi gördükçe ol gül yüzlü dirler şerm idüp
Gülde olur katre yağsa çü bārān üstine
- 3 Cān da mihrün var iken gayrı mehi n 'itsün göñül
Çünkü konur mı kişi mihmānı mihmān üstine
- 4 Zülf-i müşkīni haţum geldi diyü kaţ' eyleme
Hoş yaraşur çünki ol sünbül bu reyhān üstine
- 5 Evvel öldürdi dili āhir çü tenhā kaldı cān
Cāna dağı kāsıd ider kan eyleye kan üstine
- 6 Görse la' lin cān virürdi bu dil-i mecrūhum āh
Derdlü olan tañ mı dirse cān çü dermān üstine
- 7 Ey Le 'ālī hattı la' linden anuñ tenhīr çün
Yazılıpdur müşk ile mühr-i Süleymān üstine

180

mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

- 1 O meh baña nigāh eyler kemerde
 ulumsın diyü řāh eyler kemerde
- 2 Ne deñlü gizler ise 'ıřķı 'āřķı
 Belürdür çünki āh eyler kemerde
- 3 adenginden gehī āh itdügüm bu
 Ki dilden cāna rāh eyler kemerde
- 4 O şeh meh mi ola yā mihr-i tābān
 Bu göñlüm iřtibāh eyler kemerde
- 5 Efendüm diyicek söğme uluña
 Beşerdür ul günāh eyler kemerde
- 6 Le'ālī derd-i dilden āh idicek
 İrür gögi siyāh eyler kemerde

181

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Ger gele ben ulına ol řeh-i hūbān bu gice
 Oluram bende iken hem-dem-i sultān bu gice
- 2 Ne adar mücrim isek külbe-i vīrānumuza
 Yine cānān geliser sen çıqa ey cān bu gice

---

180. 86a

3a. adenginden: azenginden (metin)

181. 86a

- 3 Şeb-i kadre irişür hâşıl ola cümle murād
Ger ola ol şeh-i hūbān bize mihmān bu gice
- 4 Tāli'üm sa' d oluban başuma günler toğısar
Çün tülū' ide bize ol meh-i tābān bu gice
- 5 Didi kim şem' getür şām ile mihmān olayın
İdeyin cān u dili şem' -i şebistān bu gice
- 6 Ger tülū' ide bize mihr ile ol bedr-i münīr
Olısar gerdiş-i gerdün bize fermān bu gice
- 7 Bu Le'ālī kuluñuñ fikr[i] budur ki ger gelesin
Çaşlaruñ yāyma karşı ola qurbān bu gice

182

mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

- 1 Yine dil düşdi bir ebrū-kemāna
Ki evvel tīrine cāndur nişāne
- 2 Benüm 'ışkum atı segridigiçün
Urur tanbūra dilber tāziyāne
- 3 Lebi üstinde hāli ol nigāruñ
Beñ olmışdur bu şayd-ı murğ-ı cāna
- 4 Revān oldı çün ol [serv-i] ser-efrāz
Payınca cān u dil oldı revāne
- 5 Dil ü cān başdan ayağına düşdi

- El urdı çîn-i zülfine çü şâne
 6 Şehâ ne hüküm ider dil kişverine
 Baş egmez hüsni ile şâh-ı cihâna
- 7 Le 'âlî bendeyi öldürmek için
 Seni sevmek yiter cânâ bahâne

183

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Nâr-ı mihr-i dilberi şol deñlü yandurdum yine
 Gör çerâğı ' ışkı şevkiyle uyandurdum yine
- 2 Esb-i ' ışkı bend-i ' aql ile egerçi bağladum
 Bâğ-ı hüsni dilberi gördi boşandurdum yine
- 3 La' l-i dilber hâsretiyle ol kadar kıan ağladum
 Kim libâs-ı çeşümü surğa boyandurdum yine
- 4 Ka' be-i küy-ı nigârüñ hâcısıdur şimdi dil
 Kim tavâf itmeklüğe tokuz dolandurdum yine
- 5 Nâr-ı hâsretle olupdur haste dil çün huşq-leb
 Şerbet-i la' lin anup ağzın şulandurdum yine
- 6 Yâre cân virdüm Le 'âlî şâf-dil oldu başa
 Seg rakîbüñ reşk ile gönlin bulandurdum yine
- 7 Tîr-i hün-rîzi nigârüñ kıan içüp kıanmazdı hiç
 Sîne-i mecrüh içinde kıana kıandurdum yine

184

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

- 1 Hışm ile yār gitmiş iken çün çıķa gele
şan cān durur ki mesken-i tenden çıķa gele
- 2 Bir būsesine cān vire dil ala dilberŭn
Bir būsesiyle ol dile biņ cān belā gele
- 3 Her kim varursa kūyına yārŭn yūzin gŕrŭp
Andan esīr-i iřķ oluban mŭbtelā gele
- 4 Her dem cefā vu cevruņi resm eyledŭn bize
Āyīn idŭp vefāyı hem ey bī-vefā gele
- 5 Miskīn Le 'ālī ĥaste cihān[dan] gideyorur
Teslīm-i cān eylesŭn ey dil-rŭbā gele

185

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

- 1 Cān hecrŭn ile gitmededŭr dilberā gele
Ol dem bedende cān yirine sen çıķa gele
- 2 Yūz kez raķībe ķařd ile yūz gŕstere varup
Bir kez arada sehv ile bizden yaņa gele
- 3 Her şeb ĥayāl-i zŭlfiņ ider dil delŭ olup
Her ķıl başına ister aņa biņ belā gele

---

184. 87a

185. 87a

2a. gŕstere: gŕstere mi (metin)

3b. gele: gile (metin)

- 4   Çapduş bedenden avlayuban dilberā dili
Cān avlamağa bir dağı ey dil-rübā gele
- 5   Dilber Le 'ālī saña nice iltifāt ide
Her dem çapuya yüz süre biñ mübtelā gele

186

mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

- 1   Fürkat şebinde qalmışuz ey meh-liqā gele
Eyle[ye] kara gönümüzi pür-ziyā gele
- 2   Her dem raqıbe varmağıl ağılatmağa bizi
Bir kez yüzüme gülmege benden yaña gele
- 3   Cevr ü cefālar istemezüz bārī luţf idüp
Senden vefālar itmege ey pür-cefā gele
- 4   Yā Rab nicesi şād oluban ħande ide yār
Her dem çapuya ağlayu biñ mübtelā gele
- 5   Hecr ile cānı virür iken ' aşık-ı ğarīb
Ĥoşdur Le 'ālī cān gibi dilber çıqa gele

187

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün

- 1   Ĥoş-büy oluban giydügi bu kara benefşe
Ĥattıña diler benzeze bir päre benefşe

- 2 Yirden getirüp ‘ izzet ile başda qonıldı
Hem-reng olalı sünbül-i dildāra benefşe
- 3 İşkencede gögerdi teni bü-y-ı haţunđan
Uğurladığın gelmedi ikrāra benefşe
- 4 Gir gülşen-i hüsünde dilā zülf ü haţından
Geh gül dir ü geh sünbül ü gāh ara benefşe
- 5 Zülfi kereminden hadi gösterdüği haţın
Sünbüller arasına diler qara benefşe
- 6 Āşüfte-i haţunđ gibi Mecnün-şıfat gör
Geh tağda vu geh bāđda āvāre benefşe
- 7 Haţunđ görüben gülşen-i haddünđe Le ’ālī
Didi ki ne hoş düşdi bu gülzāra benefşe

188

mef’ ulü mefā’ ilü mefā’ ilü fa’ ulün

- 1 Öykündüğini sünbül-i dildāra benefşe
Faş eyleyüben itdi yüzün qara benefşe
- 2 Şeb-reng olup uğurladığın bü-y-ı haţunđan
İder qokısı ger güle inkāra benefşe
- 3 Haţunđ gibi ekilmedin ol bitdüğine bağ
Öykündi aña gör bu siyeh-kāra benefşe

3a. gögerdi: كوركردى

- 4 Her yirde eyü қоһууыла ad çıkarupdur
Mānend olalı zūlfüne bir pāre benefşe
- 5 Ğamdan һam olup қāmeti yirden yire geçdi
Miskīn һаtуууң derdile bī-çāre benefşe
- 6 Boynın egüben қaldı görüp ‘anber-i һаtуу
Yandı қарарup һасret ile nāra benefşe
- 7 Gördükçe sürer yüzine āşüfte Le’ālī
Benzer diyüben sünbül-i dildāra benefşe

189

mefā‘ ilün fe‘ ilā‘ tün mefā‘ ilün fe‘ ilün

- 1 Seһerde mihrün odına yanarken eylerem āh
Yetişdi evc-i semāya dutışdı mihr ile māh
- 2 Deһānı һükм-i ‘ademde lebine cān dimişem
‘Ademden eyledi cānı bedende çünki İläh
- 3 Göñül göziyle ider cān nezāre gün yüzini
Ki ten göziyle olamaz ol āftāba nigāh
- 4 ‘Abīr[i] müşke қарup зann ider meřāma řifā
Ğubār-ı һаtу olalı қarīn-i zūlf-i siyāh
- 5 Çü gördi bādī-i nazarda gözüm yüzün
Bedīhi yāduma geldi cemāl-i Yūsuf u çāh

4a.ad: at (metin)

189. 88a

4a. ider: ider zeķānuу (metin)

5a. Bu mısrada vezin bozuktur.

- 6 Fetil[i]dür dil ü cânuñ harâmî gözleri çün
Ne deñlü eger ise kaçısı olur bu çana güvâh
- 7 Nizâmı nazm-ı Le 'âlî hayâlün ile bulur
Nizâm olmaz o mülküñ kim anda olmaz şâh

190

mef' ülü fâ' ilâtün mef' ülü fâ' ilâtün

- 1 Ol âftâbı her kim beñzetmek ister aya
Bedr olmuş ayı güyâ teşbih ider sühâya
- 2 Dil bend-i kâkülinden zencir-i zülfe düşdi
Ol mübtelâ belâdan düşdi yine belâya
- 3 Ol çevre hüsn içinde kimse ber-â-ber olmaz
Ger çün perî per açup pervâz ide hevâya
- 4 Ser-rişte-i murâda vaşl oluram ben ol dem
Ger dest-res bulursam ol sünbül-i dü-tâya
- 5 Ol şüh-ı şive-engiz görse seni Le 'âlî
Düşnâma başlar ol dem sen hâzır ol du' âya

191

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

- 1 Dilber götürdü çünki yüzinden külâleyi
Açdı bahâr yüzini gösterdi lâleyi

5b. cemâl-i: cemâl ü (metin)

190.88b

1b. sühâya: sühâma (metin)

191. 88b

- 2 Şevk-i lebünle 'âşık-ı dil-teşnelere müdâm
Emdir bu haste cânâ dir emer-i piyâleyi
- 3 Ey şeh çü mülk-i hecrde bizi 'âmil eyledün
Vaşluñdan eyle biz kula gel sen havâleyi
- 4 Çeşmi nazarda âhû gibidür velî çü şîr
Avlar hezâr cân u gönüldeñ gazâleyi
- 5 Gördi yüzüñi itdi Le 'âlî hezâr âh
Bülbül durur ki gül görüp arturdu nâleyi

192

mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

- 1 Tıtdı cemâl-i âyine çün dilber âyine
Ol yüzden oldu nür ile meh-peyker âyine
- 2 Gördi çü naqş-ı dil-keşini çekdi levhine
Oldı cemâl-i yâr ile şüretger âyine
- 3 Devrân içinde şanki o bir sâde idi
Buldı nigâr [u] naqş ile zîver âyine
- 4 Anı nazarda virdi çü şüret aña nigâr
Ol yüzden oldu her nazara manzar âyine
- 5 Görse cemâlün âyinesin bu safâyile
Hayrân kalurdu itmezdi İskender âyine

192. 89a

2b. şüretger: şüretger er (metin)

3a. Bu mısradâ vezin bozuktur.

- 6 Her dem yüzine merdüm o yüzden ider nazâr
Geh geh cemâl-i yâre olur mazhar âyine
- 7 Bunca şafâsı var iken örter yine yüzün
Görür cemâl-i yâri vü şerm eyler âyine
- 8 Budur nemedde mu‘tekif ü ‘uzlet itdügi
Andan şafâyile çıkar ekşer âyine
- 9 Yüz buldı dâ’im ister aña rû-be-rû ola
Oldı Le’âlî dilbere çün manzar âyine

193

mef’ ulü mefâ’ ilü mefâ’ ilü fa’ ulün

- 1 Şaldı çü hümâ-yı ser-i zülf[i] başa sâye
Gören didi kim biglük irişmiş bu gedâya
- 2 Cevrûğ haberin taht-ı şerâya alup (...)
Feryâd-ı cefânı çıkarur farq-ı semâya
- 3 Mihrünle şehâ şöyle za’if oldı tenüm ki
Bir zerre gibi âhum ile (...) hevâya
- 4 Vuşlat bulıcağ la’ lüğe bulmaz dağı fūrkat
Devrânda mey-i şâfi irişmiş bu şafâya
- 5 Dünyâyı virürdüm ser ile cānumı serbâz
Ger vuşlat-ı yâr olsa Le’âlî bu bahâya

5b. Bu mısradâ vezin bozuktur.

8b. Bu mısradâ vezin bozuktur.

194

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Kıyāmet kıddini gördüm irişdüm vaşl-ı cānāna
Kıyāmetde irür zīrā bedenler cümlesi cāna
- 2 Göñül sevdā-yı zülfünđen hevā-yı kıddünđe düşdi
Yaķıřmaz oldu baņa o hevāyī oldu dīvāne
- 3 İşitmiş zerd-dildür(?) çün hezārān idüben engüşt
Diler barmaķ dolaya zülfünğün her tārına řāne
- 4 Velī çün aldun ey dilber diler hicret kıla cān hem
Nice bir ola hecrünđe ğam u mihnetle hem-ğāne
- 5 Le 'ālī vaşf-ı dendānun leb-i la' lünđe nazm itdi
Ki la' līn řāğar ile řan murařřa' oldu dūr-dāne

195

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Ne řafādur řanemā el uruban ğabğabuņa
Ala dil būselerin cānını virüp lebünđe
- 2 Sūre-i Yūsufi tekrār ide yüzün görmek
Her kim ey řāh-ı cemāl ire senün kümbetünđe
- 3 Ayağı altına ey çarğ yüzün eyle niřār
Kebkebi mertebesin tā viresin kevkebünđe

- 4 Her ne mü 'min ki ire zülfüne dinden çıkar ol
Her ne kâfir ki göre gire senün mezhebüne
- 5 Gitdi Yūsuf saña virildi şehā ḥüsn ü cemāl
(...)vāşıl olıcağ cevher-i cān kâlebüne
- 6 Çün el ü ayağın öpmege irişmez elümüz
Bāri ey (...) senün yüz sürelüm kekbübüne
- 7 Ülfet olmadı Le 'ālī saña bir zāhid ile
Resm ü āyini anuñ uymadı çün meşrebüne

196

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Nūr görmege gidersen ey gönül ger Ka' beye
Küy-ı dilberdür yüzün sür gir münevver Ka' beye
- 2 Ka' beden maqşudun āḥir cennet ü dīdār[dur]
Yār küyma var evvel ey birāder Ka' beye
- 3 Saña teşbīh itdi dirdüm Ka' beyi cānā Ḥalīl
Çosa gönlün yirine bir kaṭı mermer Ka' beye
- 4 Rüy-ı zerdüm ol kadar sürdüm der-i dildāra kim
Ser-be-ser zerdin düzildi şanasın der Ka' beye
- 5 Dilberün budur der ü dīvārına yüz sürdügüm
Her yañadan ḥācılar çün yüz sürerler Ka' beye

- 6 Döne döne ondı murğ-ı dil ü dilber küyma
Bu ‘acebdür dirler onmaz kebüter Ka‘ beye
- 7 Yār ışiginde raıbi ben nice öldürmeyem
Görmişdür bir müselmān gire kāfir Ka‘ beye
- 8 Bir daı yār ışiginde atlı bundandır helāl
Kāfirin ırmaa vardı ün peyamber Ka‘ beye
- 9 Bu şafāyile Le ‘ālī görse dilber küymı
Hi bünyād urmaz idi ibn-i Āzer Ka‘ beye

197

mef‘ ūlū fā‘ ilātū mefā‘ ilū fā‘ ilūn

- 1 Yāri nicesi nisbet idem ben periyile
İrmez uarsa ol melege bi periyile
- 2 Virmez cemālūn ayı gibi meclise fūrūğ
Mıhr-i Mūnir gör küleh-i nūr u fer ile
- 3 Bī-ram ār-ı gül dirüben ‘ayş ider o kim
Gidüp raıbi alvet ola dilber ile
- 4 Bi cān dilese būseline cān vir ol mehūn
Ey dil inede itme cedel müşteriyile
- 5 Ummaz kimesne mihr apudan veli şehā
ü it hemişe ben ulua bezeriyile(?)
- 6 Nice varam ben itlerine eriyüp tenüm

- Fürkat güninde kurıyı kalmış deriyile
 7 Gel kim rakıbi öldürelüm ey ‘Alî-şifat
 Hayder çü kâfir öldürdi Kanber ile
- 8 Uyuma rakıbe seyr için ey ‘İsî-i zamân
 Gerçi Mesîh (...) ider idi harıyile
- 9 Çıkma Le’âlî dâ’ireden ağzuñ egilür
 Teshîr için ger irişesin ol periyile

198

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- 1 Görmüşem bir sîm-ber-dilber bugün hammâmda
 Hâlvete çekmiş anı germ oluban hammâmda
- 2 Ol gelincek merdümân hammâma gün toğdı didi
 Âftâb oldu yüzi ‘aksi anuñ her câmda
- 3 Mermere kim beñzedür nâzûk tenin ol dilberüñ
 Kim bulunmaz ol le‘âfet cism-i sîm-i hâmda
- 4 Nür-ı cismin görse hammâm içre anuñ berķ urur
 Kâfir imâna gele şekk itmeye İslâmda
- 5 Ba‘d-ez-ân taşdıķ-i kalb ile sücüd ide aña
 Dâ‘imâ baş egdür[üp] eksük koma ikrâmda
- 6 Zülf ü ruhsârın şorarsañ bendeden ol dilberüñ
 Mişlini görmüş degüldür kimse Rüm u Şâmda

- 7   Çaldı hayrān oluban unutdı çıkmak fikrini
 Ey Le'ālī cismini kim gördise hamāmda

199

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1   Ger tūlū' ide baḡa ol māh-ı tābān her gice
 Bende n'ıçün devr ider bu çarḡ-ı gerdān her gice
- 2   Gündüzin gül yüzüne olmuş muḡābil şerm idüp
 Perde-i şebde budur olduḡı pinhān her gice
- 3   İtmedün bir gün tebessüm bendeye ey ḡonçe-leb
 Gül gibi gül gül yüzile ḡalma giryān her gice
- 4   Baḡruma şardukça andan tāze cān bulurdı dil
 Ḗoynuma girse o körpe ḡuzu 'üryān her gice
- 5   Varmaḡa ḡomaz beni kūyına yārü[ḡ] seg raḡīb
 Varuram andan nihān üftān u ḡızān her gice
- 6   Fūrḡatiyle gün yanar her gün yüzinden dūr olup
 Bu 'aceb vuşlatda olur şem' sūzān her gice
- 7   Yār kūyında Le'ālī raḡm idüp feryāduma
 Yanıma düşüp ider itleri eḡḡān her gice

200

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ben bu yüzden oluram hayrān u giryān her gice
Gün yüzün eyler nihān ol māh-ı tābān her gice
- 2 Nice dil cem' oluban hoş-ḫāl olam 'ömrümde kim
Fikr-i zülfi ḫālümü eyler perīṣān her gice
- 3 Şoyınup direydüm geydügimi cān ile
Ger müyesser olsa kucmaḫ yāri 'üryān her gice
- 4 Gündüzün varmaḫdan oldum şehri içinde şermsār
Varuram bī-şabr olup kūyına pinhān her gice
- 5 Ey Le'ālī görse idüm rüz-ı rüşen yüzini
Ol feraḫdan olur idüm şād u ḫandān her gice

201

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Cüz oḫurken görseler Sultān Meḫemmed üstine
Küll-i küfr ehli dönerdi dīn-i Aḫmed üstine
- 2 Şan Meḫemmed türbesinde berḫ urur nūr-ı nebī
Ol ruḫ-ı pūr-nūr ile geldükçe meşhed üstine
- 3 Biḫ ölür biḫ cān bulur her gün vişāl ü hecr ile
Ol gelüp gitdükçe ḫāk-i Ḥān Meḫemmed üstine

- 4 İstikāmetde şanasın bir elifdür kāmeti
Anı medh itmege çekdi kaşları med üstine
- 5 Ol nihāl-i kıadd ile bu rüy-ı pür-nürü gören
Gün yüz olmuşdur şanur bir serverī kad üstine
- 6 Gülşen-i hüsni açılmış çünkü ol lāle-ḥadūn
‘Āşıkān bulsa tutardı gül gibi yed üstine
- 7 Bilmek istersen Le ‘ālī anı dellāk oğludur
Şol güzel kim didiler eş‘ār-ı bī-ḥad üstine
- 8 Ey Le ‘ālī gün gibi tutdı cihānı şöreti
Şol güzel kim didiler eş‘ār-ı bī-ḥad üstine

202

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fa‘ülün

- 1 Benler ki karar eylemiş ol la‘l-i ter üzre
Şan nokta durur kondı mükerrer şeker üzre
- 2 Güyā ki şafaḳ dā’iresin kapladı mihrūn
Bu cāme-i al ol şanem-i sīm-ber üzre
- 3 Gözüm diküben kalmışam uş bir tülū‘ ider
Bir gün görüben gün yüzini bir güzer üzre
- 4 Ol mihr-i müniri mehe teşbih idemez dil
Şemsün şerefi var nice yüzden kamer üzre

6a. Gülşen-i: Gülşeni (metin)

202. 91b

3a.tülū‘: tolu (metin)

- 5 Bir pül-ı siyeh yirine geçmedi Le'ālī
Gerçi ki gözüm sım aqıdur rüy-ı zer üzre

203

mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün

- 1 Çün fitne kıopardı haıı devr-i kamer üzre
Hançer taıar çeşmi daıı şür u şer üzre
- 2 Gird-i hadi üzre haıuı olsa haı-ı şeb-reng
Bedr olsa siyāhı görünür çün kamer üzre
- 3 Sürme diyüben tozını çeşm üzre tut ardum
Bir kez kademın kıosadı ol serv ser üzre
- 4 Zülfi haı-ı sebz üstine oldu çü perīşān
' Anber şaçılupdur şanasın müşk-i ter üzre
- 5 Gün gibi ziyā buldı gözüm gerd-i rehinden
Bir kez kademın gözüme kıodı güzer üzre
- 6 Zülf ü had ü kıaddi şanasın gülşen içinde
Sünbül bitirür dal[1] gülün verd-i ter üzre
- 7 Āhū şanuban çeşmine çigzinme Le'ālī
Şayd eyler o çün hamle ide şır-i ner üzre

204

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Ben ol sulţān-ı hūbānı nice nisbet idem aya
[Ki] lāyık görmezem mihri aña hūsn ile hemtāya
- 2 Şalın gülşende ey gül-rū temāşā eylesin diller
Şalınmağ yaraşur her dem çü sen serv-i dil-ārāya
- 3 Nice bir itdüre hūsnin temāşa ol şeh-i hūbān
Temāşā bu durur toymaz yüzün gören temāşāya
- 4 Lebi irdükçe peymāne meyi şekker ider güyā
Yene hultā ider şīri meger sūd viricek dāye
- 5 Dilā sevdā-yı zūlfı çün ider 'āķilleri Mecnūn
Gel ol sevdāyı terk eyle düşersin dağ [u] şahrāya
- 6 Bir arada sūkūn itmiş meger bir dem o serv-ķad
Varur her dem sūcūd eyler dil-i miskīn ol araya
- 7 Le 'ālī yoķ durur hergiz nebātı kār-ı devrānuñ
Ķomaz 'āķil olan bir dem bugünki 'ayşı ferdāya

205

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Ey dil cihānda şādī viren cāmdı Ceme
Cāmı deminde hālī koyup düşmegil ğama

---

204. 92a

6a. Bu mısradā vezin bozuktur.

205. 92a

- 2 İrdi bahār ‘ārif olan hoş görüp demi
Yār ile mey nūş idüp irmez çü dem deme
- 3 Cānum hevāña düşmiş idi dilberā benüm
Havvā hevāsı mihr ile düşmeden Ādeme
- 4 Şükrüm budur ki sürdi derinden raķibi yār
Ol seg sürildi cennet içinden cehenneme
- 5 Gözden bıraķdı hecr ile ķan ağladı nigār
Dem yoķ Le ’ālī dīdelerüm ıalmaya deme

206

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Sīnesinde cān bulur dil girse cānān ķoyınına
Kimsen girmiş degüldür gerçi cānān ķoyınına
- 2 Yüze yüz bir görmege olmaz aña biñ cān bahā
Ķıymet olur mı ‘aceb girmege cānān ķoyınına
- 3 Saña ser-gerdān olur ey nev-cevān pīr-i felek
Girmiş iken māh-ı tābān mihr-i raķşān ķoyınına
- 4 Benden ol körpe ķuzuyu şöyle şaķlar seg raķīb
Nitekim girmege ķomaz ķurdı çübān ķoyınına
- 5 Ķoyınına girmek dilersin ey Le ’ālī ol şehūñ
Var delü olma gedā girmez çü sultān ķoyınına

2b. Bu mısradā vezin bozuktur.

206. 93b

1b. gerçi: gerçi kim: (metin)

2a. yüze yüz: metinde “y”lerin yerine “b” yazılmış.

207

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Şām-ı hicrānda kişinüñ girse cānān qoynına
Mürdeye beñzer ki çıkmışken gire cān qoynına
- 2 Cānı cān bulur kişinüñ şol zamān kim luţf idüp
Yār-ı cānı şoyınup girse çü ' üryān qoynına
- 3 Göñlümi nūr bağş idüp qapdı çü her bir dil-ğarīb
Döndi bu bī-çāre dil yüz pāre qurbān qoynına
- 4 Hüb-rūlar vuşlatı bir haţ durur gelmez dile
Zevqini şerh idemez kim gire hūbān qoynına
- 5 Ey Le 'ālī burc[1] ol māh-ı münirüñ yücedür
Göge kim irer ki gire māh-ı tābān qoynına

208

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fa' ulün

- 1 Bir sencileyin gül ola ger güller içinde
Feryād ile cānlar vire bülbüller içinde
- 2 Zülfinüñ arasında ruñınuñ gören eydür
Güller yaraşur açıla sünbüller içinde
- 3 Yiller gibi yolında yelim ol şeh-i hüsnüñ
Bendem diyü bir kez aña gel yeller içinde

- 4 Her kim ki düşer zülf hevāsında qalur bu
Ben baht qara gibi qara çöller içinde
- 5 Hergiz dilemez kim ola āzād Le'ālī
Yıllarla qapunda qala tā kullar içinde

209

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Terk-i 'ār idüp olan bī-ser ü sāmānlar ile
Hem-nişin olmağa 'ār eyleye sulţānlar ile
- 2 Dil hevādār oluban ger ire vaşluña şehā
Tahtını yil götüre bil ki Süleymānlar ile
- 3 Sen gül-i piste dehenle kelimāt itmek imiş
Düşde söyleşdüm idi gonçe-i handānlar ile
- 4 Tır-i āhum felegün deldi ser-[ā]-pā tenini
Mihr ü meh idemedi def' ini qalkānlar ile
- 5 Derd-i dilberle Le'ālī hele var hoş gicedür
Vaqt ola dilber ire derdüne dermānlar ile

210

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Çeşmi qanlar döküben hancer-i müjgānlar ile
Küyını Ka' be-şıfat pür ide 'üryānlar ile

---

209. 94a

3a.piste dehenle (ENMN): dehenle (metin)

3b.Düşde (ENMN): Düşdi (metin)

210. 94b

- 2 Bu sene dilbere olmaz dağı bir nesne bahā
Ey dil aylık bil anı alsa bedel cānlar ile
- 3 Göl yüzün Şevki ile gölŐen-i kuyunda Őehā
Bölböli lāl idelüm nāle vü efgānlar ile
- 4 Ol Şeh-i hüsne dilā Şanma ki hem-dem olasin
Görmedi kimse gedā baş oŐa sultānlar ile
- 5 Hāne-i dilde dağı almadı bir tīre mağal
Çünkü dilber pür idüpdür anı peykānlar ile
- 6 Rind olan ‘ahd ile peymāneyi terk eyleyemez
Hemān aldar yürür ol zāhidi peymānlar ile
- 7 Cānı yüz biŐse Le ’ālī varın eylerdi revān
Vaşl-ı yār olsayidi ‘āŐıka ger cānlar ile

211

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

- 1 Būseler ılsa bedel dilber eger cānlar ile
YeŐi cānlar bula dilber yine dermānlar ile
- 2 Ğamzeler tīriyile sīnemi oldurdu nigār
‘Ömri çoğ ola bizi oyladı ihsānlar ile
- 3 Hātt-ı müŐkīn gelicek gird-i ‘ izārında didüm
Şanki çevrildi gülün çevresi reyhānlar ile

- 4 Boyına meyl idüben müyına dolaşdı göñül
 Qaldı aşüfte olup zülf-i perişānlar ile
- 5 Pertev-i mihr-i ruḥuḡ maḥv ide nūr u ferini
 Ger şehā cem' olasin şem' -i şebistānlar ile
- 6 Ey Le 'ālī zer ü sīme dime kim meyl ide yār
 Pür durur [dürc-i] dehānı dür ü mercānlar ile

212

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Meh (...) saña görünmez nūr yoḡdur var ise
 Yā meger āyine-i ḥüsni ṭonuḡdur var ise
- 2 Bir naḡar gördüm yüzün düşdüm hemān dem pāyına
 Hergiz almadı elüm üftāde çoḡdur var ise
- 3 Qaşı yayından baña çün tīr-i ġamz[e] 'ahd ide
 'Ahdine yoḡdur vefāsı yā şınıḡdur var ise
- 4 Dil dehānuḡ fikrile mülk-i 'adem yolında[dur]
 Yā bugün gider yaḡud gice ḡonuḡdur var ise
- 5 Gün yüzün ḡoyup Le 'ālī göz ki meh-rū gözleye
 Göz göz açılmış delikdür nūrı yoḡdur var ise

212. 95a

1a. (...): Burada kelime atlanmıştır.

2b. almadı: olmadı (metin)

213

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Görüp bir gül-ruḥuñ zülfin giriftār olmasun kimse
Ki bülbül gibi nâlişler idüp zār olmasun kimse
- 2 Şu meh-rûlar ki serviveş hevāya çekdiler ḳaddi
Yücedür ḳaddi el irmez hevādār olmasun kimse
- 3 Lebinden büseye kıymet nigāruñ [sīm] ü zer olmaz
Ki cāndan ḡayr ile anı ḡarīdār olmasun kimse
- 4 Dil ü cān virüben hergiz yarayımadum ol yāre
Vefāsuz yāri dünyāda sevüp yār olmasun kimse
- 5 Varup gülzār-ı ḡüsünde vefā verdin direm dirken
Cefā ḡārına düş olup düşüp ḡār olmasun kimse
- 6 Cefā vu cevri dildāruñ olupdur mihrbān baña
Güzellerden cihān içre vefādār olmasun kimse
- 7 Le'ālī vaşlına yārüñ virüp cān bulmadum çāre
Vişāle çāre bulmağ içre nā-çār olmasun kimse

214

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Yine derd diyüben ' işğa günehkār olmasun kimse
Ki ḡayr-ı ' işğa şuḡl itmekde bī-kār olmasun kimse

---

213. 95a

214. 95b

1a. derd: درد (metin)

- 2 Leb-i şîrîn ile dilber acı dil virüp azarlar
Ki la' l-i cān-fezā ile dil-āzār olmasun kimse
- 3 Leb-i mey-gün ile yüzün gören mest oluban düşdi
Temāşā ideyin tenhā kıoıuş yār olmasun kimse
- 4 Dögüp it gibi kıovarlar kesilmez yār yanından
Raķīb-i seg gibi bî-şerm ü bî-‘ār olmasun kimse
- 5 İrüp rüy-ı sefidine Le 'ālī yüz sürerken āh
Kıara zülfinde bend olup siyekār olmasun kimse

215

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Geh yüzine öykünür çün dilberün geh kıaşına
Andan eksüklük gelür her ay māhuıuş başına
- 2 Kıadr ile fark-ı felek fevkine irürdi başum
Ki müyesser olsa baş kıomaķ işigi kıaşına
- 3 Cān yüzün görüp revān oldu kıomayup tende dil
Küymedi bunca zamān hem-dem olan yoldaşına
- 4 Gözüme gün yüzlüler encümce görünmez benüm
İrdi ol bedr-i münevver çünki on dörd yaşına
- 5 Şanasın şahn-ı çemende lāle-i gül-çehredür
Çün libās-ı al giymiş içine vü kıaşına

- 6 Dāne-i hāliyle zülfi dām olup dil şayd ider
Fitne vü āşüb için uymış güzāide kaçına
- 7 Seg raķībün ķatline perhīz ider mi ehl-i ‘ ışķ
Ey Le ‘ālī kişi bu yoldan şayar ķardařına

216

mefā‘ ilün mefā‘ ilün fa‘ ülün

- 1 Eger cān almağ için ura yāre
Revān vir ey göñül tek yāre yāre
- 2 Şanasın āb-ı Hızır ile virür cān
Çü dilber yara ura yara yara
- 3 Revānını teninden yār yarup
Revān bendin şu kim yārimi yara
- 4 Nişān it zaķm-ı tīguñ tīrūñe çün
Nişān olur bedende olsa yara
- 5 Le ‘ālī yara ura yāre cān vir
Vesīledür çü vaşl-ı yār yāre

217

mefā‘ ilün mefā‘ ilün fa‘ ülün

- 1 Çün irdi hūsn ile haddi kemāle
Yüzün gören virür cānı cemāle
- 2 Cemāliyle kemāle irdi ol māh
Ki hūsnı günü irmesün zevāle

- 3 Virür hicrān ile ‘āşıqları cān
İrgürmez birisin hergiz vişāle
- 4 Aña cān virene işi cefādur
Ne müşkil ‘āşığa ger böyle qala
- 5 Cemāliyle cihānda mişl[i] yoqdur
‘Aceb mi olsa mağrūr ol cemāle
- 6 Saña çün Hāq güzellük virdi cānā
Esirge ‘āşıqı girme vebāle
- 7 ‘Aceb taşvīr idendür Hāq Le’ālī
Muşavvir alımaz naqş-ı mişāle

218

mef’ülü fā’ ilātü mefā’ ilü fā’ ilün

- 1 Her (...) güzelle işi şıyām ola
Görse şarāb-ı la’ lüñi tesbiḥ cām ola
- 2 Örtür yüzini zülfi ile ol perī-şıfat
Yatan(?) ğarīb-i ḥaste dilün şubḥ u şām ola
- 3 Hüsñüñ günine beñzeyemez māh-ı āsmān
Evc-i felekde biñ yıl aña ger maqām ola
- 4 İrmez vişāl-i ‘ıydına hergiz şıyām ile
‘İşkı yolında her kişi kim nā-tamām ola

- 5 Mıř-ı cemāli zeyn idüp ey Yūsuf-ı cemāl
Göster Le 'ālī bendeye tā kim ğulām ola

219

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Seyr-i deryā hoş durur çün manzarun ğübān ola
Her birinün rüy-ı ğübı gün gibi tābān ola

- 2 Māh [u] encümle felekde seyr ider şan bir cevān
Geşt[-ber-] geşt eylemekde beyle mağbübān ola

- 3 Āsmāndan mihr ü meh inmiş durur baĥr içre şan
Her ne dem deryā içinde bunlara seyrān ola

- 4 Nūra ğark ola ser-ā-ser rüy-ı deryā vu cihān
Keřf idüp gün yüzlerin bunlar çü nūr-efşān ola

- 5 Tır-i müjġānla çekilmiřdür kemān ebrūları
'Ařıkān tır-i ĥadengine diler ħurbān ola

- 6 Geşt-i deryā ey Le 'ālī hoş durur ğübān ile
Daĥı hoşdur çünkim anda cām-ı mey gerdān ola

- 7 Sāz u söz olsa bile 'işret daĥı yegrek durur
Bunı kim řerĥ eyleye ger būseler iĥsān ola

220

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Çeşmi çü tiz eylemişdür ĥancer-i müjġānını
Her kişi tende emānet řaĥlar oldı cānını

- 2 Bir dağı tîğın revân itmez diyüben sîneme
Sînem içre cân yirine şağlarum peykânını
- 3 Dilerüm dilde ĥadengin bend idem durmaz geçer
Şanki bir zindânîdür deldi kaçar zindânını
- 4 Gül yüzün gülşende görmüş bir nazâr cânâ hezâr
Gül yüzün koyup saña ‘ arz eyler o destânını
- 5 Sen de tîz ol ey göñül ol dilbere cân virmege
Çün amân virmez çeküpdür ĥancer-i bürrânını
- 6 Tîr-i müjgânın çeküp çün kaçd-ı cân ide gözi
Vir revân cânı dilâ kıan eyleme peykânını
- 7 El uzatmış kâkül-i miskînine irse elüm
Uşa dirdüm ucdan uca şänenünğ dendânını
- 8 Bir ĥazel yazdum lebi vaşfında ol gül-çehrenünğ
Ĥûn-ı dilden itdi cism-i cedvel eşşânını
- 9 Gülşen-i ĥaddüğe girmiş ĥil‘ at-ı zülfünğ giyüp
Ĥindî-yi ĥâlünğ pür itmiş verd ile dâmânını
- 10 Dürr-i dendânunğ Le ‘âlî çünki nazm itdi şehâ
Lü ‘lü ‘-i manzûm ile zeyn eyledi dîvânını

2a. tîğın: tîğın tîzin (metin)

9b. Ĥindî-yi: Ĥindîyi (metin)

221

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Lebün şevkiyle al itdüm gözümden kan ile yaşı
Gören şanur ki la'l olmuş ser-i kūyunda her taş
- 2 Çü beytu 'llāhuñ olmadı mu' ayyen bir yiri kıble
Niğāruñ yūzi üzre yā ne hoş mihrāb olur taş
- 3 Māha yir yüzinde yüz biñ ola mihr ile 'āşık
[Ki] söz yok mihr-i hūsn ile egerçi gökdedür baş
- 4 Dehāniyla bili ey dil seni vehm ü hayāl itdi
'Ademdür menzilüñ turma vücūduñ rahtını daş
- 5 Gözümde yaşlar aqduğı pey-ā-pey pāyına budur
Uzasın hūsn bāğında o servüñ qadd ü baş
- 6 Dehānı sırrını ey dil şağın bir zerre fāş itme
Kişinüñ her kişi olmaz çü her işinde sırdaş
- 7 Meger kim dürc-i la'l içre durur dürc itmiş ol dilber
Söze geldükçe dür şaçar Le'ālī la'l-i dür-pāş

222

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Bu cemāl ile gören toğrısı ol mähveşi
Egri bakar yüzine kanda görürse güneşi

- 2 Her vişālün şonı çün fūrkat imiş anı bilüp
Hîn-i vuşlatdayiken şem' ün aqar göz yaşı
- 3 Geldi baş koşdı hatı zülfine ğavgālar için
' Āleme fitne düzerken koşulup göz ü qaşı
- 4 Muşhaf-ı haddiyile hāl ü hatı Ka' bede şan
Süre-i Nūr okur gördi Bilāl-i Habeşī
- 5 Şanma kim sākin ola tende Le'ālī dağı cān
Yandı çün ' ışq odıla meskeninün içi tışı

223

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Virür bir büsede dilber dil-i mecrūhā biñ cānı
Ki cān virmekde ol evvel Mesihādur aña şānī
- 2 Dilersen ol kemān-ebür seni terk itme[ye] ey dil
(...)
- 3 Dür-i dendānuş ey dilber nice kıymetlü gevherdür
Ki perde eylemiş Hūdā aña la' l ile mercānı
- 4 Esir ü bende kılmışdur cihān husrevlerin hüsni
Olupdur Mısr-ı hüsünüş o çü Yūsuf gibi sultānı
- 5 Le'ālī āb-ı Hızır olan leb-i cān bahşıdur bildük
Ki andan ğayrı görmedüm cihānda āb-ı hayvānı

224

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Şehr-i hüsne şāh olup sultānı hūbān ol yūri
Bendeñ olsun her güzel sen onlara hān ol yūri
- 2 Rūşen itdi nūr ile nūr-ı cemālūñ dilleri
Āsmān-ı cāna ey cān māh-ı tābān ol yūri
- 3 Gün yüzūñ üstinde alnuñ oldı çün māh-ı tamām
Nūra garķ olup şehā mihr-i dıraḥşān ol yūri
- 4 Dür dişūñ dürc-i lebūñden derc idüpdür çün Hudā
Aç dehānuñ dürcini her dem dür-efşān ol yūri
- 5 Zülfine ṭolaşma didüm çün ṭolaşduñ ey göñül
Bu uzun sevdāda peyveste perişān ol yūri
- 6 Ey Le 'ālī şevķ-i la' li seni ser-ḥoş eyledi
Dem-be-dem mey-gūn lebinden mest ü ḥayrān ol yūri
- 7 Bir ayağ üstine ḳaldı serv bālāñı görüp
Luṭf-ı ḳadd ile çemende sen ḥırāmān ol yūri

225

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Cānları alduñ revān var tenlere cān ol yūri
Cānlar olup saña leşker şāh-ı cānān ol yūri

224. 97b

7b. Luṭf-ı : Luṭf u (metin)

225. 98a

- 2 Yücedür çün menzilün nâ-pâk eli irmez saña
Gün gibi devrân içinde pâk-dâmân ol yüri
- 3 Luḫf-ı ḫaddün görüben el ḫaldurup cānâ çenâr
Dir du' âlar eyleyüp serv-i ḫırâmân ol yüri
- 4 Ben şeb-i hicrân içinde ḫalmışam bî-nür u fer
Rûy-ı pür-nür ile sen mihr-i dıraḫşân ol yüri
- 5 Dilberün gün yüzi nûryla çü rûşen olmadun
Ey gözüm fırḫat şebinde durma giryân ol yüri
- 6 Ey Le 'âlî vaşf-ı ḫüsn-i dilberi ḫatm idicek
La' l-i dendânın ögüp dilden dür-efşân ol yüri

226

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Çün güzellük sendedür ḫüsn ile sulṫân ol yüri
Ḥükm idüp mülk-i cemâle şâh-ı ḫübân ol yüri.
- 2 Görmedüm bir serv-i dil-keş ki saña hem-tâ ola
Bu ḫad-i bālâ ile tenhâ ḫırâmân ol yüri
- 3 Dem-be-dem Ya' ḫübveş ben hecr ile giryân olup
Sen şehâ Yûsuf gibi sulṫân-ı ḫübân ol yüri
- 4 Ben şeb-i hecr içre encüm gibi gözden yaş döküp
Rûy-ı pür nür ile sen mihr-i dıraḫşân ol yüri

6a. ḫüsn-i: ḫüsnî (metin)

226. 98b

2b. ḫad-i: ḫad ü (metin)

- 5 Hırğa-püşân ile zühd idüp çü başa çıkmadun
Ehl-i ' ışık ile Le 'ālī cur' a-nüşân ol yürü

227*

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Zülfiyle bende kılmış bir efendim var idi
Sünbülinden kaçmadın boynumda bendüm var idi
- 2 Sâyesinde hoş geçürdüm bâğ-ı hüsnin seyr idüp
Bir yüzi gül gönçe-leb serv-i bülendüm var idi
- 3 Leblerin medh eyledüm evvelde sonra hüsnini
Hoş lezîz oldu sözüm şan dilde kandım var idi
- 4 Bendeyi öldürmege and içüben sonra didi
Kanuğa el karmadım gerçi ki andım var idi
- 5 Çâh-ı mihnetde beni habs itdi ol Yüsuf-cemâl
Dimedi bir gün benüm bir derdmendüm var idi
- 6 Bend-i zülfinde dilâ müşkil belâlar çek yürü
Tutmadun binde birisin bunca pendüm var idi
- 7 Şulayıncağ râh-ı yâri naş iderdi surh ile
Hıdmetinde şu gibi bir fız ü tündüm var idi

* 227. 98b : Bu gazelle 101a'daki ilk gazel küçük değişikliklerle birbirinden ayrıldığından sadece bu şekli edisyon kritiğiyle buraya alınmıştır.

1b. Sünbülinden: Dergehinden (Diğer gazel)

5a. mihnetde: fûrkatde; habs: bend (D.g.)

6a. bend-i zülfinde: zülf bendinde (D.g.)

7a. Şulayıncağ: Şohıycağ (D.g.)

- 8 Geh libāsın al iderdi gāh mā'vī gāh surḥ
Eşk ile olmuş müsemmā bir levendüm var idi
- 9 Zülf bendinden Le'ālī dil kaçınca didi yār
Cānı hoş kırtardı gerçi çok kemendüm var idi

228

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Her kim yolunda kıoymaz ise cānı Muştafā
Kāfir durur ki gel(me)di imāna Muştafā
- 2 İtme rakīb kāfire hergiz şefā' ati
Şefkat idersen eyle müselmäna Muştafā
- 3 'İyd-ı vişāle irgürüben eyle gel kabül
Ka' be kapuında 'aşığı kıurbāna Muştafā
- 4 Mi' rāc-ı 'ışkıña erbāb-ı cān virenlere
Lāyık degül mi luḥ ile ihsāna Muştafā
- 5 Pertev şalarsa 'āleme gün gibi vech[i] var
Oldı cihānda hüsn ile yek-dāne Muştafā
- 6 'Āşık şarāb-ı la' lüñe büryān ider dili
Meyl eylesen n'ola dil-i büryāna Muştafā
- 7 Umma Le'ālī baña teraḥḥum ider diyü
Virmez selāmı hüsn ile sultāna Muştafā

229

mef'ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün

- 1 Ğamzeñ ħadengi teşne durur қana Muştafâ
Görmez kimesne қan içüben қana Muştafâ
- 2 Şunlar ki cem' cihân idüben muntazır durur
Bir büseñi virür şanur biñ cāna Muştafâ
- 3 Қaddüñ ħırāma gelse eger kim nazар қıla
Şaĥn-ı çemende serv-i ħırāmāna Muştafâ
- 4 Her dem cemālüñ ayı durur nūr u fer viren
Evc-i felekde mihr-i [dı]raĥşāna Muştafâ
- 5 Şöyle dutışdı cān u dile ' ışkuñ āteşi
Қorқum budur ki arz u semā yana Muştafâ
- 6 Bir Hindī pīçedür gibi gül gözinde kim
Belki қоmışdur anı gülistāna Muştafâ
- 7 Efgān u zār ile aña virme derd-i ser
Dutmaz Le 'ālī güşını efgāna Muştafâ

230

fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilün

---

229. 99a

2b. Bu mısradе vezin ve anlam bozuktur.

6a. Bu mısradе vezin ve anlam bozuktur.

7a. Bu mısradе vezin ve anlam bozuktur.

230. 99b

- 1 Nesh idüp cümle cemāli buldı çün şöhet Nebī
Muşhaf-ı hüsniyle itdi dilleri da' vet Nebī
- 2 Hūrlarla dem-be-dem cennetde hem-dem olmadan
Yeg durur bir dem senünle olduğum halvet Nebī
- 3 Şol şefā' atle Muḥammed ümmete olur şefi'
Eyle gel vaşluñla bu ben bendeñe şefkat Nebī
- 4 Haste-i ' ışkı şağaldur şanmağıl gayrı devā
La' l-i cān-baḥşuñ aña ger virmeye şerbet Nebī
- 5 Başuma şol gün qopar müşkil kıyāmetler benüm
Kim kıyāmet qaddün ire gitmege kıyāmet Nebī
- 6 Bu Le'ālī bende ' ışkın şerm idüp dimez saña
Kim velāyetle bilüp(?) itseñ n'ola raḥmet Nebī
- 7 La' l-i mey-gūnuñ gibi cāna virür zevk ü şafā
Anuñ içün eylerüm cām-ı meye ḥürmet Nebī

231

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Bu cihāndur her kişinün gerçi var eksüklügi
Cümleden artuq durur ' aşıka yār eksüklügi
- 2 Bī-qaṛār olduğum artuq oldı mihrün ile bu
' Aşıka çün pişedür şabr u qaṛār eksüklügi
- 3 Manzarısın çeşmimün gitme nazardan ey nigār
Nāzıra müşkil durur naqş-ı nigār eksüklügi

5b. Bu mısradada vezin bozuktur.
231. 99b

- 4 Gelmedi şādī ki tā dil inkisārın def' ide
Likin eksük olmadı şubḥ inkisār eksüklüğü
- 5 Dilberā öldür beni tā eksük ola rāzluḡ
Mücib-i rāḡat durur çün āh u zār eksüklüğü
- 6 İ' tibāruḡla olur nazm-ı Le 'ālī mu' teber
Eksük olmadı çü senden i' tibār eksüklüğü

232

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Dimezem yārda yoḡ cevr ü cefādan ḡayrı
Baḡa her cevr degül mihr ü vefādan ḡayrı
- 2 Yoḡ delīl-i deheni hīç şadādan ḡayrı
Ġayba vāḡıf olımaz kimse Ĥudādan ḡayrı
- 3 Ne ṡarīḡ ile sürem ben de anuḡ pāyına ser
İşiginden geçemez kimse şabādan ḡayrı
- 4 Didüm ey dil ḡām-ı zülfinde ne keşf oldı saḡa
Didi fetḡ olmadı bir kılcā belādan ḡayrı
- 5 Şūfi şāfi ḡabaḡın anuḡ altına çeker
Kimse vāḡıf olımaz aḡa ḡabādan ḡayrı
- 6 Gerçi her kişi cihānda bir işi pīşe ider
Şāf-diller idemez ' ays u şafādan ḡayrı

---

232. 100a

3b. geçemez: kimse geçmez (metin)

4a. zülfinde: zülfünde (metin)

- 7 Vaqt-i vuşlatda Le'ālī ne ola pīş-keşūñ
Dil ü cāndur nem ola daḥı du'ādan ğayrı

233

mef'ülü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Şāh itdüğinde şehr-i cemāle şehā seni
Çılmış güzide cümle güzelden Hüdā seni
- 2 Dār-ı cihānda ḥür-ı cinān ārzü kılan
Bir gün meger ki görmedi ey meh-likā seni
- 3 Virmiş egerçi her güzele ḥişşe-i cemāl
Cümle cemāli cem' idüp itmiş Hüdā seni
- 4 Gerçi cihānda her güzelüñ resmidür cefā
Başdan ayağa eyledi Hāq pür-cefā seni
- 5 Hüsñ ü cemāle gerçi ki yok intihā şehā
Çılmış kemāl-i ḥüsñüñ ile müntehā seni
- 6 Ağladuğuma gelmez idüñ ey şanem benüm
Çok sevdüğünden eylese hicrān cüdā seni
- 7 Cevrūñ Le'ālī bendene az itmege şehā
Görsem cefāsı çok güzele mübtelā seni

234

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

- 1 Bu vech ile ki kıldı güzel Hāḡ şehā seni
Yā Rab ne yüzden itmiş ola bī-vefā seni
- 2 K̄orḡum budur ki daḡı beter ḡod-bīn olasın
Göstermek ile āyine nāḡeh saḡa seni
- 3 Hergiz cihānda ḡüsn ile görmeyicek nazīr
Nice nezāre idersin sen baḡa seni
- 4 Mülk-i cemāle ḡüsn ile ḡākim olanlara
Sultān-ı a' ḡam eylemiş ey şeh ḡudā seni
- 5 Bir zerresince mihrūḡ olaydı Le'āliye
Bu vech ile ki sevmişem ey pūr-cefā seni

235

fā' ilātūn fā' ilātūn. fā' ilātūn fā' ilūn

- 1 Nergisinden bir nazār açılmadı nāz uyḡusı
Merdūm-i bīmāruḡ olur gerḡi kim az uyḡusı
- 2 Yüzini görmeḡe varsam bir nazār açmaz gözin
Gerçek uyḡu mı ola yā Rab yā nāz uyḡusı
- 3 ḡāba varsam yār iḡün gönür raḡīb –i rū-siyeh
K̄ara düşler gösterür bu baḡt-ı nā-sāz uyḡusı

---

234. 100b

3b. Bu mısradā vezin bozuktur.

235. 100b

- 4 Derd-i h̄ali güldürür vechinde vü tuymaz gözi
Tan degül gâfil kılar çün merdümi bāz uyḡusu
- 5 Çeşmni uyḡuda şanup būs-ı lebe kaşdeyleme
Merdüm-i bīmāruḡ Le 'ālī çün olur az uyḡusu

236

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Çekse gül yüzlüler piyāleleri
Zeyn ider güller ile lāleleri
- 2 Gül budağında verd-i ter şanuram
Dest-i sākīde pür piyāleleri
- 3 İrmedi āh gūşına mehümünḡ
Çarḡa irgürdüm irce nāleleri
- 4 H̄alka-i zülf ile yüzün şanuram
Göricek gird-i mehde hāleleri
- 5 Yüce şanı gūşına o mehünḡ
İrgürimez Le 'ālī nāleleri

237

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Gül yüzünḡden götür külāleleri

5a. şanup: şanam (metin)

236. 101a

4a. Bu mısradaki vezin bozuktur.

237. 101b

Sāḳiyā dur yürüd piyāleleri

2 Hün-1 'ışka çü da' vet itdi beni
Hün-1 dilden idüp nevāleleri

3 İçeridüm ḳanını bulsaydum
La' lüñe irişen piyāleleri

4 Nice cāndur alınmaya göricek
Ol ruḥ-1 al gözi alaları

5 Nice kez didi ḳaluram bu gice
Gitdi ol ḳaldı bende ḳāleleri

6 Dür-i dendān ile lebin şanuram
Berg-i gülde Le 'ālī jāleleri

238

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1 Beḳzedelden yüzine lāleleri
Sūsen ider baña iṭāleleri

2 Öper idüm lebüñe irmeyüben
La' lüñe irişen piyāleleri

3 Şehr-i mihre çü 'āmil itdi dili
Derd ü ḡamdan idüp ḥavāleleri

4 Yār zülfi mi ḳıldı ḳaddi mi dāl
Yā raḳīb-i següñ aṭāleleri

5 Mā' il olmaz Le 'ālī sünbüle dil
Gül yüzinde görüp küläleleri

239

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1 Dil mi kaldı tār-ı zülfünle giriftār olmadı
Cān mı kaldı kākülün bendine berdār olmadı

2 Āh kim ' ışkı hevāsına düşüp ol dilberün
Ol kadar āh eyledüm bir dem hevādār olmadı

3 Tāli' üm yār olmadıdır sebep kim luḫ ile
Mihridüp ol meh baḫa bir gün vefādār olmadı

4 Luḫ ile yapmış iken cevriyle yıkdı göñlümi
Raḫm idüp gör bir nazarla yine mi' mār olmadı

5 Yıllar ile toḫmadı bir gün tulu' itdi o māḫ
Şükrüm oldur ol zamān arada aḫyār olmadı

6 Sevdüm ise bir gün ol meh-rü yüzüme baḫmadı
Kim maḫabbet ehli mihriyle günehkār olmadı

7 Ka' be-i küyün ḫavāf itdi Le 'ālī düşde līk
Ruḫların görmeyüben rü 'yā-yı envār olmadı

240

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1 Ehl-i dünyā gibi şankim kār u bār egler beni
' Āşıḫ-ı şürideem şevḫ-i nigār egler beni

- 2 Bend-i zülfinde dile eglenceden kıldum su'âl
Didi hoş-büy ile hatt-ı müşk-bâr egler beni
- 3 Levh-i haddümde hatum okurken eglendün didi
Didüm ey cân kırâ'at-ı hatt-ı gubâr egler beni
- 4 Bûy-ı zülfiyle çü dilber boyımı göstermedi
Şimdi sünbül-büy ile kadd-i çenâr egler beni
- 5 Kûy-ı yâre baş açup varmağa yokdur tākātüm
Ey Le'âlî şanma kim vaz' -ı vaqâr egler beni

241

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Şanma göz irdüm vişâle vaşl-ı yâr egler beni
Raḥm ide dilber diyüben intizâr egler beni
- 2 'Ahd-ı nâ-ma' düd idüpdür vaşl için dilber baña
Şimdiki demde hisâb-ı bî-şumâr egler beni
- 3 Şüretin taşvîr idüpdür 'ışık ile naqqâş-ı dil
Levh-i dilde şüret-i naqş-ı nigâr egler beni
- 4 Yâr yüzün görmesem eglenmezsin lakin raqîb
Karşu gelür it gibi bî-ihtiyâr egler beni
- 5 Şehr-i yâre irmişem vaşla Le'âlî çäre yok
Gitmezem hergiz ümîd-i vaşl[-ı yâr] egler beni

3b. Bu mısradâ vezin bozuktur.

241. 102a

242

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Şanmañuz irdüm vişāle vaşl-ı yār egler beni
Fūrkatinde dilberüñ feryād ü zār egler beni
- 2 Gerçi bir kılca görünmez orta yirde hāşilum
Kim miyān-ı dilbere kaçd-ı kenār egler beni
- 3 Turdum aynala yolında gün yüzün gördüm diyü
Muntazur kaldum bu yolda reh-güzār egler beni
- 4 Gülşen içre bülbüli gördüm fiğān u zār ile
Baña hem-demdür diyü zār u nizār egler beni
- 5 Medh ider vā' iz Le 'ālī gerçi cennet gülşenin
Bunda ol gönçe-dehān u gül-' izār egler beni

243

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Leb-i cān-bağşuñ itmezse dil-i mecrūha dermānı
Hemān dermānı ölmekdür saña ısmarlayup cānı
- 2 Leb-i şeftālüsün alan dile cān bağş ider beñzer
(...) seyrine cān virür nigāruñ hüsñ bostānı
- 3 Kala şahrā-yı Çin içre kimesne añmayup nāfe
Perişān eyleseñ cānā bu zülf-i ' anber-efşānı

- 4 Leb-i cān-baḥş-ı dildārı göreydi gün yüzinde ger
Taleb zulmetde itmezdi Sikender āb-ı hayvānı
- 5 Dilā meydān-ı ʿışkına başuḡ top idüp ger kim
Nice başlar kıla ğaltān nigāruḡ zülf çevgānı
- 6 Yed-i kudretle bir āyet yazıldı laʿ lüḡe reyḫān
Meger Yaʿ kûb yazmışdur o yüzden ḫaṭṭ-ı Qurʾānı
- 7 Leʾālī ehl-i ḫüsn olan aḡa hep bende olmuşdur
Ki rüşen oldı gün gibi odur ḫüsn ili sulṭānı

244

mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün

- 1 Şu demden zār olup ben meh-i tābāndan ayrıldum
Ki tende ḫalmadı dirlik şanasım cāndan ayrıldum
- 2 Benem ḫurşid-i nūr-efşān rüşen eylemez göḡlüm
Ki rüzum şeb olupdur çün ruḫ-ı cānāndan ayrıldum

B. MUSAMMATLAR

1. MURABBA‘-I MÜTEKERRİR

1

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

I

Mey-i şaf ile yine jeng-i dili pāk idelüm
 Çekelüm cām-ı meyi cānı feraḥnāk idelüm
 Nām u nāmūsı koyup ‘ işreti bî-bāk idelüm
 Mest-i lâ-ya‘ kıl olalum yaqalar çāk idelüm

II

Bir nice gül-ruḥ ile seyr-i gülistān idelüm
 ‘ Ayš u ‘ işret yirini ravza vu bustān idelüm
 ‘ Ayš ile nüş-ı meyi ‘ āleme destān idelüm
 Mest-i lâ-ya‘ kıl olalum yaqalar çāk idelüm

III

[Vaḳ]t-i gül geldi gelün gülşene mül nüş idelüm
 [Gü]l ü mül şevki ile gönlümüzü hoş idelüm
 [Bir] güneş yüzlü ile kaynayalum cüş idelüm
 Mest-i lâ-ya‘ kıl olalum yaqalar çāk idelüm

IV

(...) yine ‘ işrete bünyād idelüm
 Dil-i vîrānumuzı cām ile ābād idelüm
 Ger müdām olmaz ise yār lebin yād idelüm
 Mest-i lâ-ya‘ kıl olalum yaqalar çāk idelüm

1. 64a

II/2. ravza vü: ravza-i (metin)

III/3. cüş : hoş (metin)

IV/3. ise: زسه (metin)

V

Nice bir zühhd idüben cür' a-i meyden kaçalum
 Bâb-1 meyhâneyi bağlu bulduğ açalum
 Sâkiyâ ıolu ıolu şun beri cām içelüm
 Mest-i lâ-ya' kıll olalum yağalar çāk idelüm

VI

Ėam[1] def' itmek içün cām ile hem-dem olalum
 Cām-1 mey şevkı ile řād oluban Cem olalum
 řāhid ü mey bulalum zevķ ile 'işret kılalum
 Mest-i lâ-ya' kıll olalum yağalar çāk idelüm

VII

Mey ü mađbūba yine zühdi kıoyup kıořılalum
 Der-i meyhâneyi devr idüben ıolaşalum
 Nūř-1 meyden geçüben geh duralum geh düřelüm
 Mest-i lâ-ya' kıll olalum yağalar çāk idelüm

VIII

Nūř-1 mey çünkü göñül bir güzel ile hoř imiř
 Güzel olmasa kişinün teni cāndan boş imiş
 Bize mey kısmet olup vuşlat[1] yārün düş imiş
 Mest-i lâ-ya' kıll olalum yağalar çāk idelüm

IX

Ey Le'ālī beri gel pīr-i muğāndan kaçalum
 Yüzümüz Hađķa ıutup cām-1 mağabbet içelüm
 Varumuz cām-1 İlāhī yolına hep şaçalum
 Mest-i lâ-ya' kıll olalum yağalar çāk idelüm

V/2: açalum: ایچه لوم (metin); bu mısradā vezin bozuktur.

VII/2: Bu mısradā vezin bozuktur.

2

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Ey cihān-ı hüsni içinde hūb u merğūbum benüm
 Hūb-rūlar meclisinde cümle-i hūbum benüm
 Sağa kul olmak yiter 'ālemde manşūbum benüm
 Āh şāhum dilberüm gül yüzlü maḥbūbum benüm

II

Terk idüp dilden beni cāndan şehā yād itmedün
 Gönlümün vīrānesin bir laḫza ābād itmedün
 Yüzüme bir kez gülüp ben kuluḫı şād itmedün
 Āh şāhum dilberüm gül yüzlü maḥbūbum benüm

III

Āsmān baḫrın deler bir dem cigerden itsem āh
 Pertev-i āhumla yanar āsmānda mihr ü māh
 Ben kuluḫa merḫamet itmedün ey göy gözlü şāh
 Āh şāhum dilberüm gül yüzlü maḥbūbum benüm

IV

Ben seni idinmişem çün cān eyā şāh-ı cihān
 Zikrūḫi hem itmişem şām u seher vird-i zebān
 Şafḫa-i cān u dile yazdum eyā gonçe-dehān
 Āh şāhum dilberüm gül yüzlü maḥbūbum benüm

V

Bu Le'ālī bende oldu bend-i zülfünde esîr
 Olmaduñ bendüñdeki bendenden ey dilber habîr
 Oldı derdüñle senüñ ey nev-cevân bende şaşîr
 Āh şāhum dilberüm gül yüzlü maḥbûbum benüm

3

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

Ey gönül itme nazār bu şehre sen ikrāh ile
 Pür durur her gūşesi bunuñ çün ehlu'llāh ile
 Şeh duḥūl itdi buña hem merdüm-i dil-ḥ'āh ile
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

II

Bir nice gün gerçi kim gül oldu ol bārān ile
 Böyle ḳalmadı gül ü seyli anuñ her ān ile
 Açılıp şeh devletinde gülsitān bostān ile
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

III

Gülşeni oldu müzeyyen açılıp hep gülleri
 Şad hezārān şevḳ ile destān oḳur bülbülleri
 Bunı söyler dem-be-dem ḳulaḳlarında dilleri
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

V/3. bende şaşîr: ol bend her (?) (metin)

3. 92b

II/1. bārān: yār (metin)

II/2. ān ile: anuñla (metin)

IV

Dā'imā söyler bunı taşdıķ idüp ehl-i maķāl
 Kim bahārına bunuñ firdevs-i a' lādur mişāl
 Vird ider bunı bu şehre her kim o bula vişāl
 Cennet oldı Edrine şehri vişāl-i yār ile

V

Her ki o seyr ide vardı gördi murğ-ı zārını
 Hem işitdi cān u dilden anda murğ-ı zārını
 'Ayš idüpdür devr-i şehdür ĥarc iderüm varını
 Cennet oldı Edrine şehri vişāl-i yār ile

VI

Cūylar her yañadan aķup revān olmış buña
 Gülşenī-i Ĥay diyü mādān revān olmış buña
 Hem şehinşeh daķı cān içinde cān olmış buña
 Cennet oldı Edrine şehri vişāl-i yār ile

VII

Her nihāl-i serv olupdur bir nigār-ı sebz-püş
 Āb-ı Ĥızr idersün (...) çü nüş
 Ne temāşā eyleyüp ola şehinşeh gönli hoş
 Cennet oldı Edrine şehri vişāl-i yār ile

VIII

Lāleler la' līn ķadeķ oldı gülistānda ele
 Şāğar-ı zerrīn ile nergis ķadeķ şunar güle
 Dir ki 'ayş itmek gerek hem-dem ķılıp cāmı bile
 Cennet oldı Edrine şehri vişāl-i yār ile

IV/2. firdevs-i: firdevsī (metin)

VI/2. Bu mısradā vezin bozuktur.

VII/1. püş: p'nin noktası unutulmuş.

IX

Çün şüküfeyle bezenmişdür bu dem şâh-ı dıraht
 Şan cevānlardur ki Hakk açmış durur anlara baht
 Şimdi sultāna olupdur devlet ile pāy-i taht
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

X

Hüblar kim hüsni ile Yūsuf dururlar her biri
 Hüsni ile hergiz irişmez anlara hür u perī
 Şan bihişt içinde yürür bunda hübān leşkeri
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

XI

Mescid-i cāmi^c kim oldu mecma^c -1 ehl-i şalāt
 Cem^c -i kevn cem^c olur anda her kapudan zāhirāt
 Şāhuñ erkānı gelür saflara derilür kat kat
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

XII

Kim ider mescidlerüñ vasf-ı cemīlini tamām
 Kim şalāt ile olupdur rüz [u] şeb dārü 's-selām
 Şubḥ u şām anda oqunur^c avn-i şāh ile kelām
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

XIII

Hem menārına varupdur nām-ı Aḥmed rif^c ati
 Göklere irse yiridür rif^c at ile kāmeti
 Artuğ oldu şeh gelelden hem mü 'ezzin şevketi
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

IX/1. bezenmişdür: bezetmişdür (metin) ;şâh-i' şâh u (metin)

XIV

Rüz-1 'ıyd ol deñlü geldi hem muşallāya kişi
 Kim muşallādan çıkup tıtmışdı hep tağ u taşu
 Devlet-i şehrinde müzeyyen olmuş idi her kişi
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

XV

Dağı devletdür bu şehre āşaf-1 luğf u kerem
 Luğf-1 ihsānıyla olmuşdur cihānda muğterem
 Şāh ile geldi bu şehri eyledi bāğ-1 İrem
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

XVI

Ey Le 'ālī var ola pāy- a' zam-ı şāh ile
 Kim nizāmı 'āleme bunlar virür Allāh ile
 Merdümān hoş-dil olup dirler çü sāl ü māh ile
 Cennet oldu Edrine şehri vişāl-i yār ile

2. MUHAMMES-İ MÜTEKERRİR

1

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

I

İ' tidāl ile bahār ey dil cihānuğ cānıdır
 Mürdeler zinde kıılır güyā Mesīh-i şānīdür
 Gülşen-i zeyn eyledi Mānī anuğ hayrānıdır
 'Ayn-ı Çin oldu cihān gülşen nigāristānıdır
 Sākıyā mey şun bahār eyyām-ı gül devrānıdır

II

‘Ayš u nüş eyyām[1] geldi elde cām olmağ gerek
 [Mes]tler destindeki cām içre fām olmağ gerek
 Ehl-i zevk olanların ‘ayş[1] devām olmağ gerek
 Rüz [u] şeb işi anuñ nüş-1 müdām olmağ gerek
 Sâkiyâ mey şun bahâr eyyām-1 gül devrânıdur

III

Bülbül-i cāna nigārâ rüy-1 hūbuñ gül yiter
 Ğonçe-i handān yirine gel yüzüme gül yiter
 La‘l-i mey-gūnuñ hayāli ey yüzi gül mül yiter
 Gül yüzi üstinde zülfüñ bendeye sünbül yiter
 Sâkiyâ mey şun bahâr eyyām-1 gül devrânıdur

IV

Çün dehānuñ ğonçe vü yüzüñ gül-i hamrâ gibi
 Bülbül-i cān göreli yürür şehâ şeydâ gibi
 Dağ u deşt oldı yiri Mecnūn-1 pür-sevdâ gibi
 Def‘-i sevdâ itmege yoğdur mül ü şahbâ gibi
 Sâkiyâ mey şun bahâr eyyām-1 gül devrânıdur

V

Cām ile cem‘-i şurāhî hüzni def‘ eyler tamām
 Şād olup mey nüş iden alur cihāndan intikām
 Ğerd-i ğamdan sâf olup cāhı olur dārü’s-selām
 İde[r]üz mey-hāneyi hürmet idüp beytü’l-harām
 Sâkiyâ mey şun bahâr eyyām-1 gül devrânıdur

II/2. [mes]tler: Metinde kelimenin bu kısmı anlaşılammıştır.

VI

Cümle ezhāra bahār güli çü sulţān eylemiş
 Gülsitānda şāh-ı gül güyā ki dīvān eylemiş
 ‘Ayš u nüş ehli için zeyn-i gülistān eylemiş
 Bülbüli zevk ehline gülşende hoş-ḥān eylemiş
 Sākiyā mey şun bahār eyyām-ı gül devrānıdur

VII

‘İşk ile mey nüş idüp mül gibi cüş itdüm yine
 Def idüp dilden gamı gönlüm[i] hoş itdüm yine
 Dilberün yüzün görüp cüş u ḥurüş itdüm yine
 Şevk-i dilberle meyi tekrār nüş itdüm yine
 Sākiyā mey şun bahār eyyām-ı gül devrānıdur

VII

Ey Le ’ālī gül çü nūr-ı Ahmed-i Muḥtārdur
 Reng ü büy ile cihān lā-cerem muḥtārdur
 Ehl-i ‘ayş olan bu dem bī-ḥāb olup bīdārdur
 ‘Ayşı şol eyler ki bir gül yüzlü aña yārdur
 Sākiyā mey şun bahār eyyām-ı gül devrānıdur

VI/1. bahār güli :gül bahārı (metin)
 VI/2.Gülsitānda: Gülsitānında (metin)

C.MÜFRED

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

تشنه بخون من لبت نركس بر خمار هم

كشته بلای ختت طره مشك بار هم

Türkçesi: *Senin dudakların ve nergis gibi baygın bakan gözlerin benim kanıma susamış, hattının belâsı ve müşk yüklü saçların da beni öldürmüş.*

KAYNAKÇA

Bursalı Mehmed Tahir. *Osmanlı Mü'ellifleri*, İstanbul: Matba'a-i Amire, 1342 H.

CANIM, Rıdvan. *Latîfî Tezkiretü 'ş-Şu'arâ ve Tabsıratü'n- Nuzamâ*, Ankara: AKM Yayınları, 2000.

DEVELLİOĞLU, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 2002.

DİLÇİN, Cem. *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1983.

DİLÇİN, Cem. *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara: TDK Yayınları, 1995.

EYÜBOĞLU, İsmet Zeki. *Divan Şiiri*, Ankara: I, Say Yayınları, 1994.

HORATA, Osman. "Necatî Bey'den Bâkî'ye Döne Döne." *Bilig*, Ankara: Güz 1998: 44-60.

İPEKTEN, Haluk. *Şair Tezkireleri*, Ankara: Grafiker Yayınları, 2002.

İSEN, Mustafa. *Gelibolulu Mustafa Ali Kühnü'l Ahbar'ın Tezkire Kısmı*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1994

İSEN, M., M. MACİT, O. HORATA, F. KILIÇ ve İ. AKSOYAK. *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları, 2002.

İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu, I İstanbul:1947 .

İZ, F. ve G. KUT. "XV. Yüzyıl Türk Edebiyatına Toplu Bakış." *Büyük Türk Klasikleri*, II, İstanbul: Ötüken Söğüt Yay. 1985: 105-108

KANAR, Mehmet. *Büyük Farsça-Türkçe Sözlük*, İstanbul: Birim Yayınları, 1998.

KOMİSYON. *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1979.

KÖKSAL, Fatih. “Edirneli Nazmî Mecma’ün Nezâ’ir” (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2001.

KÖPRÜLÜ, Fuad. *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 1981

KÖPRÜLÜ, Fuad. “Türkler (Türk Edebiyatı).” *İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 12/2, 1988:5 38-551.

KUTLUK, İbrahim. *Kınalı-zâde Hasan Çelebi Tezkiretü’s-Şu’arâ*, II, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989.

Latîfi, *Tezkire-i Latîfi*, İstanbul: İkdâm Matba’ası, 1314: 289-290

Le’âlî, *Dîvân-ı Le’âlî*, Süleymaniye Ktp., Hacı Mafmud Ef., Yz. no:3298 Yk: 41-103

LEVEND, Agah Sırrı. *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, I, 1998.

MAZIOĞLU, Hasibe. “Türk Edebiyatı, Eski.” *Türk Ansiklopedisi*, XXXII, Ankara: MEB Yay. 1983: 99-110.

MENGİ, Mine. *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara, Akçağ Yayıncılık, 2000.

OCAK, Tulga. “Labial Hı’nın Çeviriyazıda Yazımı Sorunu.” *Çağdaş Türk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış (Nevin Önberk Armağanı)*, Ankara, 1996: 21-28.

ONAN, Ahmet Talat. *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2000.

PALA, İskender. *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: LM Yayınları, 2003.

PALA, İskender. *Divan Edebiyatı*, İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş., 1996.

Pervâne Beg Mecmuası, Topkapı, Bağdad Ktp., Yz. no:406(2629), Yk: 8a, 247a, 280a, 503a ,511a,

SARAÇ, M. Ali Yekta. "Divan Tahlilleri Üzerine" İlmî Araştırmalar, İstanbul, 8, 1999, 209-219.

Sehî. *Heşt Behişt*, İstanbul, 1320: 73-74

Şemseddin Sami. *Kamus-ı Türki*, İstanbul: İkdâm Matbaası, 1317.

TEKİN, Gönül. "Fatih Devri Edebiyatı." *İstanbul Armağanı*, I, İstanbul: 1995: 161-221

TEKİN, A. Gönül. "Türk Edebiyatında 13.-15. Yüzyıllar." *Osmanlı Uygarlığı*, 2, İstanbul: Kültür Bakanlığı Yay., 2003: 506-521.

TİMURTAŞ, Faruk K. "Türkiye Edebiyatı." *Türk Dünyası El Kitabı*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1976:421-430.

ÜNVER, İsmail. "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler." *Türkoloji Dergisi*, Ankara: XI , 1. sayı,1993: 51-80.

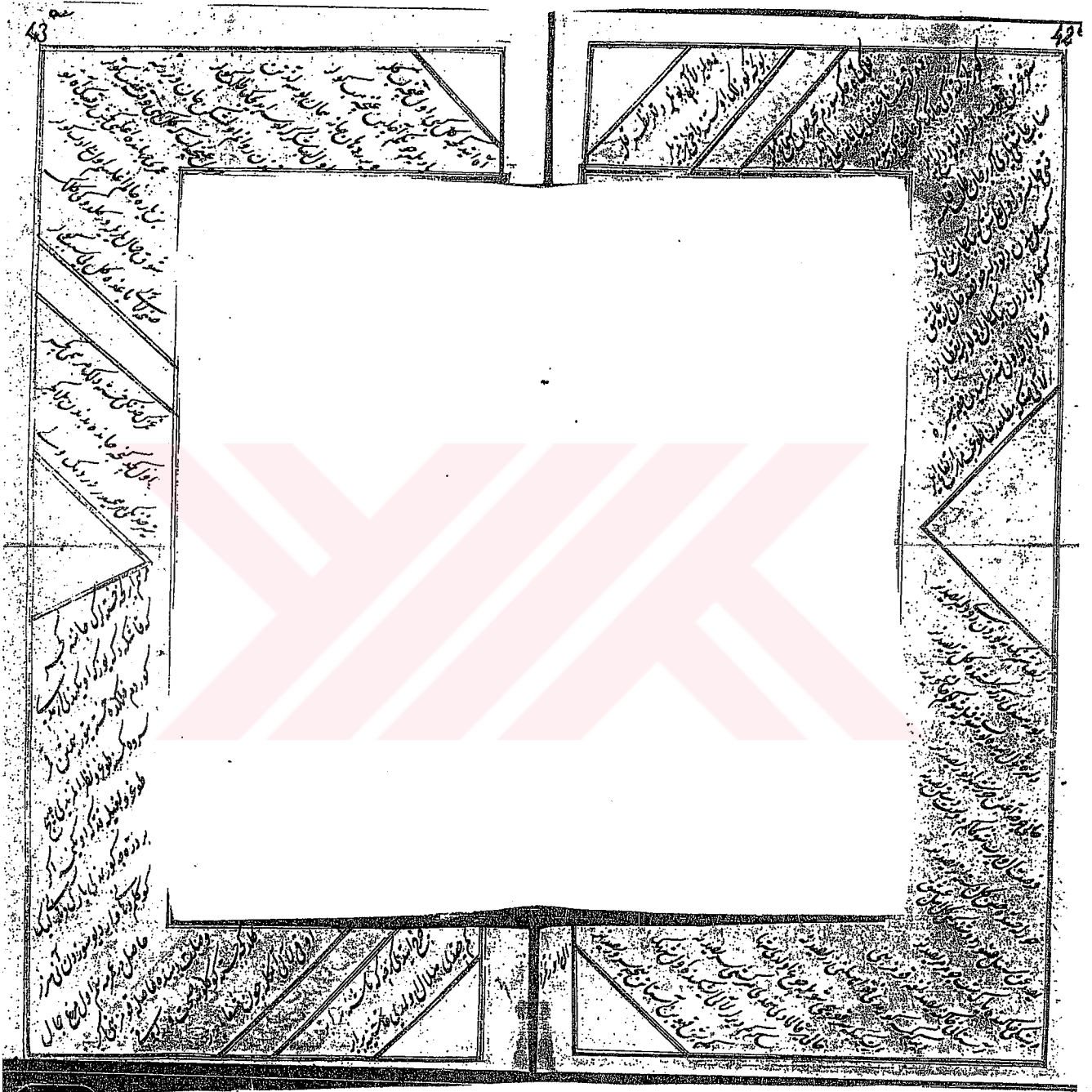
YENİTERZİ, Emine. "Metin Şerhiyle İlgili Görüşler." *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 5, 1999: 59-68.

EKLER

Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Efendi Bölümü
3298'de Kayıtlı Olan
Yazma Nüshanın Fotokopisi

آنکه بگویم که در اول قیومت
بودم و چون قیومت برپا شد
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت

در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت

بنا بر حال عالم سلیمان
نورانی که بود و کوه که
هوا که با باد و گل که
نورانی که بود و کوه که
هوا که با باد و گل که

که در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت

در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت

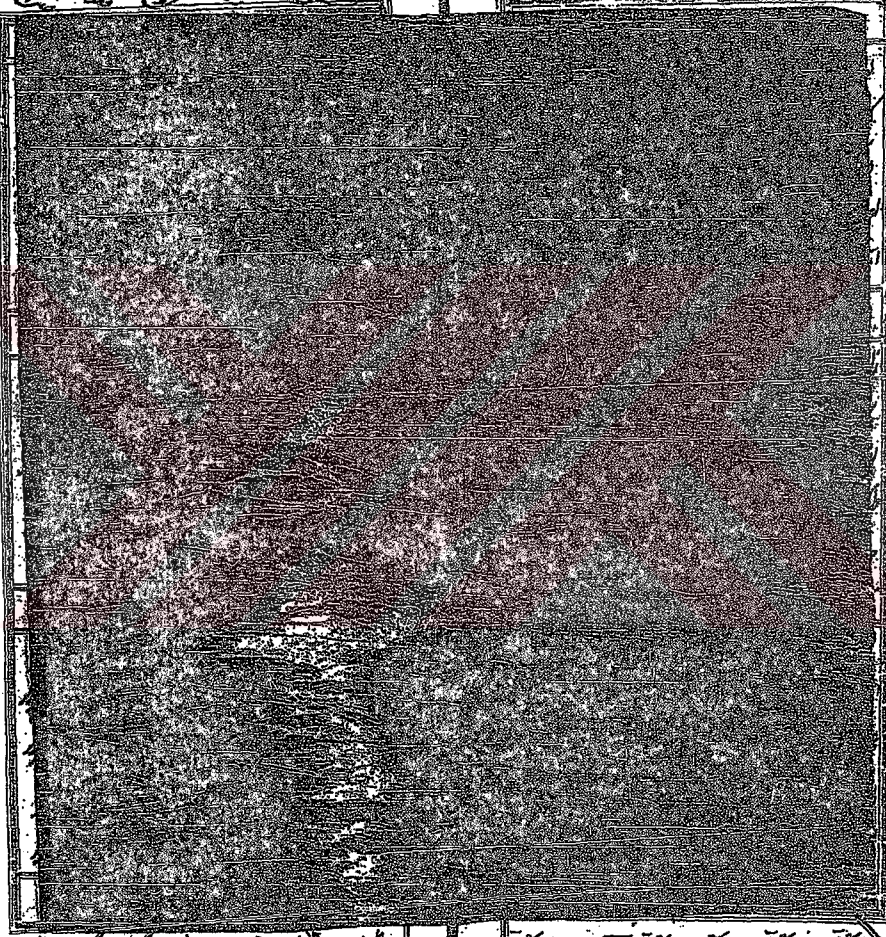
در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت

در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت

در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت
و در آن روز که همه را برانگیخت

چون که در این کتاب آمده است که هر که در این کتاب بخواند و در این کتاب بخواند...

چون که در این کتاب آمده است که هر که در این کتاب بخواند و در این کتاب بخواند...

چون که در این کتاب آمده است که هر که در این کتاب بخواند و در این کتاب بخواند...

چون که در این کتاب آمده است که هر که در این کتاب بخواند و در این کتاب بخواند...

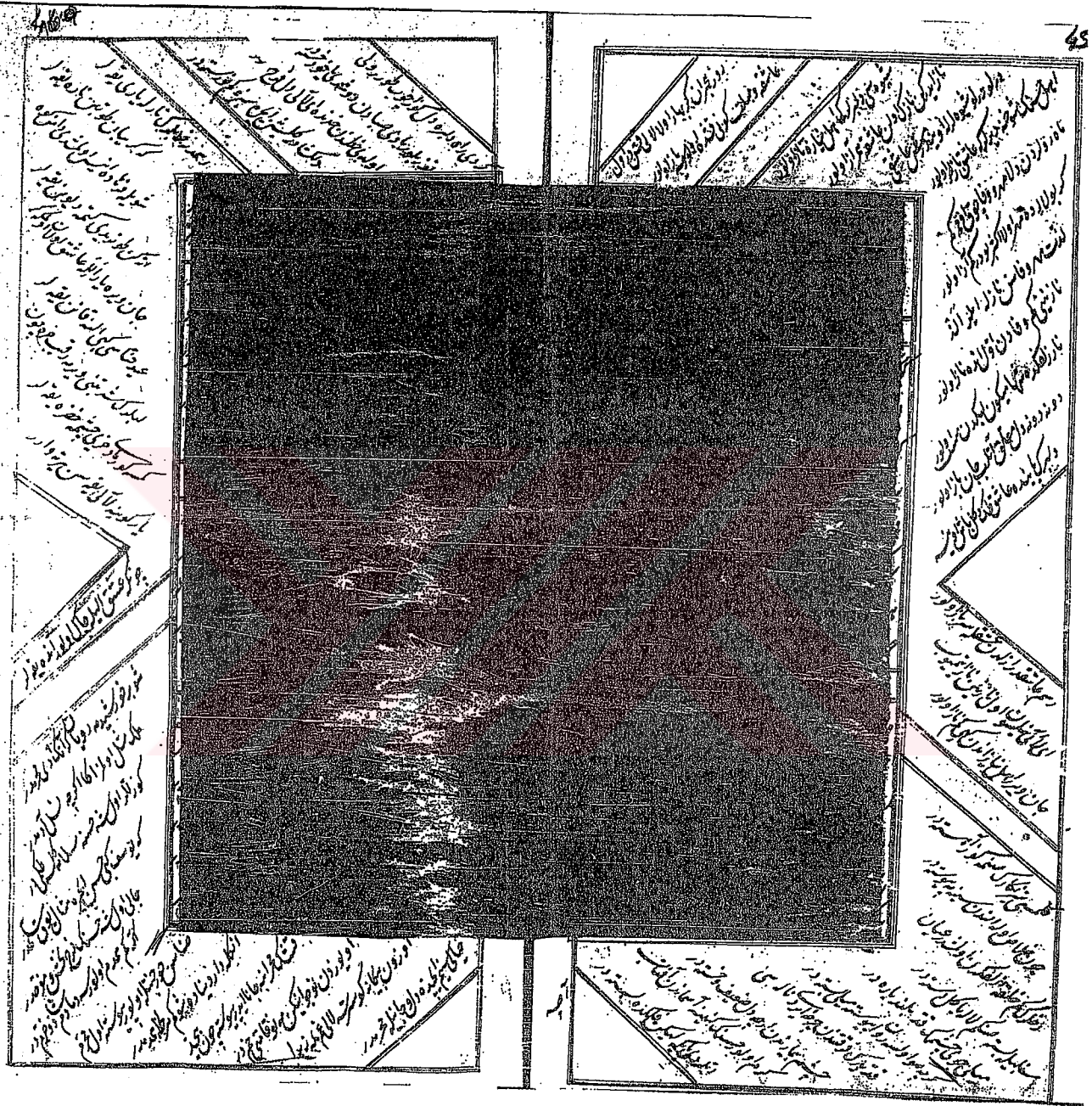
چون که در این کتاب آمده است که هر که در این کتاب بخواند و در این کتاب بخواند...

چون که در این کتاب آمده است که هر که در این کتاب بخواند و در این کتاب بخواند...

چون که در این کتاب آمده است که هر که در این کتاب بخواند و در این کتاب بخواند...

چون که در این کتاب آمده است که هر که در این کتاب بخواند و در این کتاب بخواند...

این که در این کتاب از حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام نقل شده است که هر که در این کتاب بخواند...

بسم الله الرحمن الرحیم این کتاب از کتب معتبره است که در آن...

و در این کتاب از کتب معتبره است که در آن...

و در این کتاب از کتب معتبره است که در آن...

و در این کتاب از کتب معتبره است که در آن...

و در این کتاب از کتب معتبره است که در آن...

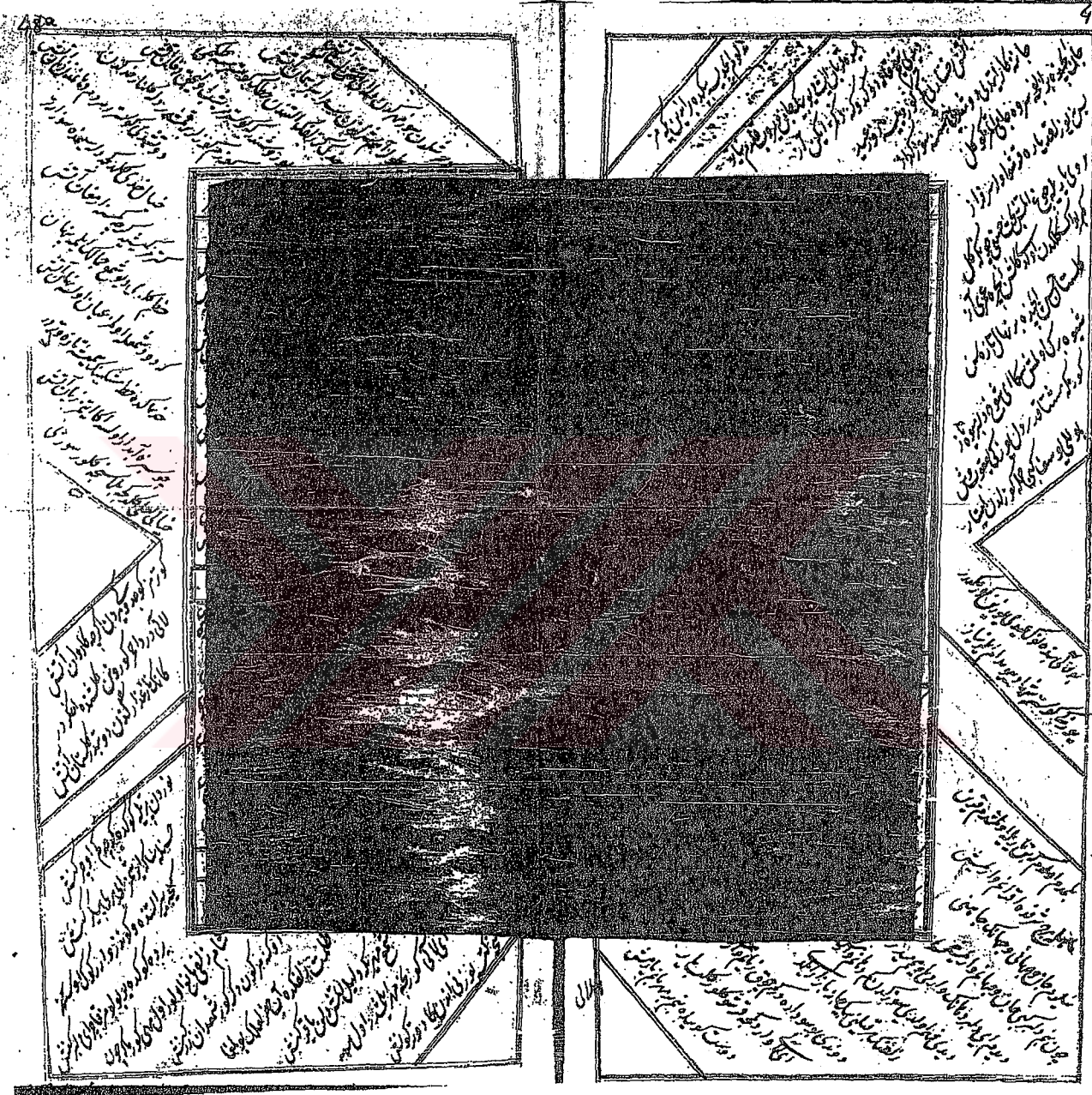
و در این کتاب از کتب معتبره است که در آن...

و در این کتاب از کتب معتبره است که در آن...

و در این کتاب از کتب معتبره است که در آن...

و در این کتاب از کتب معتبره است که در آن...

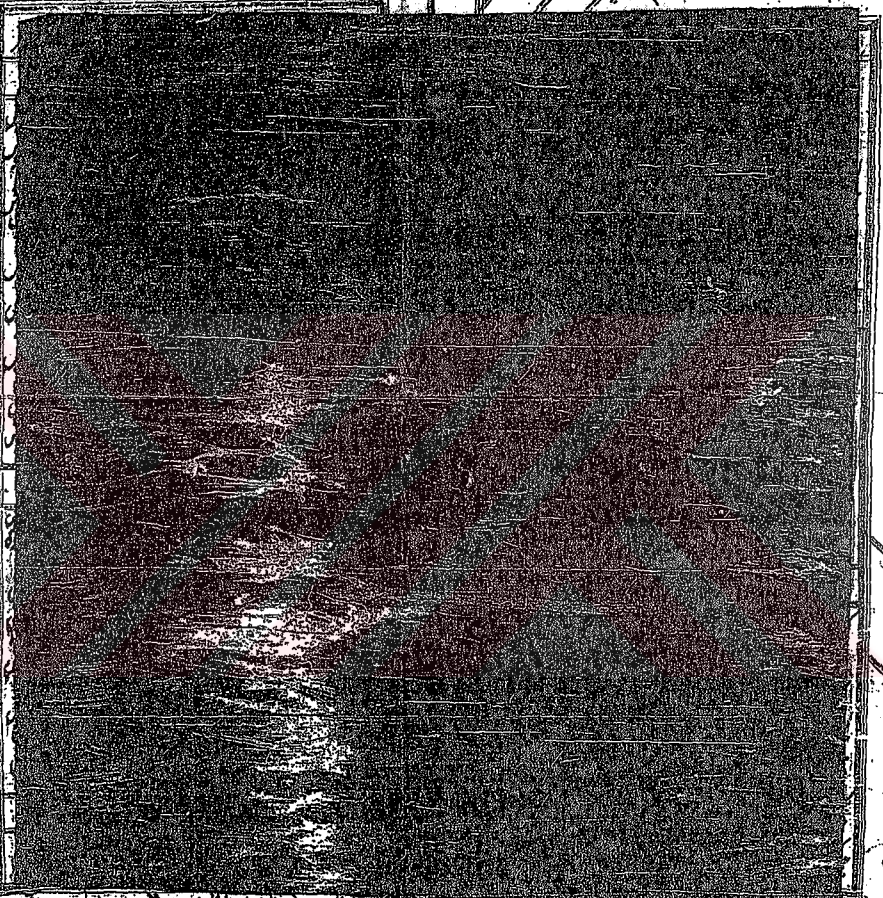

خداوند که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است

خداوند که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است

خداوند که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است

خداوند که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است

خداوند که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است

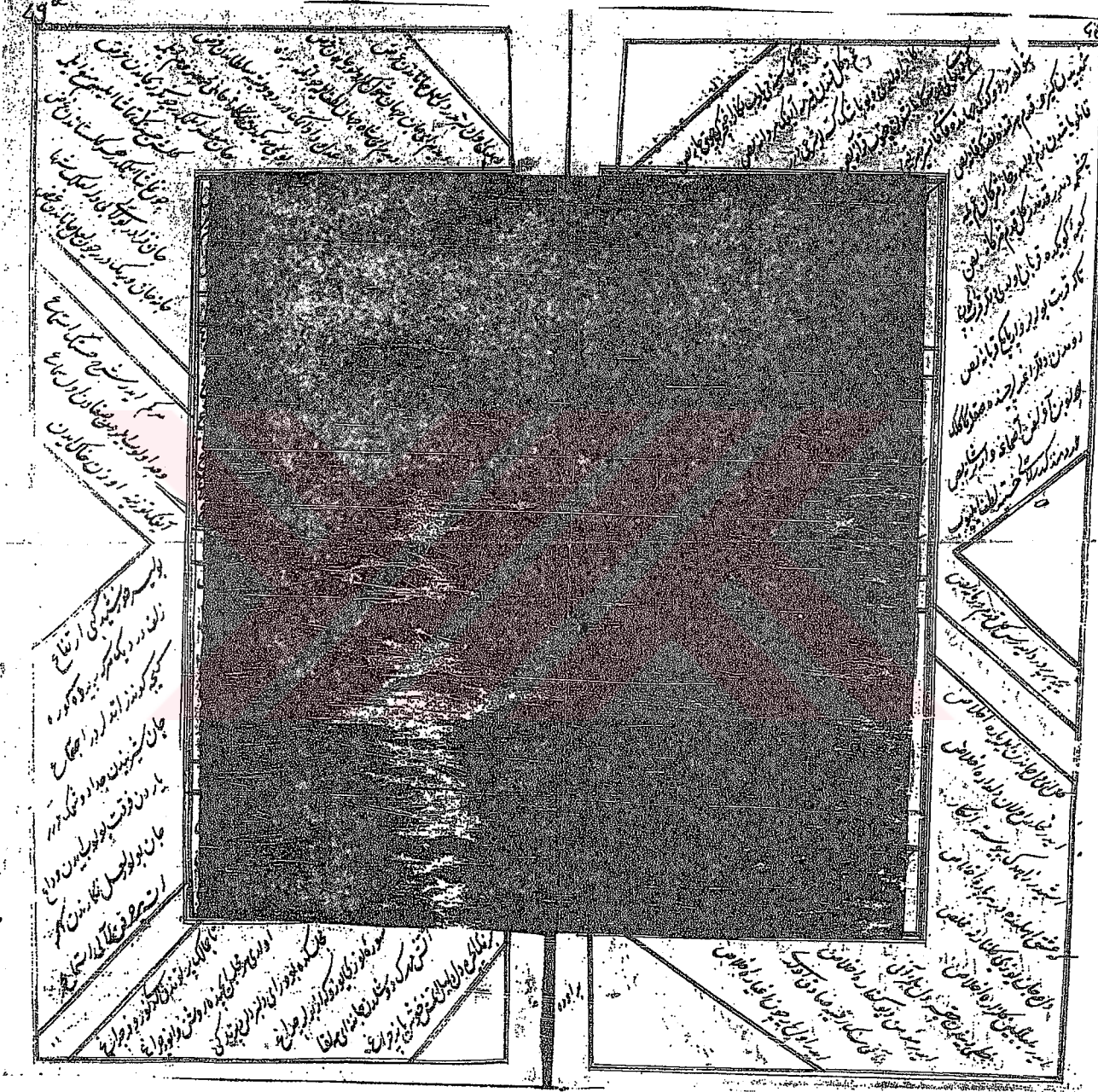
خداوند که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است

خداوند که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است

خداوند که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است

خداوند که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است
 و در این عالم است که در این عالم است

مجلس اول در بیان حال و احوال و ...
مجلس دوم در بیان حال و احوال و ...
مجلس سوم در بیان حال و احوال و ...

مجلس چهارم در بیان حال و احوال و ...
مجلس پنجم در بیان حال و احوال و ...
مجلس ششم در بیان حال و احوال و ...

مجلس هفتم در بیان حال و احوال و ...
مجلس هشتم در بیان حال و احوال و ...
مجلس نهم در بیان حال و احوال و ...

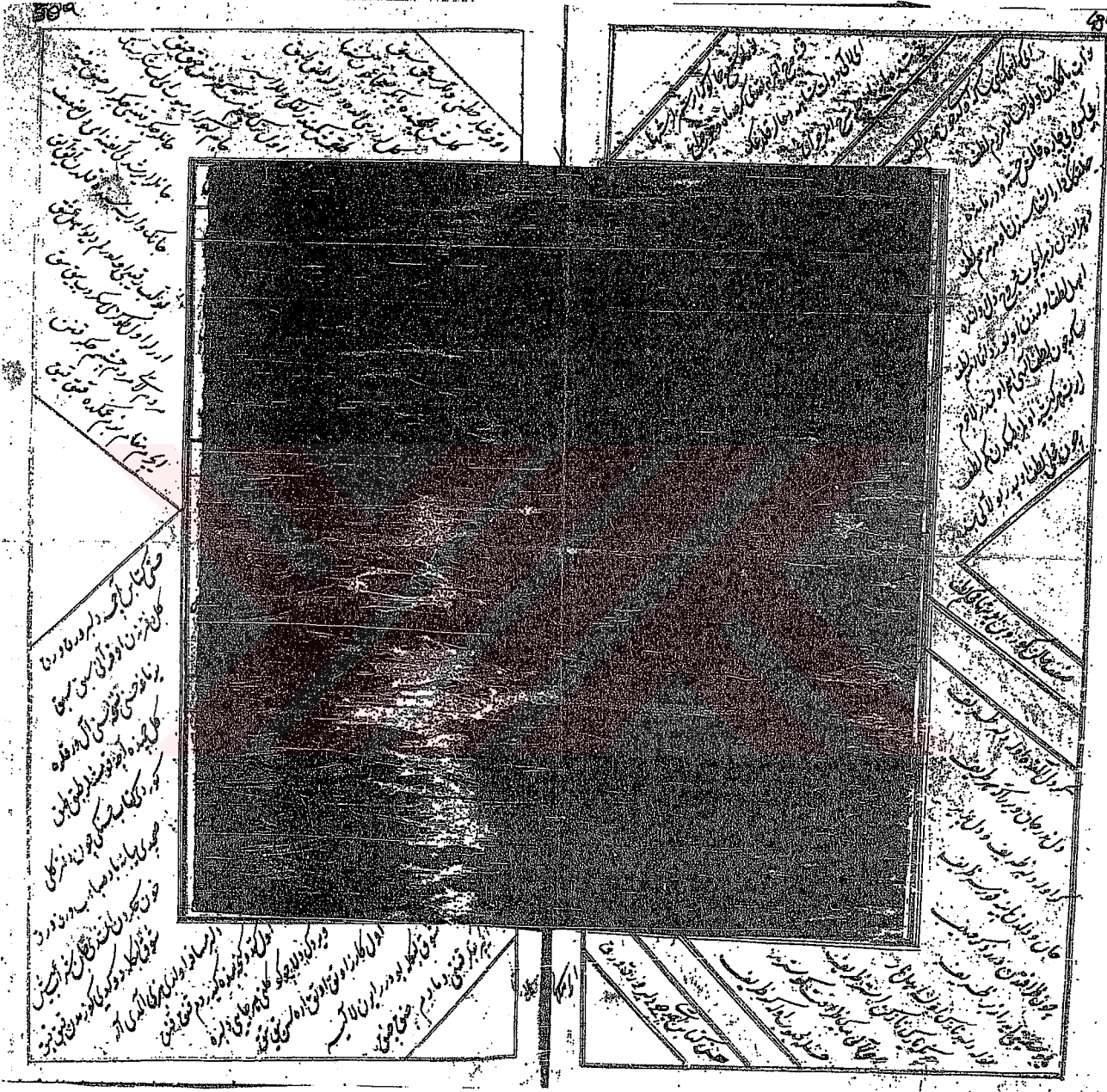
مجلس دهم در بیان حال و احوال و ...
مجلس یازدهم در بیان حال و احوال و ...
مجلس دوازدهم در بیان حال و احوال و ...

مجلس سیزدهم در بیان حال و احوال و ...
مجلس چهاردهم در بیان حال و احوال و ...
مجلس پانزدهم در بیان حال و احوال و ...

مجلس شانزدهم در بیان حال و احوال و ...
مجلس هجدهم در بیان حال و احوال و ...
مجلس نوزدهم در بیان حال و احوال و ...

مجلس بیستم در بیان حال و احوال و ...
مجلس بیست و یکم در بیان حال و احوال و ...
مجلس بیست و دوم در بیان حال و احوال و ...

مجلس بیست و سوم در بیان حال و احوال و ...
مجلس بیست و چهارم در بیان حال و احوال و ...
مجلس بیست و پنجم در بیان حال و احوال و ...

کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات

کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات

کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات

کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات

کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات

کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات

کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات

کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات
کتابخانه ملی و موزه سوغات

کرم از دریا در این عالم در زون
 عالم کلانیم ایام از رخ ما از رخ
 سیزده روز از رخ او در این عالم
 جانان از این رخ او در این عالم
 کرم از دریا در این عالم در زون

در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم

در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم

در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم

در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم

در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم

در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم
 در این عالم در این عالم در این عالم

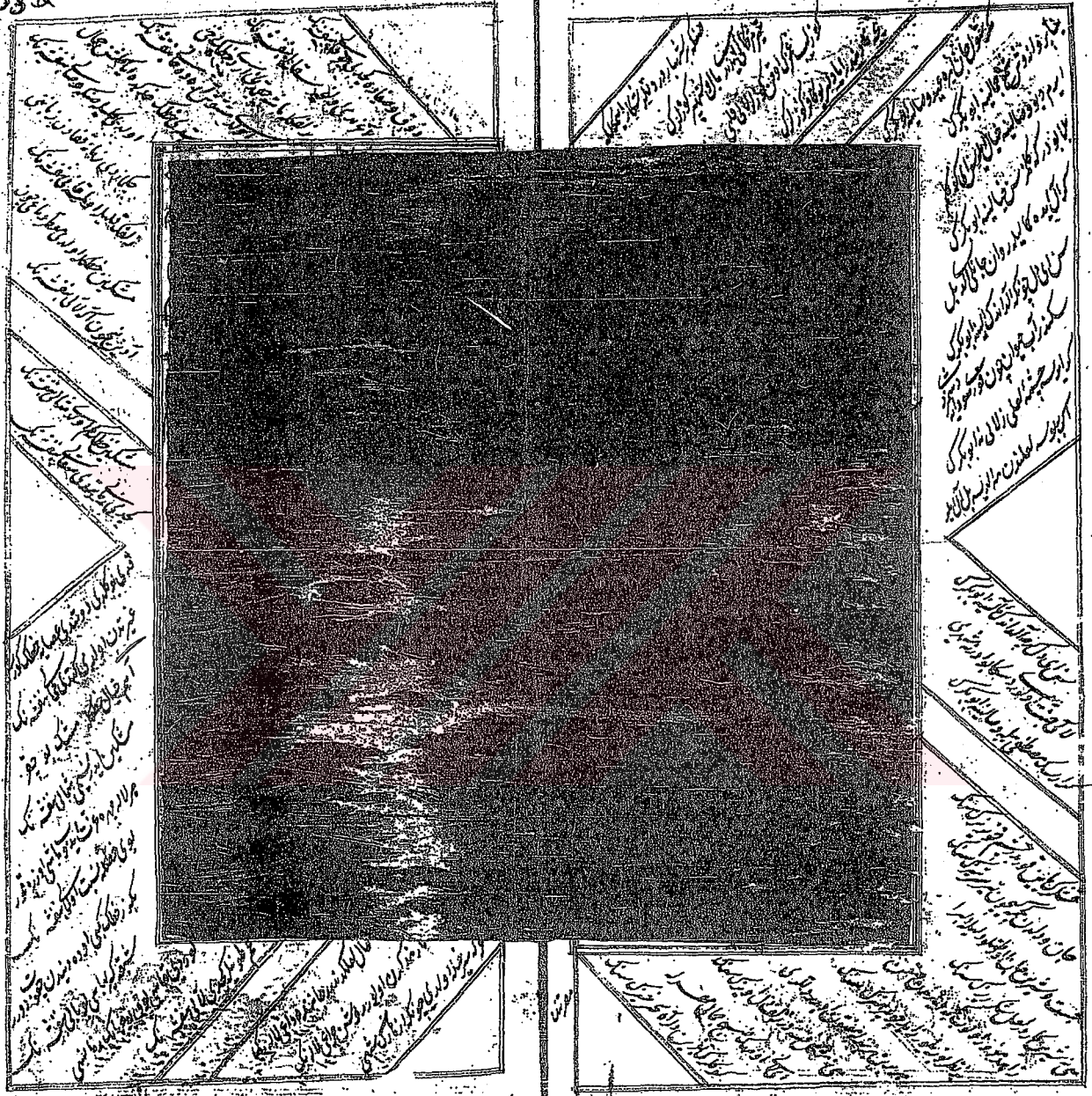
Handwritten Persian text in the left margin of page 52, including:

... و چون در این عالم ...
 ... و چون در این عالم ...
 ... و چون در این عالم ...

Handwritten Persian text in the right margin of page 576, including:

... و چون در این عالم ...
 ... و چون در این عالم ...
 ... و چون در این عالم ...

Handwritten Persian text in the top-left corner, including the number 538. The text is arranged in several lines, some following the diagonal of the corner.

Handwritten Persian text in the top-right corner, including the number 529. The text is arranged in several lines, some following the diagonal of the corner.

Handwritten Persian text on the left side of the page, oriented vertically.

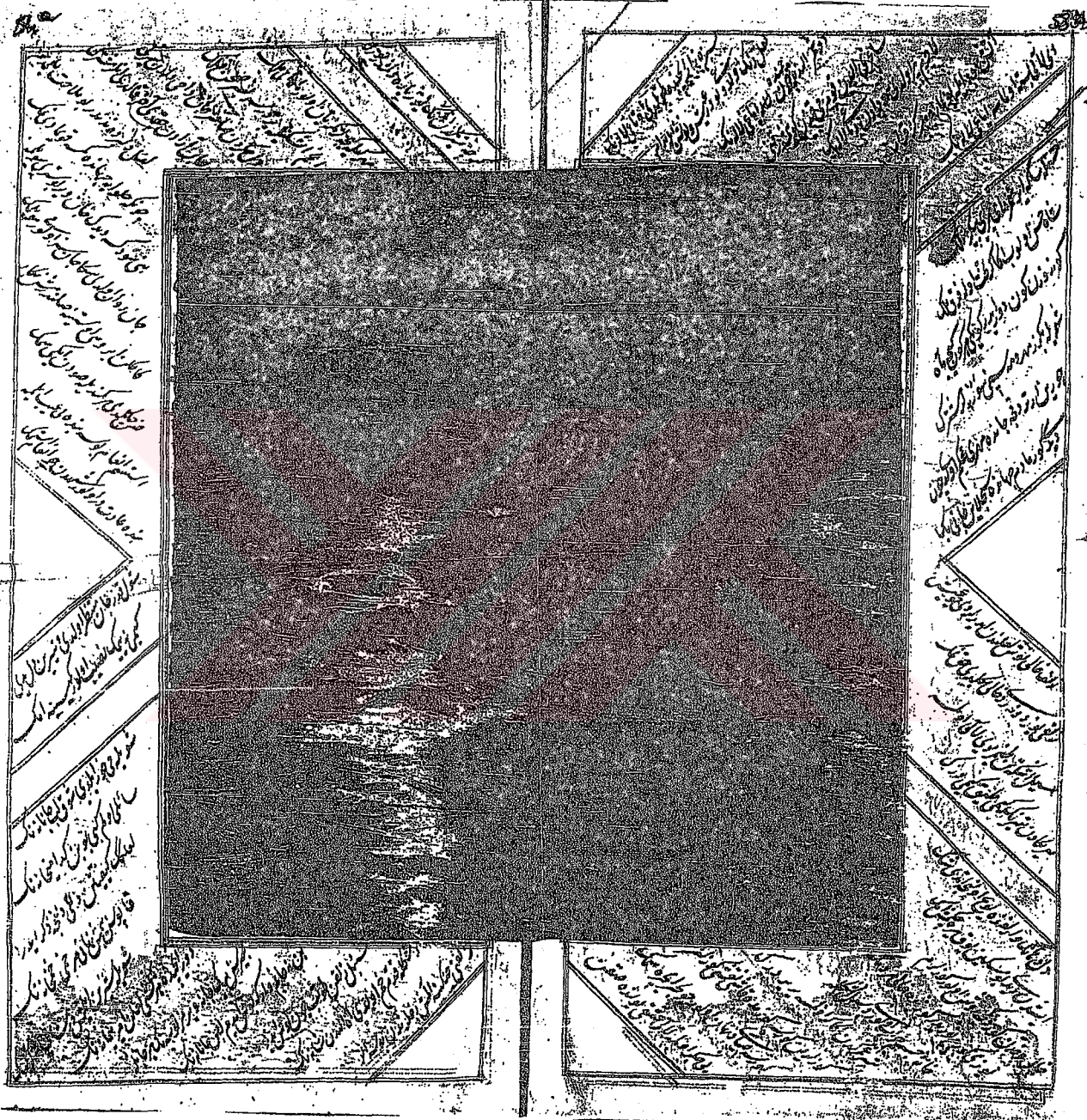
Handwritten Persian text on the right side of the page, oriented vertically.

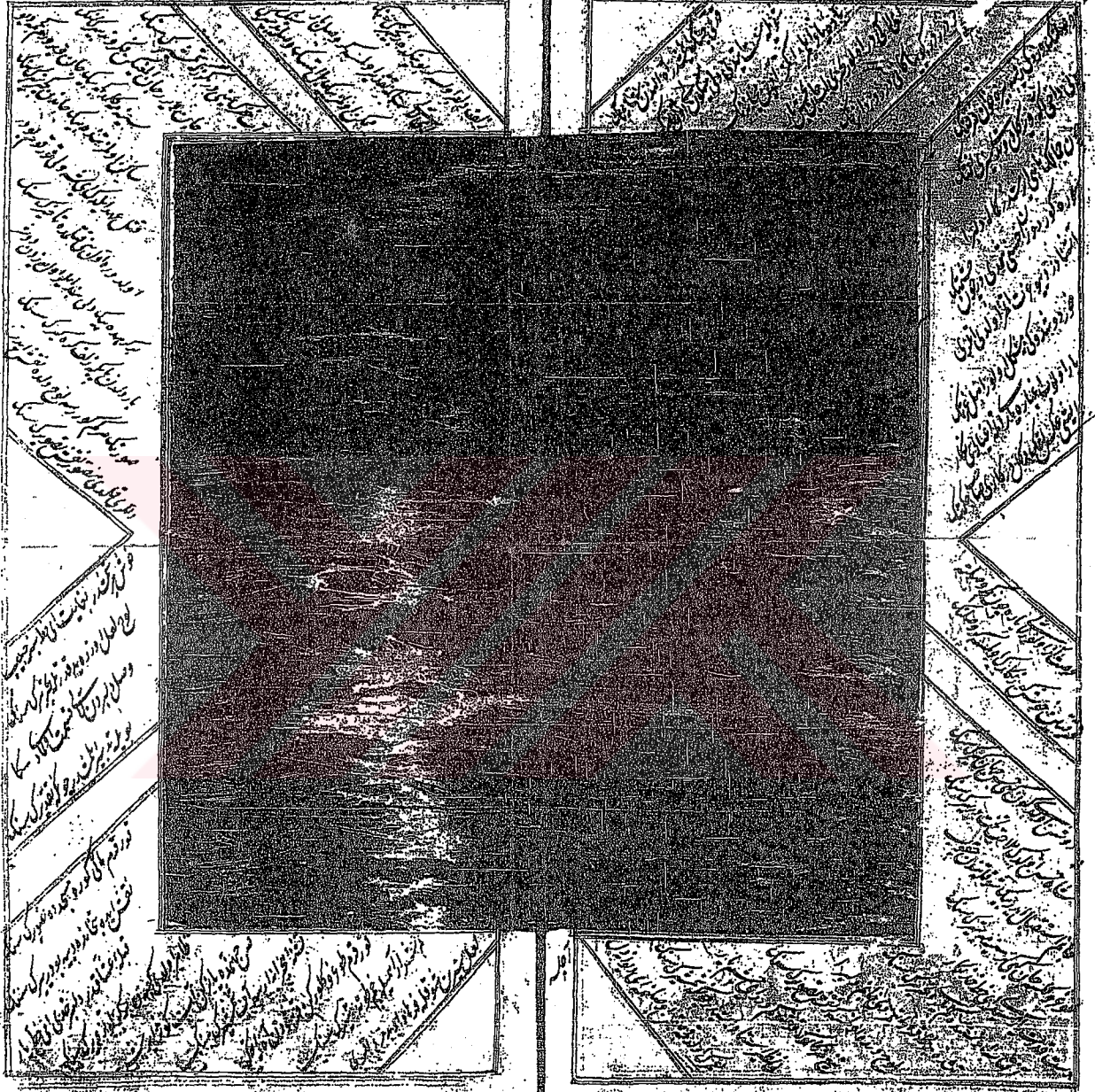
Handwritten Persian text in the middle-left section of the page.

Handwritten Persian text in the middle-right section of the page.

Handwritten Persian text in the bottom-left section of the page.

Handwritten Persian text in the bottom-right section of the page.

The central area is a large, dark, rectangular block, likely a redaction or a very dark photograph. It is surrounded by handwritten Persian text in various orientations, including vertical columns on the left and right sides, and diagonal lines at the top and bottom corners. The text appears to be a commentary or a collection of notes related to the central image or a specific topic. The handwriting is in a traditional style, possibly from the 19th or early 20th century.

Handwritten text in the top-left corner, including the page number '56'. The text is written in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

Handwritten text in the top-right corner, including the page number '57'. The text is written in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

Handwritten text in the middle-left section, written vertically. The text is in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

Handwritten text in the middle-right section, written vertically. The text is in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

Handwritten text in the lower-middle-left section, written vertically. The text is in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

Handwritten text in the lower-middle-right section, written vertically. The text is in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

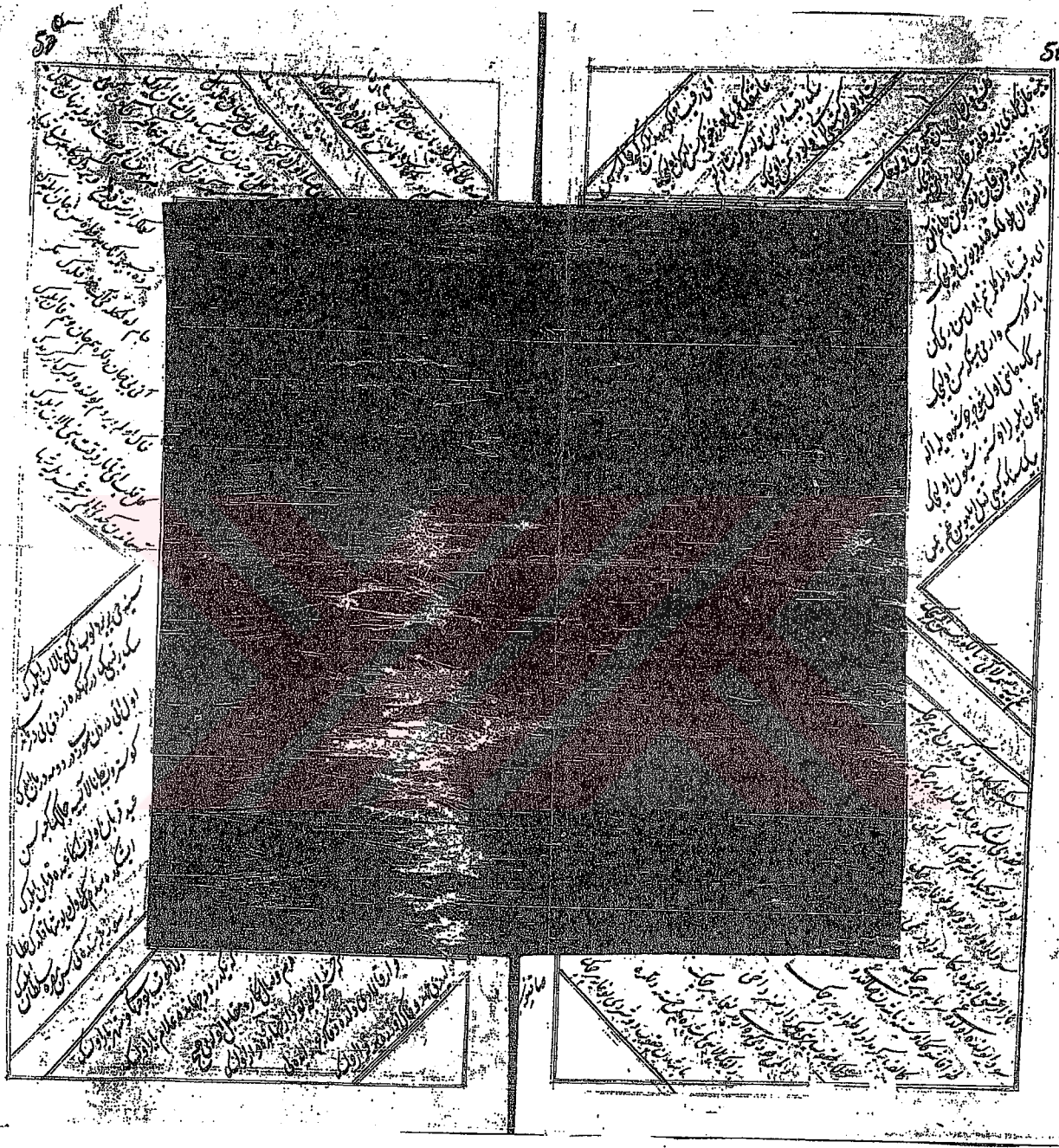
Handwritten text in the bottom-left section, written vertically. The text is in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

Handwritten text in the bottom-right section, written vertically. The text is in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

Handwritten text in the bottom-left corner, written vertically. The text is in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

Handwritten text in the bottom-right corner, written vertically. The text is in Persian and appears to be a continuation of a previous page or a separate note.

آنکه در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است

آنکه در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است

آنکه در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است

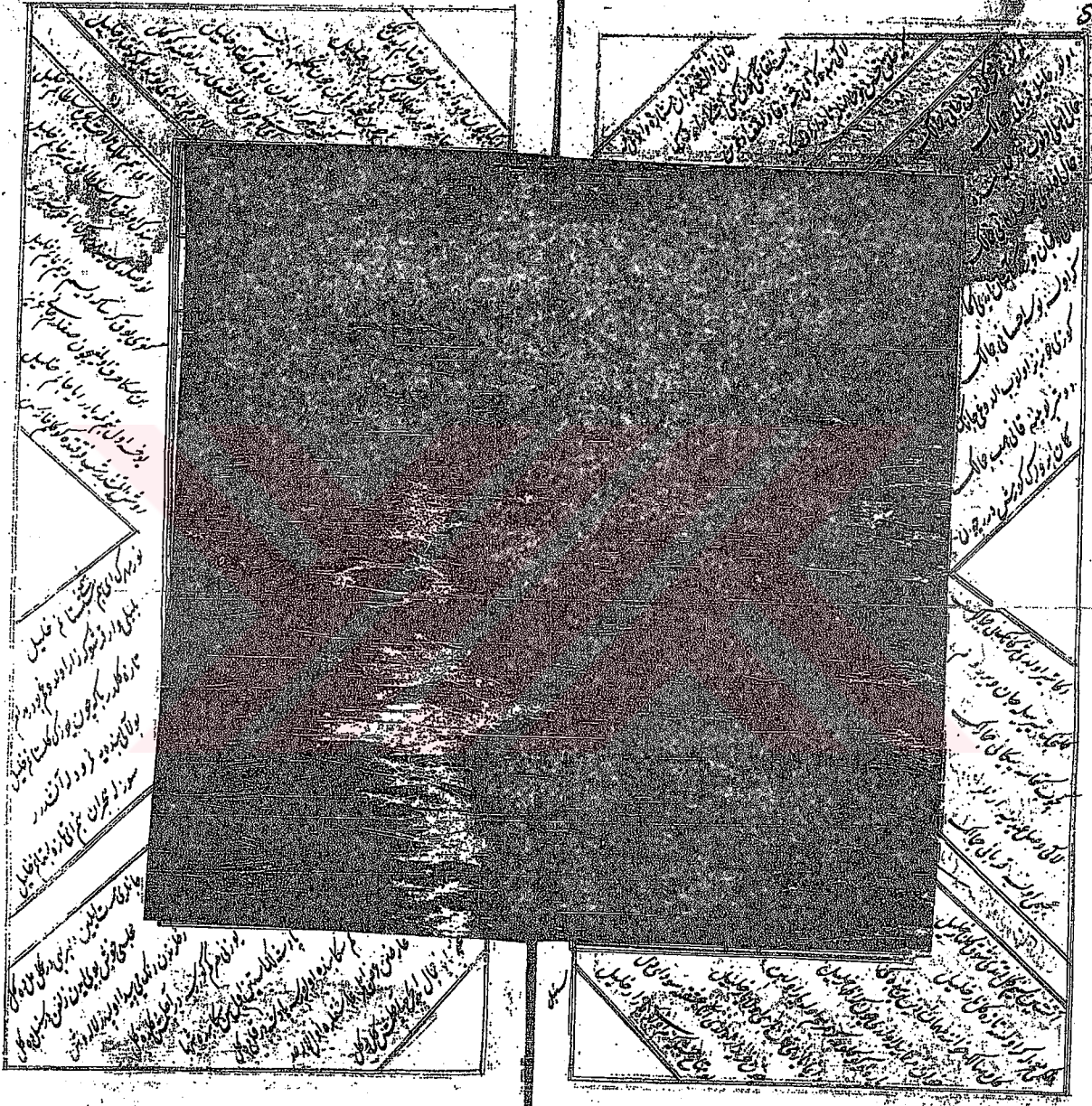
آنکه در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است

آنکه در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است

آنکه در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است

آنکه در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است

آنکه در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است
 در این کتاب آمده است

Handwritten Persian text in the top-left triangular margin, including the number '58'.

Handwritten Persian text in the top-right triangular margin, including the number '57'.

Handwritten Persian text in the left triangular margin.

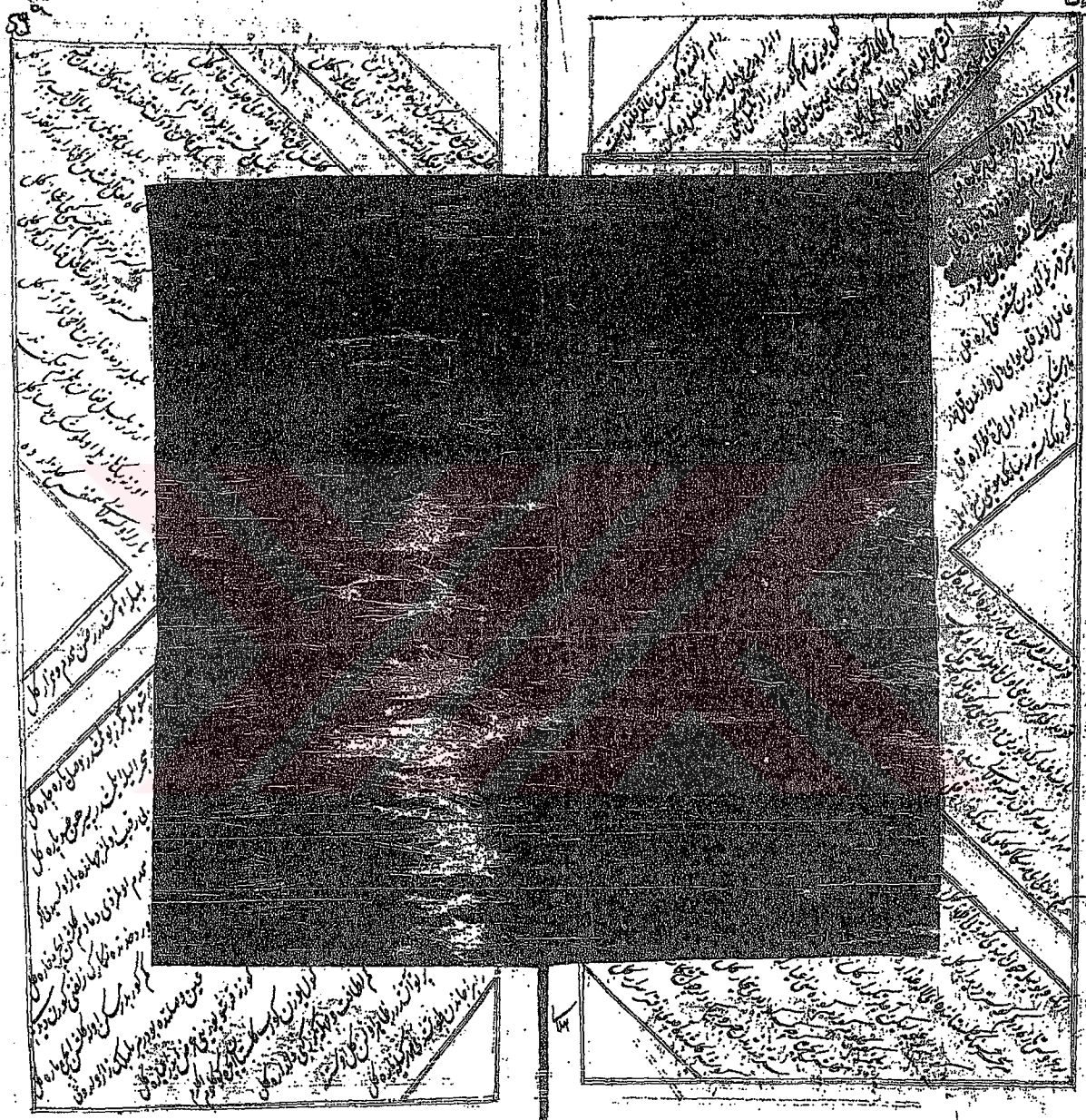
Handwritten Persian text in the right triangular margin.

Handwritten Persian text in the bottom-left triangular margin.

Handwritten Persian text in the bottom-right triangular margin.

Handwritten Persian text in the bottom-left triangular margin.

Handwritten Persian text in the bottom-right triangular margin.

Handwritten text in Persian/Arabic script, arranged in a grid-like pattern around the central dark area. The text is dense and appears to be a form of calligraphy or a specific dialect of Persian.

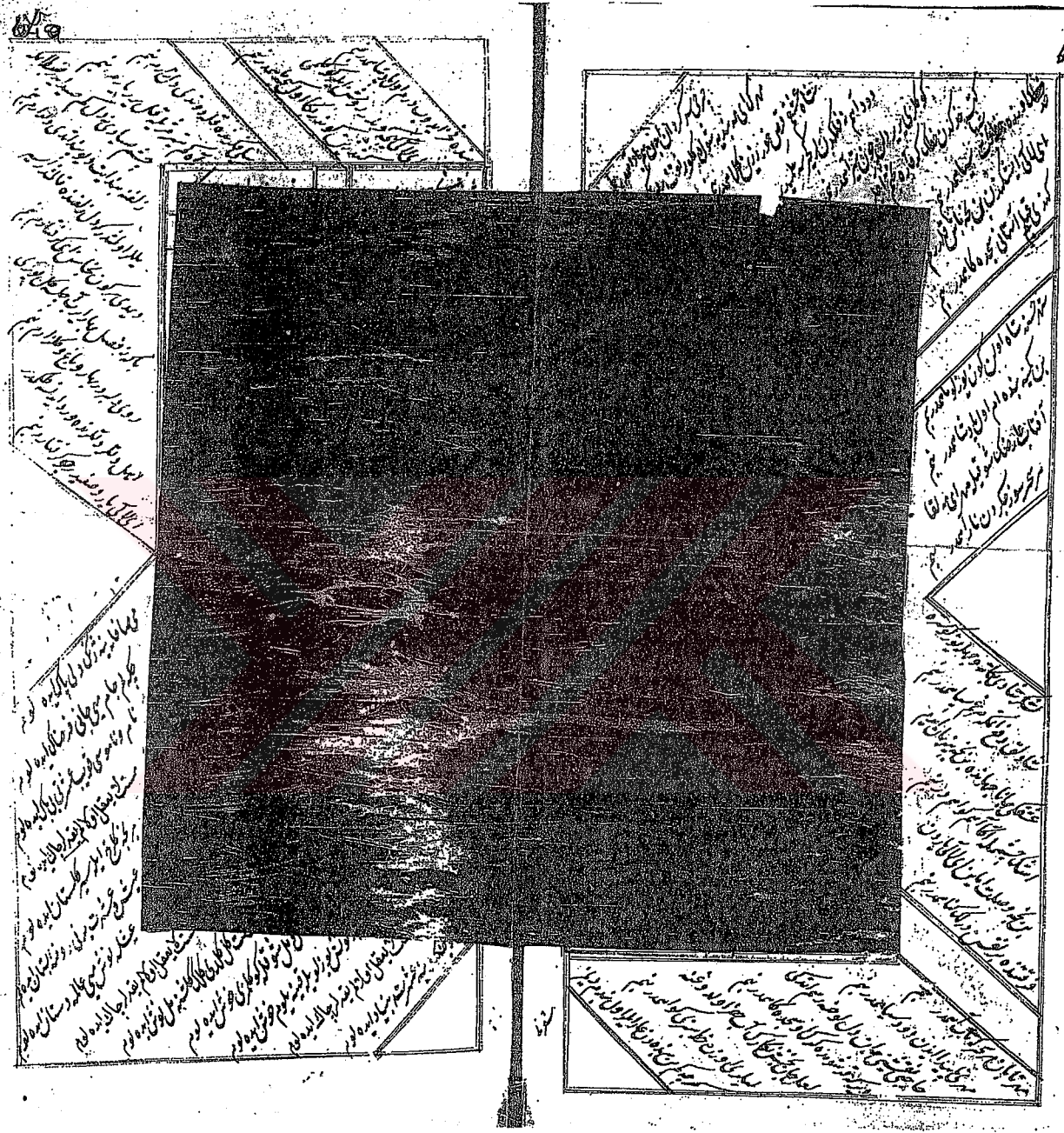
Handwritten text in Persian/Arabic script, arranged in a grid-like pattern around the central dark area. The text is dense and appears to be a form of calligraphy or a specific dialect of Persian.

مجلس اول در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران

مجلس اول در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران

مجلس اول در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران

مجلس اول در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران

مجلس اول در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران

مجلس اول در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران

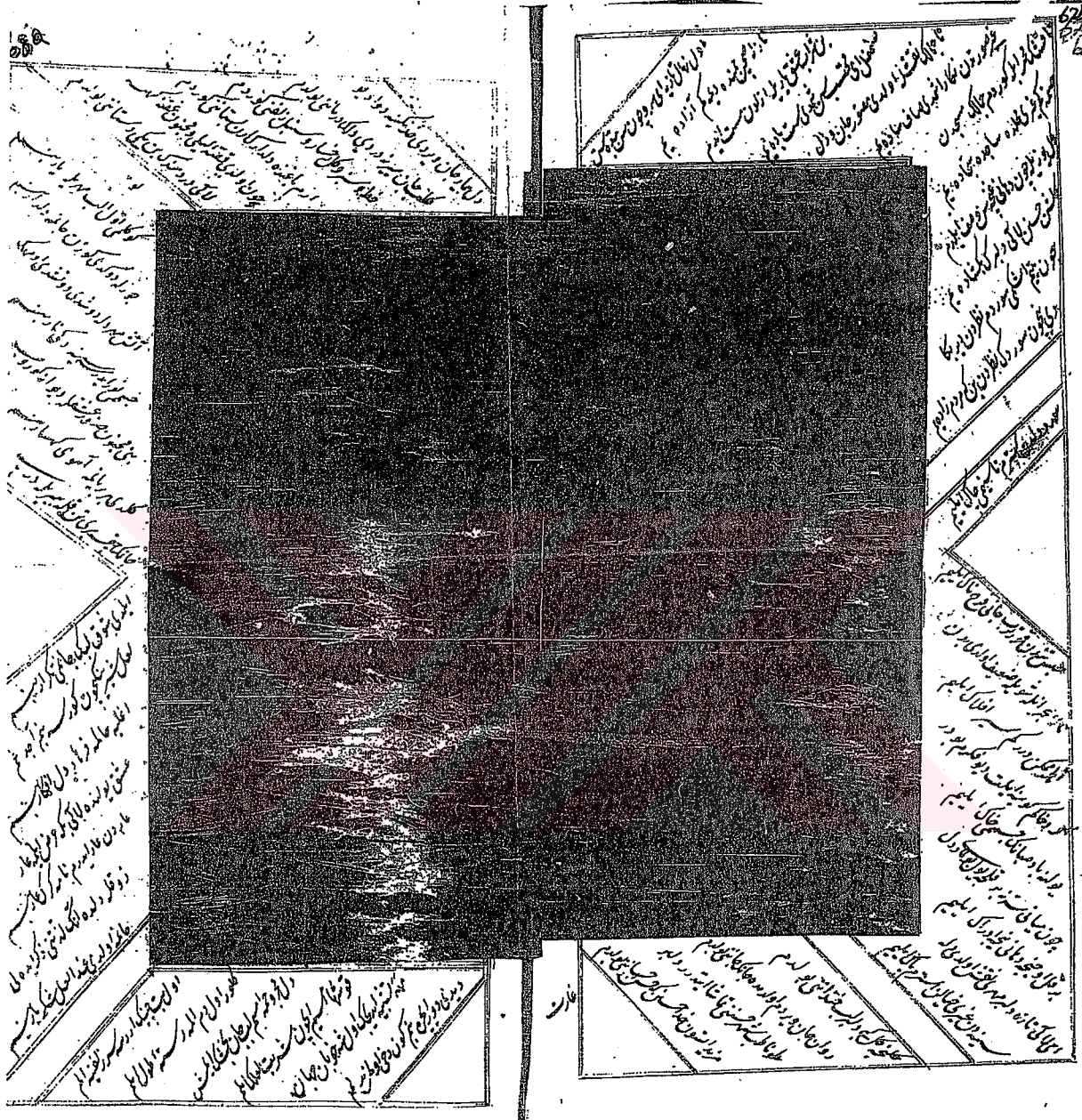
مجلس اول در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران
 در روز اول از شهر تهران

درد بان ایام چون سحر
کاشان بر روی کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

درد بان ایام چون سحر
کاشان بر روی کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

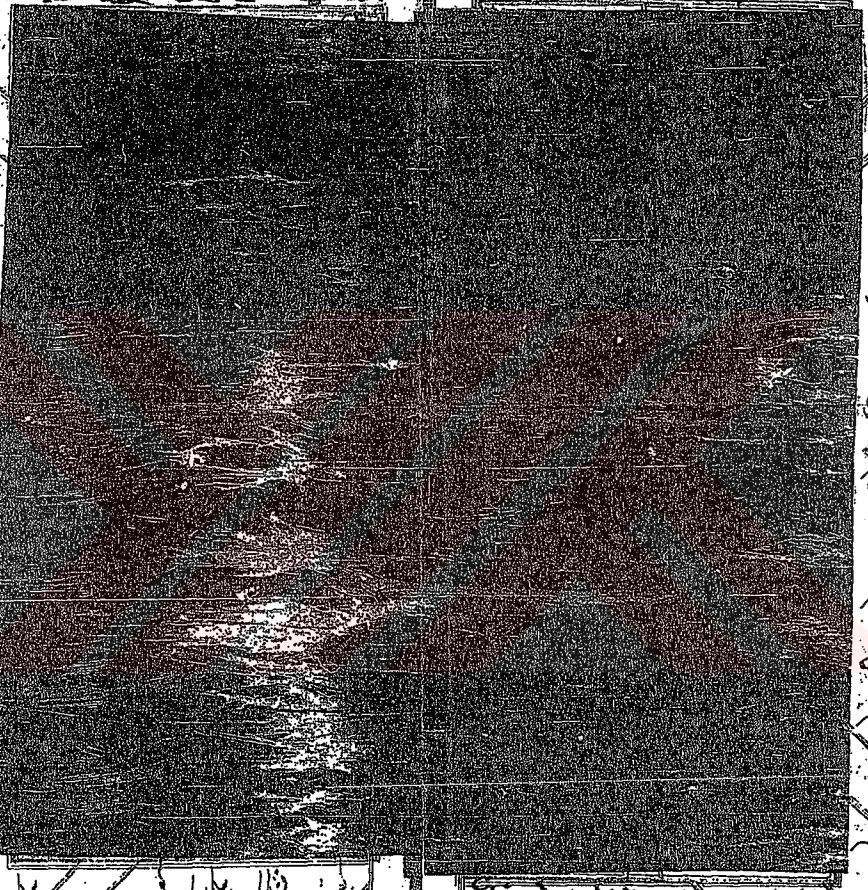
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز
چون در سحر کوه دراز

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مبشرين ونذيرين
والله اعلم
بما يخفى

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مبشرين ونذيرين
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مبشرين ونذيرين
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مبشرين ونذيرين
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مبشرين ونذيرين
والله اعلم
بما يخفى

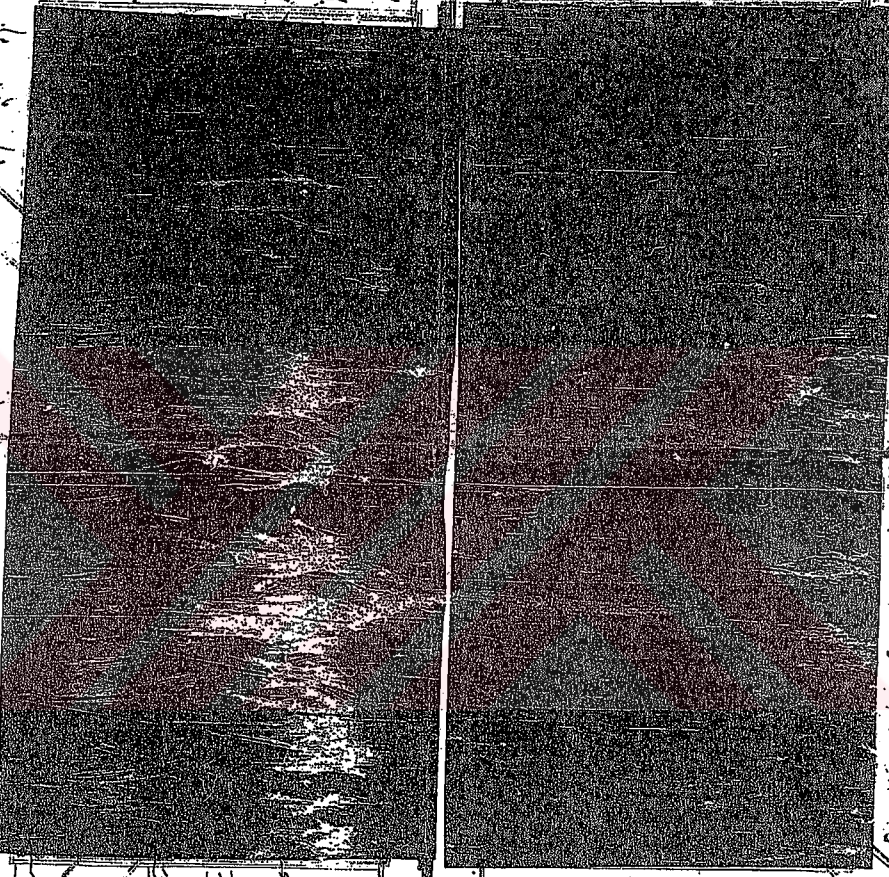
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مبشرين ونذيرين
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مبشرين ونذيرين
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مبشرين ونذيرين
والله اعلم
بما يخفى

شوق دیدار تو در این عالم زانو زدن
بدرگاه تو در این عالم زانو زدن
بدرگاه تو در این عالم زانو زدن
بدرگاه تو در این عالم زانو زدن

عاشقانه زنده در این عالم زانو زدن
عاشقانه زنده در این عالم زانو زدن
عاشقانه زنده در این عالم زانو زدن
عاشقانه زنده در این عالم زانو زدن

بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن

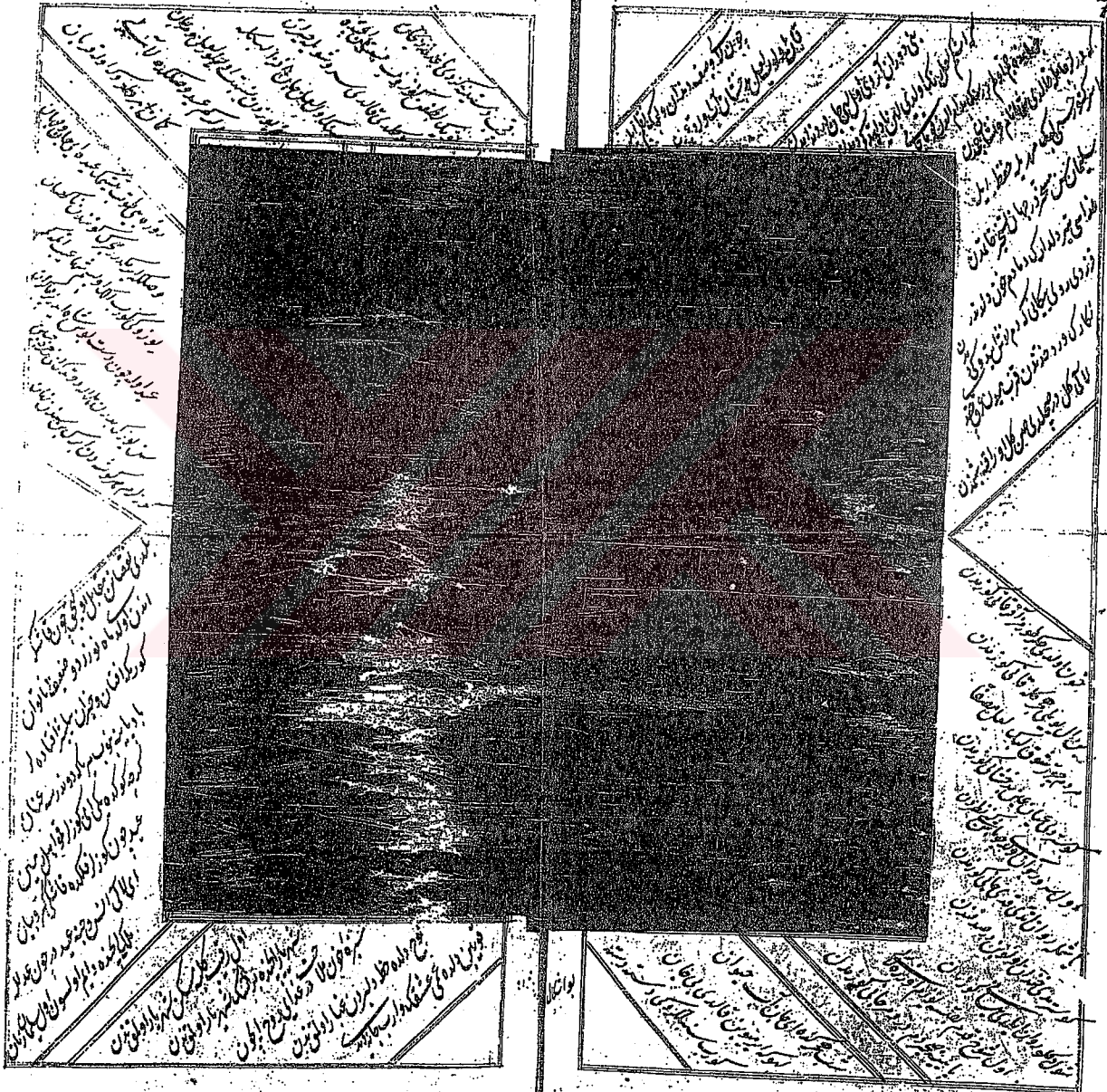
بوق تو در این عالم زانو زدن
بوق تو در این عالم زانو زدن
بوق تو در این عالم زانو زدن
بوق تو در این عالم زانو زدن

بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن

بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن

بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن
بیا که در این عالم زانو زدن

تربت است که در آن از آنکه در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا

در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا

در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا

در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا

در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا

در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا

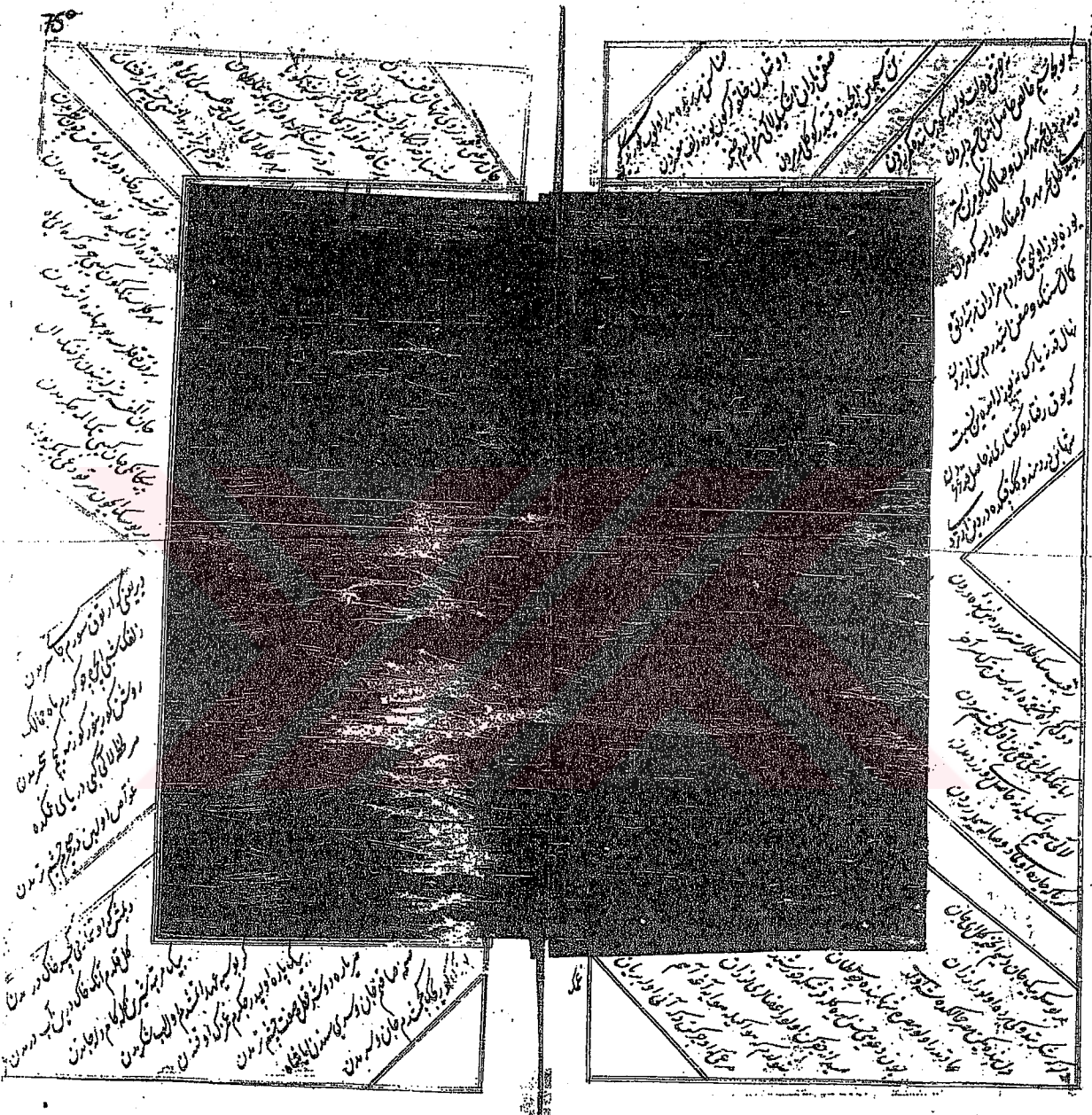
در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا

در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا
 در آنجا که در آنجا که در آنجا

فصل در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال

فصل در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال

فصل در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال

فصل در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال

فصل در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال

فصل در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال

فصل در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال

فصل در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال
 در بیان احوال و حال

(Top Left Margin)
 این کتاب در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است

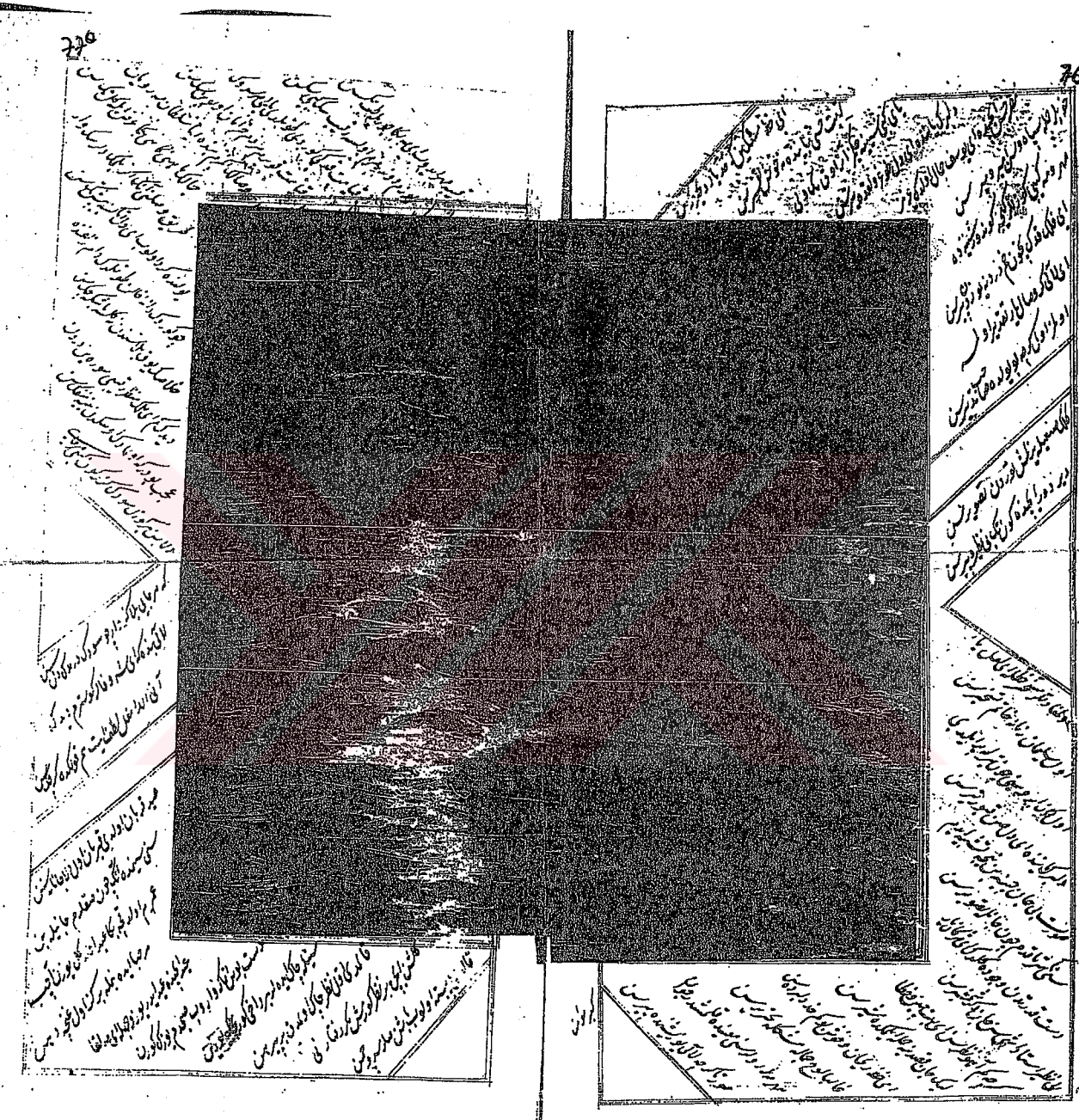
(Top Right Margin)
 این کتاب در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است

(Left Margin)
 این کتاب در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است

(Right Margin)
 این کتاب در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است

(Bottom Left Margin)
 این کتاب در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است

(Bottom Right Margin)
 این کتاب در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است
 و در بیان احوال و سیرت ائمه است

۷۶

۷۶

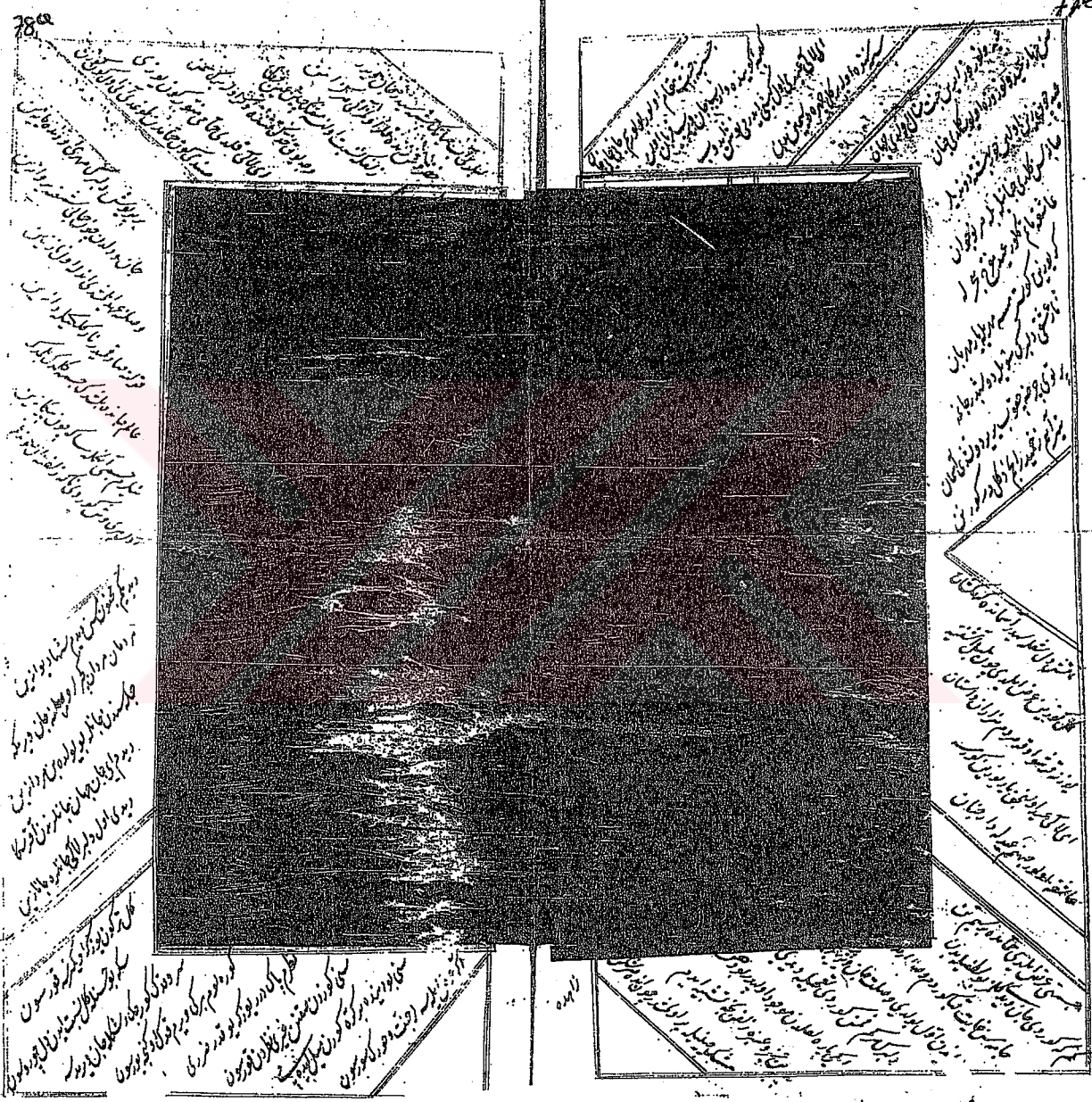
Handwritten Persian text in the top-left corner, written in a cursive style. The text is arranged in several lines, some following the diagonal of the page's fold.

Handwritten Persian text in the top-right corner, written in a cursive style. The text is arranged in several lines, some following the diagonal of the page's fold.

Handwritten Persian text in the middle-right section, written in a cursive style. The text is arranged in several lines, some following the diagonal of the page's fold.

Handwritten Persian text in the bottom-left section, written in a cursive style. The text is arranged in several lines, some following the diagonal of the page's fold.

Handwritten Persian text in the bottom-right section, written in a cursive style. The text is arranged in several lines, some following the diagonal of the page's fold.

در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است

در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است

در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است

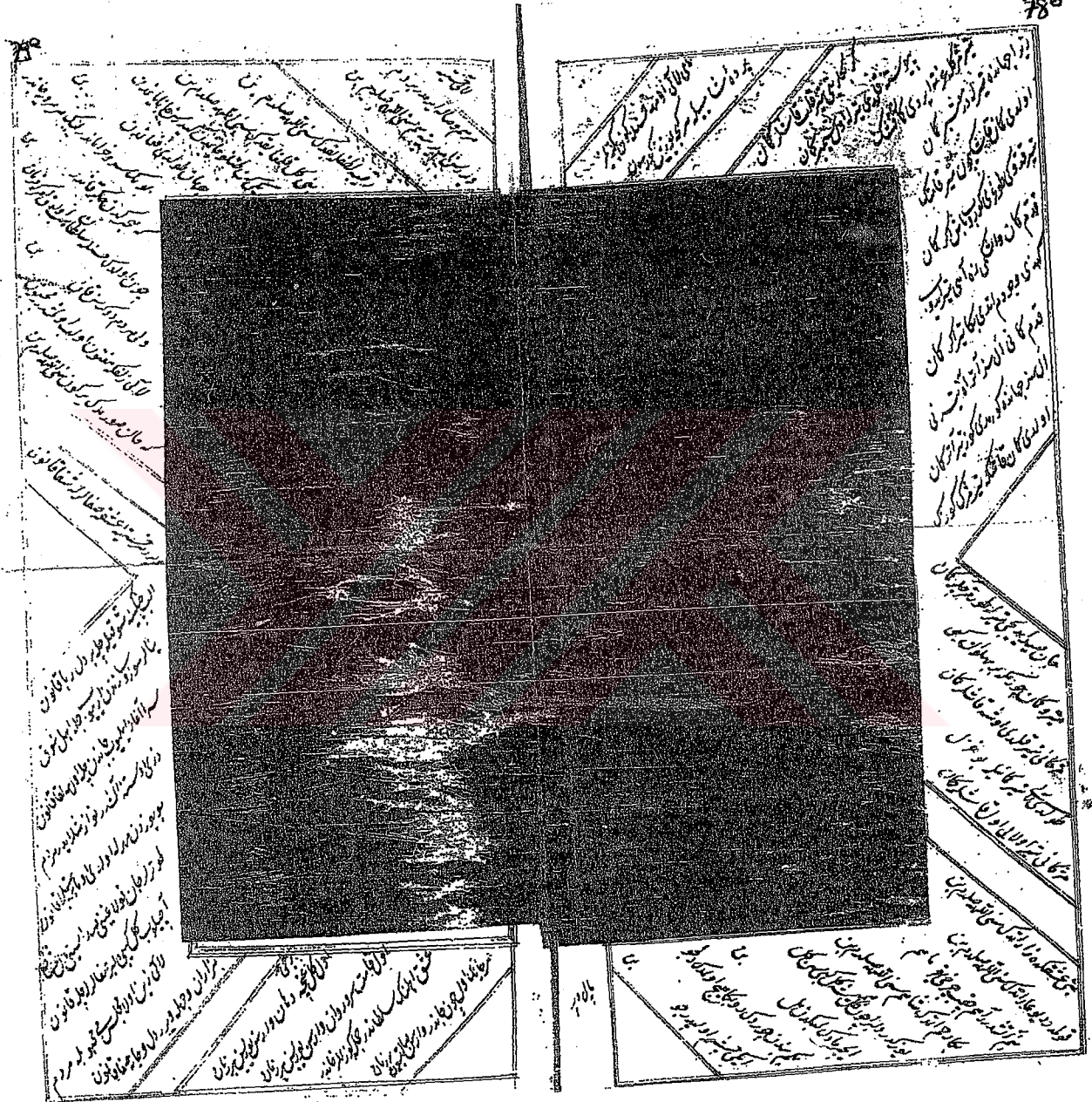
در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است

در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است

در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است

در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است

در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است
 در این کتاب که در این کتاب است

مهم است که در این کتاب
در بیان این مباحث
مورد توجه باشد
چون که در این کتاب
مورد توجه است
و در این کتاب
مورد توجه است

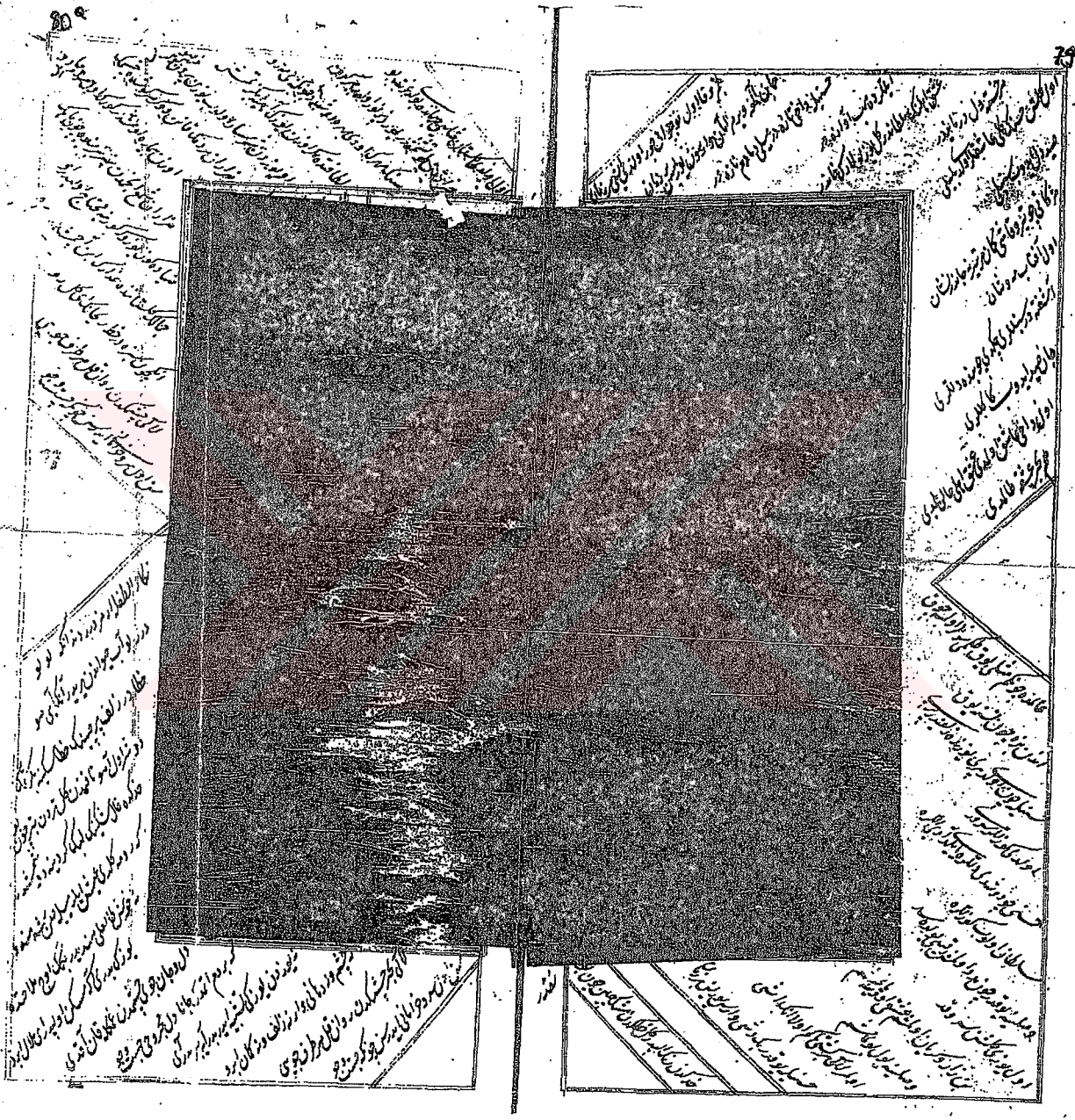
در این کتاب
مورد توجه است
و در این کتاب
مورد توجه است
چون که در این کتاب
مورد توجه است

در این کتاب
مورد توجه است
و در این کتاب
مورد توجه است
چون که در این کتاب
مورد توجه است

در این کتاب
مورد توجه است
و در این کتاب
مورد توجه است
چون که در این کتاب
مورد توجه است

در این کتاب
مورد توجه است
و در این کتاب
مورد توجه است
چون که در این کتاب
مورد توجه است

در این کتاب
مورد توجه است
و در این کتاب
مورد توجه است
چون که در این کتاب
مورد توجه است

Handwritten text in Persian script, located in the top-left corner of the page. The text is written in a cursive style and appears to be a commentary or a collection of notes related to the central image.

Handwritten text in Persian script, located in the top-right corner of the page. The text is written in a cursive style and appears to be a commentary or a collection of notes related to the central image.

Handwritten text in Persian script, located on the left side of the page, adjacent to the central image. The text is written in a cursive style and appears to be a commentary or a collection of notes related to the central image.

Handwritten text in Persian script, located on the right side of the page, adjacent to the central image. The text is written in a cursive style and appears to be a commentary or a collection of notes related to the central image.

Handwritten text in Persian script, located in the bottom-left corner of the page. The text is written in a cursive style and appears to be a commentary or a collection of notes related to the central image.

Handwritten text in Persian script, located in the bottom-right corner of the page. The text is written in a cursive style and appears to be a commentary or a collection of notes related to the central image.

The central area is a large, dark, textured rectangle, likely representing a book cover or a heavily shaded illustration. It is surrounded by a decorative border containing handwritten Persian text in various orientations.

Top-left section:

بزرگواران و بزرگان
 ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان
 ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان

Top-right section:

ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان
 ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان

Right side (vertical text):

ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان
 ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان

Bottom-right section:

ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان
 ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان

Bottom-left section:

ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان
 ای که در این عالم
 سرافرازان و بزرگان

The central panel is a large, dark, rectangular area, possibly representing a photograph or a heavily inked page. In the center of this panel, there is a faint, circular emblem or watermark, which is difficult to discern due to the low contrast and graininess. The emblem appears to have some text or a figure inside, but it is not clearly legible.

The panel is framed by a decorative border consisting of several rectangular sections, each containing handwritten Persian text. The text is written in a cursive style and is oriented in various directions: some is horizontal, some is vertical, and some is diagonal. The text appears to be a collection of notes, descriptions, or perhaps a list of items related to the central image. The overall appearance is that of a historical document or a manuscript page, possibly from a library or an archive.

Handwritten Persian text in the top-left corner, oriented horizontally. The text is dense and appears to be a list or a set of instructions.

Handwritten Persian text in the top-right corner, oriented horizontally. The text is dense and appears to be a list or a set of instructions.

Handwritten Persian text in the middle-left section, oriented vertically. The text is dense and appears to be a list or a set of instructions.

Handwritten Persian text in the middle-right section, oriented vertically. The text is dense and appears to be a list or a set of instructions.

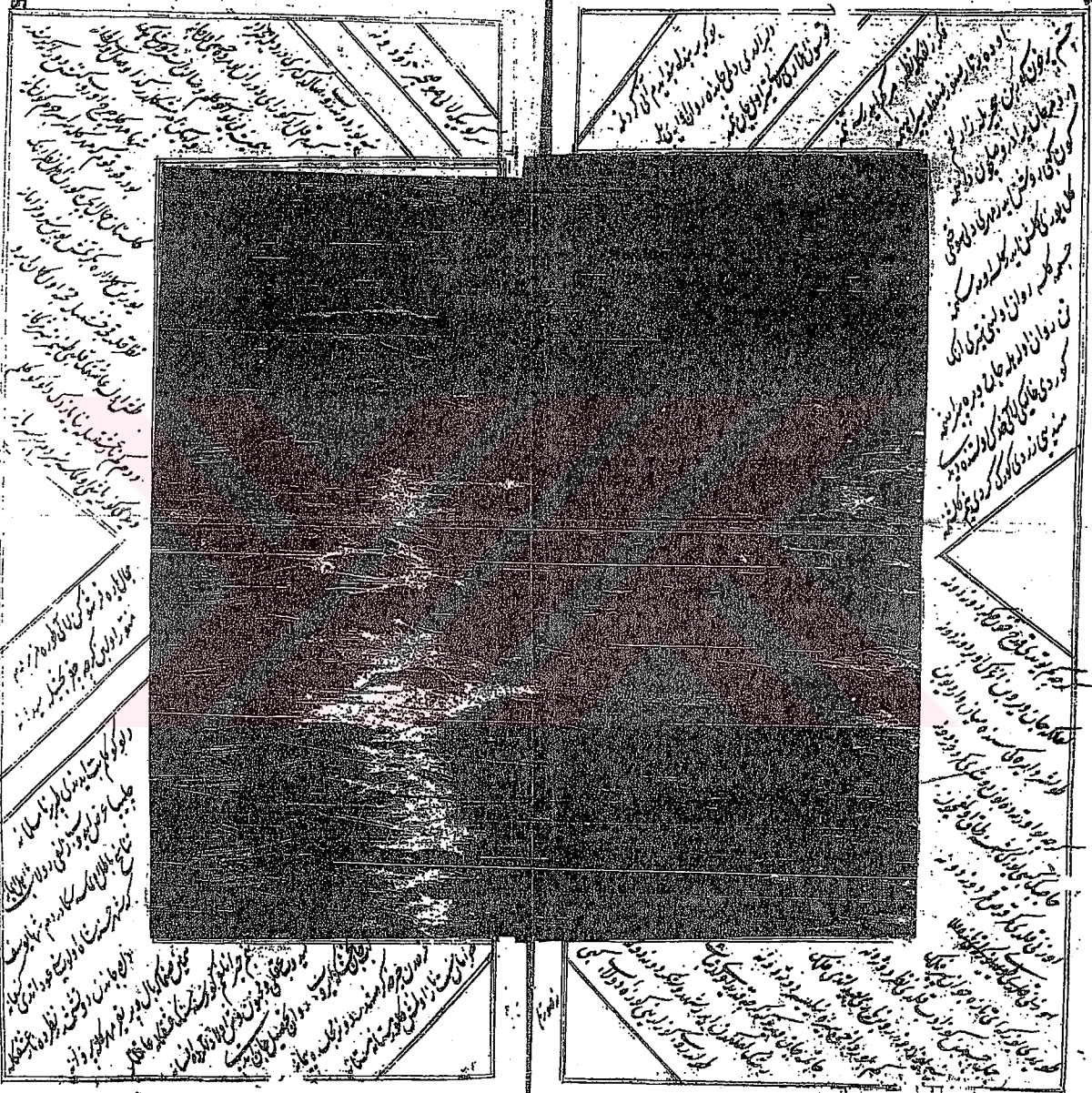
Handwritten Persian text in the bottom-left section, oriented vertically. The text is dense and appears to be a list or a set of instructions.

Handwritten Persian text in the bottom-right section, oriented vertically. The text is dense and appears to be a list or a set of instructions.

Handwritten Persian text in the bottom-left corner, oriented horizontally. The text is dense and appears to be a list or a set of instructions.

Handwritten Persian text in the bottom-right corner, oriented horizontally. The text is dense and appears to be a list or a set of instructions.

بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها

بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها

بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها

بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها

بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها

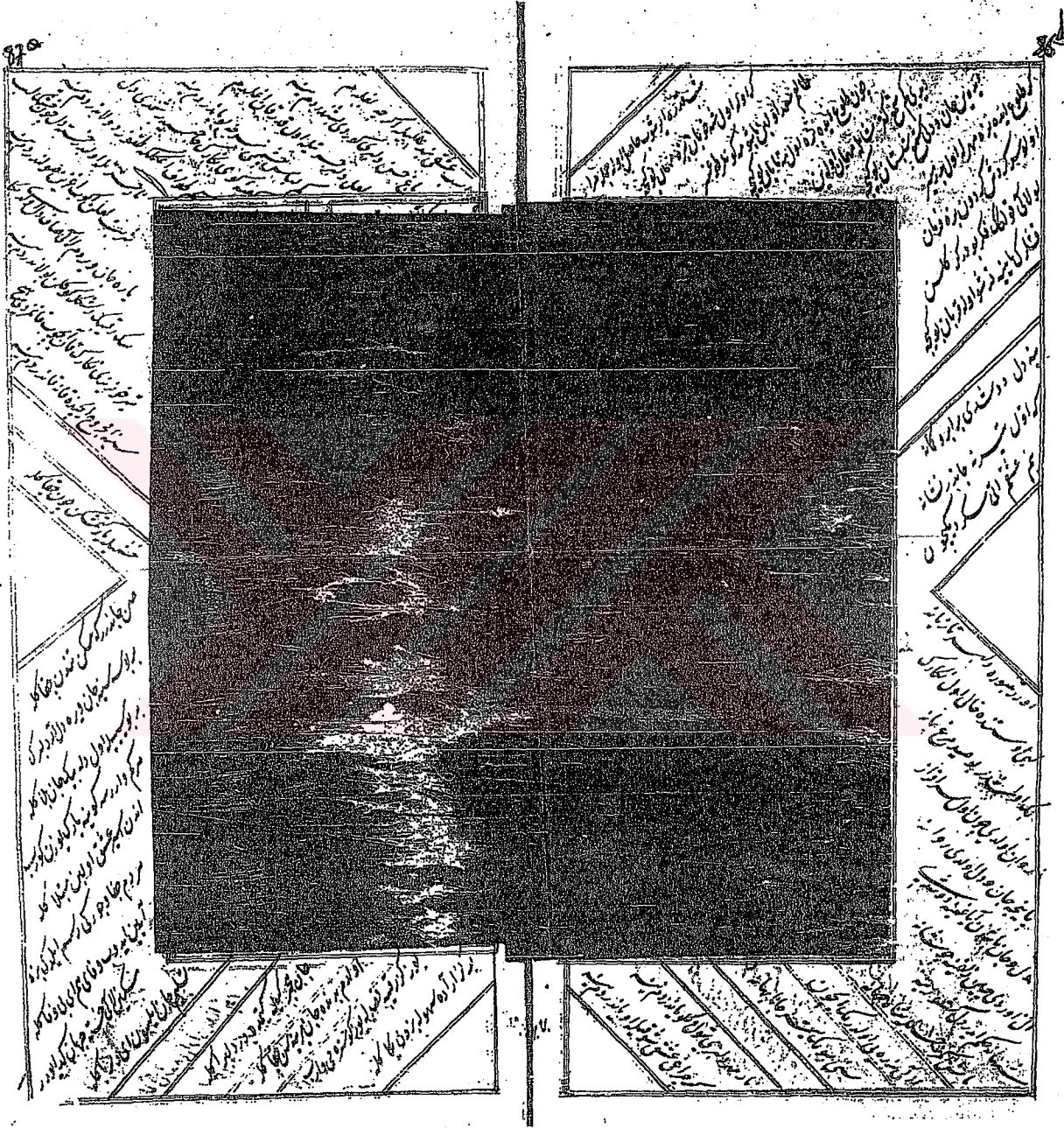
بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها

بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها

بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها
 که بزرگوار است که در این روزها

۶۸

۶۹

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

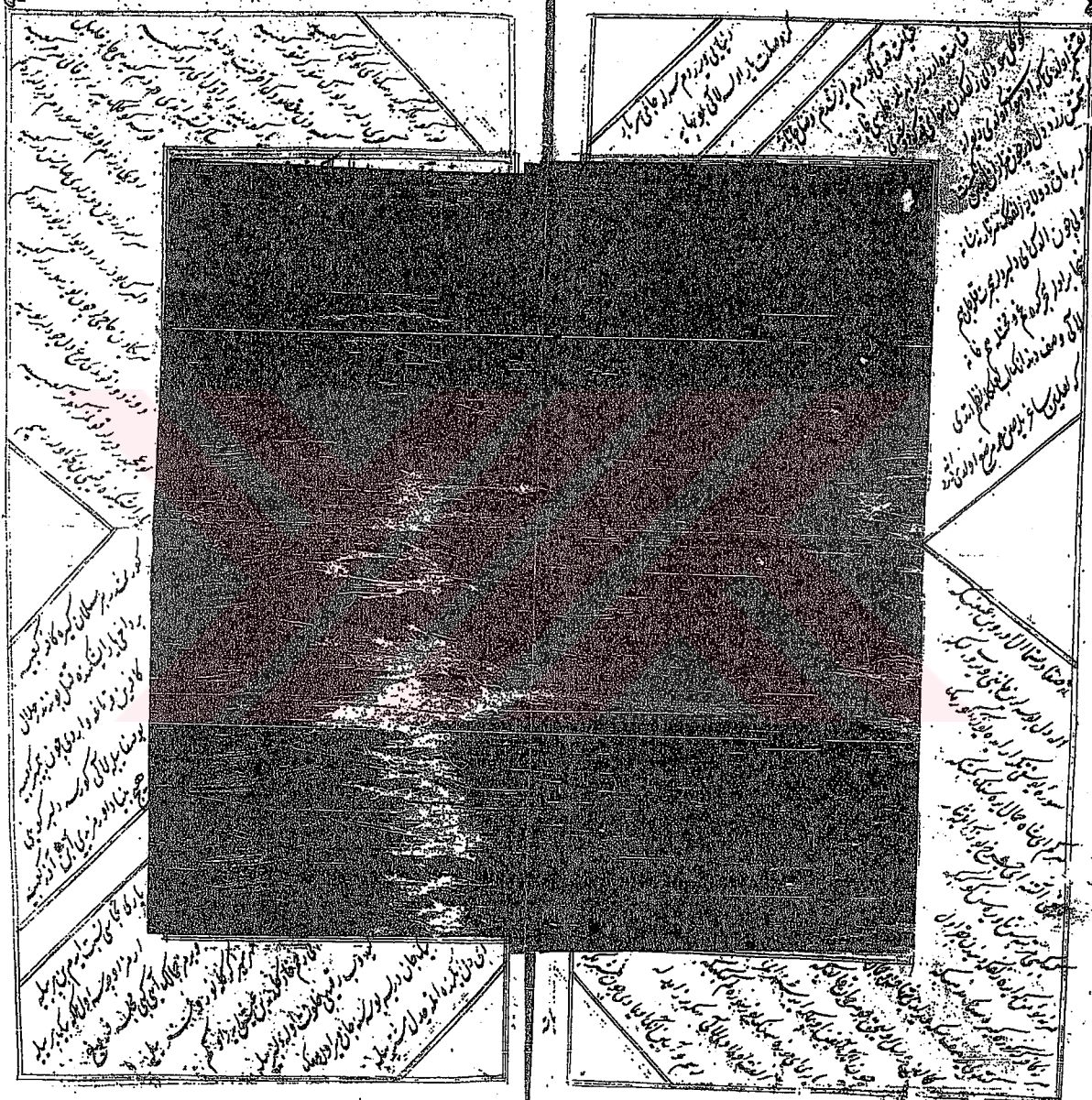
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
مما مضى
والله اعلم
بما يخفى

Handwritten Persian text in the top-left corner, including phrases like "بسم الله الرحمن الرحيم" and "الحمد لله رب العالمين".

Handwritten Persian text in the top-right corner, including phrases like "بسم الله الرحمن الرحيم" and "الحمد لله رب العالمين".

Vertical handwritten Persian text on the left side of the page, including phrases like "بسم الله الرحمن الرحيم" and "الحمد لله رب العالمين".

Vertical handwritten Persian text on the right side of the page, including phrases like "بسم الله الرحمن الرحيم" and "الحمد لله رب العالمين".

Vertical handwritten Persian text on the left side of the page, including phrases like "بسم الله الرحمن الرحيم" and "الحمد لله رب العالمين".

Vertical handwritten Persian text on the right side of the page, including phrases like "بسم الله الرحمن الرحيم" and "الحمد لله رب العالمين".

Diagonal handwritten Persian text in the bottom-left corner, including phrases like "بسم الله الرحمن الرحيم" and "الحمد لله رب العالمين".

Diagonal handwritten Persian text in the bottom-right corner, including phrases like "بسم الله الرحمن الرحيم" and "الحمد لله رب العالمين".

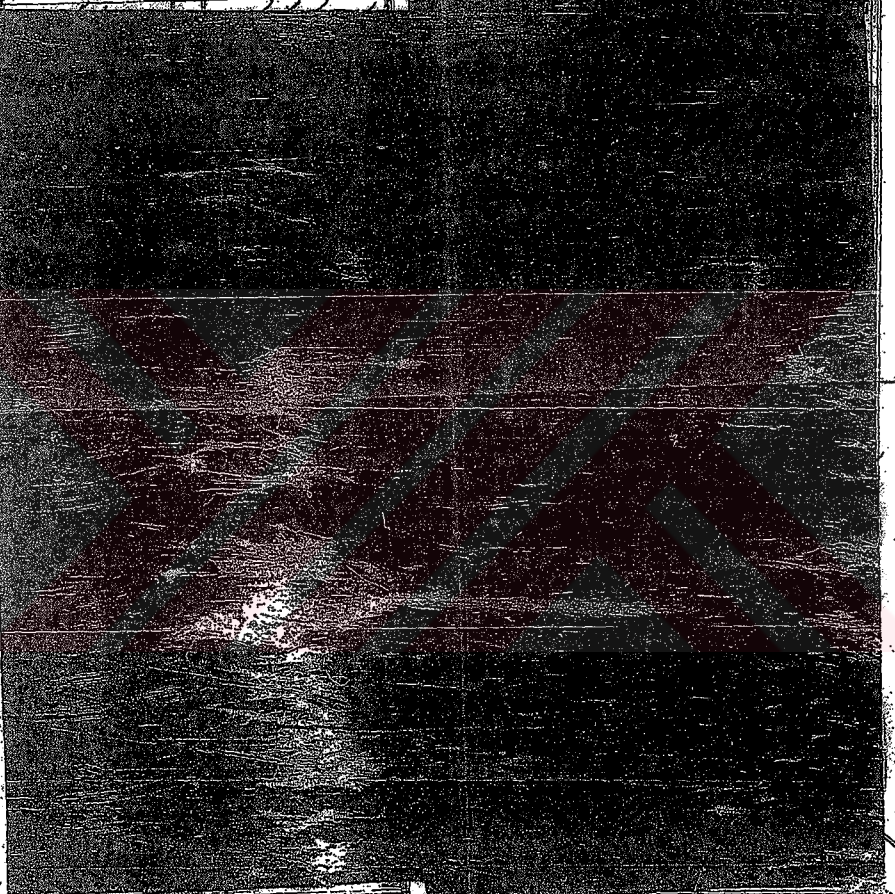

تاملت انفسه اولب انصاف نظر اولد
 و نوسر کله قدايه نور و نور
 کسرت باق اولوب سحر شمشیر
 اقلان کسرت کسرت کسرت کسرت

درود بر او که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق

در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق

در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق

در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق

در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق

در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق

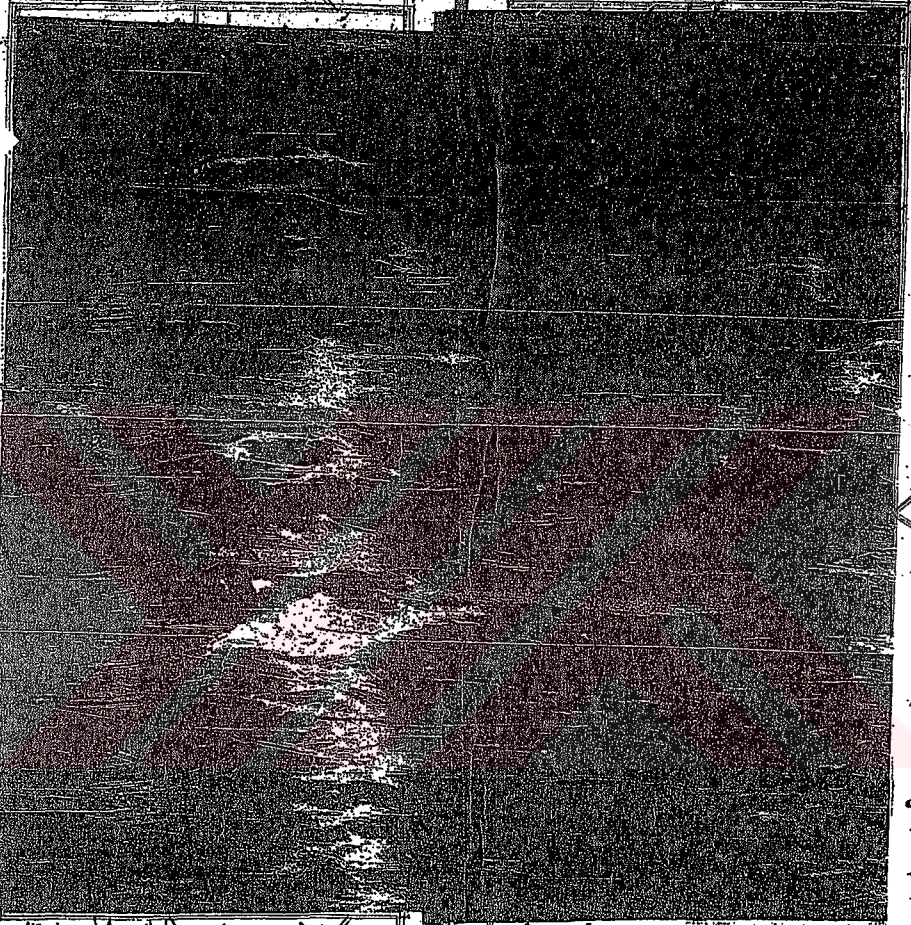
در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق
 در راه حق که در راه حق

۵۰

که جان المیخون از دریا به
 دیوان دریا که دریا به باره باره
 که جان المیخون از دریا به
 دیوان دریا که دریا به باره باره

که دریا به باره باره
 دیوان دریا که دریا به باره باره
 که دریا به باره باره
 دیوان دریا که دریا به باره باره

که جان المیخون از دریا به
 دیوان دریا که دریا به باره باره
 که جان المیخون از دریا به
 دیوان دریا که دریا به باره باره

که دریا به باره باره
 دیوان دریا که دریا به باره باره
 که دریا به باره باره
 دیوان دریا که دریا به باره باره

که جان المیخون از دریا به
 دیوان دریا که دریا به باره باره
 که جان المیخون از دریا به
 دیوان دریا که دریا به باره باره

که دریا به باره باره
 دیوان دریا که دریا به باره باره
 که دریا به باره باره
 دیوان دریا که دریا به باره باره

این تصویر منسوب است به استاد بزرگوار
شیخ ابوالحسن علی بن ابی طالب
که در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است

این تصویر منسوب است به استاد بزرگوار
شیخ ابوالحسن علی بن ابی طالب
که در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است

در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است
در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است

در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است
در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است

در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است
در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است

در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است
در این تصویر در سال ۱۰۰۰ هجری
تصویر شده است و در این تصویر
در سال ۱۰۰۰ هجری تصویر شده است

از آن که در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است

و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است

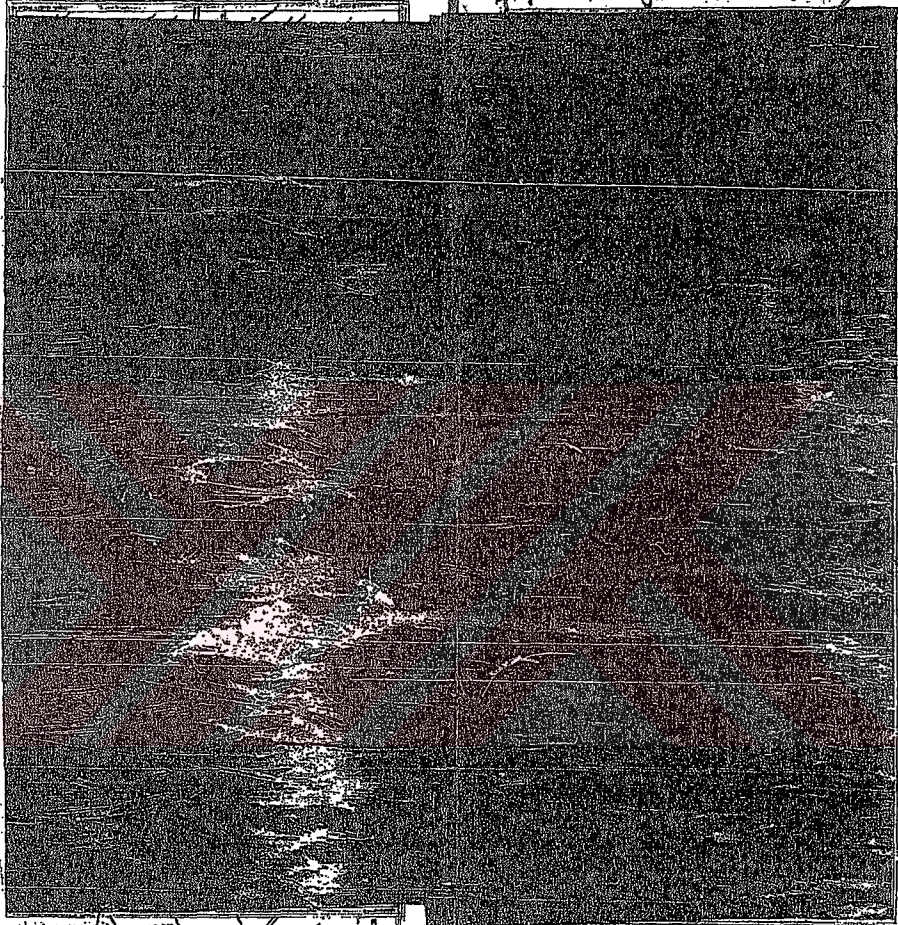
و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است

و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است

و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است

و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است

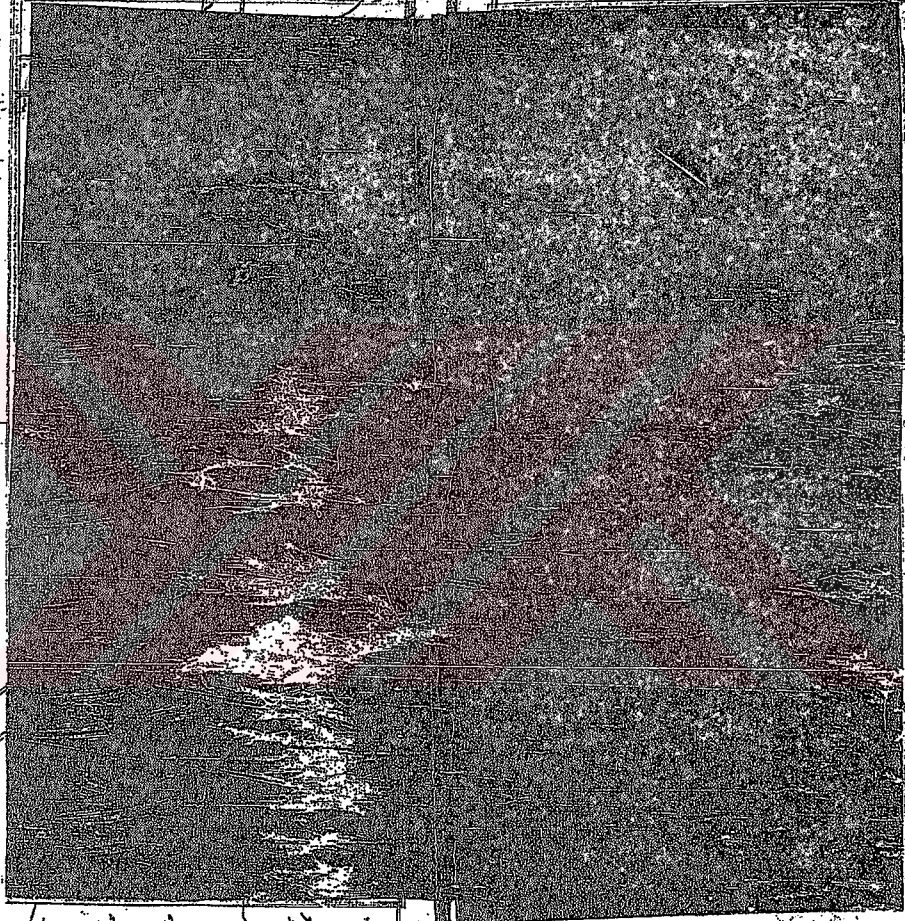
و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است
و در آنکه در این کتاب است

در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب

در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب

در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب

در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب

در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب

در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب

آنکه غرضش سوسه زدن است این یکی
 او را در راه راه و در راه راه
 می آید و در راه راه می آید
 در راه راه می آید

در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید

در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید

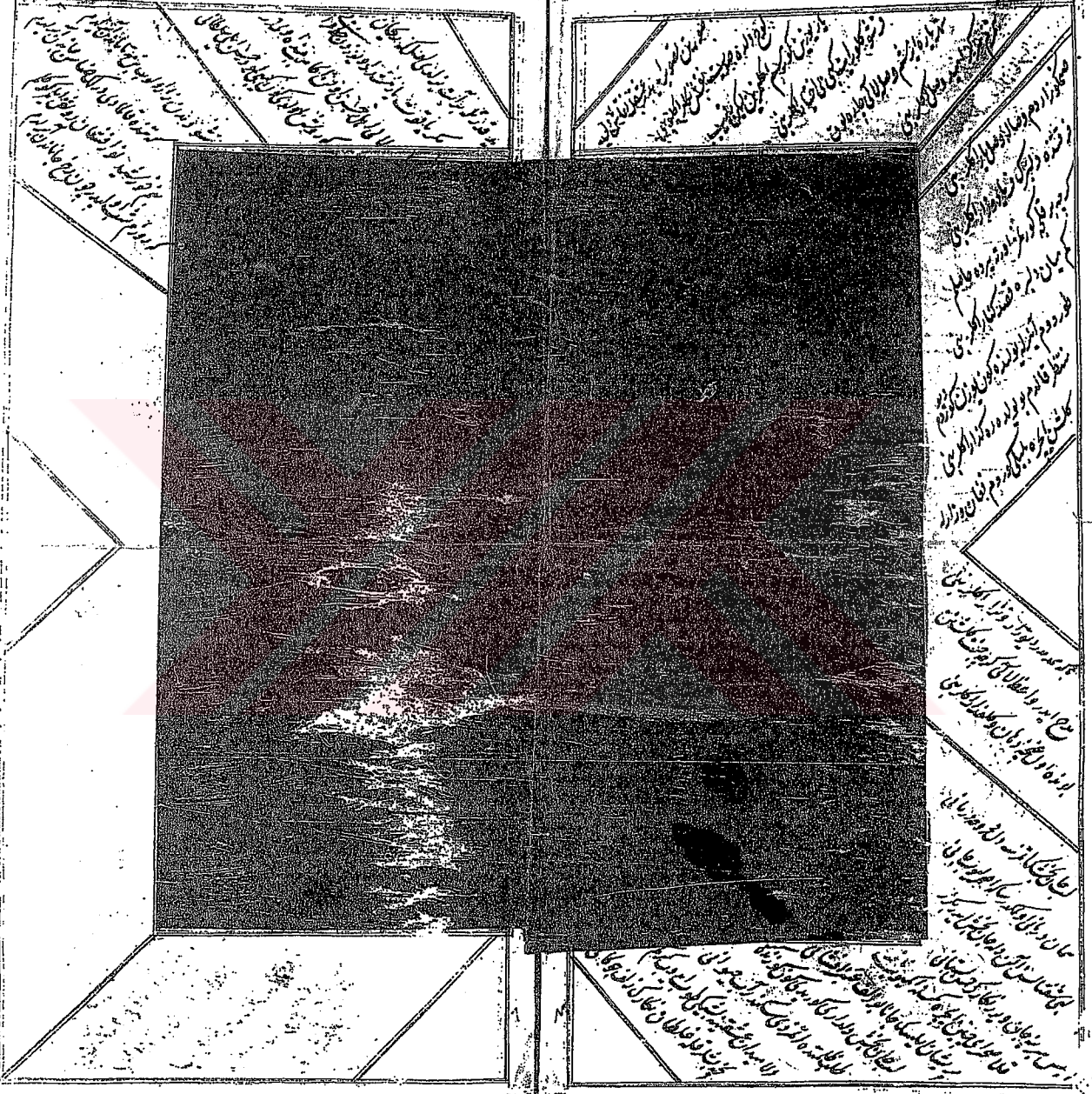
در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید

در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید

در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید

در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید

در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید
 در راه راه می آید

Handwritten Persian text in the top-left margin, including the number 102. The text is written in a cursive style and is arranged in several lines.

Handwritten Persian text in the top-right margin, including the number 102. The text is written in a cursive style and is arranged in several lines.

Handwritten Persian text in the right margin, arranged in several columns. The text is written in a cursive style and is arranged in several lines.

Handwritten Persian text in the bottom-right margin. The text is written in a cursive style and is arranged in several lines.